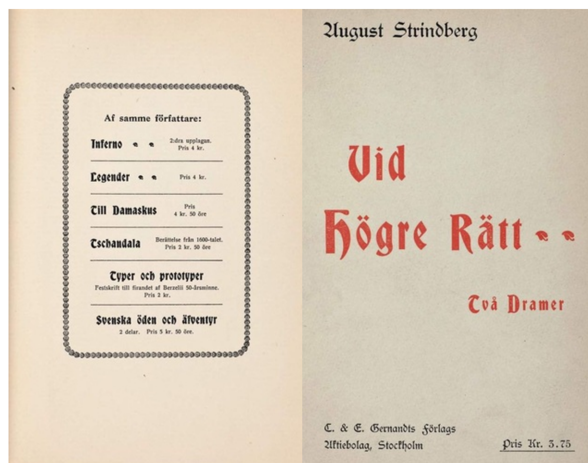
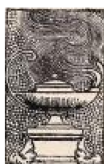

VID HÖGRE RÄTT

TVÅ DRAMER

AF

AUGUST STRINDBERG

STOCKHOLM
C. & E. GERNANDTS FÖRLAGS AKTIEBOLAG

STOCKHOLM
KÖERSNERS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1899

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk innehåller två dramer av **August Strindberg** (1849-1912):

- **Advent**
- **Brott och brott**

De har digitaliserats av Dramawebben och anpassats för Projekt Runeberg i september 2012 av Ralph E

ADVENT

ETT MYSTERIUM

PERSONER.

LAGMANNEN.

LAGMANSKAN.

AMALIA.

ADOLF.

GRANNEN.

ERIK.

TI I YR A.

DEN ANDRA.

FRANCISKANERN (= DEN ANDRA). LEKKAMRATEN.

HEXAN.

PRINSEN.

BIFIGURER, SKUGGOR.

SCENERIET.

AKT I.

Vingården och mausolén.

AKT II.

Förmaket.

AKT III.

Vinkällaren.

Trädgården.

AKT IV.

Korsvägen.

»Väntsalen»

Korsvägen.

Tingssalen.

AKT V.

Förmaket.

»Väntsalen»

*

AKT I.

Fonden föreställer en vingård.

Till venster mausolén: En hvitrappad liten tegelbyggnad med dörr och fönsteröppning i spetsbågstil utan bågar

eller rutor; rödt tegeltak; ofvan pä gafveln ett kors. Clematis med den violetta korsformiga blomman klänger pä väggen. Vid murens fot åtskilliga blommor.

I forgrunden ett persikoträd med frukt, under hvilket sitta: Lagmannen och Lagmanskan.

Lagmannen är klädd i grön kachett och 1820-talets drägt; gula knäbyxor, blå frack etc. Lagmanskan med duk öfver liufvut, käpp, glasögon, snusdosa. Ser ut som »en hexa».

Till höger ett litet expiationskapell med Madonnabild; staketet framför är behängdt med kransar och buketter. Framför staketet en bönpall.

LAGMANNEN.

Lifvets afton har slutligen skänkt oss det solsken som dess morgon lofvade; ariaregn och särla-regn har välsignat åker och äng, och vintramparens visa skall snart ljuda kring bygden.

LAGMANSKAN.

Säg icke så; någon kan höra det!LAGMANNEN.

Hvem skulle lyssna här, och hvad skulle det skada att jag tackar Gud för all god gafva?

LAGMANSKAN.

Man far icke tala om sin lycka; olyckan kan stå och lyss.

LAGMANNEN.

Hvacl skulle det göra; jag är ju född med seger-hufva!

LAGMANSKAN.

Akta Dig, akta Dig! Vi ha mänga afundsmän och onda ögon lura på oss!

LAGMANNEN.

Så få de göra’t; det har ju aldrig varit annat. Men jag har stått mig likafullt.

LAGMANSKAN.

Hittills, ja. Men grannen tror jag icke 0111 godt; han går omkring i byn och säger att vi af-händt honom hans egendom med svek, och mycket mera sådant som jag inte vill nämna. Det gör visst ingenting när man har rent samvete och ett fläckfritt lif bakom sig. Mig gör förtalet ingenting; jag-går i bikt och messa och är färdig lägga igen mina ögon när stunden kommer för att åter öppna dem en gång och skåda min domare i ansigtet. Då vet jag också hvad jag skall svara:LAGMANNEN.

Hvad skall Du svara?

LAGMANSKAN.

Så här: felfri var jag icke, Herre, men var jag ock en fattig syndig menniska, så var jag dock en smula bättre än min granne.

LAGMANNEN.

Jag vet inte hvarför Du kommit in på dessa tankar just nu, och de behaga mig ej. Är det kanske derför att mausolén skall vigas i dessa dagar?

LAGMANSKAN.

Kanske derför, ty jag har inga dödstankar eljes. Har jag icke alla tänder qvar i mun, är icke mitt hår lika tjockt som när jag stod brud . . .

LAGMANNEN.

Jo, jo, Du har fått evig ungdom, Du som jag, men vi måste ju i alla fall hädan, och som lyckan varit oss huld ville vi begagna oss af förmånen få ligga i egen jord, och derför bygde vi oss detta lilla grafhus här, der hvarje träd känner oss, der hvarje blomma skall hviska om vårt arbete, våra mödor och våra strider . . .

LAGMANSKAN.

Ja strider, mot afundsjuka grannar och otacksamma barn . . .LAGMANNEN.

Du sade't: otacksamma barn. — Har Du sett till Adolf?

LAGMANSKAN.

Nej jag har icke sett honom sedan han for ut i morgse för att söka fa ihop pengarne till arrendet.

LAGMANNEN.

Pengarne som han aldrig far . . . och jag ännu mindre. Men nu är nådatiden slut, det vet han, ty nu är tredje arrendeqvartalet han underlåter betala.

LAGMANSKAN.

Ja, ut skall han, ut i verlden och lära sig arbeta i stället för att sitta här och vara måg. Amalia och barnen behåller jag . . .

LAGMANNEN.

Tror Du att Amalia låter skilja sig från Adolf. . .

LAGMANSKAN.

Ahjo, när det gäller hennes barn och arflös-het, så.. Nej sel Nu är det der igen!

En sol-katt synes på mausoléns vägg; den dallrar som om den reflekterats från ett rinnande vatten.

LAGMANNEN. Hvad är det? Hvad är det?LAGMANSKAN.

På mausolén! Ser Du inte?

LAGMANNEN.

*

Det är solen som speglar sig i floden. Det betyder . . .

LAGMANSKAN.

Det betyder att vi skola se solen lysa ännu en lång tid . . .

LAGMANNEN.

Eller tvertom. Men stor sak i det; ett godt samvete är en god hufvudkudde och den rätfärdiges lön uteblir ickel — Se der är grannen.

GRANNEN

in.

God afton Lagman och Frun.

LAGMANNEN.

God qväll granne; hur står det till? Var länge sen hade det nöjet. Hur går det med vinet? skulle jag frågat!

GRANNEN.

Ja vinet; jag har fatt mjöldagg och så är sta-rarne här.

LAGMANNEN.

Åh bevars 1 Jag har ingen mjöldagg på mina stockar och några starar har jag hvarken sett eller hört.GRANNEN.

Ojemnt falla ödets lotter; den ena varder upptagen, den andra varder qvarlåten.

LAGMANSKAN.

Det har väl sina goda grunder det!

GRANNEN.

Jag förstår! Den rättfärdiges lön uteblir icke, och den orättfärdiges straff låter icke vänta på sig.

LAGMANNEN.

Inte så illa menadt! Men erkänn i alla fall att det är besynnerligt: två skiften ligga invid hvarandra, det ena bär god frukt och det andra bär dåligt . . .

GRANNEN.

Det ena bär starar och det andra bär icke starar; det tycker jag är ändå besynnerligare. Men det är icke alla som äro födda med segerhufva likt lagman.

LAGMANNEN.

Det är sant hvad Ni säger och lyckan har varit mig bevågen; jag är tacksam derför och har ögonblick då jag känner mig stolt deröfver som om jag förtjenat det. — Men hör nu granne, Ni kommer just som efterskickad . . . Här är nemligenarrendet blifvet ledigt och jag vill fråga Er om Ni har lust öfvertaga det.

Lagmanskan liar rest sig och går uppåt mausolén der hon ordnar med blommorna.

GRANNEN.

Såå; arrendet är ledigt! Hm! När blef det?

LAGMANNEN.

Det blef i dag morse!

GRANNEN.

Hm! Jaså! — Mågen ska ut då?

LAGMANNEN.

Ja, den odågan kan inte sköta sig.

GRANNEN.

Säg en sak: Har Lagmannen inte hört ett rykte att Staten ämnar dra fram en militärväg här öfver egorna?

LAGMANNEN.

Ett löst rykte har jag hört, men det är väl bara prat.

GRANNEN.

Jag har deremot läst det tryckt i tidningen. I så fall blefve ju här expropriation, och den som förlorade blefve arrendatorn.LAGMANNEN.

Det kan jag aldrig tänka mig; och det skulle jag aldrig finna mig i. Jag skulle lemna denna torfva der jag ämnade sluta mina dagar i ro; der jag redt min hvilostad för att slippa ligga på allmänningen . . .

GRANNEN.

Vänta nu! Hvar man kommer att ligga det vet man aldrig, och min far som egde denna mark hade också tänkt sig få hvila der i egen jord, men det blef intet af. Hvad åter arrendet beträffar, så måste jag afstå.

LAGMANNEN.

Som Ni vill; oegennyttigt är förslaget från min sida då Ni är en man med otur. Det är nemligen ingen hemlighet att Ni misslyckas i allt hvad Ni företar Er, och folket har sina egna tankar om den som går ensam och vänlös som Ni. Inte sant: Ni har ju faktiskt inte en vän?

GRANNEN.

Nej, det är sant! Jag har icke en vän; och det ser alltid illa ut! Det kan inte nekas!

LAGMANNEN.

Hör! nu, för att komma till annat, är det som sägnen berättar att denna vingård varit ett slagfält förr och att derför vinet skall ha sin egendomliga eld?GRANNEN.

Nej så har jag inte hört. Min far berättade att här varit en afrättsplats och att der mausolén nu är, stod galgen.

LAGMANNEN.

Det var otäckt! Hvarför skulle han berätta det?

GRANNEN.

Lagmannen frågade ju! — Och den sista som hängdes var en orättfärdig domare; och han ligger nedgräfd der jemte många andra, deribland hans oskyldigt dömda offer.

LAGMANNEN.

Nej, hvad är det för historier 1 ropar: Carolina!

GRANNEN.

Och derför går han igen och spökar . . . Har aldrig lagmannen sett honom?

LAGMANNEN.

Jag har aldrig sett någon.

GRANNEN.

Men jag har sett honom; och han brukar komma vid vinskörden, då man hör honom vid vinpressen ner i källaren!

LAGMANNEN ropar:

Carolina!LAGMANSKAN.

Hvad är det?

LAGMANNEN.

Kom hit!

GRANNEN.

Och han får ingen ro förrän han lidit igenom alla de qval hans ofifer utstått.

LAGMANNEN.

Gå er väg! Gå.

GRANNEN.

Javäl! Visste inte lagmannen var så känslofull.

Gär.

LAGMANSKAN.

Hvar var det?

LAGMANNEN.

Ah, han berättade historier som altererade mig! Men, men . . . han har ondt i sinnet också, den mannen!

LAGMANSKAN.

Det är hvad jag sagt; men Du ska alltid prata när Du ser en menniska . . . Hvad hade han nu att skrocka om? LAGMANNEN.

Det vill jag icke säga; jag blir sjuk bara jag tänker på't! Du ska få veta't en annan gång! — Se der är Adolf.

God qväll!

Nåå?

ADOLF.

LAGMANNEN efter en paus.

ADOLF.

Det går mig illa! Inga pengar har jag fatt.

LAGMANNEN.

Det har väl sina goda grunder.

ADOLF.

Jag kan icke finna orsaken hvarför det går somliga väl och andra illa.

LAGMANNEN.

Inte det? Gå till dig sjelf, ransaka dina handlingar och tankar och Du skall se att Du sjelf har skulden till dina missöden.

ADOLF.

Det är möjligt att jag icke är någon rättfärdig man, men några urbota handlingar bär jag icke på mitt samvete!LAGMANSKAN.

Tänk efter noga . . .

ADOLF.

Det tror jag inte behöfs, ty samvetet håller en nog vaken . . .

LAGMANNEN.

Samvetet kan söfvas . . .

ADOLF.

Kan det det? Jag har visserligen hört talas om bofvar som grånat i brott, men straxt före döden ha deras samvete vaknat, och jag har äfven hört berättas om brottslingar hvilkas samvete först vaknat efter döden.

LAGMANNEN

skakad.

... Så att de gått igen, menar Du. Har Du också hört den historien? Det är besynnerligt att alla hört den utom jag . . .

LAGMANSKAN.

Hvad talar Ni om nu? Håll Er till affärerna i stället.

ADOLF.

Ja det finner jag klokare! — Och efter som vi äro der nu skall jag meddela Svärfar mitt förslag . . .LAGMANNEN.

Hör Du min gosse. Jag finner det mera passande att jag meddelar Dig mitt beslut; och det lyder: att Du från och med i dag upphört vara min arrendator och att Du redan innan sol går ned, ger Dig af ut i verlden och söker arbete!

ADOLF.

Skulle det vara allvar?

LAGMANNEN.

Skäms! Jag gycklar aldrig! Och beklaga Dig kan Du ej; ty Du har fått uppskof två gånger.

ADOLF.

Och missvext tre gånger; rår jag för det?

LAGMANNEN.

Det har jag icke sagt; men jag rår ändå mindre för det. Och det är icke jag som dömer Dig. Här ligger kontraktet, och här den brutna öfverenskommelsen. Har jag brutit öfverenskommel-sen? Nej! Alltså är jag utan skuld och jag tvår mina händer!

ADOLF.

Detta är juridik men jag hade trott att mellan fränder skulle finnas öfverseende, helst enligt naturens ordning denna egendom skall öfvergå på af-komman.LAGMANSKAN.

Se der: naturens ordning! Han går och väntar lifvet ur oss! Men se på mig Du, jag kan lefva ännu i tjugo år; och jag skall lefva bara för att förarga Dig.

LAGMANNEN till Adolf.

Hvilken råhet; hvilken brist på mensklig känsla, att säga gammalt folk i ansigtet: ska Ni inte dö snart? Skäms! Skäms! Men nu har Du brutit alla band, och jag säger endast: drag hädan och visa Dig aldrig mer!

ADOLF.

Det var besked! Och jag skall gå, men icke ensam . . .

LAGMANSKAN.

Jaså! Du tror att Amalia, vårt barn skall följa Dig på landsvägarna, och att Ni bara ska skicka hit den ena barnungen efter den andra! Det är redan förutsedt och förhindradt . . .

ADOLF,

Hvar är Amalia? Hvar?

LAGMANSKAN.

Det är så godt Du far veta det! Hon är på besök i Clarissornas kloster; bara på besök. Så nu vet Du det inte är värdt leta henne här!ADOLF.

Denna grymhet att beröfva en nödställd hans enda stöd, skall Du umgälla en gång; och har Du brutit mitt äktenskap skall Du bära straffet för äktenskapsbrottet.

LAGMANNEN.

Blygs att kasta skulden på den oskyldiga, och gå, gå, hungra, törsta framför stängda dörrar tills Du lärt Dig tacksamhet!

ADOLF.

Jag önskar Dig detsamma i dubbelt mått igen! Låt mig nu blott säga farväl till mina barn så skall

jag gå-

LAGMANSKAN.

Då Du icke vill skona dina barn från afskedets smärta, så skall jag göra det; och har redan gjort det!

ADOLF.

Det också! Nu tror jag Er om allt ondt som ryktet burit; och nu förstår jag hvad grannen menat när han sade att Ni . . . inte tålde se solen!

LAGMANNEN.

Inte ett ord till; då skall Du känna lagen drabba Dig och rättvisans hand . . .

Han lyfter högra handen så att man ser hur pekfingret saknas.ADOLF

nalkas och tar handen för att undersöka den.

Rättvisans hand, menedarens hand som saknar fingret hvilket fastnade på bibeln när han svor falsk ed! Ve Dig! Ve Er! ty vedergällningens dag är inne, och Era gerningar skola stå upp som lik ur backarne och anklaga Er.

LAGMANSKAN.

Hvad är det han säger? — Det är som om han blåste eld på oss! Gå lögnarande och må helvetet bli din lön!

ADOLF.

Må himlen löna Er — efter förtjenst, och skydde Gud mina barn!

Går.

LAGMANNEN.

Hvad var detta? Hvem var det som talade? Jag tyckte rösten kom nerifrån en stor sal under marken.

LAGMANSKAN.

Hörde Du det också?

LAGMANNEN.

Gud hjelpe oss då! — Mins Du hvad han sa om solen! Det tyckte jag var det underligaste af allt? Hur kan han veta att . . . att det är så?Att jag är så egendomligt född att solen alltid bränner mig, det säger man beror derpå att min mor fick solsting då hon bar mig, men att Du också ...

LAGMANSKAN

skrämd.

Tyst! — När man talar om trollen, så . . . Säg, är inte solen nere?

LAGMANNEN.

Jo visst är hon nere?

LAGMANSKAN.

Hur kan då solkatten sitta qvar på mausolén?

Solkatten rör sig.

LAGMANNEN.

Jesus Maria! Järtecken!

LAGMANSKAN.

Järtecken! säger Du; och på grafven. Det är inte alla dagar det händer . . . och endast vissa, fa menniskor som lefvat i tron på de högsta tingen . . .

Solkatten slocknar.

LAGMANNEN.

Här är hemskt i afton; rigtigt ohyggligt. Men hvad som grep mig mest var att den odågan väntade lifvet ur oss för att komma till gården. Vet Du att jag ... ja jag undrar om jag törs säga't . . .LAGMANSKAN.

Säg Du!

LAGMANNEN.

Jo, har Du hört den sägen att denna mark varit en afrättsplats?

LAGMANSKAN.

Jaså, Du har fått reda på det också?

LAGMANNEN.

Ja; och Du visste det? — Nå, om vi skulle skänka marken till klostret så blir det vigd jord och då kan man hvila i frid. Räntan kunde under barnens uppväxt gå ut till dem så vore dermed också vunnet att Adolf blefve lurad på sin spekulation efter arfvet. Det synes mig vara en särdeles lycklig lösning af det qvistiga dilemmat: gifva utan att taga något ifrån sig.

LAGMANSKAN.

Ditt öfverlägsna förstånd har icke förnekat sig denna gång heller och jag delar din mening. Men antaget nu att expropriationen kommer till stånd ... hvad händer då?

LAGMANNEN.

Det blir tids nog tänka ut då. Emellertid: låt oss först och snarast låta inviga mausolén . . .FRANCISKANERN

in.

Guds fred, lagman och fru!

LAGMANSKAN.

Ni kommer alldeles lägligt, pater, för att höra ett meddelande rörande klostret . . .

FRANCISKANERN.

Det gläder mig.

Solkatten synes på mausolén.

LAGMANSKAN.

Och så ville vi fråga om mausolcns vigning när den kunde ske.

FRANCISKANERN fixerar henne.

Jaså!

LAGMANNEN.

Nej se, pater, se järtecknet der . . .

LAGMANSKAN.

Ja, är icke det en helig plats . . .

FRANCISKANERN.

Det är en mareld . . .LAGMANSKAN.

Är det icke ett godt förebåd; säger det oss icke något, och manar det icke ett fromt sinne till eftertanke; skulle icke denna plats kunna bli en samlingsort för ökenvandrare som söka . . .

FRANCISKANERN.

Fru Lagmanska; låt mig säga Er ett ord en-skildt!

Han drar sig åt höger.

LAGMANSKAN går emot honom.

Pater!

FRANCISKANERN talar half högt.

Fru Lagmanska! Ni åtnjuter ett anseende här i orten som Ni ej förtjenar, ty Ni är den största synderska jag känner. Ni vill köpa förlåtelsen och Ni vill stjäla himmelriket. Ni som har bestulit Herren.

LAGMANSKAN.

Hvad hör jag?

FRANCISKANERN.

När Ni låg sjuk och döden nalkades lofvade Ni Gud att skänka en monstrans af rent guld till klosterkyrkan om Ni blef frisk. Ni fick helsan återoch Ni gaf det heliga kärlet, men det var af silfver, förgyldt. Icke för guldets skull, men för det brutna löftet och för bedrägeriet är Ni redan dömd!

LAGMANSKAN.

Jag visste det icke; guldsmeden bedrog mig.

FRANCISKANERN.

Det ljuger Ni, ty jag har guldsmedens räkning.

LAGMANSKAN.

Kan det icke förlåtas?

FRANCISKANERN.

Nej! ty det är dödssynd att bedraga Gud!

LAGMANSKAN.

O ve!

FRANCISKANERN.

Hvad edra andra brott angår, får Ni göra opp dem med Er sjelf; men kröker Ni ett hår på barnens hufvud så skall Ni se hvem som skyddar dem, och Ni skall känna på jernriset!

LAGMANSKAN.

Tänk den djefla munken står och säger mig sådana saker! Är jag fördömd så vill jag också vara fördömd. Ha! ha!FRANCISKANERN.

Ja, välsignelse skall åtminstone icke falla öfver ditt hus, och frid skall Du icke få förrän Du lidit alla de lidanden Du förorsakat andra!

Får jag säga ett ord åt lagmannen!

LAGMANNEN

nalkas.

LAGMANSKAN.

Säg nu honom hans, så bli vi mera jemspelta.

FRANCISKANERN

till Lagmannen.

Hur har Ni kommit på den tanken att bygga Ert grafhus der galgbacken varit?

LAGMANNEN.

Djefvulen har väl gifvit mig idén!

FRANCISKANERN.

Liksom den idén att drifva ut Era barn på landsvägen och beröfva dem arfvet. Men Ni har äfven varit den orättfärdige domaren, brutit ed och tagit mutor.

LAGMANNEN.

Jag?

FRANCISKANERN.

Och nu ville Ni resa Er ett monument, bygga Er en oförgänglig hydda i himmelen! Hör nu på:denna mark blir aldrig vigd, och Ni skall prisa er salig om Ni far ligga på allmänningen bland alla små syndare. Förbannelse hvilar på denna jord, ty den bär blodskuld och den är orätt fangen.

LAGMANNEN.

Hvad skall jag göra?

FRANCISKANERN.

Ångra Er, och återställ det stulna godset!

LAGMANNEN.

Jag har icke stulit; allt är lagligt åtkommet.

FRANCISKANERN.

Ser Du, det är det värsta att Du anser dina brott lagliga; ja jag vet att Du trott Dig vara sär-skildt gynnad af himmelen för din rättfärdighets skull. Men nu skall Du se hvad sort Du skall skörda; tistel och törne skall växa i din vingård; ensam och värnlös skall Du gå, och din ålders ro skall bytas i kif och strid!

LAGMANNEN.

Hå för djefvulen!

FRANCISKANERN.

Ropa inte på honom, han kommer nog ändå!LAGMANNEN.

Må han komma 1 här fins ingen fruktan! ty här fins tro!

FRANCISKANERN.

Djeflarne tro också, och bäfva! — Farväl!

GRr.

LAGMANNEN till Hustrun.

Hvad sa han åt Dig för slag?

LAGMANSKAN.

Det tror Du jag talar om? Hvä sa han åt Dig?

LAGMANNEN.

Och det tror Du att jag talar om?

LAGMANSKAN.

Du tänker ha hemligheter för mig?

LAGMANNEN.

Och Du? Det har Du alltid haft för mig och jag skall nog uppdaga ditt smussel en gång.

LAGMANSKAN.

Vänta mig Du så far jag nog reda på hvar Du gömt de pengar som saknas.LAGMANNEN.

Jaså Du har gömt pengar också! Nu är det inte värdt att hyckla längre; utan visa dig i all din ryslighet, hexa!

LAGMANSKAN.

Jag tror Du förlorat förståndet; men det var icke mycket att hålla på! Bevara åtminstone anständigheten om Du kan . . .

LAGMANNEN.

Och bevara din skönhet, om Du kan! och din eviga ungdom — hahaha! —- och din rättfärdighet. Du måtte ha kunnat hexa och förvända synen, ty nu ser jag hur rysligt ful och gammal Du är

LAGMANSKAN som nu belyses af solkatten.

Vel Han bränner mig!

LAGMANNEN.

Nu fick man se hur Du ser ut!

Solkatten träffar Lagmannen.

Ve! nu bränner han mig!

LAGMANSKAN.

Och så ser Du ut!

Båda draga sig ut till höger.GRANNEN OCH AMALIA från venster.

GRANNEN.

Jo mitt barn, det fins rättvisa, både mensklig och gudomlig, men vi måste ha tålamod.

AMALIA.

Jag vill tro att det går rättvist till, fastän det ser illa ut; men jag kan icke, jag har aldrig kunnat älska min mor. Det fins något inom mig som säger att hon är mig fremmande och till och med fiendtlig.

GRANNEN.

Jaså! Ni har funnit det!

AMALIA.

Hon hatar ju mig, och det kan inte en mor göra.

GRANNEN.

Jaså! Jaså!

AMALIA.

Och jag lider af att jag icke kan uppfylla min barnapligt och älska henne.GRANNEN.

Nåväl, efter Ni har lidit af det, så skall Ni snart när vedergällningens stund kommit, få veta ert lifs

stora hemlighet.

AMALIA.

Och jag ville tåla allt bara hon vore snäll mot mina barn!

GRANNEN.

Var trygg för det, ty hennes magt är slut. Orättfärdighetens mått var rågadt och rann öfver.

AMALIA.

Tror Ni det! Men just i dag röck hon min Adolf ifrån oss, och som Ni ser, har hon förnedrat mig och klädt mig till tjenstepiga för att jag skall göra sysslorna i köket!

GRANNEN.

Tålamod!

AMALIA.

Ja, säg det! Att lida rättvist det förstår jag, men utan skuld . . .

GRANNEN.

Mitt goda barn: att lida rättvist, det göra strafif-fångarne, och det är ingen ära, men att fa lida orätt, det är en nåd och en pröfning som den ståndaktige hemtar gyllene frukter af.AMALIA.

Ni talar så vackert att jag tycker sant allt hvad Ni säger! — Tyst, der kommer barnen; men jag vill icke visa mig så här klädd!

De ställa sig så att de skymmas af en buske.

ERIK OCH THYRA in; solkatten faller på barnen, omvexlande.

ERIK.

Se solkatten!

TIIYRA.

Ah, den vackra solen! Men hon hade ju gått och lagt sig nyss!

ERIK.

Hon kanske fått vara oppe längre i qväll efter hon har varit snäll i dag.

THYRA.

Inte kan solen vara snäll; så dum Erik är.

ERIK.

Visst kan solen vara snäll; det är ju hon som gör vinet och persikorna.

THYRA.

Men då kan hon ju ge oss en persika också, om hon är snäll.ERIK.

Det gör hon också om vi bara kunna vänta. Ligger det ingen nerfallen der?

TIIYRA letar på marken.

Nej, men man kan komma åt trä’t.

ERIK.

Nej, det få vi inte för mormor.

THYRA.

Mormor har sagt att man inte far skaka på trä't, men jag mente att vi skulle leka omkring trä’t så att det föll ändå, utaf sig sjelft.

ERIK.

Så dum Thyra är, det blir ju detsamma!

Tittar upp ät trädet.

Ack om det ville falla en persika!

THYRA.

Det faller ingen utan att man skakar!

ERIK.

Thyra får inte säga så, för det är synd. THYRA.

Ska vi be Gud att det faller en.ERIK.

Man far icke be Gud om något godt — att äta förstås! — — — Ack! lilla persika, fall, fall! Jag vill att Du skall falla!

En persika faller från trädet; Erik tar upp den.

Nej se, så snällt trädet var!

THYRA.

Men nu ska vi dela den rättvist, för det var jag som sa först att man skulle skaka på trä t . . .

LAGMANSKAN in med ett stort ris.

Jaså, Ni är der och skakar på trä’t . . . kom Ni stygga ungar ska Ni få af mig . . .

ERIK.

Nej, mormor, vi ha inte skakat på trä’t!

LAGMANSKAN.

Jaså Du talar osanning också! Hörde jag inte Thyra sa att man skulle skaka på trä’t. Kom nu ska jag låsa in Er i källarn sä Ni hvarken ska se sol eller måne lysa . . .

AMALIA

fram.

Barnen äro oskyldiga, mor!LAGMANSKAN.

Tänk så vackert, att stå bakom busken och lyssna, och så lära sina egna barn tala osanning!

GRANNEN

fram.

Här talas bara hvad sant är, Lagmanskan.

LAGMANSKAN.

Två vittnen bakom busken, det är alldeles som vid tinget. Men ser Ni, jag känner knepen, och det har jag hört och sett, det är full bevisning för mig! — Kom nu ungar!

AMALIA.

Mor, detta är synd och skam. —

GRANNEN * lägger fingret på munnen tecknande åt Amalia.

AMALIA fram till barnen.

Gråt inte små barn! Lyd mormor, det är inte farligt! Heldre ondt lida än ondt göra, och jag vet att Ni äro oskyldiga. Gud skydde Er! Och glöm icke Er aftonbön!

LAGMANSKAN ut med barnen.AMALIA.

Det är svårt att tro, men det är ljuft att kunna’t.

GRANNEN.

Är det så svårt att tro Gud om godt, äfven när han vill oss aldra bäst?

AMALIA.

Säg mig ett godt och stort ord till natten att jag må sofva på det som på en god hufvudkudde.

GRANNEN.

Ni skall få det; låt mig tänka. — Så här: Isak skulle offras . . .

AMALIA.

Nej! Nej!

GRANNEN.

Sansa Er! — Isak skulle offras — men han offrades ickel

AMALIA.

Tack! tack! och god natt!

Gar till höger.

GRANNEN.

God natt mitt barn!

Gar långsamt inåt fonden.SKUGGORNAS PROCESSION ut från mausolén, åt höger med fem stegs afstånd mellan hvarje figur; skrider ljudlöst fram.

DÖDEN med lie och timglas.

HVITA FRUN

blond, hög, smärt; ring på fingret med en lysande grön sten.

GULDSMEDEN med den falska monstransen.

DEN HALSHUGGNE SJÖMANNEN med hufvudet i handen.

AUKTIONISTEN med klubban och anteckningsboken.

SOTARN med lina, skrapa och viska.

NARREN

bärande sin mössa med åsneöron och bjellror på en stång med påskrift »Segerhufva».

LANDTMÄTAREN med bräda och stativ.

DOMAREN

lika grimerad och kostymerad som Lagmannen, med rep om halsen; lyftad höger hand visande att pekfingret saknas.

Det har mörknat vid processionens början. Scenen är tom medan tåget varar.LAGMANNEN in från vcnster.

LAGMANSKAN

efter.

LAGMANNEN.

Hvad gör Du ute så sent och spökar?

LAGMANSKAN.

Hvad gör Du?

LAGMANNEN.

Jag kunde inte sofva.

LAGMANSKAN.

Hvarför det då?

LAGMANNEN.

Vet inte! Tyckte höra barnskrik i källarn.

LAGMANSKAN.

Det är inte möjligt! Ah nej! Du törs inte sofva för Du är rädd jag ska gå och leta i dina gömmor.

LAGMANNEN.

Och Du fruktade att jag skulle rota i dina! Det blir en angenäm ålderdom för Philemon och Baucis.LAGMANSKAN.

Åtminstone komma inga Gudar på besök till dem.

LAGMANNEN,

Inte precis Gudar!

PROCESSIONEN börjar om igen från mausolén, ut åt höger.

LAGMANSKAN.

Maria Guds moder, hvad är det?

LAGMANNEN.

Himlen bevare oss!

Paus.

LAGMANSKAN.

Bed! Bed för oss!

LAGMANNEN.

Jag har försökt, men jag kan inte!

LAGMANSKAN.

Och inte jag heller! Jag (ar inga ord, och inga tankar!

. Paus.LAGMANNEN.

Hur börjar Herrans bön?

LAGMANSKAN.

Jag har glömt den, men jag kunde den i morse.

Paus.

LAGMANSKAN.

Hvem är den hvita qvinnan?

LAGMANNEN.

Det är hon, Amalias mor, hvars minne Du ville döda.

LAGMANSKAN.

Är det skuggor eller spöken, eller våra egna sjuka drömmar?

LAGMANNEN tar upp sin fallknif.

Det är djefvulens bländverk! Jag ska kasta stål efter dem! — Tag opp knifbladet, Carolina; jag kan inte ser Du väl!

LAGMANSKAN.

Nej jag förstår, det är inte så lätt utan pekfinger! — Ja jag kan inte heller för resten.

Tappar knifven.LAGMANNEN.

O ve! Här hjelper icke stål! Ve! Der är den afrättade sjömannen! Låt oss gå!

LAGMANSKAN.

Det är lätt att säga; men jag kommer ej ur fläcken!

LAGMANNEN.

Och jag är som fastlåst i marken! Nej, jag vill inte se mera!

Håller handen för ögonen.

LAGMANSKAN.

Men hvad är detta? Är det dunster ur jorden, eller är det trädens skuggor?

LAGMANNEN.

Nej, det är vi som se i syne! Der går ju jag, men jag står här! Får jag bara sofva en natt så räcker jag ut tungan åt allihop! — Satan! tar det aldrig slut med upptåget?

LAGMANSKAN.

Hvarför ser Du på't då?

LAGMANNEN. '

Jag ser ju genom handen, jag ser i mörkret genom ögonlocken!LAGMANSKAN.

Men det är slut nu!

Processionen är ute.

LAGMANNEN.

Lofvad vare . . . tänk att jag kan inte säga det!

— Hur ska man fa sofva i natt! Vi fa skicka efter läkarn!

LAGMANSKAN.

Eller pater Colomba, kanske!

LAGMANNEN.

Han kan intet hjelpa, och den som kunde, han vill inte! — Så må Den Andre göra't då!

DEN ANDRE

fram från baksidan af Madonnans kapell. Han är ytterst mager och maläten; tunnt benadt snusbrunt hår; glest skägg som hlår; urvuxna dåliga kläder, utan linne; en röd yllehalsduk virad om halsen; glasögon och en rotting under armen.

LAGMANNEN.

Hvem är der?

DEN ANDRE halfhögt.

Det är jag som är Den Andre!

LAGMANNEN till Lagmanskan.

Gör korstecknet! Jag kan icke, jag!DEN ANDRE.

Korsets tecken skrämmer mig icke, ty jag genomgår just min pröfvotid för att kunna få bära det!

LAGMANNEN.

Hvem är Ni!

DEN ANDRE.

Jag blef den Andre, emedan jag ville vara den Förste; jag var en ond menniska och har fått till straff att tjena det Goda!

LAGMANNEN.

Då är Du icke Den Onde?

DEN ANDRE.

Jo; och jag har till uppgift att pina Er fram till korset, der vi skola råkas en gång.

LAGMANSKAN

till Lagmannen.

Hör icke på honom! Bed honom gå!

DEN ANDRE.

Det hjelper inte! Ni ha kallat på mig och nu få Ni dras med mig!LAGMANNEN OCH LAGMANSKAN gå åt ven ster.

DEN ANDRE följer dem.

*

AKT II.

Ett stort hvitstruket rum med svart bj el k tak, små djupa fönster med jernstänger för. Möbler af alla slag, skåp, chiffoniers, byråar, kistor och bord äro hopade. På möblerna äro placerade serviser af silfver, kandelabrar, ljusstakar, kannor, borduppsatser, vaser, statyetter etc.

Dörr i fonden: på hvar sida om dörren hänga porträtt af Lagmannen och Lagmanskan.

Vid ett litet sybord med fatölj står en harpa.

Amalia står vid ett bord till höger och skurar en kaffe-servis af silfver.

Solen lyser in genom fond-fönstren.

AMALIA

vid sitt arbete.

GRANNEN

in.

Nå barn, hur är det med tålamodet?

AMALIA.

Tack Granne, det går an. Men det svåraste jag haft att göra med är denna servis af silfver, som jag skurat en half timme utan att den blir hvit.GRANNEN.

Det är sällsamt, men det har väl sina goda grunder, som Lagmannen säger. Fick Ni sofva i natt då?

AMALIA.

Tack, jag sof godt! Men Ni vet ju att far var ute i vingården hela natten med harskramlan . . .

GRANNEN.

Ja jag hörde det. . . Hvad var det för en befängd idé?

AMALIA.

Jo han trodde sig höra stararne som kommit för att äta upp vinet!

GRANNEN.

Arme man! Inte äro stararne ute om nätterna!

— Nå barnen!

AMALIA.

Ja, barnen! Hon har dem i källaren än; bara hon inte glömmer bort att ge dem mat.

GRANNEN.

F ru Amalia! Den som föder foglarne, han glömmer icke barnen! Och nu ska jag berätta Er något som man eljes icke får tala om. — Ser Ni, ifran min vinkällare fins en liten glugg in till Lag-mannens. I morse då jag var nere för att lufta ut, hörde jag röster. Och när jag tittade in genom gluggen såg jag Erik och Thyra lekande med en okänd liten gosse!

AMALIA.

Ni såg dem, granne? Och . . .

GRANNEN.

De voro muntra och friska . . .

AMALIA.

Hvem var lek-kamraten då?

GRANNEN.

Se, det kan jag inte gissa.

AMALIA.

Hela detta förfärliga hus är idel hemligheter.

GRANNEN.

Det är sant, men det tillhör icke oss att forska i dem!

LAGMANNEN in med en harskramla.

Grannen är här och konspirerar! Är det inte nog med att han satt stararne i min vingård, med sitt onda öga. Han har ett ondt öga, men det ska vi snart sticka! Jag kan också göra konster.GRANNEN till Amalia.

Är det lönt att upplysa honom? Han tror ju inte hvad man säger!

AMALIA

går.

Här förmå vi intet!

LAGMANNEN.

Amalia: Har Du sett hvar mor mest går och letar när hon tror sig vara ensam?

AMALIA.

Nej min far!

LAGMANNEN.

Jag såg på dina ögon att Du visste det: Det var hitåt Du tittade.

Han nalkas en byrå, men råkar i solen.

Den förbannade solen: som ska brännas.

Han går och släpper ner en rullgardin och återvänder till byrån.

Här ska det vara! — Låt nu se! Vi ska söka på det dummaste stället, för det är det listigaste; till exempel här i parfymkorgen! — Alldeles rigtigt;

Han tar upp sedlar och värdepapper.

Hvad är detta? Tolf engelska banknotor på ett pund hvardera. Tolf: — Haha! Då kan man tänka sig resten!

Stoppar på sig papperen.Men hvad hör jag derute! — Det är stararne

igen!

Går till öppna fönstret och skramlar med harskramlan.

Laga er dän!

LAGMANSKAN

in.

Hvad går Du och spökar der?

LAGMANNEN.

Är Du inte i köket?

LAGMANSKAN.

Nej som Du ser!

Till Amalia:

Har Du slutat skura nu?

AMALIA.

Nej mor, detta slutar aldrig, ty silfret blir inte hvitt; det måtte vara falskt.

LAGMANSKAN.

Falskt! Låt mig se, då! — Minsann är inte silfret svart!

Till Lagmannen som släppt ner en andra rullgardin.

Hvar har Du fatt den der servisen?

LAGMANNEN.

Den der?—Jo den har jag fått af ett sterbhus.LAGMANSKAN.

För att Du upprättade bouppteckningen! Gaf-van blef efter håfvan!

LAGMANNEN.

Du ska inte begagna äreröriga uttryck som straffas enligt lag.

LAGMANSKAN.

Är han galen eller sade jag något galet?

LAGMANNEN.

För öfrigt var det silfver, kontrolleradt silfver.

LAGMANSKAN.

Då är det Amalias fel!

EN RÖST genom fönstret utifrån:

Lagmannen kan göra hvitt till svart, men han kan inte göra svart till hvitt!

LAGMANNEN.

Hvem sa' det?

LAGMANSKAN.

Jag tyckte det var en stare som talade!

LAGMANNEN släpper ner den sista rullgardinen.

Nu är solen här, nyss tyckte jag hon var der.LAGMANSKAN till Amalia:

Hvem var det som talade?

AMALIA.

Jag tror det var den fremmande skolmästarn med röda halsduken.

LAGMANNEN Usch! Låt oss tala om annat!

EN PIGA in.

Bordet är dukadt!

Går.

Paus.

LAGMANSKAN.

Gå ner och ät, Amalia!

AMALIA

går.

Tack mor.

LAGMANNEN sätter sig på en stol invid en kista.

LAGMANSKAN drar sig åt byrån der parfymkorgen står.

Ska Du inte gå och äta?LAGMANNEN.

Nej, jag är inte hungrig. — Ska inte Du gå?

LAGMANSKAN.

Jag har nyss ätit.

Paus.

LAGMANNEN tar upp ett bröd ur fickan.

Då ursäktar Du att jag äter!

LAGMANSKAN.

Du har rådjursstek på bordet!

LAGMANNEN.

Nej hvad Du säger!

LAGMANSKAN.

Du tror att jag förgiftar maten?

LAGMANNEN.

Ja, ty den smakte kreosot i morgse.

LAGMANSKAN.

Dch det jag åt smakte metall . . .

LAGMANNEN.

Om jag nu försäkrar Dig att jag icke lagt något i din mat. . .LAGMANSKAN.

Så tror jag Dig inte! Och om jäg bedyrar. .

LAGMANNEN.

Så tror jag inte!

Äter brödet.

Rådjursstek är mycket godt, det osar ända hit, men bröd är icke dåligt!

Paus.

LAGMANSKAN.

Hvarför sitter Du och vaktar kistan?

LAGMANNEN.

Af samma skäl som Du bevakar parfymerna.

LAGMANSKAN.

Jaså, Du har varit der, hustjuf.

LAGMANNEN.

Likplundrerska!

LAGMANSKAN.

Tänk, sådana ord, mellan oss! Oss/

Gråter.

LAGMANNEN.

Ja, verlden är ond, och menniskorna äro onda.LAGMANSKAN.

Ja, det kan Du med skäl säga, och otacksam framför allt! Otacksamma barn som bestjäla en pä arrendet, otacksamma barnbarn som stjäla frukten af trä't; Du har så rätt: verlden är ond . . .

LAGMANNEN.

Det vet nog jag bäst som sett all uselhet; och nödgats döma till döden. Men det är derför pöbeln hatar mig, liksom om jag skulle ha skrifvit lagen . . .

LAGMANSKAN.

Hvad folket säger betyder ingenting bara man har ett rent samvete . . .

Det bultar tre slag i det största skåpet.

Hvad är det? Hvem är der?

LAGMANNEN.

Det var skåpet; och det knakar ju alltid mot regnväder.

Det bultar tre tydliga slag igen.

LAGMANSKAN.

Det är något spektakel som den der vandrande charlatanen ställt till!

Locket pa kaffepannan hvilken Amalia nyss skurat, glappar upp och smäller igen några gånger.

LAGMANNEN.

Hvad är det då?LAGMANSKAN.

Ja, det är den der trollkarlen som kan konster,

men inte skrämmer han mig inte.

Kannan smäller.

LAGMANNEN.

Du tror att det är en sån der magnetisör?

LAGMANSKAN.

Ja, hvad det nu kallas för . . .

LAGMANNEN.

Må vara, men hur kan han veta våra hemligheter ?

LAGMANSKAN.

Hemligheter? Hvad menar Du?

Pendylen slår en oräknelig mängd slag.

LAGMANNEN.

Nu är jag rädd!

LAGMANSKAN.

Så må Sjelfva Den ta mig om jag stannar här! Solkatten faller på Lagmanskans porträtt.

Ser Du! Han vet den hemligheten också. LAGMANNEN.

Du menar att det sitter ett porträtt af henne bakom ditt?LAGMANSKAN.

Kom härifrån så gå vi ner och äta; sen få vi tala om hur vi ska kunna sälja gården och alltsammans på auktion . . .

LAGMANNEN.

Ja Du har rätt, sälja rubb och stubb, göra rent hus på det gamla och så börja nytt lif! — Låt oss gå att äta!

DEN ANDRE i dörren.

LAGMANNEN OCH LAGMANSKAN rygga.

LAGMANNEN.

Detta är icke en vanlig menniska!

LAGMANSKAN.

Tala till honom!

LAGMANNEN

till den Andre:

Hvem är herrn?

DEN ANDRE.

Det har jag sagt två gånger; men att Ni icke tror mig, det är ett af Era straff, ty om Ni trodde skulle det förkorta Era lidanden.LAGMANNEN

till Lagmanskan:

Det är nog — han! För jag fryser till is! Hur ska vi bli af med honom? Jo, man säger att orena andar icke lida musikens toner. Spela för honom på harpan, Carolina.

LAGMANSKAN

sätter sig förskrämd vid bordet, tar harpan och spelar ett allvarligt preludium i moll.

DEN ANDRE åhör andaktsfull och rörd.

LAGMANSKAN

till Lagmannen:

Har han gått?

DEN ANDRE.

Tack, min Fru för musiken; det döfvar smärtan och väcker minnen om ett bättre, äfven hos en osalig . . . Tack Fru! — Hvad nu auktionen beträffar tror jag Ni handlar fullkomligt rätt, ehuruväl jag menar att en redlig konkurs varit bättre — ja, cedera bonis och låta hvar och en få sitt igen.

LAGMANNEN.

Konkurs? Jag har inga skulder . . .

DEN ANDRE.

Inga skulder!LAGMANSKAN.

Min man har inga skulder!

DEN ANDRE.

Inga skulder! Den som vore så lycklig!

LAGMANNEN.

Ja, så är det! Men andra äro skyldiga mig . . .

DEN ANDRE.

Förlåt dem då!

LAGMANNEN.

Här är inte fråga om förlåtelse utan om betalning . . .

DEN ANDRE.

Godt! Då ska Ni få betala! — Farväl för denna gång! Vi råkas ofta igen, senast vid den stora auktionen!

Går baklänges ut.

LAGMANNEN.

Han är rädd för solen, han också! Haha!

DEN ANDRE.

Ännu en tid, ja. Men när jag vant mig vid ljuset en gång, skall jag hata mörkret!

Ut.LAGMANSKAN till Lagmannen:

Tror Du att det är. . . den Andre?

LAGMANNEN.

Han lär ju icke se ut så, men tiderna förändras och vi med dem. Förr sas det att han gaf guld och ära, men den här går ju och kräfver. . .

LAGMANSKAN.

Det är en strunt och en charlatan det är alltsammans; en mjeker som inte vågar bitas fastän han ville sä gerna!

DEN ANDRE i dörren:

Akta Er för mig! Akta Er!

LAGMANNEN lyfter högra handen.

Akta Er sjelf!

DEN ANDRE lyfter sin hand och låtsas skjuta pistol med näfven.

Hut!

LAGMANNEN blir stående stel i gesten.

O ve!DEN ANDRE.

Du har aldrig trott på det goda; nu skall Du tro på den Onde! Ser Du den Allgode kan icke göra ondt, derför öfverlåter han det åt sådana uslingar som jag är! Men för säkrare resultat skull ska Ni två fa pina hvarandra och Er Sjelfva!

LAGMANSKAN pä knä för den Andre:

Skona oss! Hjelp oss! Nåd!

DEN ANDRE som om han refve sina kläder:

Stig upp, menniska! Ve mig! En är den Ende Du skall bedja till! Stig upp, eller. . . Nå, nu tron I, fastän jag inte har röd kappa och svärd och penningpung och kan säga lustigheter; men akta Er Ni för att ta mig skämtsamt. Jag är allvarlig som synden och sträng som vedergällningen! Icke har jag kommit för att locka Er med guld och ära, utan för att tukta Er med ris och skorpioner . . .

Klockan slår som förr, det mörknar.

Er tid hastar åt slutet, derför ställ om ditt hus, ty Du skall dö!

Det hörs ett dån som af oväder.

Hvems röst är det nu som talar? Säg det, och skrämm den med harskramlan när han blåser fram öfver din vingård! Storm och hagel, heter han, och han bär förödelsen under sina vingar och straffet ii sina klor. Tag på Dig segerhufvan nu och kläd Dig i det goda samvetet. . .

Hagelskuren höres smattra.

LAGMANNEN.

Nåd!

DEN ANDRE.

Ja, om Du lofvar bättring!

LAGMANNEN.

Jag lofvar och svär . . .

DEN ANDRE.

Du kan icke svära, ty Du har redan svurit bort dig! Men lofva att först af allt befria barnen . . . och sedan allt det andra!

LAGMANNEN.

Jag lofvar! att innan solen gått ner skola barnen vara här!

DEN ANDRE.

Första steget framåt alltså, men vänder Du dig om, så skall Du se att jag gör skäl för mitt namn, ty jag heter: Legio!

Lyfter rottingen, hvarvid Lagmannen löses ur sin stelkramp.

*

AKT III.

En vinkällare med fat i en rad till höger, en rad till venster. Jerndörr i fonden.

Faten hafva olika beteckningar; på de första närmast salongen äro små brickor anbragta öfver knanarne och på dessa stå glas.

Till höger i förgrunden en vinpress och ett par halmstolar. Buteljer, trattar, sifoner, korgar etc. här och der.

ERIK OCH THYRA sitta vid vinpressen.

ERIK.

Jag tycker det är tråkigt.

THYRA.

Det är för att mormor är stygg.

ERIK.

Man far inte säga så!

THYRA.

Nej, det kan vara, men hon är stygg.ERIK.

Thyra får inte säga så! för då kommer inte den lilla gossen och leker med oss igen.

TIIYRA.

Då ska jag inte säga så mera. Bara det inte vore så mörkt.

ERIK.

Minns inte Thyra att gossen sa vi inte skulle

klaga . .

THYRA.

Då ska jag inte göra så mera . . .

Solkatten syns på golfvet.

Åh! Se solkatten!

Hon springer upp och ställer sig på solkatten.

ERIK.

Thyra far inte trampa på solen, det är synd! TIIYRA.

Nej, jag trampar inte på honom med flit, jag vill bara ha honom hos mig; se nu har jag honom

i famnen, och nu klappar jag honom . . . Nej, se han kysser mig på mun.

LEK-KAMRATEN

in bakifrån ett vinfat; han är klädd i en hvit blus som räcker nedanför knäna och ett blått skärp om lifvet; sandaler på fotterna; han är blond och när han inträder ljusnar det i källaren.ERIK

går emot honom och helsar.

God dag Du lilla gosse. — Kom och helsa, Thyra! Hvad heter Du gosse, i dag skall Du säga oss det!

LEK-KAMRATEN ser på honom.

THYRA

Erik ska inte vara påflugen för då blir gossen blyg. — Men hvad är din pappa, lilla gosse?

LEK-KAMRATEN.

Inte vara så nyfikna! När ni lärt känna mig bättre ska ni få veta allt det der. — Men nu ska vi leka något.

THYRA.

Ja, men inte något nyttigt, för det är så tråkigt. Det ska bara vara vackert.

LEK-KAMRATEN

ler.

Ska jag tala om en saga?

THYRA

Ja, men inte ur Bibliska Historien, för den kan vi utantill . . .LEIC-KAMRATEN

ler.

ERIK.

Thyra säger sådant så att gossen blir ledsen . .

LEK-KAMRATEN.

Nej, små vänner, jag blir icke ledsen. .. Men om ni nu äro rigtigt snälla så ska vi gå ut i det fria och leka . . .

ERIK.

Åh ja! åh ja! — Men det är ju sant, vi fa ju inte för mormor . . .

LEK-KAMRATEN.

Jo, mormor har sagt att hon helst såge Er fria, och derför gå vi nu innan hon åtrar sig. Kom då!

TIIYRA.

Åh så roligt! Åh .. .

Dörren i fonden öppnas; man ser utanför en solbelyst gulnad rågåker med Blåklint ocli Prestkragar.

LEK-KAMRATEN.

Kom barn! Ut i solen att fröjdas åt lifvet!

THYRA.

Få vi ta katten med oss; det är så synd att han skall stanna här i mörkret?LEK-KAMRATEN.

Ja, om han vill följa med Er! Locka på honom!

ERIK OCH THYRA ga mot dörren, solkatten följer dem på golfvet.

ERIK.

Nej se så snäll han är!

Jollrar till solkatten.

K isse Misse Plurre Murre!

LEK-KAMRATEN.

Tag honom på armen nu Thyra för annars kommer han inte öfver tröskeln.

TIIYRA får solkatten på armen.

ALLA

ut; dörren stänges af sig sjelf.

Paus.

Lagmannen in med en lykta. Lagmanskan med riset.

LAGMANSKAN.

Här är svalt och skönt, och så är man inte plågad af solen.

LAGMANNEN.

Och tyst är det också. Men hvar äro ungarne? De söka efter barnen.LAGMANNEN.

Jag tror att de tagit oss på orden.

LAGMANSKAN.

Oss? Märk att jag lofvade ingenting, för han -— Du vet — talte bara till Dig på slutet.

LAGMANNEN.

Det kan vara, men den här gången måste vi lyda, för jag vill inte ha något spektakel mera med hagelskurar och sådant. — Emellertid här fins inte barnen, och de komma nog igen när de bli hungriga

LAGMANSKAN.

Och då gratulerar jag dem!

Riset ryckes ur hennes hand och dansar bort bakom ett fat.

Nu spökar det igen!

LAGMANNEN.

Nå men så foga Dig då, och gör som han — Du vet! säger. Jag för min del törs inte göra något orätt mer. Vinet på marken är förstördt, och man får vara glad åt det man har under tak. Kom hit Carolina ska vi stärka oss litet med ett glas godt!

Han knackar på ett fat, och tappar i ett glas.

Detta är kometåret, anno 1869 då stora kometen kom och man sa att det betydde krig. Det vardt ju krig också.

Bjuder Lagmanskan ett fylldt glas.

LAGMANSKAN.

Drick först Du!

LAGMANNEN.

Nej, vet Du; tror Du det är gift i detta också?LAGMANSKAN.

Det trodde jag nu inte . . . men, ja vi fa aldrig någon frid mer och ingen lycka.

LAGMANNEN.

Gör som jag: foga Dig!

Dricker.

LAGMANSKAN.

Jag vill nog och försöker också, men när jag tänker på hur illa andra behandlat oss, så känner jag mig liksom lika

god som de andra —

Dricker.

Det var ett rigtigt godt vin!

Sätter sig.

LAGMANNEN.

Vinet är godt och lättar på sinnet. — Ja, den vise säger ju att vi äro lika goda kålsupare och då kan jag inte förstå hvarför den ena ska gå och mästra den andra.

Dricker.

Jag för min del har alltid handlat lagligt, det vill säga efter gällande lagar och författningar; om andra varit okunniga om lagen, så är det deras fel, ty ingen får vara okunnig om lagen! Alltså om Adolf icke betalar sitt arrende, så är det han som brutit lagen och icke jag.

LAGMANSKAN.

Och Du far skulden likafullt, och går der som en brottsling; men är det inte som jag säger: det fins ingen rättvisa till i världen. Om Du gjorderätt skulle Du processat mot Adolf och vräkt famil jen, men det är inte för sent än . . .

Dricker.

LAGMANNEN.

Ja, ser Du, om jag ville gå fullt lagligt till väga, så skulle jag yrka upplösning af hans äktenskap, och då vore han arflös . . .

LAGMANSKAN.

Men så gör det då!

LAGMANNEN

ser sig omkring.

Njaa! — Det vore nog radikalmedlet! Skils-messa beviljas nog ej, men man kunde fa äktenskapet förklaradt ogiltigt på grund af formfel . . .

LAGMANSKAN.

Om det inte fins något då?

LAGMANNEN.

Något ankommen.

Det fins alltid formfel, bara man ser efter.

LAGMANSKAN.

Nå då så! Tänk den odågan som väntar lifvet ur oss, men nu ska han få se på naturens ordning hur den drifver ut drönare på landsvägen . . .LAGMANNEN.

Haha! Du har så rätt, rätt! Och vet Du när jag tänker noga på saken, hvad är det vi ha att förebrå oss, hvad ha vi gjort för ondt? Det der med monstransen, det är småaktigt att tala om och det har icke skadat en menniska, och att jag skulle aflagt mened, det är helt enkelt lögn. Jag fick ett fulslag i fingret, det var alltsammans och helt naturligt.

LAGMANSKAN.

Det vet väl jag bäst. .. och jag vill lägga det till att det der med hagelskuren det var lika sjelfklart som om det stått

i almanackan!

LAGMANNEN.

Ja, se der! Det menar jag också. Och der-för, vet Du Carolina, att vi gjorde bäst i att glömma det här sista pratet, och tycker Du som jag så vända vi oss till en annan prest och låta viga in Mausolén.

LAGMANSKAN.

Hvarför skulle vi inte göra det?

LAGMANNEN.

Hvarför skulle vi inte göra det? Kanske der-för att den der magnetisören går omkring och skrockar?

LAGMANSKAN.

Säg mig, tror Du att det är en magnetisör bara?

6LAGMANNEN

skroderar.

Det? Det är en första rangens charlatan En Chiar-la-tan!

LAGMANSKAN.

Ser si g omkring.

Jag är inte säker jag.

LAGMANNEN.

Men jag är säker. Sä-ker! Och om han kom inför mina ögon en gång till, nu till exempel, skulle jag dricka honom till och säga: skål, gamle skämtare!

Hans lyftade glas ryckes ur handen och sväfvar ut genom kulissen.

Hvad är det?

Lyktan slocknar.

LAGMANSKAN.

Hjelp oss!

En stormil höres och så blir det tyst.

LAGMANNEN.

Gå efter tändstickor bara så skall jag klara det här. Ty numera fruktar jag intet. Intet!

LAGMANSKAN

går.

Jaja. Kommer Du ifrån det här med lifvet, så ...

LAGMANNEN. Tyst Du! Tyst Du!DEN ANDRE stiger fram bakifrån ett fat.

Nu ska vi tala enskildt.

LAGMANNEN

skrämd.

Hvar kommer Ni ifrån?

DEN ANDRE.

Det rör Dig inte.

LAGMANNEN

rätar på sig.

Hvad är det för språk?

DEN ANDRE.

Det är ditt! — Af med mössan!

Blåser på Lagmannen, hvars mössa lyftes af och faller till golfvet.

Hör på nu hur domen afkunnas: Du har velat skilja hvad Den, hvars namn jag icke far nämna, har förenat. Nu skall Du varda skild från din ålderdoms stöd och ensam skall Du löpa ditt gatlopp; ensam skall Du lida den sömnlösa nattens qval.

LAGMANNEN.

Är det barmhertigt det?

DEN ANDRE.

Det är rättvisan, det är lagen: öga för öga och tand för tand! Evangelium låter på annat sätt, men det vill Du inte höra talas om! Opp och löp nu!

Slår med rottingen i luften.j5cenen är en trädgård med Cypresser och klippta Taxiis i form af obelisker, kandelabrar, vaser etc; derunder rosor, stockrosor, digitalis. Midt i, en källa, öfver hvilken lutar sig en jättestor Fuchsia (»Kristi bloddroppar») med blommor. Fonden en gul rågåker i ax med blåklint och prestkragar; i midten en fogel-skrämma; längst i fjerran vinberg och klippor af ljusgula skiffrar med bokskog och ruiner af riddarborgar.

Landsväg löper i fonden; till höger en täckt hvalfgång i götisk stil. Framför en Madonna med Barnet.

Erik och Thyra in hållande Lekkamraten i handen.

ERIK.

Nej, så vackert! O!

THYRA.

Hvem bor här?

LEK-KAMRATEN.

Den som trifs här, är hemma här!

THYRA.

Få vi gå och leka här då?

LEK-KAMRATEN.

Öfverallt, utom i den allén till höger.ERIK.

Och vi få plocka blommorna också? LEK-KAMRATEN.

Ni få plocka af alla blommorna, men icke röra trädet vid källan, små vänner!

THYRA.

Hvad är det för ett träd?

ERIK.

Det är ju

sänker rösten

Kristi Blodsdroppar, vet jag!

THYRA.

Erik skall göra korstecknet, när han nämner Guds namn.

ERIK gör korstecknet.

Säg, lilla gossen hvarför få vi inte röra det trädet? THYRA.

Erik ska inte vara frågvis utan lyda bara! — Men säg lilla gosse, hvarför ska den fula fogelskräm-man stå der; kan vi inte få ta bort den?

LEK-KAMRATEN.

Tag gerna bort den så kommer foglarne hit och sjunger för oss!ERIK OCH THYRA.

Skynda mot fonden och rycka ner fogelskrämman.

ERIK.

Bort du fula fogelskrämma! Kom små foglar och ät nu!

Guldfogeln kommer flygande från höger och sätter sig i fuchsian.

Nej, se guldfogeln, se Thyra!

THYRA.

Ah, nej så vacker den är! Kan den sjunga också?

Guldfogeln ropar som göken.

ERIK.

Kan gossen förstå hvad fogeln sjunger?

LEK-KAMRATEN.

Nej, barn, det är foglarnes små hemligheter och dem ha de rätt att behålla för sig.

THYRA.

Ja visst, ser Erik, annars skulle ju barnen gå och tala om hvar deras bo var och så skulle de gå och ta bort äggen, och då blef ju fogeln så ledsen och kunde inte få några ungar mer!

ERIK.

Thyra är så snusförnuftig, så!LEK-KAMRATEN med fingret på munnen.

Tst! Det kommer någon! Låt oss nu se om han trifs hos oss eller inte.

SOTARGOSSEN. in, stannar förvånad och tittar.

LEK-KAMRATEN.

Nå gosse, vill Du inte komma och leka med oss.

SOTARGOSSEN stryker af mössan; förlägen.

Inte vill Ni leka med mig.

LEK-KAMRATEN.

Hvarför inte det?

SOTARGOSSEN.

Jag är ju så sotig, så; och för öfrigt kan jag inte leka, jag vet inte hvad det är.

THYRA.

Tänk den stackars gossen han har aldrig lekt, LEK-KAMRATEN.

Hvad heter Du då?

SOTARGOSSEN.

Heter? De kalla mig Olle .. . men . . .LEK-KAMRATEN.

Hvad heter Du mer, då?

SOTARGOSSEN.

Mer? Jag heter inte mer.

LEK-ICAMRATEN.

Din pappa då?

SOTARGOSSEN.

Det har jag ingen.

LEK-KAMRATEN.

Din mamma då?

SOTARGOSSEN.

Det vet jag inte.

LEK-KAMRATEN.

Han har ingen pappa och mamma. Kom hit min gosse till källan, så skall Du bli hvit som en liten prins.

SOTARGOSSEN.

Om någon annan sa det, skulle jag inte tro t. . .

LEK-KAMRATEN.

Hur kan du tro mig då?SOT ARGOSSEN.

Jo, jag vet inte, men jag tycker Du ser ut så som det vore sant.

LEK-KAMRATEN.

Thyra, ge gossen din hand! — Vill Du ge honom en kyss också?

THYRA tvekar först, sedan

Ja, när Du ber mig!

kysser sotargossen; lekkamraten doppar handen i källan och stan*

. ker i gossens ansigte, hans svarta mask faller omärkligt.

LEK-ICAMRATEN.

Se, nu är Du hvit; gå nu bakom den der rosenbusken, får Du nya kläder!

SOTARGOSSEN.

Hvarför får jag allt detta, som jag icke förtjent

LEIC-KAMRATEN.

Derför att Du tror Dig icke ha förtjänat det

SOTARGOSSEN går bakom rosenbusken.

Då tackar jag fastän jag icke förstår hvad det menas.THYRA.

Har gossen varit stygg efter som han blifvit sotare ?

LEK-KAMRATEN.

Nej, det har han inte varit; men han hade en stygg förmyndare, som tog alla hans pengar från honom och då måste han ut i verlden och försörja sig. . . Se så fin han är nu!

SOTARGOSSEN in i ljus soinmardrägt.

LEIC-KAMRATEN till sotargossen.

Gå nu in i hvalfgången der, så möter Du någon som är Dig kär .. . och håller af Dig!

SOTARGOSSEN.

Hvem kan hålla af mig?

LEK-KAMRATEN.

Se efter!

SOTARGOSSEN går mot hvalfgången, der han mötes af en hvit dam, som lar honom i famn.

THYRA

Hvem bor derinne?LEK-KAMRATEN med fingret på munnen.

Nyfiken! — Men hvem kommer der?

LAGMANSKAN på landsvägen med påse på ryggen och käpp i handen.

ERIK.

Det är mormor! O, nu äro vi olyckliga. THYRA.

O ve! Det är mormor!

LEK-KAMRATEN.

Sansa Er barn! Jag skall ta skulden på mig.

ERIK.

Nej, det får Du inte, för då slår hon Dig.

LEK-KAMRATEN.

Nå kan jag inte fa ta stryk för mina vänner?

ERIK.

Nej! Det vill jag.

THYRA.

Och jag med.LEK-KAMRATEN.

Tyst! Och kom hit bakom, så slipper ni bannor!

De dölja sig.

LAGMANSKAN fram till källan.

Se här är den berömda källan, som skall bota för allt! sen engelen har rört om förstås! — Men det är nog bara

lögn! Nå, man kan ju alltid släcka törsten, och vatten som vatten!

Hon lutar sig öfver källan.

Men hvad ser jag för slag! — Erik och Thyra med en främmande gosse! Hvad betyder det? För de äro icke här. Det måtte vara en spåkälla.

Hon tar bägaren och fyller samt dricker.

Fy, så det smakar koppar . . . tänk han har varit här och förgiftat vattnet också 1 Allt är för-giftadt! Allt! Allt! — Trött är jag fastän åren eljes icke tagit på mig . . .

Hon speglar sig och kramar sig inför källan.

Jag ser ju tvertom rätt ung ut. . . men tungt är att gå, och ändå tyngre att resa sig . . .

Hon gör ansträngningar att komma pä benen.

Min Gud, min Gud haf förbarmande eljes blir jag liggande . ..

LEIC-KAMRATEN tecknar åt barnen att bli stående; går fram och torkar svetten ur pannan på Lagmanskan.

Stig upp och var icke ond längre!LAGMANSKAN reser sig.

Hvem är det? — Jaså, det är gunstig herrn som lockar mina barn på orätta vägar!

LEK-KAMRATEN.

Gå, otacksamma qvinna! Jag torkar ångestsvetten ur din panna och reser upp Dig när Du dignat, och Du lönar mig med bannor. Gå, gå!

LAGMANSKAN ser häpen på honom; derpå slår hon ner ögonen, vänder sig bort och går ut.

ERIK OCH THYRA fram.

ERIK.

Men det är synd om mormor i alla fall, fastän hon är stygg.

THYRA.

Det här är tråkigt, och jag vill gå hem.

LEK-KAMRATEN.

Vänta litet! Inte vara otåliga! — Se der kommer en annan bekant.

LAGMANNEN på landsvägen.

LEK-KAMRATEN.

Han får icke komma hit och orena källan.

Han vinkar med handen; solkatten faller på Lagmannen så att han vänder och går ut.Det är vackert att Ni tycker synd om de gamle, barn, men Ni måste tro att jag handlar rätt. Tror Ni det?

ERIK OCH THYRA.

Ja, vi tro, vi tro!

THYRA.

Men jag vill gå hem till mamma.

LEK-KAMRATEN

Du ska få gå.

Den Andre synes i fonden och går bakom buskarne.

LEKKAMRATEN.

Ty nu måste jag gå; det ringer snart Angelus...

ERIK.

Hvart ska gossen gå då!

LEK-KAMRATEN.

Jag har andra barn att leka med, långt borta dit Ni ej fa följa. Men när jag nu lemnar Er här, så glöm icke hvad jag sagt Er att Ni inte fa röra trä't.

ERIK.

Vi ska lyda! Vi ska! Men gå inte bort, Tör det blir mörkt straxt.LEK-ICAMRATEN.

Nåå! Den som har godt samvete och kan läsa sin aftonbön har intet, intet att vara rädd för.

THYRA.

När kommer Du igen till oss, gosse?

LEK-KAMRATEN.

Jag kommer igen till julen, och alla jular! — God natt, små vänner!

Han kysser dem på pannan och går åt fonden mellan buskarne; när han blir synlig i fonden har han ett litet kors med en fana på liknande det som Jesusbarnet plägar afbildas med när det står nvid lammet. Det ringer Angelus. Nu lyfter han fanan vinkande åt barnen, och han omhvärfves af ett starkt hvitt ljus, samt går ut.

ERIK OCH THYRA på knä; göra tyst bön medan ringningen pågår.

ERIK korsar sig.

Vet Thyra hvem gossen var?

THYRA.

Det var Frälsarn!

DEN ANDRE träder fram.

THYRA

skrämd; flyr till Erik, som skyddar henne med sina armar.

Hu!ERIK

till Den Andre.

Hvad vill Ni oss? Otäcka!

DEN ANDRE.

Jag ville blott... Se på mig!

ERIK.

Jaha.

DEN ANDRE.

Så ser jag ut derför att jag en gång rörde vid trädet; sedan var det min lust att narra andra göra detsamma. Men nu sedan jag är gammal har jag ångrat mig, och nu går jag omkring bland menni-skorna och varnar dem, men nu tror ingen mig mer, ingen, derför att jag en gång ljugit.

ERIK.

Oss behöfver Du icke varna, för oss kan Du ändå inte narra.

DEN ANDRE.

Ty-ty-ty-ty! Inte så högmodigt, lilla vän! Eljest är det bra.

ERIK.

Gå Er väg då, för jag vill inte höra på Er en gång! Och Ni skrämmer ju min syster.DEN ANDRE.

Jag skall gå, ty jag trifs inte här, och jag har göromål på annat håll. Farväl barn!

AMALIAS röst frän höger.

Erik och Thyra!

ERIK OCH THYRA.

O, det är mamma! lilla mamma!

AMALIA

in.

ERIK OCH THYRA springa i hennes famn.

DEN ANDRE rörelse, vänder sig bort.

*

AKT IV.

En korsväg i en granskog. Månsken.

HEXAN står och väntar.

LAGMANSKAN Nå ändtligen! der är ni!

HEXAN.

Ni har låtit mig vänta; hvarför har ni kallat på mig?

LAGMANSKAN.

Hjelp mig!

HEXAN.

Med hvad?

LAGMANSKAN. Mot mina fiender.HEXAN.

Mot dina fiender fins bara en hjelp: gör dem

godt.

LAGMANSKAN.

Vet någon: jag tror verlden är vorden upp-och nervänd.

HEXAN.

Ja, så synes.

LAGMANSKAN.

Sjelfva Den Andre — Du vet — har blifvit omvänd.

HEXAN.

Nå då kan det vara på tiden för Dig också!

LAGMANSKAN.

På tiden; Du menar att mina år skulle trycka mig. Men det var inte mer än tre veckor sen, så dansade jag på bröllop.

HEXAN.

Och det är sällheten för Dig. Är det intet annat så skall Du få ditt lystmäte, ty här skall bli bal i natt, fastän jag inte kan deltaga.

Här?

LAGMANSKAN.HEXAN.

Just här; den börjar när jag vill. . .

LAGMANSKAN.

Så skada att jag inte har min urringade klädning med mig.

IIEXAN.

Det kan Du fa låna af mig och dansskor med . röda klackar.

LAGMANSKAN.

Kanske det fins handskar och solfjäder också?

HEXAN.

Allt! Och många unga kavaljerer i synnerhet som komma att utnämna Er till balens drottning.

LAGMANSKAN.

Nu skämtar ni med mig!

IIEXAN.

Nej, jag skämtar icke; och jag vet att just på dessa baler man har nog smak att välja den rätta baldrottningen — med den rätta menar jag den värdigaste . . .

LAGMANSKAN.

Den skönaste, menar ni . . .HEXAN.

Nej, det gör jag inte, utan den värdigaste. Vill ni, så blåser jag in balen genast?

LAGMANSKAN.

Hjertans gerna för mig.

HEXAN.

Gå då åt sidan litet, så råkar ni Er kammarjungfru, medan salen ställs i ordning.

LAGMANSKAN gar ut i en höger kuliss.

Tänk jag far kammarjungfru också . . . vet Frun det att det var min ungdomsdröm som aldrig blef uppfyld.

HEXAN.

Ser ni, att »hvad man önskar sig i ungdomen, det får man på ålderdomen».

Blåser i en pipa.

Changemang a vue.

Scenen förvandlas till botten af en kitteldal; fond och sidor branta svarta bergväggar utan vegetation. Till venster i förgrunden Baldrottningens tron. Till höger musikestraden.

Midt på scenen en Pan-stod, omgifven af krukväxter: Bolmört, Kardborre, Tistlar, Rödlök etc.

Musikanterna in; klädda i grått, med krithvita, sorgsna ansikten och trötta åtbörder; de synas stämma sina instrument, som ej ge någon ton.Kapellmästarn.

Balgästerna bestående af krymplingar, tiggare, nattmän, alla komma in dragande på sig svarta handskar. Långsamma rörelser, begrafningsminer.

Den Andre > samma person: en sjuttioårig sprätt med

Ceremonimästaren / svart peruk som är for liten så att det gråa håret synes inunder; vaxade mustacher, enkel-lorgnett; ur-växt frackkostym, skaftstöflar. Han är trist och synes lida af sin rol.

De sju Dödssynderna in och ställa sig kring tronen.

Högmod. Girighet.

Vällust. Vrede.

Dryckenskap. Afund.

Lättja.

Prinsen in: puckelryggig, solkig sammetsjacka med blanka knappar, värja, spetskragar, stöflar med sporrar.

Hela följande scen spelas med ett oryggligt trist allvar, utan ett drag af ironi, satir eller humor; alla figurerna hafva ett stycke af dödsmask, gå ljudlöst (på filtsulor) och göra enkla besvärade gester såsom inlärda.

PRINSEN till Ceremonimästaren.

Hvarför stör Du min ro vid denna midnattstimma?

CEREMONIMÄSTAREN.

\

Du frågar alljemt, broder, hvarför. Har ljuset ej gått upp för dig ännu?

PRINSEN.

Till hälften blott; jag ser ett sammanhang mellan mitt lidande och min skuld, men jag fattar ej hvarför jag skall lida evigt, då Han lidit i mitt ställeCEREMONIMÄSTAREN.

Evigt! Du dog i går; då upphörde tiden för Dig och derför föreralla Dig några timmar som eviga.

PRINSEN.

I går?

CEREMONIMÄSTAREN.

Ja! — men när Du var stolt och icke ville ha hjelp att lida så får Du dras med det sjelf.

PRINSEN.

Hvad har jag gjort då?

CEREMONIMÄSTAREN.

Sublima fråga!

PRINSEN.

Nå, men säg då!

CEREMONIMÄSTAREN.

Efter som vår uppgift är att plåga hvarandra med sanningen — vi voro ju så kallade sannings-hjeltar i lifvet — så skall jag säga Dig en del af din hemlighet. Du var ju och är ännu en puckelrygg . . .

PRINSEN.

Hvad är det?CEREMONIMÄSTAREN.

Ser Du! Du vet icke det som alla andra visste. Men alla andra hade medlidande med Dig, och derför fick Du aldrig höra ordet som är namnet på ditt lyte . . .

PRINSEN.

Hvad är det för lyte? Du menar kanske det att jag har »dåligt bröst», men det är intet lyte.

CEREMONIMÄSTAREN.

»Dåligt bröst»; ja det är ditt namn på saken. Emellertid: menniskorna dolde ditt kroppsfel, och de sökte att mildra din olycka genom barmhertig-het och vänlighet; men Du tog deras nåd som en skyldig tribut, och deras uppmuntrande ord som beundran af dina kroppsliga företräden, och Du kom slutligen så långt i sjelfkärlek att Du ansåg Dig vara en manlig skönhet; när slutligen kvinnan gaf Dig sin gunst af medlidande, trodde Du dig vara en oemotståndlig eröfrare.

PRINSEN.

Med hvad rätt står Du här och säger mig dessa grof heter?

CERRMOIMÄSTAREN.

Rätt? Jag uppfyller den ondskefulles sorgliga pligt att straffa en ondskefull; och Du skall straxt fa uppfylla samma din grymma pligt mot en till galenskap fåfäng qvinna, hvilken liknar Dig så nära som möjligt.PRINSEN.

Det vill jag inte!

CEREMONIMÄSTAREN.

Försök att göra annat än det Du måste, och Du skall erfara en disharmoni som Du icke skall kunna förklara.

PRINSEN.

Hvad är det?

CEREMONIMÄSTAREN.

Det är att Du icke straxt kan upphöra att vara hvad Du är; och Du är hvad Du velat blifva.

Slår i händerna.

LAGMANSKAN in i samma åldriga otympliga figur men sminkad och i pudrad roccocoperuk; klädd i urringad rosenröd klädning, röda skor,

solQäder af påfågelsfjädrar.

LAGMANSKAN något osäker.

Hvar är jag? Har jag gått rätt?

CEREMONIMÄSTAREN.

Ni har gått alldeles rätt, och ni är i Väntsalen vi kallar. Den kallas så emedan vi suckar

tillbringa vår tid här i väntan ... i väntan på något som skall komma en gång . . .LAGMANSKAN.

Ja, det är ju ganska nätt. . . och der är musiken . . . och der är en byst. . . hvem är den aff

CEREMONIMÄSTAREN.

Det är en hednisk afgud, kallad Pan, emedan han utgjorde de gamles allt i allom; och som vi här äro gamla eller mer och mindre gammalmodiga, så ha vi fått honom hit att se på!

LAGMANSKAN.

Inte äro vi gamla . ..

CEREMONIMÄSTAREN.

Jo, min drottning; när nya tiden bröt in suckar

så kunde vi inte följa med, utan blefvo efter . . .

LAGMANSKAN.

Nya tiden . . . hvad är det för tal... när började den tiden?. ..

CEREMONIMÄSTAREN.

Det är lätt uträknadt när år ett gick in . . . Det var en natt för öfrigt, som var stjernklar, och mild måtte den ha varit då herdarne gingo ute . . .

LAGMANSKAN.

Så, så, så . . Är det icke bal här i qväll?CEREMONIMÄSTAREN.

Jo visst är det det. Prinsen väntar bara pä att få bjuda opp.

LAGMANSKAN till Ceremonimästaren.

Är det en rigtig prins?

CEREMONIMÄSTAREN.

En rigtig, min drottning, det vill säga han har full verklighet på ett visst sätt. . .

LAGMANSKAN till Prinsen som bjuder upp.

Ni ser icke glad ut, min prins.

PRINSEN.

Nej, jag är icke glad.

LAGMANSKAN.

Jag kan inte heller skylla att här är så muntert . . . och så luktar det kitt som om glasmästarn varit här nyss. Hvad är det för en underlig doft af linolja?

PRINSEN

fasar.

Hvad säger hon? Menar hon liklukt?LAGMANSKAN.

Jag sade visst något oartigt, men det tillhör ju icke damen att säga artigheter, utan det är kavaljerens sak. . .

PRINSEN.

Hvad skall jag säga som ni icke vet förut?

LAGMANSKAN.

Som jag icke vet förut? Låt mig tänka . . . Nej, då är det bättre jag säger Er att Ni är skön, min prins ..,

PRINSEN.

Nu öfverdrifver ni, min drottning; skön är jag icke, men jag har alltid ansetts hvad man kallar ett godt utseende . . .

LAGMANSKAN.

Det är alldeles som jag . . . någon skönhet var jag icke . . . jag menar är jag icke men för mina år . . . Så dum jag är; hvad var det jag skulle säga?

CEREMONIMÄSTAREN.

Spela opp, musik!

MUSIKANTERNA synas spela, men ej ett ljud höres.

CEREMONIMÄSTAREN

Nåå? Skall ni icke dansa?PRINSEN

sorgsen.

Nej, jag har icke lust att dansa.

CEREMONIMÄSTAREN.

Men ni måste: ni är ju den enda presentabla kavaljeren.

PRINSEN.

Det är nog sant. . .

eftertänksam

men är det sysselsättning för mig?

CEREMONIMÄSTAREN.

Hur så?

PRINSEN.

Jag tycker ibland att jag har något annat att tänka på, men så, så glömmer jag bort det.

CEREMONIMÄSTAREN.

Inte grubbla . . . njut medan ungdomen ännu är qvar och lifsglädjen slår rosor på kinden. Så, rak i ryggen och flinka ben . ..

PRINSEN

ler bredt; bjuder handen åt Lagmanskan; de dansa ett par menuettsteg contra.LAGMANSKAN

afbryter dansen.

Hu! Hans händer äro ju kalla som is!

GRr emot tronen.

Hvarför dansa icke de sju damerna der?

CEREMONIMÄSTAREN.

Hvad tyckte Drottningen om musiken?

LAGMANSKAN.

Jo, den är superb, men kunde ha spelat lite mer forte . . .

CEREMONIMÄSTAREN.

Ja, de äro solister allihop och ville förr ligga öfver hvarandra i stämmorna, derföre måste de moderera sig nu . . .

LAGMANSKAN.

Men jag frågade hvarför de sju systrarne inte ville dansa. Kan inte ceremonimästaren obligera dem.

CEREMONIMÄSTAREN.

Nej, det lär icke löna ty de äro envisa som synden . . . Men vill icke drottningen intaga sin tron! Vi ha ett litet skådespel att uppföra dagen till ära ...

LAGMANSKAN.

Åh så roligt! Men prinsen måste leda mig. . !

8PRINSEN till Ceremonimästaren.

Måste jag det?

LAGMANSKAN.

Ah skäms puckelrygg!

PRINSEN spottar henne i ansiktet.

Vet Du hut din gamla käringdjefvul!

LAGMANSKAN slår Prinsen en örfil.

Der har Du för det!

PRINSEN flyger på och slår omkull henne.

Och här har Du!

ALLA

hålla händerna för ansigtet.

PRINSEN

rifver peruken af Lagmanskan så att hon synes kal i hufvudet.

Här är lösskalpen; nu ska vi ta ut tänderna!

CEREMONIMÄSTAREN.

Nog! Nog!

Lyfter upp Lagmanskan och ger henne en duk öfver hufvudet.LAGMANSKAN

gråtande.

O ve! Att jag låtit narra mig så, så; jag förtjenar inte bättre om jag skall tillstå det.

PRINSEN.

Nej, Du förtjenar mycket värre; men Du skulle inte röra vid min puckel, för då flyger fan lös. — Det är eländigt se en gammal qvinna så narraktig och så förnedrad; det är synd om Dig, liksom det är synd om oss alla.

ALLA.

Synd om oss alla!

PRINSEN

hånfullt.

Dronningen!

LAGMANSKAN

likaledes

Prinsen! — Men ha inte vi sett hvarann förr? PRINSEN.

Jo kanske; i vår ungdom, ty äfven jag är gammal. Du var utspökad nyss, men nu när vi se hvarann så här oförstäldt... börja vissa drag stiga fram...

LAGMANSKAN.

Säg icke mer. . . säg icke mer ... O, hvar är jag kommen . . . hvad händer mig?PRINSEN.

Nu vet jag: Du är min syster!

LAGMANSKAN.

Men . . . Min bror är ju död. Har man ljugi för mig? Eller gå de döda igen?

PRINSEN.

Allt går igen.

m

LAGMANSKAN.

Är jag då död eller är jag lefvande?

PRINSEN.

Det må Du fråga ty jag vet af ingen skilnad Men lik Dig är Du som jag lemnade Dig en gång: lika fåfäng och lika tjufaktig.

LAGMANSKAN.

Tycker Du att Du är bättre då?

PRINSEN.

Kanske! Jag har de sju dödssynderna, men Du har uppfunnit den åttonde ... att bestjäla de döda.

LAGMANSKAN. Hvad är det nu då?PRINSEN.

Jag sände dig tolf år i rad pengar till en krans åt mors graf; du behöll pengarna och köpte ingen krans.

LAGMANSKAN.

Hur vet Du det?

PRINSEN.

Hur jag vet det, är det enda intresse Du kan utfinna af ditt brott.

LAGMANSKAN.

Bevisa det!

PRINSEN tar upp sedlar ur fickan.

Här äro sedlarne!

LAGMANSKAN faller till marken.

Det ringer i en kyrkklocka; alla böja hufvudet mot bröstet, men ingen faller på knä.

HVITA FRUN in; fram till Lagmanskan och reser henne upp.

Känner Du mig?

LAGMANSKAN.

Nej.HVITA FRUN.

Jag är Amalias mor. Du hade stulit mitt minne från henne. Du hade utplånat mig ur hennes lif, men nu skall Du utstrykas, och jag skall återvinna mitt barns kärlek och förböner som jag behöfver.

LAGMANSKAN.

Jaså man har sqvallrat för den slynan; då ska jag sätta henne att vakta svina. . .

PRINSEN siar henne på munnen.

HVITA FRUN.

Slå henne icke!

LAGMANSKAN.

Du ber för mig!

HVITA FRUN.

Ja, så har jag lärt.

LAGMANSKAN.

Hycklerska, Du skulle önska mig så långt under jorden som det är till solen, om Du bara vågade!

CEREMONIMÄSTAREN

rör vid Lagmanskan med sin staf; hon faller till marken.

Couche! fördömda hynda!Scenförändring för öppen ridå; Panstatyn sjunker genom marken: musikanterna och tronen jemte Dödssynderna döljas af nedfallande dekorationer och försvinna. Slutligen är korsvägen i skogen återställd och Lagmanskan ligger vid vägvisaren. Hexan står bredvid.

HEXAN.

Stig upp!

LAGMANSKAN.

Jag kan icke, jag är stelfrusen ,. .

HEXAN.

Solen går straxt upp, hanen har galit och morgonbönen ringer just in.

LAGMANSKAN.

Jag bryr mig inte om solen.

HEXAN.

Då skall Du få vandra i mörkret.

LAGMANSKAN.

Ve! mina ögon; hvad har Du gjort?

HEXAN.

Jag släckte ljuset bara, eftersom det plågar Dig. Upp och gå nu; i köld och mörker, tills Du stupar!

LAGMANSKAN.

Hvar är min man? — Amalia! Erik och Thyra! Mina barn!HEXAN.

Hvar äro de? Hvar de äro, Du skall icke dem mer förrän din vandring är fullbordad, upp och gå! Annars löser jag mina hundar!

LAGMANSKAN. trefvar för sig och går.Tingssalen. I fonden ordförandens tribun i hvitt och guld med Rättvisans emblemer. Midt på golfvet framför tribunen dombordet med skrifdon, Bibel, ringklocka, klubba.

På väggen i fonden skarprättarens bila; derunder hand-klofvar; ofvanom ett stort svart krucifix.

LAGMANNEN in; smyger sakta framåt.

Klockan lyftes och ringer; klubban slår ett slag; stolarna skjutas på en gång mot bordet; Bibeln slås upp; stearinljusen tändas.

LAGMANNEN står slagen af fasa; derpå nalkas han skåpet.

Skåpdörren slås upp; papper kastas ut emot Lagmannen, som tar upp dem.

LAGMANNEN

lugnad.

Nå, nu hade jag tur! Der är förmyndarräk-ningarne; der är arrendekontraktet och bouppteckningen ... ja!

Handklofvarne på väggen skramla.

Skramla Ni; Så länge bilan inte rör sig är jag inte rädd!

Han lägger handlingarne på dombordet samt gär tillbaks att stänga skåpet, hvars dörr dock oupphörligt slår upp.Allt har sin orsak: ratio sufficiens. Denna skåpdörr har en fjeder som jag icke känner, och derför att jag icke känner den förvånas jag, men jag fruktar icke.

Bilan rör sig på väggen.

Bilan rör sig; det har alltid betydt halshuggning, men i dag betyder det bara att den deplace-rats ur jemvigtsläget. Nej, när jag får se min vålnad, då ska jag börja på att reflektera, för det kan inte den der charlatanen trolla.

VÅLNADEN

fram bakifrån skåpet; han är alldeles lik Lagmannen, men har ögon utan pupiller, helt hvita som gipsstatyers.

LAGMANNEN

rädd.

Hvem är Du?

VÅLNADEN.

Jag är icke, jag har varit. Jag har varit den orättfärdige domaren, som kommit hit att fa min dom.

LAGMANNEN.

Hvad har du gjort då, stackars man?

VÅLNADEN.

Allt hvad en orättfärdig domare kan ondt göra... Bed för mig, Du som har rent samvete . . .

LAGMANNEN.

Skall jag. .. bedja för Dig?VÅLNADEN.

Ja Du som icke låtit utgjuta oskyldigt blod .. .

LAGMANNEN.

Det är sant, det har jag verkligen icke gjort, och för öfrigt har jag följt lagens bokstaf, så att jag kan med skäl mottaga titeln Den rättfärdige domaren . . . jaja, utan ironi!

VÅLNADEN.

Ögonblicket vore verkligen illa valdt för att skämta, då de osynlige sitta till doms . . .

LAGMANNEN.

Hvad menar Du? Hvilka sitta till doms?

VÅLNADEN pekar åt dombordet.

Du ser dem icke; men jag ser dem.

Det ringer i bordsklockan. En stol skjutes från bordet.

Bed för mig!

LAGMANNEN.

Det vill jag inte, och rättvisan skall ha sin gång. Du måtte vara en stor brottsling som sent kommit till medvetande om sin skuld.

VÅLNADEN.

Du är sträng som det goda samvetet.LAGMANNEN.

Du sade ordet! Sträng, men rättvis!

VÅLNADEN.

Ingen barmhertighet alltså?

LAGMANNEN.

Ingen!

VÅLNADEN.

Ingen nåd?

LAGMANNEN.

Ingen nåd!

Klubban faller; stolarne skjutas från bordet.

VÅLNADEN.

Nu föll domen! Hör Du icke?

LAGMANNEN.

Jag hör ingenting!

VÅLNADEN pekar ät bordet.

Och ser ingenting? Ser Du icke den halshuggna sjömannen, landtmätaren, sotargossen, Hvita frun, arrendatorn . . .

LAGMANNEN. Nej jag ser absolut ingenting.VÅLNADEN.

Ve Dig då när Du en gång får ögonen öppnade som jag! Nu föll domen: skyldig!

Ljusen på bordet släckas.

LAGMANNEN.

Skyldig!

VÅLNADEN.

Du sade't! sjelf! Och Du är allaredan dömd! Nu återstår blott den stora auktionen.

*

AKT V.

Samma rum &om i första scenen af Andra Akten. Det är ordnadt till auktion med bänkar midt i rummet. På auktio-nistens bord står Silfverservisen, Pendylen, Vaser, Armstakar etc.

Lagmannens och Lagmanskans porträtt äro nedtagna och stå på lut mot bordet.

GRANNEN OCH AMALIA.

AMALIA i skurdrägt.

i

Innan mor gick bort befallde hon mig skura farstu och trappor; nu är det vinter och kallt, och jag kan icke säga att jag utfört befallningen med nöje ...

GRANNEN.

Såå, Du har icke haft nöje af det; vet Du mitt barn att Du ställer väl stora fordringar på Dig. Men efter som Du lydt och bestått profvet skall dina pröfningars tid vara till ända, och jag skall säga Dig ditt lifs hemlighet.AMALIA.

Tala Granne, ty jag kan icke längre lita på min goda vilja.

GRANNEN.

Nåväl! Denna qvinna Du kallar mor är din styfmor! Din far gifte sig med henne då Du var ett år. Hvarför Du aldrig har sett din mor, beror deraf att hon dog då Du föddes.

AMALIA.

Det var detta alltså! — Tänk så underligt att ha haft en mor men aldrig ha sett henne! Säg mig, har Ni sett henne?

GRANNEN.

Jag har kännt henne!

AMALIA.

Hur såg hon ut!

GRANNEN.

Ja, hur hon såg ut? — Som linets blomma voro hennes ögon blå, och som hvetehalm hennes hår så gult. . .

AMALIA.

Och högvext och smärt; och hennes hand så liten och hvit som om den endast sytt silke i all sin dar, och hennes mun såg ut som ett hjerta och som om endast goda ord gått öfver dess läppar.GRANNEN.

Hur vet Du allt det der?

AMALIA.

Jo det är henne jag brukar drömma om när jag varit ond . . . och då lyfter hon handen varnande, och handen bär

en ring med en grön ädelsten, som kastar ut ljus. Det är hon! — Säg Granne, fans ingen bild af henne här på gården?

GRANNEN.

Jo, det fans förr; men om den är qvar vet

jag ej!

AMALIA.

Detta är således min styfmor. Gud är god som lät mig behålla min mors bild oskärad, och jag skall hädanefter finna det i sin ordning att den gamla är stygg mot mig.

GRANNEN.

Stygga styfmödrar äro till för att ge snälla barn. Och Du var icke snäll, Amalia, men Du har blifvit, och derför skall Du nu få en julklapp i förskott. Han tar Lagmanskans porträtt och löser ramen! en aqvarell af modren synes liknande den beskrifning som ofvan gifvits.

AMALIA på knä för bilden.

Min mor, mina drömmars moder!

reser sig.Men icke far jag den bilden, då den skall gå på auktionen.

GRANNEN.

Jo Du far. den, ty auktionen är redan hållen.

AMALIA.

Hvar och när hölls den?

GRANNEN.

Den hölls någon annan stans, som Du icke får veta, och i dag skola sakerna herntas bara!

AMALIA.

Så underligt allt går till! Och så mycket hemligheter här i huset: — Men säg: hvar är styf-mor, som jag icke sett på länge?

GRANNEN.

Ja, det måste ju sägas: Hon är der hvarifrån man icke kommer tillbaka.

AMALIA.

Hon är död?

GRANNEN.

Hon är död! anträffades ihjelfrusen i ett träsk der hon gått ner sig.

AMALIA.

Barmhertige Gud, förbarma Dig öfver henne!GRANNEN.

Det gör han nog i sinom tid! i synnerhet om Du beder för henne!

AMALIA.

Visst vill jag göra det!

GRANNEN.

Ser Du barn, så god Du blifvit! Derför att hon blef så ond!

AMALIA.

Säg icke så, när hon är död . . .

GRANNEN.

Rigtigt! Må hon hvila i ro!

AMALIA.

Men hvar är far?

GRANNEN.

Det är en hemlighet för oss alla! Men det är vänligt af Dig att fråga efter honom, innan Du frågar efter din Adolf.

AMALIA.

Adolf? Ja, hvar är han? Barnen ropa efter honom, och julafton är när; O, hvilken jul oss förestår!GRANNEN.

Låt hvar dag hafva sin plåga, och tag nu din julklapp och gå! Här skall utredas efter auktionen och sedan far Du höra nyheter!

AMALIA tar modrens porträtt.

Jag går, numera icke ensam, och jag tror mig skall hända något godt, men jag vet icke hvad!

Gar till höger.

GRANNEN.

Jag vet, jag! Men gå nu, ty det som skall ske här är icke för barn att åse.

Han öppnar fonddörren och ringer i auktionsklockan.

Folket samlas i salen i följande ordning: De Fattige en hel skara; Sjömannen; Sotargossen; Grannen står främst; Enkan och De Faderlöse; Landtmätaren.

Den Andre med auktionsklubban och en hög papper.

DEN ANDRE vid auktionsbordet: slår med klubban.

Vid konkursauktion förrättad i Tingshuset efter häradets Lagman inropades af domstolen för frånvarande borgenärer följande poster, som af vederbörande nu torde afhemtas eller tagas i besittning.

LAGMANNEN in: åldrig och eländig.

Håll, i lagens namn!DEN ANDRE

låtsas kasta något på Lagmannen, som blir stående häpen och stum.

Tyst med lagen, här förkunnas Evangelium, dock icke för Dig som ville köpa himmelriket med stulna pengar!

Först: Enkan och De Faderlösa; der han I den silfverservis som Lagmannen tog af Er i arvode för den falska bouppteckningen; Silfret blef något svart under hans orena händer, men jag hoppas det skall bli hvitt igen under Edra!

Sedan ha vi Myndlingen som fick gå i sotarlära emedan han bedrogs på sitt arf. Der har Du dina förmyndarmedel och qvitterade räkningar. Förmyndaren behöfver Du icke tacka!

Der ha vi så Landtmätaren som på utlemnade falska kartor upprättade ett olaga skifte, så att han fick två års tukthus och oskyldigt. Hvad kan Du göra åt det Lagman? Kan Du göra det ogjordt eller ersätta honom för hans förlorade anseende?

LAGMANNEN.

Ge honom en hacka, den lumpen, så blir han nöjd! Hans anseende var inte värdt två styfver förut.

DEN ANDRE

slår Lagmannen på munnen. Folket spottar åt Lagmannen och mumlar, med knutna näfvar:

Här ha vi den oskyldigt halshuggne Sjömannens broder. Kan Du ge honom hans broders lif igen? Nej! Och Du kan icke böta det med ditt eget lif, ty det är icke så mycket värdt som hans!Slutligen är Grannens tid kommen, och han har fatt igen sin egendom som Lagmannen afnarrat honom på fullt laglig väg! Men som Grannen är oerfaren i juridiken har han mot all bestående lag insatt Lagmannens måg som arrendator på lifstid, strukit hans skuld och gjort honom till sin arvinge!

LAGMANNEN.

Jag vädjar till högre rätt!

DEN ANDRE.

Det här har gått igenom alla rätter utom den Allrahögsta, och dit när Du ännu icke med dina stämplade papper! Ty om Du försökte skulle alla dessa fattige som Du bestulit på underhåll ropa: skyldig!

Detta är hvad som kunnat utredas, men allt det outredda som står qvar här tillfaller de fattiga: pendyler, vaser, bijouterier och annat mer som utgjort mutor, bestickningar, handtryckningar, souvenirer, allt tillkommet på rättslig väg, då vittnen och bevis saknas. Fattige! tan Edert igen; Edra tårar ha tvättat skulden af det orättfångna godset!

De Fattige plundra.

DEN ANDRE.

Och nu den sista posten jag har här att ropa ut till försäljning. Fattighjonet, förre Lagmannen, utbjudes till den minstbjudande för att njuta socknens understöd! Hur mycket bjudes?

Tystnad.

Intet bud!

Tystnad.Första, andra och tredje gången? — Intet bud! — Hör Du, ingen vill ha Dig! — Nå då skall jag ta Dig! och befordra Dig till välförtjent straff!

LAGMANNEN böjd:

Fins ingen försoning?

DEN ANDRE.

Jo, straff är försoning! Ut med honom i skogen och stena honom! efter Mose Lag! Någon annan lag känner icke Lagmannen! Ut med honom!

Folket kastar sig öfver Lagmannen och knuffar ut honom.

Ridå:

»Väntsalen.» Samma sceneri som i Fjerde aktens andra scen: En kitteldal med höga svarta berg omsluten.

I fonden en stor våg, der nykomna vägas.

LAGMANNEN OCH LAGMANSKAN sitta midt emot hvarandra vid ett litet bord.

LAGMANNEN stirrar framför sig som i en dröm.

Tyst jag drömde något! Man kastade stenar på mig . .. och jag känner ändå ingen smärta . . . derpå blef något svart och tomt ända tills nu . . . huru länge det varat kan jag icke säga . . . Men nu börjar jag höra igen . . . och känna. Nu käns det som om man bar mig . . . hu så kallt, man tvättarmig, tror jag . . . Jag ligger inne i en sexhörning som i en bicell och det luktar snickare . . . man bär mig och det ringer i en klocka. . . vänta nu, nu

åker jag, men icke i en spårvagn fastän det ringer oupphörligt. . . Nu sjunker jag ner, ner som om jag drunknade . . . bom, bom, bom, det bultar tre slag i taket. . . och så börjar lektionen . . . magistern läser före . . . och nu sjunga gossarne . . . Hvad är detta för slag?. . . Och så bultar det igen i taket, oupphörligt . . . bom bom bom bom bpm bom bom . . . Tyst och slut!

Vaknar upp.

Hvar är jag? Jag qväfs; det är så qvaft och trångt! — Är det Du? — Hvar äro vi? Hvems är bysten der?

LAGMANSKAN.

Det skall vara den nye Guden!

LAGMANNEN.

Han ser ju ut som en get!

LAGMANSKAN.

Det är kanske getternas gud.

LAGMANNEN.

»Getterna på den venstra sidan» . . . Hvad är det jag sitter och mins för slag?

PRINSEN.

Det är guden Pan!LAGMANNEN.

Fan?

PRINSEN.

Densamme! Alldeles densamme! Och när her-darne om natten — jaja inte de herdarne — fa se ett hår af fällen intagas de af en panisk förskräckelse . . .

LAGMANNEN reser sig:

Ve! Här vill jag icke vara! Ve! Kan man icke komma ut härifrån? Jag vill ut!

irrar omkring, förgäfves sökande en utgång.

DEN ANDRE klädd som Franciskaner.

Här fins endast ingångar, men inga utgångar!

LAGMANNEN.

Är det pater Colomba?

DEN ANDRE.

Nej det är Den Andre . . .

LAGMANNEN.

Som munk . . .?

DEN ANDRE.

Ja, vet Du inte det att när Den Andre blir gammal blir han munk, och det är ju väl det, icke sant, att han någon gång blir det. Men allvarligt taladt, ty här är endast allvar; detta är min hög-tidsdrägt som jag endast får bära denna dag på året att jag må minnas hvad jag egt en gång, och hvad jag förlorat.

LAGMANNEN

rädd.

Hvilken dag på året är det i dag?

DEN ANDRE suckar och böjer hufvudet.

Det är julafton!

LAGMANNEN närmar sig Lagmanskan.

Det är julafton Du! Vet Du, jag törs icke fråga hvar vi äro . . . jag törs icke, men låt oss gå hem, hem till barnen, till oss ...

Gråter.

LAGMANSKAN

Ja låt oss gå härifrån hem till oss och så i frid och sämja börja ett nytt lif. . .

DEN ANDRE.

Det är för sent!

LAGMANSKAN förtviflad:

Kära, goda, hjelp oss, haf misskund förlåt oss!

DEN ANDRE.

Det är för sent!LAGMANNEN tar Lagmanskans hand.

Jag har en sådan ångest! Fråga honom icke hvar vi äro; jag vill icke veta det! Men ett ville jag ha reda på: blir det aldrig slut på detta?

DEN ANDRE.

Aldrig! — Ordet slut känna vi ej här!

LAGMANNEN krossacl:

Aldrig slut!

Ser sig omkring.

Kommer aldrig solen ner här i detta fuktiga, kalla rum?

DEN ANDRE.

Aldrig, ty de som bo här ha icke älskat solen.

LAGMANNEN.

Det är sant: jag har bannat solen. Får jag bikta mig?

DEN ANDRE.

Nej! Du skall bära dina synder i dig tills de svälla ut och qväfva Dig opp i halsen.

LAGMANSKAN faller på knä.

O! . . . tänk jag kan icke bedja!

Reser sig, går orolig och vrider händerna.DEN ANDRE.

Derför att det icke fins någon för Dig att bedja till!

LAGMANSKAN

förtviflad.

Mina barn, sänd någon hit att han säger ett ord till hopp och förlåtelse.

DEN ANDRE.

Nej, det kommer icke att ske. Dina barn ha glömt Dig och sitta nu och glädjas åt att Du är borta.

På bergväggen synes i ljusbild: Hemmet med Adolf, Amalia, Erik, Thyra kring julgranen; i fonden Lekkamraten.

LAGMANNEN.

De sitta vid julbordet och glädjas åt vår olycka? Nej, det ljuger Du! ty de voro bättre än vi!

DEN ANDRE.

Nya toner! Jag hade hört att Du var en rättfärdig man. . . .

LAGMANNEN.

Jag? Jag var en stor syndare. . . den största som någonsin varit!

DEN ANDRE.

Hm! hm!

LAGMANNEN.

Och om Du säger något ondt om barnen så syndar Du! Jag vet att de bedja för oss!LAGMANSKAN på knä:

Jag' hör dem läsa rosenkransen: tyst, jag hör dem!

DEN ANDRE.

Du misstager dig fullkomligt; ty det Du hör, det är arbetarnes sång när de bryta ner Mausolén.

LAGMANNEN.

Mausolén! Der vi skulle ha hvilat i ro!

PRINSEN.

Under skuggan af tolf kransar!

LAGMANNEN.

Hvem är det?

PRINSEN visar på Lagmanskan.

Detta är min syster, alltså är Du min svåger.

LAGMANNEN.

Jaså: det är den odågan!

PRINSEN.

Hör nu: här i lokalen äro vi alla odågor!

LAGMANNEN.

Men icke alla pucklar!PRINSEN slår honom på munnen.

Rör inte vid puckeln för då flyger fan lös!

LAGMANNEN.

Tänk så man behandlar en förtjent man i min höga samhällsställning! Hvilken julafton!

PRINSEN.

Du kanske väntar Dig julfisk och tårta . . .

LAGMANNEN.

Inte just det, men något skulle ju man kunna få till lifs . . .

PRINSEN.

Här hålles julfasta ser Du . . .

LAGMANNEN.

Hur länge hålles den?

PRINSEN.

Hur länge? Här mätes icke tiden, emedan tiden har upphört, och en minut kan vara en evighet. . .

LAGMANSKAN.

Vi lida det våra gerningar värda äro . . . klaga derför icke ...PRINSEN.

Försök att klaga så ska Ni fa se på annat. . . Här kinkas inte, utan här klämmes till utan laga former. . .

LAGMANNEN.

Piskar man kläder derute, på en dag som denna?

PRINSEN.

Nej, det är extra förplägning öfver lag med käppen, till en påminnelse för dem som glömt dagens betydelse.

LAGMANNEN.

Förgriper man sig på ens person? Är det möjligt att uppfostrade menniskor bära hand på hvarandra?

PRINSEN.

Här uppfostras illa uppfostrade; och de som uppfört sig som lymlar bli behandlade som sådana!

LAGMANNEN.

Det öfvergår ju alla gränser!

PRINSEN.

Ty här är gränsen öfverskriden! — Gör Dig i ordning Du; jag har redan varit ute och fått mitt.

LAGMANNEN

fasar.

Denna förnedring! Men det är ju att beröfva en allt menniskovärde!PRINSEN.

Haha! Menniskovärde! — Haha! Se på vågplatsen derborta; der väges menniskovärdet, och alla befinnas för lätta?

LAGMANNEN sätter sig vid bordet.

Aldrig hade jag trott.. .

PRINSEN.

Nej, Du trodde endast på din rättfärdighet och din segerhufva! Och ändå hade Du Mosen och Profeterna och mera till, ty de döda gingo igen till dig!

LAGMANNEN.

Barnen! barnen! Kan ingen komma fram till dem med en helsning och en varning?

PRINSEN.

Nej! för evigt nej!

HEXAN

fram med en stor korg full med tittskåp.

LAGMANNEN.

Hvad är det?

HEXAN.

Det är julklappar till de rättfärdiga! Det är tittskåp!

Lemnar ett tittskåp.

Var så god! Kostar ingenting!LAGMANNEN.

Se det var då en vänlig menniska åtminstone; och en liten uppmärksamhet vid min ålder och åt en man af mitt stånd hedrar er goda smak och ert goda hjerta . . .

HEXAN.

Lagmannen är allt för artig, men misstyck inte att jag tänkt lite på de andra också!

LAGMANNEN

snopen.

Satans käring, drifver Du med mig?

HEXAN spottar honom i ansigtet.

Hut! Lagvrängare. ,

LAGMANNEN.

Tänk, hvilket sällskap man råkat i!

HEXAN.

Duger det inte åt Dig, gamle menedare, mut-kolf, förfalskare, arftjuf, skälavrängare. Titta i skåpet der får Du den stora tablån: »Från vaggan till grafven». Der har Du hela biografin och alla offren. . . titta Du; så!

LAGMANNEN ser i tittskåpet; reser sig mecl fasa.HEXAN.

Hoppas den lilla uppmärksamheten skall bidraga till julglädjen!

Hon ger Lagmanskan ett tittskåp, och fortsätter så utdelningen åt de andra.

LAGMANNEN har satt sig vid bordet; Lagmanskan sätter sig midt emot.

Hvad ser Du?

LAGMANSKAN.

Allt är der; allt! — Och har Du märkt att allt är svart? Det långa ljusa lifvet är mörkt och de stunder jag tyckte vara af oskyldig glädje stå också fram som något vämjeligt, stinkande, brottsligt nästan. Det är som 0111 minnena, äfven de fagraste, skulle ha ruttnat. . .

LAGMANNEN.

Ja, Du har rätt; icke ett minne kan lysa opp

i detta mörker. När jag ser henne, min ungdoms första kärlek, ser jag ett lik; när jag erinrar den goda Amalia kommer der fram — en sköka* de små barnen grimasera mot mig som gatungar; min gård är ett svinstall, vinberget en sopbacke med tistlar och Mausolén — hu nej — ett hemlighus! När jag tänker på den gröna skogen

så blir den snusbrun i löfverket och stammarne äro hvita som massträn; den blåa floden flyter fram som ur en lagårdsgrop och det blå hvalfvet derofvan är som ett so tigt tak. . . Solen sjelf mins jag ej mer äntill namnet, och det som kallades månen och lyste som en vaklampa öfver vikar och lundar i ungdomens älskogsaftnar mins jag endast som . . . nej jag mins den ej mer. Men orden har jag qvar, fast de blott äro klang utan betydelse . . . Kärlek, vin, sång! Blommor, barn, glädje! — Låta icke orden vackert? Och det är allt som är qvar! — Kärlek! Hvad var det?

LAGMANSKAN.

Hvad var det? — Två kattor på ett afträdestak.

LAGMANNEN

fånigt.

Ja så var det! Så var det. Och tre hundar på en trottoarkant. Det är ljuft att minnas!

LAGMANSKAN

trycker hans hand.

Ljuft är det!

LAGMANNEN

ser på sin klocka.

Uret har stannat. Jag är så hungrig; men jag är äfven törstig och längtar efter tobak. Men jag är trött också och vill sofva. Alla begären vakna: de klösa mig och hetsa mig, men inte ett får jag-tillfredsställa. Osälla äro vi! Osälla!

LAGMANSKAN.

Och jag längtar efter en kopp thé, så att jag kan inte beskrifva det!LAGMANNEN.

Varmt grönt thé. Det är alldeles hvad jag skulle vilja ha nu; och med lite, lite rhom till.

LAGMANSKAN.

Nej, inte rhom! Jag skulle föredraga sockerbröd...

PRINSEN som nalkats och ahört.

Med socker på? — Om ni sjunger, jal

LAGMANNEN.

Detta råa språk plågar mig mer än allt annat.

PRINSEN.

Det är derför att Du inte vet hur det andra andra kommer att plåga Dig.

LAGMANNEN.

Hvad är det?

LAGMANSKAN.

Nej, tyst, vi vill inte veta’t. Tyst!

PRINSEN.

Jo, jag skall säga’t! Det börjar med . . .

LAGMANSKAN

håller för öronen och skriker.

Förbarmande! tig, tig, tig!PRINSEN.

Nehej, jag tiger inte, och svåger är nyfiken, der-för ska han få veta't. Andra bokstafven är v!

LAGMANNEN.

Denna ovisshet pinar mig mer än något. . . Säg ut, djefvul, eller döda mig!

PRINSEN.

Döda, haha! Här äro vi alla odödliga, själ och kropp, det lilla som fins qvar. Emellertid: den tredje bokstafven är . . . nu får Ni inte veta mer!

DEN GRÅICLÄDDE.

En liten mager man med grå drägt, grått ansigte, svarta läppar och grått skägg och gråa händer. Talar half högt.

Får jag tala vid Lagmanskan lite!

LAGMANSKAN reser sig förskräckt.

Hvad är det om?

DEN GRÅKLÄDDE ler ett hemskt, elakt löje.

Det ska jag säga — derute.

LAGMANSKAN

gråter.

Nej, nej, jag vill inte!DEN GRÅKLÄDDE skrattar.

Det är inte farligt. Kom bara! Jag vill bara tala litet med Er. Kom!

Dc gå åt fonden.

PRINSEN till Lagmannen.

Lite julklapp gör så godt.

LAGMANNEN.

Ämnar Ni misshandla en qvinna?

PRINSEN.

Här äro alla orättvisor upphäfda och qvinna behandlas som likställig med man.

LAGMANNEN.

Djefvul!

PRINSEN.

Kalla mig så, men inte puckel, för det är min sista ambition!

DEN ANDRE fram till bordet.

Nå hvad syns om den animala magnetismen? Den kan göra underverk på fähundar!

LAGMANNEN.

Jag förstår ingenting af allt detta!DEN ANDRE.

Det är just meningen det, och det är ett vackert erkännande af Dig att det fins saker som Du icke förstår!

LAGMANNEN.

Antaget då att jag befinner mig i dödsriket...

DEN ANDRE.

Säg helvetet, Du, för så heter det!

LAGMANNEN

stammar.

Så, så vill jag erinra att den som nedersteg hit en gång för att förlossa osaliga. . .

PRINSEN

på en vink af Den Andre slår Lagmannen på munnen.

Inte räsonnera!

LAGMANNEN.

Man hör mig inte! Detta är den rena förtvif-lan. Utan förbarmande, utan hopp, utan slut!

DEN ANDRE.

Sant! Här fins endast rättvisa och vedergällning, framför allt rättvisa: öga för öga, tand för tand! Alldeles som Du ville ha det.LAGMANNEN.

Men hos menskorna fins det benådning, det fins inte här.

DEN ANDRE.

Det är endast förstarne som kunna benåda. Och som jurist bör Du veta att nådeansökan skall in-lemnas för att kunna beviljas.

LAGMANNEN.

För mig fins ingen nåd.

DEN ANDRE ger ett tecken Et Prinsen att han går afsides.

Du tycker då att din skuld är för stor?

LAGMANNEN.

Ja.

DEN ANDRE.

Då skall jag tala vackert vid Dig! Ser Du, det fins ett slut bara det fins en början. Och Du har gjort början. Men fortsättningen är lång och svår.

LAGMANNEN.

Åh! Gud är god.

DEN ANDRE.

Du sade’t.LAGMANNEN.

Men . . det fins en sak som icke kan göras om... det fins en!

DEN ANDRE.

Du menar monstransen som skulle varit af guld men blef silfver! Nåväl; tror Du ej att den som förvandlade vatten till vin kan förvandla silfver till guld!

LAGMANNEN på knä.

Men min missgerning är större, större än den kan förlåtas mig.

DEN ANDRE.

Nu öfverskattar Du Dig sjelf igen! Men stig nu upp! här skall firas jul på vårt sätt. — Solen når aldrig hit ner, som Du vet och icke månen heller, men i denna natt, endast denna, stiger en stjerna så högt öfver bergen att hon synes här nerifrån. Det är den stjernan som lyste herdarnes väg i öknen, och den är morgonstjernan.

Han slår i händerna; Pan sjunker genom marken; Lagmanskan ut, ser lugn och stilla glad ut; går emot Lagmannen och räcker honom handen förtröstansfullt.

Scenen fylles med skuggor, som alla blicka upp mot berget i fonden.

Sång bakom fonden af två sopraner och alt, med ackom-pangemang af endast stråkinstrument och harpa.

Puer natus est nobis;

Et filius datus est nobis,

Cnjus imperium super humerum ejus;

Et vocabitur nomen ejus magni consilii Ange lus.Kör af sopran, alt, tenor och bas.

Cantate Domino canticum novum Quia mirabilia fecit!

Nu synes stjernan öfver fondberget. Alla falla på knä. Ett klippstycke skjutes åt sidan. Tablå: Krubban med Barnet och Modren; Herdarne tillbedja till venster, Tre Konungarne till höger.

Kör af två sopraner och altar.

Gloria in excelcis Deo Et in terra pax Hominibus bonce voluntatis!

*

AKT I.

Fonden föreställer en vingård.

Till venster mausolén: En hvitrappad liten tegelbyggnad med dörr och fönsteröppning i spetsbågstil utan bågar eller rutor; rödt tegeltak; ofvan pä gafveln ett kors. Clematis med den violetta korsformiga blomman klänger pä väggen. Vid murens fot åtskilliga blommor.

I forgrunden ett persikoträd med frukt, under hvilket sitta: Lagmannen och Lagmanskan.

Lagmannen är klädd i grön kachett och 1820-talets drägt; gula knäbyxor, blå frack etc. Lagmanskan med duk öfver liufvut, käpp, glasögon, snusdosa. Ser ut som »en hexa».

Till höger ett litet expiationskapell med Madonnabild; staketet framför är behängdt med kransar och buketter. Framför staketet en bönpall.

LAGMANNEN.

Lifvets afton har slutligen skänkt oss det solsken som dess morgon lofvade; ariaregn och särla-regn har välsignat åker och äng, och vintramparens visa skall snart ljuda kring bygden.

LAGMANSKAN.

Säg icke så; någon kan höra det!LAGMANNEN.

Hvem skulle lyssna här, och hvad skulle det skada att jag tackar Gud för all god gafva?

LAGMANSKAN.

Man far icke tala om sin lycka; olyckan kan stå och lyss.

LAGMANNEN.

Hvacl skulle det göra; jag är ju född med seger-hufva!

LAGMANSKAN.

Akta Dig, akta Dig! Vi ha mänga afundsmän och onda ögon lura på oss!

LAGMANNEN.

Så få de göra't; det har ju aldrig varit annat. Men jag har stått mig likafullt.

LAGMANSKAN.

Hittills, ja. Men grannen tror jag icke 0111 godt; han går omkring i byn och säger att vi af-händt honom hans egendom med svek, och mycket mera sådant som jag inte vill nämna. Det gör visst ingenting när man har rent samvete och ett fläckfritt lif bakom sig. Mig gör förtalet ingenting; jag-går i bikt och messa och är färdig lägga igen mina ögon när stunden kommer för att åter öppna dem en gång och skåda min domare i ansigtet. Då vet jag också hvad jag skall svara:LAGMANNEN.

Hvad skall Du svara?

LAGMANSKAN.

Så här: felfri var jag icke, Herre, men var jag ock en fattig syndig menniska, så var jag dock en smula bättre än min granne.

LAGMANNEN.

Jag vet inte hvarför Du kommit in på dessa tankar just nu, och de behaga mig ej. Är det kanske derför att mausolén skall vigas i dessa dagar?

LAGMANSKAN.

Kanske derför, ty jag har inga dödstankar eljes. Har jag icke alla tänder qvar i mun, är icke mitt hår lika tjockt som när jag stod brud . . .

LAGMANNEN.

Jo, jo, Du har fått evig ungdom, Du som jag, men vi måste ju i alla fall hädan, och som lyckan varit oss huld ville vi begagna oss af förmånen få ligga i egen jord, och derför bygde vi oss detta lilla grafhus här, der hvarje träd känner oss, der hvarje blomma skall hviska om vårt arbete, våra mödor och våra strider . . .

LAGMANSKAN.

Ja strider, mot afundsjuka grannar och otacksamma barn . . .LAGMANNEN.

Du sade't: otacksamma barn. — Har Du sett till Adolf?

LAGMANSKAN.

Nej jag har icke sett honom sedan han for ut i morgse för att söka fa ihop pengarne till arrendet.

LAGMANNEN.

Pengarne som han aldrig far . . . och jag ännu mindre. Men nu är nådatiden slut, det vet han, ty nu är tredje arrendeqvartalet han underlåter betala.

LAGMANSKAN.

Ja, ut skall han, ut i verlden och lära sig arbeta i stället för att sitta här och vara måg. Amalia och barnen behåller jag . . .

LAGMANNEN.

Tror Du att Amalia låter skilja sig från Adolf. . .

LAGMANSKAN.

Ahjo, när det gäller hennes barn och arflös-het, så.. Nej sel Nu är det der igen!

En sol-katt synes på mausoléns vägg; den dallrar som om den reflekterats från ett rinnande vatten.

LAGMANNEN. Hvad är det? Hvad är det?LAGMANSKAN.

På mausolén! Ser Du inte?

LAGMANNEN.

*

Det är solen som speglar sig i floden. Det betyder . . .

LAGMANSKAN.

Det betyder att vi skola se solen lysa ännu en lång tid . . .

LAGMANNEN.

Eller tvertom. Men stor sak i det; ett godt samvete är en god hufvudkudde och den rätfärdiges lön uteblir ickel — Se der är grannen.

GRANNEN

in.

God afton Lagman och Frun.

LAGMANNEN.

God qväll granne; hur står det till? Var länge sen hade det nöjet. Hur går det med vinet? skulle jag frågat!

GRANNEN.

Ja vinet; jag har fatt mjöldagg och så är sta-rarne här.

LAGMANNEN.

Åh bevars 1 Jag har ingen mjöldagg på mina stockar och några starar har jag hvarken sett eller hört.GRANNEN.

Ojemnt falla ödets lotter; den ena varder upptagen, den andra varder qvarlåten.

LAGMANSKAN.

Det har väl sina goda grunder det!

GRANNEN.

Jag förstår! Den rättfärdiges lön uteblir icke, och den orättfärdiges straff låter icke vänta på sig.

LAGMANNEN.

Inte så illa menadt! Men erkänn i alla fall att det är besynnerligt: två skiften ligga invid hvarandra, det ena bär god frukt och det andra bär dåligt . . .

GRANNEN.

Det ena bär starar och det andra bär icke starar; det tycker jag är ändå besynnerligare. Men det är icke alla som äro födda med segerhufva likt lagman.

LAGMANNEN.

Det är sant hvad Ni säger och lyckan har varit mig bevågen; jag är tacksam derför och har ögonblick då jag känner mig stolt deröfver som om jag förtjenat det. — Men hör nu granne, Ni kommer just som efterskickad . . .

Här är nemligenarrendet blifvet ledigt och jag vill fråga Er om Ni har lust öfvertaga det.

Lagmanskan liar rest sig och går uppåt mausolén der hon ordnar med blommorna.

GRANNEN.

Såå; arrendet är ledigt! Hm! När blef det?

LAGMANNEN.

Det blef i dag morse!

GRANNEN.

Hm! Jaså! — Mågen ska ut då?

LAGMANNEN.

Ja, den odågan kan inte sköta sig.

GRANNEN.

Säg en sak: Har Lagmannen inte hört ett rykte att Staten ämnar dra fram en militärväg här öfver egorna?

LAGMANNEN.

Ett löst rykte har jag hört, men det är väl bara prat.

GRANNEN.

Jag har deremot läst det tryckt i tidningen. I så fall blefve ju här expropriation, och den som förlorade blefve arrendatorn.LAGMANNEN.

Det kan jag aldrig tänka mig; och det skulle jag aldrig finna mig i. Jag skulle lemna denna torfva der jag ämnade sluta mina dagar i ro; der jag redt min hvilostad för att slippa ligga på allmänningen . . .

GRANNEN.

Vänta nu! Hvar man kommer att ligga det vet man aldrig, och min far som egde denna mark hade också tänkt sig få hvila der i egen jord, men det blef intet af. Hvad åter arrendet beträffar, så måste jag afstå.

LAGMANNEN.

Som Ni vill; oegennyttigt är förslaget från min sida då Ni är en man med otur. Det är nemligen ingen hemlighet att Ni misslyckas i allt hvad Ni företar Er, och folket har sina egna tankar om den som går ensam och vänlös som Ni. Inte sant: Ni har ju faktiskt inte en vän?

GRANNEN.

Nej, det är sant! Jag har icke en vän; och det ser alltid illa ut! Det kan inte nekas!

LAGMANNEN.

Hör! nu, för att komma till annat, är det som sägnen berättar att denna vingård varit ett slagfält förr och att derför vinet skall ha sin egendomliga eld?GRANNEN.

Nej så har jag inte hört. Min far berättade att här varit en afrättsplats och att der mausolén nu är, stod galgen.

LAGMANNEN.

Det var otäckt! Hvarför skulle han berätta det?

GRANNEN.

Lagmannen frågade ju! — Och den sista som hängdes var en orättfärdig domare; och han ligger nedgräfd der jemte många andra, deribland hans oskyldigt dömda offer.

LAGMANNEN.

Nej, hvad är det för historier 1 ropar: Carolina!

GRANNEN.

Och derför går han igen och spökar . . . Har aldrig lagmannen sett honom?

LAGMANNEN.

Jag har aldrig sett någon.

GRANNEN.

Men jag har sett honom; och han brukar komma vid vinskörden, då man hör honom vid vinpressen ner i källaren!

LAGMANNEN ropar:

Carolina!LAGMANSKAN.

Hvad är det?

LAGMANNEN.

Kom hit!

GRANNEN.

Och han får ingen ro förrän han lidit igenom alla de qval hans ofifer utstått.

LAGMANNEN.

Gå er väg! Gå.

GRANNEN.

Javäl! Visste inte lagmannen var så känslofull.

Gär.

LAGMANSKAN.

Hvar var det?

LAGMANNEN.

Ah, han berättade historier som altererade mig! Men, men . . . han har ondt i sinnet också, den mannen!

LAGMANSKAN.

Det är hvad jag sagt; men Du ska alltid prata när Du ser en menniska . . . Hvad hade han nu att skrocka om?
LAGMANNEN.

Det vill jag icke säga; jag blir sjuk bara jag tänker på't! Du ska få veta't en annan gång! — Se der är Adolf.

God qväll!

Nåå?

ADOLF.

LAGMANNEN efter en paus.

ADOLF.

Det går mig illa! Inga pengar har jag fatt.

LAGMANNEN.

Det har väl sina goda grunder.

ADOLF.

Jag kan icke finna orsaken hvarför det går somliga väl och andra illa.

LAGMANNEN.

Inte det? Gå till dig sjelf, ransaka dina handlingar och tankar och Du skall se att Du sjelf har skulden till dina missöden.

ADOLF.

Det är möjligt att jag icke är någon rättfärdig man, men några urbota handlingar bär jag icke på mitt samvete!LAGMANSKAN.

Tänk efter noga . . .

ADOLF.

Det tror jag inte behöfs, ty samvetet håller en nog vaken . . .

LAGMANNEN.

Samvetet kan söfvas . . .

ADOLF.

Kan det det? Jag har visserligen hört talas om bofvar som grånat i brott, men straxt före döden ha deras samvete vaknat, och jag har äfven hört berättas om brottslingar hvilkas samvete först vaknat efter döden.

LAGMANNEN

skakad.

... Så att de gått igen, menar Du. Har Du också hört den historien? Det är besynnerligt att alla hört den utom jag . . .

LAGMANSKAN.

Hvad talar Ni om nu? Håll Er till affärerna i stället.

ADOLF.

Ja det finner jag klokare! — Och efter som vi äro der nu skall jag meddela Svärfar mitt förslag . . .LAGMANNEN.

Hör Du min gosse. Jag finner det mera passande att jag meddelar Dig mitt beslut; och det lyder: att Du från och med i dag upphört vara min arrendator och att Du redan innan sol går ned, ger Dig af ut i verlden och söker arbete!

ADOLF.

Skulle det vara allvar?

LAGMANNEN.

Skäms! Jag gycklar aldrig! Och beklaga Dig kan Du ej; ty Du har fått uppskof två gånger.

ADOLF.

Och missvext tre gånger; rår jag för det?

LAGMANNEN.

Det har jag icke sagt; men jag rår ändå mindre för det. Och det är icke jag som dömer Dig. Här ligger kontraktet, och här den brutna öfverenskommelsen. Har jag brutit öfverenskommel-sen? Nej! Alltså är jag utan skuld och jag tvår mina händer!

ADOLF.

Detta är juridik men jag hade trott att mellan fränder skulle finnas öfverseende, helst enligt naturens ordning denna egendom skall öfvergå på af-komman.LAGMANSKAN.

Se der: naturens ordning! Han går och väntar lifvet ur oss! Men se på mig Du, jag kan lefva ännu i tjugo år; och jag skall lefva bara för att förarga Dig.

LAGMANNEN till Adolf.

Hvilken råhet; hvilken brist på mensklig känsla, att säga gammalt folk i ansigtet: ska Ni inte dö snart? Skäms! Skäms! Men nu har Du brutit alla band, och jag säger endast: drag hädan och visa Dig aldrig mer!

ADOLF.

Det var besked! Och jag skall gå, men icke ensam . . .

LAGMANSKAN.

Jaså! Du tror att Amalia, vårt barn skall följa Dig på landsvägarna, och att Ni bara ska skicka hit den ena barnungen efter den andra! Det är redan förutsedt och förhindradt . . .

ADOLF,

Hvar är Amalia? Hvar?

LAGMANSKAN.

Det är så godt Du far veta det! Hon är på besök i Clarissornas kloster; bara på besök. Så nu vet Du det inte är värdt leta henne här!ADOLF.

Denna grymhet att beröfva en nödställd hans enda stöd, skall Du umgälla en gång; och har Du brutit mitt äktenskap skall Du bära straffet för äktenskapsbrottet.

LAGMANNEN.

Blygs att kasta skulden på den oskyldiga, och gå, gå, hungra, törsta framför stängda dörrar tills Du lärt Dig tacksamhet!

ADOLF.

Jag önskar Dig detsamma i dubbelt mått igen! Låt mig nu blott säga farväl till mina barn så skall

jag gå-

LAGMANSKAN.

Då Du icke vill skona dina barn från afskedets smärta, så skall jag göra det; och har redan gjort det!

ADOLF.

Det också! Nu tror jag Er om allt ondt som ryktet burit; och nu förstår jag hvad grannen menat när han sade att Ni . . . inte tålde se solen!

LAGMANNEN.

Inte ett ord till; då skall Du känna lagen drabba Dig och rättvisans hand . . .

Han lyfter högra handen så att man ser hur pekfingret saknas.ADOLF

nalkas och tar handen för att undersöka den.

Rättvisans hand, menedarens hand som saknar fingret hvilket fastnade på bibeln när han svor falsk ed! Ve Dig! Ve Er! ty vedergällningens dag är inne, och Era gerningar skola stå upp som lik ur backarne och anklaga Er.

LAGMANSKAN.

Hvad är det han säger? — Det är som om han blåste eld på oss! Gå lögnarande och må helvetet bli din lön!

ADOLF.

Må himlen löna Er — efter förtjenst, och skydde Gud mina barn!

Går.

LAGMANNEN.

Hvad var detta? Hvem var det som talade? Jag tyckte rösten kom nerifrån en stor sal under marken.

LAGMANSKAN.

Hörde Du det också?

LAGMANNEN.

Gud hjelpe oss då! — Mins Du hvad han sa om solen! Det tyckte jag var det underligaste af allt? Hur kan han veta att . . . att det är så?Att jag är så egendomligt född att solen alltid bränner mig, det säger man beror derpå att min mor fick solsting då hon bar mig, men att Du också ...

LAGMANSKAN

skrämd.

Tyst! — När man talar om trollen, så . . . Säg, är inte solen nere?

LAGMANNEN.

Jo visst är hon nere?

LAGMANSKAN.

Hur kan då solkatten sitta qvar på mausolén?

Solkatten rör sig.

LAGMANNEN.

Jesus Maria! Järtecken!

LAGMANSKAN.

Järtecken! säger Du; och på grafven. Det är inte alla dagar det händer . . . och endast vissa, fa menniskor som lefvat i tron på de högsta tingen . . .

Solkatten slocknar.

LAGMANNEN.

Här är hemskt i afton; rigtigt ohyggligt. Men hvad som grep mig mest var att den odågan väntade lifvet ur oss för att komma till gården. Vet Du att jag ... ja jag undrar om jag törs säga’t . . .LAGMANSKAN.

Säg Du!

LAGMANNEN.

Jo, har Du hört den sägen att denna mark varit en afrättsplats?

LAGMANSKAN.

Jaså, Du har fått reda på det också?

LAGMANNEN.

Ja; och Du visste det? — Nå, om vi skulle skänka marken till klostret så blir det vigd jord och då kan man hvila i frid. Räntan kunde under barnens uppväxt gå ut till dem så vore dermed också vunnet att Adolf blefve lurad på

sin spekulation efter arfvet. Det synes mig vara en särdeles lycklig lösning af det qvistiga dilemmat: gifva utan att taga något ifrån sig.

LAGMANSKAN.

Ditt öfverlägsna förstånd har icke förnekat sig denna gång heller och jag delar din mening. Men antaget nu att expropriationen kommer till stånd ... hvad händer då?

LAGMANNEN.

Det blir tids nog tänka ut då. Emellertid: låt oss först och snarast låta inviga mausolén . . .FRANCISKANERN

in.

Guds fred, lagman och fru!

LAGMANSKAN.

Ni kommer alldeles lägligt, pater, för att höra ett meddelande rörande klostret . . .

FRANCISKANERN.

Det gläder mig.

Solkatten synes på mausolén.

LAGMANSKAN.

Och så ville vi fråga om mausolcns vigning när den kunde ske.

FRANCISKANERN fixerar henne.

Jaså!

LAGMANNEN.

Nej se, pater, se järtecknet der . . .

LAGMANSKAN.

Ja, är icke det en helig plats . . .

FRANCISKANERN.

Det är en mareld . . .LAGMANSKAN.

Är det icke ett godt förebåd; säger det oss icke något, och manar det icke ett fromt sinne till eftertanke; skulle icke denna plats kunna bli en samlingsort för ökenvandrare som söka . . .

FRANCISKANERN.

Fru Lagmanska; låt mig säga Er ett ord en-skildt!

Han drar sig åt höger.

LAGMANSKAN går emot honom.

Pater!

FRANCISKANERN talar half högt.

Fru Lagmanska! Ni åtnjuter ett anseende här i orten som Ni ej förtjenar, ty Ni är den största synderska jag känner. Ni vill köpa förlåtelsen och Ni vill stjäla himmelriket. Ni som har bestulit Herren.

LAGMANSKAN.

Hvad hör jag?

FRANCISKANERN.

När Ni låg sjuk och döden nalkades lofvade Ni Gud att skänka en monstrans af rent guld till klosterkyrkan om Ni blef frisk. Ni fick helsan återoch Ni gaf det heliga kärlet, men det var af silfver, förgyldt. Icke för guldets skull, men för det brutna löftet och för bedrägeriet är Ni redan dömd!

LAGMANSKAN.

Jag visste det icke; guldsmeden bedrog mig.

FRANCISKANERN.

Det ljuger Ni, ty jag har guldsmedens räkning.

LAGMANSKAN.

Kan det icke förlåtas?

FRANCISKANERN.

Nej! ty det är dödssynd att bedraga Gud!

LAGMANSKAN.

O ve!

FRANCISKANERN.

Hvad edra andra brott angår, får Ni göra opp dem med Er sjelf; men kröker Ni ett hår på barnens hufvud så skall Ni se hvem som skyddar dem, och Ni skall känna på jernriset!

LAGMANSKAN.

Tänk den djefla munken står och säger mig sådana saker! Är jag fördömd så vill jag också vara fördömd. Ha! ha!FRANCISKANERN.

Ja, välsignelse skall åtminstone icke falla öfver ditt hus, och frid skall Du icke få förrän Du lidit alla de lidanden Du förorsakat andra!

Får jag säga ett ord åt lagmannen!

LAGMANNEN

nalkas.

LAGMANSKAN.

Säg nu honom hans, så bli vi mera jemspelta.

FRANCISKANERN

till Lagmannen.

Hur har Ni kommit på den tanken att bygga Ert grafhus der galgbacken varit?

LAGMANNEN.

Djefvulen har väl gifvit mig idén!

FRANCISKANERN.

Liksom den idén att drifva ut Era barn på landsvägen och beröfva dem arfvet. Men Ni har äfven varit den orättfärdige domaren, brutit ed och tagit mutor.

LAGMANNEN.

Jag?

FRANCISKANERN.

Och nu ville Ni resa Er ett monument, bygga Er en oförgänglig hydda i himmelen! Hör nu på:denna mark blir aldrig vigd, och Ni skall prisa er salig om Ni far ligga på allmänningen bland alla små syndare. Förbannelse hvilar på denna jord, ty den bär blodskuld och den är orätt fangen.

LAGMANNEN.

Hvad skall jag göra?

FRANCISKANERN.

Ångra Er, och återställ det stulna godset!

LAGMANNEN.

Jag har icke stulit; allt är lagligt åtkommet.

FRANCISKANERN.

Ser Du, det är det värsta att Du anser dina brott lagliga; ja jag vet att Du trott Dig vara sär-skildt gynnad af himmelen för din rättfärdighets skull. Men nu skall Du se hvad sort Du skall skörda; tistel och törne skall växa i din vingård; ensam och värnlös skall Du gå, och din ålders ro skall bytas i kif och strid!

LAGMANNEN.

Hå för djefvulen!

FRANCISKANERN.

Ropa inte på honom, han kommer nog ändå!LAGMANNEN.

Må han komma 1 här fins ingen fruktan! ty här fins tro!

FRANCISKANERN.

Djeflarne tro också, och bäfva! — Farväl!

GRr.

LAGMANNEN till Hustrun.

Hvad sa han åt Dig för slag?

LAGMANSKAN.

Det tror Du jag talar om? Hvä sa han åt Dig?

LAGMANNEN.

Och det tror Du att jag talar om?

LAGMANSKAN.

Du tänker ha hemligheter för mig?

LAGMANNEN.

Och Du? Det har Du alltid haft för mig och jag skall nog uppdaga ditt smussel en gång.

LAGMANSKAN.

Vänta mig Du så far jag nog reda på hvar Du gömt de pengar som saknas.LAGMANNEN.

Jaså Du har gömt pengar också! Nu är det inte värdt att hyckla längre; utan visa dig i all din ryslighet, hexa!

LAGMANSKAN.

Jag tror Du förlorat förståndet; men det var icke mycket att hålla på! Bevara åtminstone anständigheten om Du kan . . .

LAGMANNEN.

Och bevara din skönhet, om Du kan! och din eviga ungdom — hahaha! —- och din rättfärdighet. Du måtte ha kunnat hexa och förvända synen, ty nu ser jag hur rysligt ful och gammal Du är

LAGMANSKAN som nu belyses af solkatten.

Vel Han bränner mig!

LAGMANNEN.

Nu fick man se hur Du ser ut!

Solkatten träffar Lagmannen.

Ve! nu bränner han mig!

LAGMANSKAN.

Och så ser Du ut!

Båda draga sig ut till höger.GRANNEN OCH AMALIA från venster.

GRANNEN.

Jo mitt barn, det fins rättvisa, både mensklig och gudomlig, men vi måste ha tålamod.

AMALIA.

Jag vill tro att det går rättvist till, fastän det ser illa ut; men jag kan icke, jag har aldrig kunnat älska min mor. Det fins något inom mig som säger att hon är mig fremmande och till och med fiendtlig.

GRANNEN.

Jaså! Ni har funnit det!

AMALIA.

Hon hatar ju mig, och det kan inte en mor göra.

GRANNEN.

Jaså! Jaså!

AMALIA.

Och jag lider af att jag icke kan uppfylla min barnapligt och älska henne.GRANNEN.

Nåväl, efter Ni har lidit af det, så skall Ni snart när vedergällningens stund kommit, få veta ert lifs

stora hemlighet.

AMALIA.

Och jag ville tåla allt bara hon vore snäll mot mina barn!

GRANNEN.

Var trygg för det, ty hennes magt är slut. Orättfärdighetens mått var rågadt och rann öfver.

AMALIA.

Tror Ni det! Men just i dag röck hon min Adolf ifrån oss, och som Ni ser, har hon förnedrat mig och klädt mig till tjenstepiga för att jag skall göra sysslorna i köket!

GRANNEN.

Tålamod!

AMALIA.

Ja, säg det! Att lida rättvist det förstår jag, men utan skuld . . .

GRANNEN.

Mitt goda barn: att lida rättvist, det göra strafif-fångarne, och det är ingen ära, men att fa lida orätt, det är en nåd och en pröfning som den ståndaktige hemtar gyllene frukter af.AMALIA.

Ni talar så vackert att jag tycker sant allt hvad Ni säger! — Tyst, der kommer barnen; men jag vill icke visa mig så här klädd!

De ställa sig så att de skymmas af en buske.

ERIK OCH THYRA in; solkatten faller på barnen, omvexlande.

ERIK.

Se solkatten!

TIIYRA.

Ah, den vackra solen! Men hon hade ju gått och lagt sig nyss!

ERIK.

Hon kanske fått vara oppe längre i qväll efter hon har varit snäll i dag.

THYRA.

Inte kan solen vara snäll; så dum Erik är.

ERIK.

Visst kan solen vara snäll; det är ju hon som gör vinet och persikorna.

THYRA.

Men då kan hon ju ge oss en persika också, om hon är snäll.ERIK.

Det gör hon också om vi bara kunna vänta. Ligger det ingen nerfallen der?

TIIYRA letar på marken.

Nej, men man kan komma åt trä’t.

ERIK.

Nej, det få vi inte för mormor.

THYRA.

Mormor har sagt att man inte far skaka på trä't, men jag mente att vi skulle leka omkring trä’t så att det föll ändå, utaf sig sjelft.

ERIK.

Så dum Thyra är, det blir ju detsamma!

Tittar upp ät trädet.

Ack om det ville falla en persika!

THYRA.

Det faller ingen utan att man skakar!

ERIK.

Thyra får inte säga så, för det är synd. THYRA.

Ska vi be Gud att det faller en.ERIK.

Man far icke be Gud om något godt — att äta förstås! — — — Ack! lilla persika, fall, fall! Jag vill att Du skall falla!

En persika faller från trädet; Erik tar upp den.

Nej se, så snällt trädet var!

THYRA.

Men nu ska vi dela den rättvist, för det var jag som sa först att man skulle skaka på trä t . . .

LAGMANSKAN in med ett stort ris.

Jaså, Ni är der och skakar på trä't . . . kom Ni stygga ungar ska Ni få af mig . . .

ERIK.

Nej, mormor, vi ha inte skakat på trä't!

LAGMANSKAN.

Jaså Du talar osanning också! Hörde jag inte Thyra sa att man skulle skaka på trä't. Kom nu ska jag låsa in Er i källarn sä Ni hvarken ska se sol eller måne lysa . . .

AMALIA

fram.

Barnen äro oskyldiga, mor!LAGMANSKAN.

Tänk så vackert, att stå bakom busken och lyssna, och så lära sina egna barn tala osanning!

GRANNEN

fram.

Här talas bara hvad sant är, Lagmanskan.

LAGMANSKAN.

Två vittnen bakom busken, det är alldeles som vid tinget. Men ser Ni, jag känner knepen, och det har jag hört och sett, det är full bevisning för mig! — Kom nu ungar!

AMALIA.

Mor, detta är synd och skam. —

GRANNEN * lägger fingret på munnen tecknande åt Amalia.

AMALIA fram till barnen.

Gråt inte små barn! Lyd mormor, det är inte farligt! Heldre ondt lida än ondt göra, och jag vet att Ni äro oskyldiga. Gud skydde Er! Och glöm icke Er aftonbön!

LAGMANSKAN ut med barnen.AMALIA.

Det är svårt att tro, men det är ljuft att kunna't.

GRANNEN.

Är det så svårt att tro Gud om godt, äfven när han vill oss aldra bäst?

AMALIA.

Säg mig ett godt och stort ord till natten att jag må sofva på det som på en god hufvudkudde.

GRANNEN.

Ni skall få det; låt mig tänka. — Så här: Isak skulle offras . . .

AMALIA.

Nej! Nej!

GRANNEN.

Sansa Er! — Isak skulle offras — men han offrades ickel

AMALIA.

Tack! tack! och god natt!

Gar till höger.

GRANNEN.

God natt mitt barn!

Gar långsamt inåt fonden.SKUGGORNAS PROCESSION ut från mausolén, åt höger med fem stegs afstånd mellan hvarje figur; skrider ljudlöst fram.

DÖDEN med lie och timglas.

HVITA FRUN

blond, hög, smärt; ring på fingret med en lysande grön sten.

GULDSMEDEN med den falska monstransen.

DEN HALSHUGGNE SJÖMANNEN med hufvudet i handen.

AUKTIONISTEN med klubban och anteckningsboken.

SOTARN med lina, skrapa och viska.

NARREN

bärande sin mössa med åsneöron och bjellror på en stång med påskrift »Segerhufva».

LANDTMÄTAREN med bräda och stativ.

DOMAREN

lika grimerad och kostymerad som Lagmannen, med rep om halsen; lyftad höger hand visande att pekfingret saknas.

Det har mörknat vid processionens början. Scenen är tom medan tåget varar.LAGMANNEN in från vcnster.

LAGMANSKAN

efter.

LAGMANNEN.

Hvad gör Du ute så sent och spökar?

LAGMANSKAN.

Hvad gör Du?

LAGMANNEN.

Jag kunde inte sofva.

LAGMANSKAN.

Hvarför det då?

LAGMANNEN.

Vet inte! Tyckte höra barnskrik i källarn.

LAGMANSKAN.

Det är inte möjligt! Ah nej! Du törs inte sofva för Du är rädd jag ska gå och leta i dina gömmor.

LAGMANNEN.

Och Du fruktade att jag skulle rota i dina! Det blir en angenäm ålderdom för Philemon och Baucis.LAGMANSKAN.

Åtminstone komma inga Gudar på besök till dem.

LAGMANNEN,

Inte precis Gudar!

PROCESSIONEN börjar om igen från mausolén, ut åt höger.

LAGMANSKAN.

Maria Guds moder, hvad är det?

LAGMANNEN.

Himlen bevare oss!

Paus.

LAGMANSKAN.

Bed! Bed för oss!

LAGMANNEN.

Jag har försökt, men jag kan inte!

LAGMANSKAN.

Och inte jag heller! Jag (ar inga ord, och inga tankar!

. Paus.LAGMANNEN.

Hur börjar Herrans bön?

LAGMANSKAN.

Jag har glömt den, men jag kunde den i morse.

Paus.

LAGMANSKAN.

Hvem är den hvita qvinnan?

LAGMANNEN.

Det är hon, Amalias mor, hvars minne Du ville döda.

LAGMANSKAN.

Är det skuggor eller spöken, eller våra egna sjuka drömmar?

LAGMANNEN tar upp sin fallknif.

Det är djefvulens bländverk! Jag ska kasta stål efter dem! — Tag opp knifbladet, Carolina; jag kan inte ser Du

väl!

LAGMANSKAN.

Nej jag förstår, det är inte så lätt utan pekfinger! — Ja jag kan inte heller för resten.

Tappar knifven.LAGMANNEN.

O ve! Här hjelper icke stål! Ve! Der är den afrättade sjömannen! Låt oss gå!

LAGMANSKAN.

Det är lätt att säga; men jag kommer ej ur fläcken!

LAGMANNEN.

Och jag är som fastlåst i marken! Nej, jag vill inte se mera!

Håller handen för ögonen.

LAGMANSKAN.

Men hvad är detta? Är det dunster ur jorden, eller är det trädens skuggor?

LAGMANNEN.

Nej, det är vi som se i syne! Der går ju jag, men jag står här! Får jag bara sofva en natt så räcker jag ut tungan åt allihop! — Satan! tar det aldrig slut med upptåget?

LAGMANSKAN.

Hvarför ser Du på’t då?

LAGMANNEN. '

Jag ser ju genom handen, jag ser i mörkret genom ögonlocken!LAGMANSKAN.

Men det är slut nu!

Processionen är ute.

LAGMANNEN.

Lofvad vare . . . tänk att jag kan inte säga det!

— Hur ska man fa sofva i natt! Vi fa skicka efter läkarn!

LAGMANSKAN.

Eller pater Colomba, kanske!

LAGMANNEN.

Han kan intet hjelpa, och den som kunde, han vill inte! — Så må Den Andre göra’t då!

DEN ANDRE

fram från baksidan af Madonnans kapell. Han är ytterst mager och maläten; tunnt benadt snusbrunt hår; glest skägg som hlår; urvuxna dåliga kläder, utan linne; en röd yllehalsduk virad om halsen; glasögon och en rotting under armen.

LAGMANNEN.

Hvem är der?

DEN ANDRE halfhögt.

Det är jag som är Den Andre!

LAGMANNEN till Lagmanskan.

Gör korstecknet! Jag kan icke, jag!DEN ANDRE.

Korsets tecken skrämmer mig icke, ty jag genomgår just min pröfvotid för att kunna få bära det!

LAGMANNEN.

Hvem är Ni!

DEN ANDRE.

Jag blef den Andre, emedan jag ville vara den Förste; jag var en ond menniska och har fått till straff att tjena det Goda!

LAGMANNEN.

Då är Du icke Den Onde?

DEN ANDRE.

Jo; och jag har till uppgift att pina Er fram till korset, der vi skola råkas en gång.

LAGMANSKAN

till Lagmannen.

Hör icke på honom! Bed honom gå!

DEN ANDRE.

Det hjelper inte! Ni ha kallat på mig och nu få Ni dras med mig!LAGMANNEN OCH LAGMANSKAN gå åt ven ster.

DEN ANDRE följer dem.

*

AKT II.

Ett stort hvitstruket rum med svart bj el k tak, små djupa fönster med jernstänger för. Möbler af alla slag, skåp, chiffoniers, byråar, kistor och bord äro hopade. På möblerna äro placerade serviser af silfver, kandelabrar, ljusstakar, kannor, borduppsatser, vaser, statyetter etc.

Dörr i fonden: på hvar sida om dörren hänga porträtt af Lagmannen och Lagmanskan.

Vid ett litet sybord med fatölj står en harpa.

Amalia står vid ett bord till höger och skurar en kaffe-servis af silfver.

Solen lyser in genom fond-fönstren.

AMALIA

vid sitt arbete.

GRANNEN

in.

Nå barn, hur är det med tålamodet?

AMALIA.

Tack Granne, det går an. Men det svåraste jag haft att göra med är denna servis af silfver, som jag skurat en half timme utan att den blir hvit.GRANNEN.

Det är sällsamt, men det har väl sina goda grunder, som Lagmannen säger. Fick Ni sofva i natt då?

AMALIA.

Tack, jag sof godt! Men Ni vet ju att far var ute i vingården hela natten med harskramlan . . .

GRANNEN.

Ja jag hörde det. . . Hvad var det för en befängd idé?

AMALIA.

Jo han trodde sig höra stararne som kommit för att äta upp vinet!

GRANNEN.

Arme man! Inte äro stararne ute om nätterna!

— Nå barnen!

AMALIA.

Ja, barnen! Hon har dem i källaren än; bara hon inte glömmer bort att ge dem mat.

GRANNEN.

F ru Amalia! Den som föder foglarne, han glömmer icke barnen! Och nu ska jag berätta Er något som man eljes icke får tala om. — Ser Ni, ifran min vinkällare fins en liten glugg in till Lag-mannens. I morse då jag var nere för att lufta ut, hörde jag röster. Och när jag tittade in genom gluggen såg jag Erik och Thyra lekande med en okänd liten gosse!

AMALIA.

Ni såg dem, granne? Och . . .

GRANNEN.

De voro muntra och friska . . .

AMALIA.

Hvem var lek-kamraten då?

GRANNEN.

Se, det kan jag inte gissa.

AMALIA.

Hela detta förfärliga hus är idel hemligheter.

GRANNEN.

Det är sant, men det tillhör icke oss att forska i dem!

LAGMANNEN in med en harskramla.

Grannen är här och konspirerar! Är det inte nog med att han satt stararne i min vingård, med sitt onda öga. Han har ett ondt öga, men det ska vi snart sticka! Jag kan också göra konster.GRANNEN till Amalia.

Är det lönt att upplysa honom? Han tror ju inte hvad man säger!

AMALIA

går.

Här förmå vi intet!

LAGMANNEN.

Amalia: Har Du sett hvar mor mest går och letar när hon tror sig vara ensam?

AMALIA.

Nej min far!

LAGMANNEN.

Jag såg på dina ögon att Du visste det: Det var hitåt Du tittade.

Han nalkas en byrå, men råkar i solen.

Den förbannade solen: som ska brännas.

Han går och släpper ner en rullgardin och återvänder till byrån.

Här ska det vara! — Låt nu se! Vi ska söka på det dummaste stället, för det är det listigaste; till exempel här i parfymkorgen! — Alldeles rigtigt;

Han tar upp sedlar och värdepapper.

Hvad är detta? Tolf engelska banknotor på ett pund hvardera. Tolf: — Haha! Då kan man tänka sig resten!

Stoppar på sig papperen.Men hvad hör jag derute! — Det är stararne

igen!

Går till öppna fönstret och skramlar med harskramlan.

Laga er dän!

LAGMANSKAN

in.

Hvad går Du och spökar der?

LAGMANNEN.

Är Du inte i köket?

LAGMANSKAN.

Nej som Du ser!

Till Amalia:

Har Du slutat skura nu?

AMALIA.

Nej mor, detta slutar aldrig, ty silfret blir inte hvitt; det måtte vara falskt.

LAGMANSKAN.

Falskt! Låt mig se, då! — Minsann är inte silfret svart!

Till Lagmannen som släppt ner en andra rullgardin.

Hvar har Du fatt den der servisen?

LAGMANNEN.

Den der?—Jo den har jag fått af ett sterbhus.LAGMANSKAN.

För att Du upprättade bouppteckningen! Gaf-van blef efter håfvan!

LAGMANNEN.

Du ska inte begagna äreröriga uttryck som straffas enligt lag.

LAGMANSKAN.

Är han galen eller sade jag något galet?

LAGMANNEN.

För öfrigt var det silfver, kontrolleradt silfver.

LAGMANSKAN.

Då är det Amalias fel!

EN RÖST genom fönstret utifrån:

Lagmannen kan göra hvitt till svart, men han kan inte göra svart till hvitt!

LAGMANNEN.

Hvem sa' det?

LAGMANSKAN.

Jag tyckte det var en stare som talade!

LAGMANNEN släpper ner den sista rullgardinen.

Nu är solen här, nyss tyckte jag hon var der.LAGMANSKAN till Amalia:

Hvem var det som talade?

AMALIA.

Jag tror det var den fremmande skolmästarn med röda halsduken.

LAGMANNEN Usch! Låt oss tala om annat!

EN PIGA in.

Bordet är dukadt!

Går.

Paus.

LAGMANSKAN.

Gå ner och ät, Amalia!

AMALIA

går.

Tack mor.

LAGMANNEN sätter sig på en stol invid en kista.

LAGMANSKAN drar sig åt byrån der parfymkorgen står.

Ska Du inte gå och äta?LAGMANNEN.

Nej, jag är inte hungrig. — Ska inte Du gå?

LAGMANSKAN.

Jag har nyss ätit.

Paus.

LAGMANNEN tar upp ett bröd ur fickan.

Då ursäktar Du att jag äter!

LAGMANSKAN.

Du har rådjursstek på bordet!

LAGMANNEN.

Nej hvad Du säger!

LAGMANSKAN.

Du tror att jag förgiftar maten?

LAGMANNEN.

Ja, ty den smakte kreosot i morgse.

LAGMANSKAN.

Dch det jag åt smakte metall . . .

LAGMANNEN.

Om jag nu försäkrar Dig att jag icke lagt något i din mat. . .LAGMANSKAN.

Så tror jag Dig inte! Och om jäg bedyrar. .

LAGMANNEN.

Så tror jag inte!

Äter brödet.

Rådjursstek är mycket godt, det osar ända hit, men bröd är icke dåligt!

Paus.

LAGMANSKAN.

Hvarför sitter Du och vaktar kistan?

LAGMANNEN.

Af samma skäl som Du bevakar parfymerna.

LAGMANSKAN.

Jaså, Du har varit der, hustjuf.

LAGMANNEN.

Likplundrerska!

LAGMANSKAN.

Tänk, sådana ord, mellan oss! Oss/

Gråter.

LAGMANNEN.

Ja, verlden är ond, och menniskorna äro onda.LAGMANSKAN.

Ja, det kan Du med skäl säga, och otacksam framför allt! Otacksamma barn som bestjäla en pä arrendet, otacksamma barnbarn som stjäla frukten af trä’t; Du har så rätt: verlden är ond . . .

LAGMANNEN.

Det vet nog jag bäst som sett all uselhet; och nödgats döma till döden. Men det är derför pöbeln hatar mig, liksom om jag skulle ha skrifvit lagen . . .

LAGMANSKAN.

Hvad folket säger betyder ingenting bara man har ett rent samvete . . .

Det bultar tre slag i det största skåpet.

Hvad är det? Hvem är der?

LAGMANNEN.

Det var skåpet; och det knakar ju alltid mot regnväder.

Det bultar tre tydliga slag igen.

LAGMANSKAN.

Det är något spektakel som den der vandrande charlatanen ställt till!

Locket pa kaffepannan hvilken Amalia nyss skurat, glappar upp och smäller igen några gånger.

LAGMANNEN.

Hvad är det då?LAGMANSKAN.

Ja, det är den der trollkarlen som kan konster,

men inte skrämmer han mig inte.

Kannan smäller.

LAGMANNEN.

Du tror att det är en sån der magnetisör?

LAGMANSKAN.

Ja, hvad det nu kallas för . . .

LAGMANNEN.

Må vara, men hur kan han veta vära hemligheter ?

LAGMANSKAN.

Hemligheter? Hvad menar Du?

Pendylen slår en oräknelig mängd slag.

LAGMANNEN.

Nu är jag rädd!

LAGMANSKAN.

Så må Sjelfva Den ta mig om jag stannar här! Solkatten faller på Lagmanskans porträtt.

Ser Du! Han vet den hemligheten också. LAGMANNEN.

Du menar att det sitter ett porträtt af henne bakom ditt?LAGMANSKAN.

Kom härifrån så gå vi ner och äta; sen få vi tala om hur vi ska kunna sälja gården och alltsammans på auktion . . .

LAGMANNEN.

Ja Du har rätt, sälja rubb och stubb, göra rent hus på det gamla och så börja nytt lif! — Låt oss gå att äta!

DEN ANDRE i dörren.

LAGMANNEN OCH LAGMANSKAN rygga.

LAGMANNEN.

Detta är icke en vanlig menniska!

LAGMANSKAN.

Tala till honom!

LAGMANNEN

till den Andre:

Hvem är herrn?

DEN ANDRE.

Det har jag sagt två gånger; men att Ni icke tror mig, det är ett af Era straff, ty om Ni trodde skulle det förkorta Era lidanden.LAGMANNEN

till Lagmanskan:

Det är nog — han! För jag fryser till is! Hur ska vi bli af med honom? Jo, man säger att orena andar icke lida musikens toner. Spela för honom på harpan, Carolina.

LAGMANSKAN

sätter sig förskrämd vid bordet, tar harpan och spelar ett allvarligt preludium i moll.

DEN ANDRE åhör andaktsfull och rörd.

LAGMANSKAN

till Lagmannen:

Har han gått?

DEN ANDRE.

Tack, min Fru för musiken; det döfvar smärtan och väcker minnen om ett bättre, äfven hos en osalig . . . Tack Fru! — Hvad nu auktionen beträffar tror jag Ni handlar fullkomligt rätt, ehuruväl jag menar att en redlig konkurs varit bättre — ja, cedera bonis och låta hvar och en få sitt igen.

LAGMANNEN.

Konkurs? Jag har inga skulder . . .

DEN ANDRE.

Inga skulder!LAGMANSKAN.

Min man har inga skulder!

DEN ANDRE.

Inga skulder! Den som vore så lycklig!

LAGMANNEN.

Ja, så är det! Men andra äro skyldiga mig . . .

DEN ANDRE.

Förlåt dem då!

LAGMANNEN.

Här är inte fråga om förlåtelse utan om betalning . . .

DEN ANDRE.

Godt! Då ska Ni få betala! — Farväl för denna gång! Vi råkas ofta igen, senast vid den stora auktionen!

Går baklänges ut.

LAGMANNEN.

Han är rädd för solen, han också! Haha!

DEN ANDRE.

Ännu en tid, ja. Men när jag vant mig vid ljuset en gång, skall jag hata mörkret!

Ut.LAGMANSKAN till Lagmannen:

Tror Du att det är. . . den Andre?

LAGMANNEN.

Han lär ju icke se ut så, men tiderna förändras och vi med dem. Förr sas det att han gaf guld och ära, men den här går ju och kräfver. . .

LAGMANSKAN.

Det är en strunt och en charlatan det är alltsammans; en mjeker som inte vågar bitas fastän han ville sä gerna!

DEN ANDRE i dörren:

Akta Er för mig! Akta Er!

LAGMANNEN lyfter högra handen.

Akta Er sjelf!

DEN ANDRE lyfter sin hand och låtsas skjuta pistol med näfven.

Hut!

LAGMANNEN blir stående stel i gesten.

O ve!DEN ANDRE.

Du har aldrig trott på det goda; nu skall Du tro på den Onde! Ser Du den Allgode kan icke göra ondt, derför öfverlåter han det åt sådana uslingar som jag är! Men för säkrare resultat skull ska Ni två fa pina hvarandra och Er Sjelfva!

LAGMANSKAN pä knä för den Andre:

Skona oss! Hjelp oss! Nåd!

DEN ANDRE som om han refve sina kläder:

Stig upp, menniska! Ve mig! En är den Ende Du skall bedja till! Stig upp, eller. . . Nå, nu tron I, fastän jag inte har röd kappa och svärd och penningpung och kan säga lustigheter; men akta Er Ni för att ta mig skämtsamt. Jag är allvarlig som synden och sträng som vedergällningen! Icke har jag kommit för att locka Er med guld och ära, utan för att tukta Er med ris och skorpioner . . .

Klockan slår som förr, det mörknar.

Er tid hastar åt slutet, derför ställ om ditt hus, ty Du skall dö!

Det hörs ett dån som af oväder.

Hvems röst är det nu som talar? Säg det, och skrämm den med harskramlan när han blåser fram öfver din

vingård! Storm och hagel, heter han, och han bär förödelsen under sina vingar och straffet ii sina klor. Tag på Dig segerhufvan nu och kläd Dig i det goda samvetet. . .

Hagelskuren höres smattra.

LAGMANNEN.

Nåd!

DEN ANDRE.

Ja, om Du lofvar bättring!

LAGMANNEN.

Jag lofvar och svär . . .

DEN ANDRE.

Du kan icke svära, ty Du har redan svurit bort dig! Men lofva att först af allt befria barnen . . . och sedan allt det andra!

LAGMANNEN.

Jag lofvar! att innan solen gått ner skola barnen vara här!

DEN ANDRE.

Första steget framåt alltså, men vänder Du dig om, så skall Du se att jag gör skäl för mitt namn, ty jag heter: Legio!

Lyfter rottingen, hvarvid Lagmannen löses ur sin stelkramp.

*

AKT III.

En vinkällare med fat i en rad till höger, en rad till venster. Jerndörr i fonden.

Faten hafva olika beteckningar; på de första närmast salongen äro små brickor anbragta öfver knanarne och på dessa stå glas.

Till höger i förgrunden en vinpress och ett par halmstolar. Buteljer, trattar, sifoner, korgar etc. här och der.

ERIK OCH THYRA sitta vid vinpressen.

ERIK.

Jag tycker det är tråkigt.

THYRA.

Det är för att mormor är stygg.

ERIK.

Man far inte säga så!

THYRA.

Nej, det kan vara, men hon är stygg.ERIK.

Thyra får inte säga så! för då kommer inte den lilla gossen och leker med oss igen.

TIIYRA.

Då ska jag inte säga så mera. Bara det inte vore så mörkt.

ERIK.

Minns inte Thyra att gossen sa vi inte skulle

klaga . .

THYRA.

Då ska jag inte göra så mera . . .

Solkatten syns på golfvet.

Åh! Se solkatten!

Hon springer upp och ställer sig på solkatten.

ERIK.

Thyra far inte trampa på solen, det är synd! TIIYRA.

Nej, jag trampar inte på honom med flit, jag vill bara ha honom hos mig; se nu har jag honom

i famnen, och nu klappar jag honom . . . Nej, se han kysser mig på mun.

LEK-KAMRATEN

in bakifrån ett vinfat; han är klädd i en hvit blus som räcker nedanför knäna och ett blått skärp om lifvet; sandaler på fotterna; han är blond och när han inträder ljusnar det i källaren.ERIK

går emot honom och helsar.

God dag Du lilla gosse. — Kom och helsa, Thyra! Hvad heter Du gosse, i dag skall Du säga oss det!

LEK-KAMRATEN ser på honom.

THYRA

Erik ska inte vara påflugen för då blir gossen blyg. — Men hvad är din pappa, lilla gosse?

LEK-KAMRATEN.

Inte vara så nyfikna! När ni lärt känna mig bättre ska ni få veta allt det der. — Men nu ska vi leka något.

THYRA.

Ja, men inte något nyttigt, för det är så tråkigt. Det ska bara vara vackert.

LEK-KAMRATEN

ler.

Ska jag tala om en saga?

THYRA

Ja, men inte ur Bibliska Historien, för den kan vi utantill . . .LEIC-KAMRATEN

ler.

ERIK.

Thyra säger sådant så att gossen blir ledsen . .

LEK-KAMRATEN.

Nej, små vänner, jag blir icke ledsen. .. Men om ni nu äro rigtigt snälla så ska vi gå ut i det fria och leka . . .

ERIK.

Åh ja! åh ja! — Men det är ju sant, vi fa ju inte för mormor . . .

LEK-KAMRATEN.

Jo, mormor har sagt att hon helst såge Er fria, och derför gå vi nu innan hon åtrar sig. Kom då!

TIIYRA.

Åh så roligt! Åh .. .

Dörren i fonden öppnas; man ser utanför en solbelyst gulnad rågåker med Blåklint ocli Prestkragar.

LEK-KAMRATEN.

Kom barn! Ut i solen att fröjdas åt lifvet!

THYRA.

Få vi ta katten med oss; det är så synd att han skall stanna här i mörkret?LEK-KAMRATEN.

Ja, om han vill följa med Er! Locka på honom!

ERIK OCH THYRA ga mot dörren, solkatten följer dem på golfvet.

ERIK.

Nej se så snäll han är!

Jollrar till solkatten.

K isse Misse Plurre Murre!

LEK-KAMRATEN.

Tag honom på armen nu Thyra för annars kommer han inte öfver tröskeln.

TIIYRA får solkatten på armen.

ALLA

ut; dörren stänges af sig sjelf.

Paus.

Lagmannen in med en lykta. Lagmanskan med riset.

LAGMANSKAN.

Här är svalt och skönt, och så är man inte plågad af solen.

LAGMANNEN.

Och tyst är det också. Men hvar äro ungarne? De söka efter barnen.LAGMANNEN.

Jag tror att de tagit oss på orden.

LAGMANSKAN.

Oss? Märk att jag lofvade ingenting, för han -— Du vet — talte bara till Dig på slutet.

LAGMANNEN.

Det kan vara, men den här gången måste vi lyda, för jag vill inte ha något spektakel mera med hagelskurar och sådant. — Emellertid här fins inte barnen, och de komma nog igen när de bli hungriga

LAGMANSKAN.

Och då gratulerar jag dem!

Riset ryckes ur hennes hand och dansar bort bakom ett fat.

Nu spökar det igen!

LAGMANNEN.

Nå men så foga Dig då, och gör som han — Du vet! säger. Jag för min del törs inte göra något orätt mer. Vinet på marken är förstördt, och man får vara glad åt det man har under tak. Kom hit Carolina ska vi stärka oss litet med ett glas godt!

Han knackar på ett fat, och tappar i ett glas.

Detta är kometåret, anno 1869 då stora kometen kom och man sa att det betydde krig. Det vardt ju krig också.

Bjuder Lagmanskan ett fylldt glas.

LAGMANSKAN.

Drick först Du!

LAGMANNEN.

Nej, vet Du; tror Du det är gift i detta också?LAGMANSKAN.

Det trodde jag nu inte . . . men, ja vi fa aldrig någon frid mer och ingen lycka.

LAGMANNEN.

Gör som jag: foga Dig!

Dricker.

LAGMANSKAN.

Jag vill nog och försöker också, men när jag tänker på hur illa andra behandlat oss, så känner jag mig liksom lika god som de andra —

Dricker.

Det var ett rigtigt godt vin!

Sätter sig.

LAGMANNEN.

Vinet är godt och lättar på sinnet. — Ja, den vise säger ju att vi äro lika goda kålsupare och då kan jag inte förstå hvarför den ena ska gå och mästra den andra.

Dricker.

Jag för min del har alltid handlat lagligt, det vill säga efter gällande lagar och författningar; om andra varit okunniga om lagen, så är det deras fel, ty ingen får vara okunnig om lagen! Alltså om Adolf icke betalar sitt arrende, så är det han som brutit lagen och icke jag.

LAGMANSKAN.

Och Du far skulden likafullt, och går der som en brottsling; men är det inte som jag säger: det fins ingen rättvisa till i världen. Om Du gjorderätt skulle Du processat mot Adolf och vräkt famil jen, men det är inte för sent än . . .

Dricker.

LAGMANNEN.

Ja, ser Du, om jag ville gå fullt lagligt till väga, så skulle jag yrka upplösning af hans äktenskap, och då vore han arflös . . .

LAGMANSKAN.

Men så gör det då!

LAGMANNEN

ser sig omkring.

Njaa! — Det vore nog radikalmedlet! Skils-messa beviljas nog ej, men man kunde fa äktenskapet förklaradt ogiltigt på grund af formfel . . .

LAGMANSKAN.

Om det inte fins något då?

LAGMANNEN.

Något ankommen.

Det fins alltid formfel, bara man ser efter.

LAGMANSKAN.

Nå då så! Tänk den odågan som väntar lifvet ur oss, men nu ska han få se på naturens ordning hur den drifver ut drönare på landsvägen . . .LAGMANNEN.

Haha! Du har så rätt, rätt! Och vet Du när jag tänker noga på saken, hvad är det vi ha att förebrå oss, hvad ha vi gjort för ondt? Det der med monstransen, det är småaktigt att tala om och det har icke skadat en menniska, och att jag skulle aflagt mened, det är helt enkelt lögn. Jag fick ett fulslag i fingret, det var alltsammans och helt naturligt.

LAGMANSKAN.

Det vet väl jag bäst. .. och jag vill lägga det till att det der med hagelskuren det var lika sjelfklart som om det stått i almanackan!

LAGMANNEN.

Ja, se der! Det menar jag också. Och der-för, vet Du Carolina, att vi gjorde bäst i att glömma det här sista pratet, och tycker Du som jag så vända vi oss till en annan prest och låta viga in Mausolén.

LAGMANSKAN.

Hvarför skulle vi inte göra det?

LAGMANNEN.

Hvarför skulle vi inte göra det? Kanske der-för att den der magnetisören går omkring och skrockar?

LAGMANSKAN.

Säg mig, tror Du att det är en magnetisör bara?

6LAGMANNEN

skroderar.

Det? Det är en första rangens charlatan En Chiar-la-tan!

LAGMANSKAN.

Ser si g omkring.

Jag är inte säker jag.

LAGMANNEN.

Men jag är säker. Sä-ker! Och om han kom inför mina ögon en gång till, nu till exempel, skulle jag dricka honom till och säga: skål, gamle skämtare!

Hans lyftade glas ryckes ur handen och sväfvar ut genom kulissen.

Hvad är det?

Lyktan slocknar.

LAGMANSKAN.

Hjelp oss!

En stormil höres och så blir det tyst.

LAGMANNEN.

Gå efter tändstickor bara så skall jag klara det här. Ty numera fruktar jag intet. Intet!

LAGMANSKAN

går.

Jaja. Kommer Du ifrån det här med lifvet, så ...

LAGMANNEN. Tyst Du! Tyst Du!DEN ANDRE stiger fram bakifrån ett fat.

Nu ska vi tala enskildt.

LAGMANNEN

skrämd.

Hvar kommer Ni ifrån?

DEN ANDRE.

Det rör Dig inte.

LAGMANNEN

rätar på sig.

Hvad är det för språk?

DEN ANDRE.

Det är ditt! — Af med mössan!

Blåser på Lagmannen, hvars mössa lyftes af och faller till golfvet.

Hör på nu hur domen afkunnas: Du har velat skilja hvad Den, hvars namn jag icke far nämna, har förenat. Nu skall Du varda skild från din ålderdoms stöd och ensam skall Du löpa ditt gatlopp; ensam skall Du lida den sömnlösa nattens qval.

LAGMANNEN.

Är det barmhertigt det?

DEN ANDRE.

Det är rättvisan, det är lagen: öga för öga och tand för tand! Evangelium låter på annat sätt, men det vill Du inte höra talas om! Opp och löp nu!

Slår med rottingen i luften.j5cenen är en trädgård med Cypresser och klippta Taxiis i form af obelisker, kandelabrar, vaser etc; derunder rosor, stockrosor, digitalis. Midt i, en källa, öfver hvilken lutar sig en jättestor Fuchsia (»Kristi bloddroppar») med blommor. Fonden en gul rågåker i ax med blåklint och prestkragar; i midten en fogel-skrämma; längst i fjerran vinberg och klippor af ljusgula skiffrar med bokskog och ruiner af riddarborgar.

Landsväg löper i fonden; till höger en täckt hvalfgång i götisk stil. Framför en Madonna med Barnet.

Erik och Thyra in hållande Lekkamraten i handen.

ERIK.

Nej, så vackert! O!

THYRA.

Hvem bor här?

LEK-KAMRATEN.

Den som trifs här, är hemma här!

THYRA.

Få vi gå och leka här då?

LEK-KAMRATEN.

Öfverallt, utom i den allén till höger.ERIK.

Och vi få plocka blommorna också? LEK-KAMRATEN.

Ni få plocka af alla blommorna, men icke röra trädet vid källan, små vänner!

THYRA.

Hvad är det för ett träd?

ERIK.

Det är ju

sänker rösten

Kristi Blodsdroppar, vet jag!

THYRA.

Erik skall göra korstecknet, när han nämner Guds namn.

ERIK gör korstecknet.

Säg, lilla gossen hvarför få vi inte röra det trädet? THYRA.

Erik ska inte vara frågvis utan lyda bara! — Men säg lilla gosse, hvarför ska den fula fogelskräm-man stå der; kan vi inte få ta bort den?

LEK-KAMRATEN.

Tag gerna bort den så kommer foglarne hit och sjunger för oss!ERIK OCH THYRA.

Skynda mot fonden och rycka ner fogelskrämman.

ERIK.

Bort du fula fogelskrämma! Kom små foglar och ät nu!

Guldfogeln kommer flygande från höger och sätter sig i fuchsian.

Nej, se guldfogeln, se Thyra!

THYRA.

Ah, nej så vacker den är! Kan den sjunga också?

Guldfogeln ropar som göken.

ERIK.

Kan gossen förstå hvad fogeln sjunger?

LEK-KAMRATEN.

Nej, barn, det är foglarnes små hemligheter och dem ha de rätt att behålla för sig.

THYRA.

Ja visst, ser Erik, annars skulle ju barnen gå och tala om hvar deras bo var och så skulle de gå och ta bort äggen, och då blef ju fogeln så ledsen och kunde inte få några ungar mer!

ERIK.

Thyra är så snusförnuftig, så!LEK-KAMRATEN med fingret på munnen.

Tst! Det kommer nägon! Låt oss nu se om han trifs hos oss eller inte.

SOTARGOSSEN. in, stannar förvånad och tittar.

LEK-KAMRATEN.

Nå gosse, vill Du inte komma och leka med oss.

SOTARGOSSEN stryker af mössan; förlägen.

Inte vill Ni leka med mig.

LEK-KAMRATEN.

Hvarför inte det?

SOTARGOSSEN.

Jag är ju så sotig, så; och för öfrigt kan jag inte leka, jag vet inte hvad det är.

THYRA.

Tänk den stackars gossen han har aldrig lekt, LEK-KAMRATEN.

Hvad heter Du då?

SOTARGOSSEN.

Heter? De kalla mig Olle .. . men . . .LEK-KAMRATEN.

Hvad heter Du mer, då?

SOTARGOSSEN.

Mer? Jag heter inte mer.

LEK-ICAMRATEN.

Din pappa då?

SOTARGOSSEN.

Det har jag ingen.

LEK-KAMRATEN.

Din mamma då?

SOTARGOSSEN.

Det vet jag inte.

LEK-KAMRATEN.

Han har ingen pappa och mamma. Kom hit min gosse till källan, så skall Du bli hvit som en liten prins.

SOTARGOSSEN.

Om någon annan sa det, skulle jag inte tro t. . .

LEK-KAMRATEN.

Hur kan du tro mig då?SOT ARGOSSEN.

Jo, jag vet inte, men jag tycker Du ser ut så som det vore sant.

LEK-KAMRATEN.

Thyra, ge gossen din hand! — Vill Du ge honom en kyss också?

THYRA tvekar först, sedan

Ja, när Du ber mig!

kysser sotargossen; lekkamraten doppar handen i källan och stan*

. ker i gossens ansigte, hans svarta mask faller omärkligt.

LEK-ICAMRATEN.

Se, nu är Du hvit; gå nu bakom den der rosenbusken, får Du nya kläder!

SOTARGOSSEN.

Hvarför får jag allt detta, som jag icke förtjent

LEIC-KAMRATEN.

Derför att Du tror Dig icke ha förtjänat det

SOTARGOSSEN går bakom rosenbusken.

Då tackar jag fastän jag icke förstår hvad det menas.THYRA.

Har gossen varit stygg efter som han blifvit sotare ?

LEK-KAMRATEN.

Nej, det har han inte varit; men han hade en stygg förmyndare, som tog alla hans pengar från honom och då måste han ut i verlden och försörja sig. . . Se så fin han är nu!

SOTARGOSSEN in i ljus soinmardrägt.

LEIC-KAMRATEN till sotargossen.

Gå nu in i hvalfgången der, så möter Du någon som är Dig kär .. . och håller af Dig!

SOTARGOSSEN.

Hvem kan hålla af mig?

LEK-KAMRATEN.

Se efter!

SOTARGOSSEN går mot hvalfgången, der han mötes af en hvit dam, som lar honom i famn.

THYRA

Hvem bor derinne?LEK-KAMRATEN med fingret på munnen.

Nyfiken! — Men hvem kommer der?

LAGMANSKAN på landsvägen med påse på ryggen och käpp i handen.

ERIK.

Det är mormor! O, nu äro vi olyckliga. THYRA.

O ve! Det är mormor!

LEK-KAMRATEN.

Sansa Er barn! Jag skall ta skulden på mig.

ERIK.

Nej, det får Du inte, för då slår hon Dig.

LEK-KAMRATEN.

Nå kan jag inte fa ta stryk för mina vänner?

ERIK.

Nej! Det vill jag.

THYRA.

Och jag med.LEK-KAMRATEN.

Tyst! Och kom hit bakom, så slipper ni bannor!

De dölja sig.

LAGMANSKAN fram till källan.

Se här är den berömda källan, som skall bota för allt! sen engelen har rört om förstås! — Men det är nog bara lögn! Nå, man kan ju alltid släcka törsten, och vatten som vatten!

Hon lutar sig öfver källan.

Men hvad ser jag för slag! — Erik och Thyra med en främmande gosse! Hvad betyder det? För de äro icke här. Det måtte vara en spåkälla.

Hon tar bägaren och fyller samt dricker.

Fy, så det smakar koppar . . . tänk han har varit här och förgiftat vattnet också 1 Allt är för-giftadt! Allt! Allt! — Trött är jag fastän åren eljes icke tagit på mig . . .

Hon speglar sig och kramar sig inför källan.

Jag ser ju tvertom rätt ung ut. . . men tungt är att gå, och ändå tyngre att resa sig . . .

Hon gör ansträngningar att komma pä benen.

Min Gud, min Gud haf förbarmande eljes blir jag liggande . ..

LEIC-KAMRATEN tecknar åt barnen att bli stående; går fram och torkar svetten ur pannan på Lagmanskan.

Stig upp och var icke ond längre!LAGMANSKAN reser sig.

Hvem är det? — Jaså, det är gunstig herrn som lockar mina barn på orätta vägar!

LEK-KAMRATEN.

Gå, otacksamma qvinna! Jag torkar ångestsvetten ur din panna och reser upp Dig när Du dignat, och Du lönar mig med bannor. Gå, gå!

LAGMANSKAN ser häpen på honom; derpå slår hon ner ögonen, vänder sig bort och går ut.

ERIK OCH THYRA fram.

ERIK.

Men det är synd om mormor i alla fall, fastän hon är stygg.

THYRA.

Det här är tråkigt, och jag vill gå hem.

LEK-KAMRATEN.

Vänta litet! Inte vara otåliga! — Se der kommer en annan bekant.

LAGMANNEN på landsvägen.

LEK-KAMRATEN.

Han får icke komma hit och orena källan.

Han vinkar med handen; solkatten faller på Lagmannen så att han vänder och går ut.Det är vackert att Ni tycker synd om de gamle, barn, men Ni måste tro att jag handlar rätt. Tror Ni det?

ERIK OCH THYRA.

Ja, vi tro, vi tro!

THYRA.

Men jag vill gå hem till mamma.

LEK-KAMRATEN

Du ska få gå.

Den Andre synes i fonden och går bakom buskarne.

LEKKAMRATEN.

Ty nu måste jag gå; det ringer snart Angelus...

ERIK.

Hvart ska gossen gå då!

LEK-KAMRATEN.

Jag har andra barn att leka med, långt borta dit Ni ej fa följa. Men när jag nu lemnar Er här, så glöm icke hvad jag sagt Er att Ni inte fa röra trä't.

ERIK.

Vi ska lyda! Vi ska! Men gå inte bort, Tör det blir mörkt straxt.LEK-ICAMRATEN.

Nåå! Den som har godt samvete och kan läsa sin aftonbön har intet, intet att vara rädd för.

THYRA.

När kommer Du igen till oss, gosse?

LEK-KAMRATEN.

Jag kommer igen till julen, och alla jular! — God natt, små vänner!

Han kysser dem på pannan och går åt fonden mellan buskarne; när han blir synlig i fonden har han ett litet kors med en fana på liknande det som Jesusbarnet plägar afbildas med när det står nvid lammet. Det ringer Angelus. Nu lyfter han fanan vinkande åt barnen, och han omhvärfves af ett starkt hvitt ljus, samt går ut.

ERIK OCH THYRA på knä; göra tyst bön medan ringningen pågår.

ERIK korsar sig.

Vet Thyra hvem gossen var?

THYRA.

Det var Frälsarn!

DEN ANDRE träder fram.

THYRA

skrämd; flyr till Erik, som skyddar henne med sina armar.

Hu!ERIK

till Den Andre.

Hvad vill Ni oss? Otäcka!

DEN ANDRE.

Jag ville blott... Se på mig!

ERIK.

Jaha.

DEN ANDRE.

Så ser jag ut derför att jag en gång rörde vid trädet; sedan var det min lust att narra andra göra detsamma. Men nu sedan jag är gammal har jag ångrat mig, och nu går jag omkring bland menni-skorna och varnar dem, men nu tror ingen mig mer, ingen, derför att jag en gång ljugit.

ERIK.

Oss behöfver Du icke varna, för oss kan Du ändå inte narra.

DEN ANDRE.

Ty-ty-ty-ty! Inte så högmodigt, lilla vän! Eljest är det bra.

ERIK.

Gå Er väg då, för jag vill inte höra på Er en gång! Och Ni skrämmer ju min syster.DEN ANDRE.

Jag skall gå, ty jag trifs inte här, och jag har göromål på annat håll. Farväl barn!

AMALIAS röst frän höger.

Erik och Thyra!

ERIK OCH THYRA.

O, det är mamma! lilla mamma!

AMALIA

in.

ERIK OCH THYRA springa i hennes famn.

DEN ANDRE rörelse, vänder sig bort.

*

AKT IV.

En korsväg i en granskog. Månsken.

HEXAN står och väntar.

LAGMANSKAN Nå ändtligen! der är ni!

HEXAN.

Ni har låtit mig vänta; hvarför har ni kallat på mig?

LAGMANSKAN.

Hjelp mig!

HEXAN.

Med hvad?

LAGMANSKAN. Mot mina fiender.HEXAN.

Mot dina fiender fins bara en hjelp: gör dem

godt.

LAGMANSKAN.

Vet någon: jag tror verlden är vorden upp-och nervänd.

HEXAN.

Ja, så synes.

LAGMANSKAN.

Sjelfva Den Andre — Du vet — har blifvit omvänd.

HEXAN.

Nå då kan det vara på tiden för Dig också!

LAGMANSKAN.

På tiden; Du menar att mina år skulle trycka mig. Men det var inte mer än tre veckor sen, så dansade jag på bröllop.

HEXAN.

Och det är sällheten för Dig. Är det intet annat så skall Du få ditt lystmäte, ty här skall bli bal i natt, fastän jag inte kan deltaga.

Här?

LAGMANSKAN.HEXAN.

Just här; den börjar när jag vill. . .

LAGMANSKAN.

Så skada att jag inte har min urringade klädning med mig.

IIEXAN.

Det kan Du fa låna af mig och dansskor med . röda klackar.

LAGMANSKAN.

Kanske det fins handskar och solfjäder också?

HEXAN.

Allt! Och många unga kavaljerer i synnerhet som komma att utnämna Er till balens drottning.

LAGMANSKAN.

Nu skämtar ni med mig!

IIEXAN.

Nej, jag skämtar icke; och jag vet att just på dessa baler man har nog smak att välja den rätta baldrottningen — med den rätta menar jag den värdigaste . . .

LAGMANSKAN.

Den skönaste, menar ni . . .HEXAN.

Nej, det gör jag inte, utan den värdigaste. Vill ni, så blåser jag in balen genast?

LAGMANSKAN.

Hjertans gerna för mig.

HEXAN.

Gå då åt sidan litet, så råkar ni Er kammarjungfru, medan salen ställs i ordning.

LAGMANSKAN gar ut i en höger kuliss.

Tänk jag far kammarjungfru också . . . vet Frun det att det var min ungdomsdröm som aldrig blef uppfyld.

HEXAN.

Ser ni, att »hvad man önskar sig i ungdomen, det får man på ålderdomen».

Blåser i en pipa.

Changemang a vue.

Scenen förvandlas till botten af en kitteldal; fond och sidor branta svarta bergväggar utan vegetation. Till venster i förgrunden Baldrottningens tron. Till höger musikestraden.

Midt på scenen en Pan-stod, omgifven af krukväxter: Bolmört, Kardborre, Tistlar, Rödlök etc.

Musikanterna in; klädda i grått, med krithvita, sorgsna ansikten och trötta åtbörder; de synas stämma sina instrument, som ej ge någon ton.Kapellmästarn.

Balgästerna bestående af krymplingar, tiggare, nattmän, alla komma in dragande på sig svarta handskar. Långsamma rörelser, begrafningsminer.

Den Andre > samma person: en sjuttioårig sprätt med

Ceremonimästaren / svart peruk som är for liten så att det gråa håret synes inunder; vaxade mustacher, enkel-lorgnett; ur-växt frackkostym, skaftstöflar. Han är trist och synes lida af sin rol.

De sju Dödssynderna in och ställa sig kring tronen.

Högmod. Girighet.

Vällust. Vrede.

Dryckenskap. Afund.

Lättja.

Prinsen in: puckelryggig, solkig sammetsjacka med blanka knappar, värja, spetskragar, stöflar med sporrar.

Hela följande scen spelas med ett oryggligt trist allvar, utan ett drag af ironi, satir eller humor; alla figurerna hafva ett stycke af dödsmask, gå ljudlöst (på filtsulor) och göra enkla besvärade gester såsom inlärda.

PRINSEN till Ceremonimästaren.

Hvarför stör Du min ro vid denna midnattstimma?

CEREMONIMÄSTAREN.

\

Du frågar alljemt, broder, hvarför. Har ljuset ej gått upp för dig ännu?

PRINSEN.

Till hälften blott; jag ser ett sammanhang mellan mitt lidande och min skuld, men jag fattar ej hvarför jag skall lida evigt, då Han lidit i mitt ställeCEREMONIMÄSTAREN.

Evigt! Du dog i går; då upphörde tiden för Dig och derför föreralla Dig några timmar som eviga.

PRINSEN.

I går?

CEREMONIMÄSTAREN.

Ja! — men när Du var stolt och icke ville ha hjelp att lida så får Du dras med det sjelf.

PRINSEN.

Hvad har jag gjort då?

CEREMONIMÄSTAREN.

Sublima fråga!

PRINSEN.

Nå, men säg då!

CEREMONIMÄSTAREN.

Efter som vår uppgift är att plåga hvarandra med sanningen — vi voro ju så kallade sannings-hjeltar i lifvet — så skall jag säga Dig en del af din hemlighet. Du var ju och är ännu en puckelrygg . . .

PRINSEN.

Hvad är det?CEREMONIMÄSTAREN.

Ser Du! Du vet icke det som alla andra visste. Men alla andra hade medlidande med Dig, och derför fick Du aldrig höra ordet som är namnet på ditt lyte . . .

PRINSEN.

Hvad är det för lyte? Du menar kanske det att jag har »dåligt bröst», men det är intet lyte.

CEREMONIMÄSTAREN.

»Dåligt bröst»; ja det är ditt namn på saken. Emellertid: menniskorna dolde ditt kroppsfel, och de sökte att mildra din olycka genom barmhertig-het och vänlighet; men Du tog deras nåd som en skyldig tribut, och deras uppmuntrande ord som beundran af dina kroppsliga företräden, och Du kom slutligen så långt i sjelfkärlek att Du ansåg Dig vara en manlig skönhet; när slutligen kvinnan gaf Dig sin gunst af medlidande, trodde Du dig vara en oemotståndlig eröfrare.

PRINSEN.

Med hvad rätt står Du här och säger mig dessa grof heter?

CERRMOIMÄSTAREN.

Rätt? Jag uppfyller den ondskefulles sorgliga pligt att straffa en ondskefull; och Du skall straxt fa uppfylla samma din grymma pligt mot en till galenskap fåfäng qvinna, hvilken liknar Dig så nära som möjligt.PRINSEN.

Det vill jag inte!

CEREMONIMÄSTAREN.

Försök att göra annat än det Du måste, och Du skall erfara en disharmoni som Du icke skall kunna förklara.

PRINSEN.

Hvad är det?

CEREMONIMÄSTAREN.

Det är att Du icke straxt kan upphöra att vara hvad Du är; och Du är hvad Du velat blifva.

Slår i händerna.

LAGMANSKAN in i samma åldriga otympliga figur men sminkad och i pudrad roccocoperuk; klädd i urringad rosenröd klädning, röda skor,

solQäder af påfågelsfjädrar.

LAGMANSKAN något osäker.

Hvar är jag? Har jag gått rätt?

CEREMONIMÄSTAREN.

Ni har gått alldeles rätt, och ni är i Väntsalen vi kallar. Den kallas så emedan vi suckar

tillbringa vår tid här i väntan ... i väntan på något som skall komma en gång . . .LAGMANSKAN.

Ja, det är ju ganska nätt. . . och der är musiken . . . och der är en byst. . . hvem är den aff

CEREMONIMÄSTAREN.

Det är en hednisk afgud, kallad Pan, emedan han utgjorde de gamles allt i allom; och som vi här äro gamla eller mer och mindre gammalmodiga, så ha vi fått honom hit att se på!

LAGMANSKAN.

Inte äro vi gamla . ..

CEREMONIMÄSTAREN.

Jo, min drottning; när nya tiden bröt in suckar

så kunde vi inte följa med, utan blefvo efter . . .

LAGMANSKAN.

Nya tiden . . . hvad är det för tal... när började den tiden?. ..

CEREMONIMÄSTAREN.

Det är lätt uträknadt när år ett gick in . . . Det var en natt för öfrigt, som var stjernklar, och mild måtte den ha varit då herdarne gingo ute . . .

LAGMANSKAN.

Så, så, så . . Är det icke bal här i qväll?CEREMONIMÄSTAREN.

Jo visst är det det. Prinsen väntar bara pä att få bjuda opp.

LAGMANSKAN till Ceremonimästaren.

Är det en rigtig prins?

CEREMONIMÄSTAREN.

En rigtig, min drottning, det vill säga han har full verklighet på ett visst sätt. . .

LAGMANSKAN till Prinsen som bjuder upp.

Ni ser icke glad ut, min prins.

PRINSEN.

Nej, jag är icke glad.

LAGMANSKAN.

Jag kan inte heller skylla att här är så muntert . . . och så luktar det kitt som om glasmästarn varit här nyss. Hvad är det för en underlig doft af linolja?

PRINSEN

fasar.

Hvad säger hon? Menar hon liklukt?LAGMANSKAN.

Jag sade visst något oartigt, men det tillhör ju icke damen att säga artigheter, utan det är kavaljerens sak. . .

PRINSEN.

Hvad skall jag säga som ni icke vet förut?

LAGMANSKAN.

Som jag icke vet förut? Låt mig tänka . . . Nej, då är det bättre jag säger Er att Ni är skön, min prins ..,

PRINSEN.

Nu öfverdrifver ni, min drottning; skön är jag icke, men jag har alltid ansetts hvad man kallar ett godt utseende . . .

LAGMANSKAN.

Det är alldeles som jag . . . nägon skönhet var jag icke . . . jag menar är jag icke men för mina år . . . Så dum jag är; hvad var det jag skulle säga?

CEREMONIMÄSTAREN.

Spela opp, musik!

MUSIKANTERNA synas spela, men ej ett ljud höres.

CEREMONIMÄSTAREN

Nåå? Skall ni icke dansa?PRINSEN

sorgsen.

Nej, jag har icke lust att dansa.

CEREMONIMÄSTAREN.

Men ni måste: ni är ju den enda presentabla kavaljeren.

PRINSEN.

Det är nog sant. . .

eftertänksam

men är det sysselsättning för mig?

CEREMONIMÄSTAREN.

Hur så?

PRINSEN.

Jag tycker ibland att jag har något annat att tänka på, men så, så glömmer jag bort det.

CEREMONIMÄSTAREN.

Inte grubbla . . . njut medan ungdomen ännu är qvar och lifsglädjen slår rosor på kinden. Så, rak i ryggen och flinka ben . ..

PRINSEN

ler bredt; bjuder handen åt Lagmanskan; de dansa ett par menuettsteg contra.LAGMANSKAN

afbryter dansen.

Hu! Hans händer äro ju kalla som is!

GRr emot tronen.

Hvarför dansa icke de sju damerna der?

CEREMONIMÄSTAREN.

Hvad tyckte Drottningen om musiken?

LAGMANSKAN.

Jo, den är superb, men kunde ha spelat lite mer forte . . .

CEREMONIMÄSTAREN.

Ja, de äro solister allihop och ville förr ligga öfver hvarandra i stämmorna, derföre måste de moderera sig nu . . .

LAGMANSKAN.

Men jag frågade hvarför de sju systrarne inte ville dansa. Kan inte ceremonimästaren obligera dem.

CEREMONIMÄSTAREN.

Nej, det lär icke löna ty de äro envisa som synden . . . Men vill icke drottningen intaga sin tron! Vi ha ett litet skådespel att uppföra dagen till ära ...

LAGMANSKAN.

Åh så roligt! Men prinsen måste leda mig. . !

8PRINSEN till Ceremonimästaren.

Måste jag det?

LAGMANSKAN.

Ah skäms puckelrygg!

PRINSEN spottar henne i ansiktet.

Vet Du hut din gamla käringdjefvul!

LAGMANSKAN slår Prinsen en örfil.

Der har Du för det!

PRINSEN flyger på och slår omkull henne.

Och här har Du!

ALLA

hålla händerna för ansigtet.

PRINSEN

rifver peruken af Lagmanskan så att hon synes kal i hufvudet.

Här är lösskalpen; nu ska vi ta ut tänderna!

CEREMONIMÄSTAREN.

Nog! Nog!

Lyfter upp Lagmanskan och ger henne en duk öfver hufvudet.LAGMANSKAN

gråtande.

O ve! Att jag låtit narra mig så, så; jag förtjenar inte bättre om jag skall tillstå det.

PRINSEN.

Nej, Du förtjenar mycket värre; men Du skulle inte röra vid min puckel, för då flyger fan lös. — Det är eländigt se en gammal qvinna så narraktig och så förnedrad; det är synd om Dig, liksom det är synd om oss alla.

ALLA.

Synd om oss alla!

PRINSEN

hånfullt.

Dronningen!

LAGMANSKAN

likaledes

Prinsen! — Men ha inte vi sett hvarann förr? PRINSEN.

Jo kanske; i vår ungdom, ty äfven jag är gammal. Du var utspökad nyss, men nu när vi se hvarann så här oförstäldt... börja vissa drag stiga fram...

LAGMANSKAN.

Säg icke mer. . . säg icke mer ... O, hvar är jag kommen . . . hvad händer mig?PRINSEN.

Nu vet jag: Du är min syster!

LAGMANSKAN.

Men . . . Min bror är ju död. Har man ljugi för mig? Eller gå de döda igen?

PRINSEN.

Allt går igen.

m

LAGMANSKAN.

Är jag då död eller är jag lefvande?

PRINSEN.

Det må Du fråga ty jag vet af ingen skilnad Men lik Dig är Du som jag lemnade Dig en gång: lika fåfäng och lika tjufaktig.

LAGMANSKAN.

Tycker Du att Du är bättre då?

PRINSEN.

Kanske! Jag har de sju dödssynderna, men Du har uppfunnit den åttonde ... att bestjäla de döda.

LAGMANSKAN. Hvad är det nu då?PRINSEN.

Jag sände dig tolf år i rad pengar till en krans åt mors graf; du behöll pengarna och köpte ingen krans.

LAGMANSKAN.

Hur vet Du det?

PRINSEN.

Hur jag vet det, är det enda intresse Du kan utfinna af ditt brott.

LAGMANSKAN.

Bevisa det!

PRINSEN tar upp sedlar ur fickan.

Här äro sedlarne!

LAGMANSKAN faller till marken.

Det ringer i en kyrkklocka; alla böja hufvudet mot bröstet, men ingen faller på knä.

HVITA FRUN in; fram till Lagmanskan och reser henne upp.

Känner Du mig?

LAGMANSKAN.

Nej.HVITA FRUN.

Jag är Amalias mor. Du hade stulit mitt minne från henne. Du hade utplånat mig ur hennes lif, men nu skall Du utstrykas, och jag skall återvinna mitt barns kärlek och förböner som jag behöfver.

LAGMANSKAN.

Jaså man har sqvallrat för den slynan; då ska jag sätta henne att vakta svina. . .

PRINSEN siar henne på munnen.

HVITA FRUN.

Slå henne icke!

LAGMANSKAN.

Du ber för mig!

HVITA FRUN.

Ja, så har jag lärt.

LAGMANSKAN.

Hycklerska, Du skulle önska mig så långt under jorden som det är till solen, om Du bara vågade!

CEREMONIMÄSTAREN

rör vid Lagmanskan med sin staf; hon faller till marken.

Couche! fördömda hynda!Scenförändring för öppen ridå; Panstatyn sjunker genom marken: musikanterna och

tronen jemte Dödssynderna döljas af nedfallande dekorationer och försvinna. Slutligen är korsvägen i skogen återställd och Lagmanskan ligger vid vägvisaren. Hexan står bredvid.

HEXAN.

Stig upp!

LAGMANSKAN.

Jag kan icke, jag är stelfrusen ,. .

HEXAN.

Solen går straxt upp, hanen har galit och morgonbönen ringer just in.

LAGMANSKAN.

Jag bryr mig inte om solen.

HEXAN.

Då skall Du få vandra i mörkret.

LAGMANSKAN.

Ve! mina ögon; hvad har Du gjort?

HEXAN.

Jag släckte ljuset bara, eftersom det plågar Dig. Upp och gå nu; i köld och mörker, tills Du stupar!

LAGMANSKAN.

Hvar är min man? — Amalia! Erik och Thyra! Mina barn!HEXAN.

Hvar äro de? Hvar de äro, Du skall icke dem mer förrän din vandring är fullbordad, upp och gå! Annars löser jag mina hundar!

LAGMANSKAN. trefvar för sig och går.Tingssalen. I fonden ordförandens tribun i hvitt och guld med Rättvisans emblemer. Midt på golfvet framför tribunen dombordet med skrifdon, Bibel, ringklocka, klubba.

På väggen i fonden skarprättarens bila; derunder hand-klofvar; ofvanom ett stort svart krucifix.

LAGMANNEN in; smyger sakta framåt.

Klockan lyftes och ringer; klubban slår ett slag; stolarna skjutas på en gång mot bordet; Bibeln slås upp; stearinljusen tändas.

LAGMANNEN står slagen af fasa; derpå nalkas han skåpet.

Skåpdörren slås upp; papper kastas ut emot Lagmannen, som tar upp dem.

LAGMANNEN

lugnad.

Nå, nu hade jag tur! Der är förmyndarräk-ningarne; der är arrendekontraktet och bouppteckningen ... ja!

Handklofvarne på väggen skramla.

Skramla Ni; Så länge bilan inte rör sig är jag inte rädd!

Han lägger handlingarne på dombordet samt gär tillbaks att stänga skåpet, hvars dörr dock oupphörligt slår upp.Allt har sin orsak: ratio sufficiens. Denna skåpdörr har en fjeder som jag icke känner, och derför att jag icke känner den förvånas jag, men jag fruktar icke.

Bilan rör sig på väggen.

Bilan rör sig; det har alltid betydt halshuggning, men i dag betyder det bara att den deplace-rats ur jemvigtsläget. Nej, när jag får se min vålnad, då ska jag börja på att reflektera, för det kan inte den der charlatanen trolla.

VÅLNADEN

fram bakifrån skåpet; han är alldeles lik Lagmannen, men har ögon utan pupiller, helt hvita som gipsstatyers.

LAGMANNEN

rädd.

Hvem är Du?

VÅLNADEN.

Jag är icke, jag har varit. Jag har varit den orättfärdige domaren, som kommit hit att fa min dom.

LAGMANNEN.

Hvad har du gjort då, stackars man?

VÅLNADEN.

Allt hvad en orättfärdig domare kan ondt göra... Bed för mig, Du som har rent samvete . . .

LAGMANNEN.

Skall jag. .. bedja för Dig?VÅLNADEN.

Ja Du som icke låtit utgjuta oskyldigt blod .. .

LAGMANNEN.

Det är sant, det har jag verkligen icke gjort, och för öfrigt har jag följt lagens bokstaf, så att jag kan med skäl mottaga titeln Den rättfärdige domaren . . . jaja, utan ironi!

VÅLNADEN.

Ögonblicket vore verkligen illa valdt för att skämta, då de osynlige sitta till doms . . .

LAGMANNEN.

Hvad menar Du? Hvilka sitta till doms?

VÅLNADEN pekar åt dombordet.

Du ser dem icke; men jag ser dem.

Det ringer i bordsklockan. En stol skjutes från bordet.

Bed för mig!

LAGMANNEN.

Det vill jag inte, och rättvisan skall ha sin gång. Du måtte vara en stor brottsling som sent kommit till medvetande om sin skuld.

VÅLNADEN.

Du är sträng som det goda samvetet.LAGMANNEN.

Du sade ordet! Sträng, men rättvis!

VÅLNADEN.

Ingen barmhertighet alltså?

LAGMANNEN.

Ingen!

VÅLNADEN.

Ingen nåd?

LAGMANNEN.

Ingen nåd!

Klubban faller; stolarne skjutas från bordet.

VÅLNADEN.

Nu föll domen! Hör Du icke?

LAGMANNEN.

Jag hör ingenting!

VÅLNADEN pekar ät bordet.

Och ser ingenting? Ser Du icke den halshuggna sjömannen, landtmätaren, sotargossen, Hvita frun, arrendatorn . . .

LAGMANNEN. Nej jag ser absolut ingenting.VÅLNADEN.

Ve Dig då när Du en gång får ögonen öppnade som jag! Nu föll domen: skyldig!

Ljusen på bordet släckas.

LAGMANNEN.

Skyldig!

VÅLNADEN.

Du sade't! sjelf! Och Du är allaredan dömd! Nu återstår blott den stora auktionen.

*

AKT V.

Samma rum &om i första scenen af Andra Akten. Det är ordnadt till auktion med bänkar midt i rummet. På auktio-nistens bord står Silfverservisen, Pendylen, Vaser, Armstakar etc.

Lagmannens och Lagmanskans porträtt äro nedtagna och stå på lut mot bordet.

GRANNEN OCH AMALIA.

AMALIA i skurdrägt.

i

Innan mor gick bort befallde hon mig skura farstu och trappor; nu är det vinter och kallt, och jag kan icke säga att jag utfört befallningen med nöje ...

GRANNEN.

Såå, Du har icke haft nöje af det; vet Du mitt barn att Du ställer väl stora fordringar på Dig. Men efter som Du lydt och bestått profvet skall dina pröfningars tid vara till ända, och jag skall säga Dig ditt lifs hemlighet.AMALIA.

Tala Granne, ty jag kan icke längre lita på min goda vilja.

GRANNEN.

Nåväl! Denna qvinna Du kallar mor är din styfmor! Din far gifte sig med henne då Du var ett år. Hvarför Du aldrig har sett din mor, beror deraf att hon dog då Du föddes.

AMALIA.

Det var detta alltså! — Tänk så underligt att ha haft en mor men aldrig ha sett henne! Säg mig, har Ni sett henne?

GRANNEN.

Jag har kännt henne!

AMALIA.

Hur såg hon ut!

GRANNEN.

Ja, hur hon såg ut? — Som linets blomma voro hennes ögon blå, och som hvetehalm hennes hår så gult. . .

AMALIA.

Och högvext och smärt; och hennes hand så liten och hvit som om den endast sytt silke i all sin dar, och hennes mun såg ut som ett hjerta och som om endast goda ord gått öfver dess läppar.GRANNEN.

Hur vet Du allt det der?

AMALIA.

Jo det är henne jag brukar drömma om när jag varit ond . . . och då lyfter hon handen varnande, och handen bär en ring med en grön ädelsten, som kastar ut ljus. Det är hon! — Säg Granne, fans ingen bild af henne här på gården?

GRANNEN.

Jo, det fans förr; men om den är qvar vet

jag ej!

AMALIA.

Detta är således min styfmor. Gud är god som lät mig behålla min mors bild oskärad, och jag skall hädanefter finna det i sin ordning att den gamla är stygg mot mig.

GRANNEN.

Stygga styfmödrar äro till för att ge snälla barn. Och Du var icke snäll, Amalia, men Du har blifvit, och derför skall Du nu få en julklapp i förskott. Han tar Lagmanskans porträtt och löser ramen! en aqvarell af modren synes liknande den beskrifning som ofvan gifvits.

AMALIA på knä för bilden.

Min mor, mina drömmars moder!

reser sig.Men icke far jag den bilden, då den skall gå på auktionen.

GRANNEN.

Jo Du far. den, ty auktionen är redan hållen.

AMALIA.

Hvar och när hölls den?

GRANNEN.

Den hölls någon annan stans, som Du icke får veta, och i dag skola sakerna herntas bara!

AMALIA.

Så underligt allt går till! Och så mycket hemligheter här i huset: — Men säg: hvar är styf-mor, som jag icke sett på länge?

GRANNEN.

Ja, det måste ju sägas: Hon är der hvarifrån man icke kommer tillbaka.

AMALIA.

Hon är död?

GRANNEN.

Hon är död! anträffades ihjelfrusen i ett träsk der hon gått ner sig.

AMALIA.

Barmhertige Gud, förbarma Dig öfver henne!GRANNEN.

Det gör han nog i sinom tid! i synnerhet om Du beder för henne!

AMALIA.

Visst vill jag göra det!

GRANNEN.

Ser Du barn, så god Du blifvit! Derför att hon blef så ond!

AMALIA.

Säg icke så, när hon är död . . .

GRANNEN.

Rigtigt! Må hon hvila i ro!

AMALIA.

Men hvar är far?

GRANNEN.

Det är en hemlighet för oss alla! Men det är vänligt af Dig att fråga efter honom, innan Du frågar efter din Adolf.

AMALIA.

Adolf? Ja, hvar är han? Barnen ropa efter honom, och julafton är när; O, hvilken jul oss förestår!GRANNEN.

Låt hvar dag hafva sin plåga, och tag nu din julklapp och gå! Här skall utredas efter auktionen och sedan far Du höra nyheter!

AMALIA tar modrens porträtt.

Jag går, numera icke ensam, och jag tror mig skall hända något godt, men jag vet icke hvad!

Gar till höger.

GRANNEN.

Jag vet, jag! Men gå nu, ty det som skall ske här är icke för barn att åse.

Han öppnar fonddörren och ringer i auktionsklockan.

Folket samlas i salen i följande ordning: De Fattige en hel skara; Sjömannen; Sotargossen; Grannen står främst; Enkan och De Faderlöse; Landtmätaren.

Den Andre med auktionsklubban och en hög papper.

DEN ANDRE vid auktionsbordet: slår med klubban.

Vid konkursauktion förrättad i Tingshuset efter häradets Lagman inropades af domstolen för frånvarande borgenärer följande poster, som af vederbörande nu torde afhemtas eller tagas i besittning.

LAGMANNEN in: åldrig och eländig.

Håll, i lagens namn!DEN ANDRE

låtsas kasta något på Lagmannen, som blir stående häpen och stum.

Tyst med lagen, här förkunnas Evangelium, dock icke för Dig som ville köpa himmelriket med stulna pengar!

Först: Enkan och De Faderlösa; der han I den silfverservis som Lagmannen tog af Er i arvode för den falska bouppteckningen; Silfret blef något svart under hans orena händer, men jag hoppas det skall bli hvitt igen under Edra!

Sedan ha vi Myndlingen som fick gå i sotarlära emedan han bedrogs på sitt arf. Der har Du dina förmyndarmedel och qvitterade räkningar. Förmyndaren behöfver Du icke tacka!

Der ha vi så Landtmätaren som på utlemnade falska kartor upprättade ett olaga skifte, så att han fick två års tukthus och oskyldigt. Hvad kan Du göra åt det Lagman? Kan Du göra det ogjordt eller ersätta honom för hans förlorade anseende?

LAGMANNEN.

Ge honom en hacka, den lumpen, så blir han nöjd! Hans anseende var inte värdt två styfver förut.

DEN ANDRE

slår Lagmannen på munnen. Folket spottar åt Lagmannen och mumlar, med knutna näfvar:

Här ha vi den oskyldigt halshuggne Sjömannens broder. Kan Du ge honom hans broders lif igen? Nej! Och Du kan icke böta det med ditt eget lif, ty det är icke så mycket värdt som hans!Slutligen är Grannens tid kommen, och han har fatt igen sin egendom som Lagmannen afnarrat honom på fullt laglig väg! Men som Grannen är oerfaren i juridiken har han mot all bestående lag insatt Lagmannens måg som arrendator på lifstid, strukit hans skuld och gjort honom till sin arvinge!

LAGMANNEN.

Jag vädjar till högre rätt!

DEN ANDRE.

Det här har gått igenom alla rätter utom den Allrahögsta, och dit när Du ännu icke med dina stämplade papper! Ty om Du försökte skulle alla dessa fattige som Du bestulit på underhåll ropa: skyldig!

Detta är hvad som kunnat utredas, men allt det outredda som står qvar här tillfaller de fattiga: pendyler, vaser, bijouterier och annat mer som utgjort mutor, bestickningar, handtryckningar, souvenirer, allt tillkommet på rättslig väg, då vittnen och bevis saknas. Fattige! tan Edert igen; Edra tårar ha tvättat skulden af det orättfångna godset!

De Fattige plundra.

DEN ANDRE.

Och nu den sista posten jag har här att ropa ut till försäljning. Fattighjonet, förre Lagmannen, utbjudes till den minstbjudande för att njuta socknens understöd! Hur mycket bjudes?

Tystnad.

Intet bud!

Tystnad.Första, andra och tredje gången? — Intet bud! — Hör Du, ingen vill ha Dig! — Nå då skall jag ta Dig! och befordra Dig till välförtjent straff!

LAGMANNEN böjd:

Fins ingen försoning?

DEN ANDRE.

Jo, straff är försoning! Ut med honom i skogen och stena honom! efter Mose Lag! Någon annan lag känner icke Lagmannen! Ut med honom!

Folket kastar sig öfver Lagmannen och knuffar ut honom.

Ridå:

»Väntsalen.» Samma sceneri som i Fjerde aktens andra scen: En kitteldal med höga svarta berg omsluten.

I fonden en stor våg, der nykomna vägas.

LAGMANNEN OCH LAGMANSKAN sitta midt emot hvarandra vid ett litet bord.

LAGMANNEN stirrar framför sig som i en dröm.

Tyst jag drömde något! Man kastade stenar på mig . .. och jag känner ändå ingen smärta . . . derpå blef något svart och tomt ända tills nu . . . huru länge det varat kan jag icke säga . . . Men nu börjar jag höra igen . . . och känna. Nu käns det som om man bar mig . . . hu så kallt, man tvättarmig, tror jag . . . Jag ligger inne i en sexhörning som i en bicell och det luktar snickare . . . man bär mig och det ringer i en klocka. . . vänta nu, nu åker jag, men icke i en spårvagn fastän det ringer oupphörligt. . . Nu sjunker jag ner, ner som om jag drunknade . . . bom, bom, bom, det bultar tre slag i taket. . . och så börjar lektionen . . . magistern läser före . . . och nu sjunga gossarne . . . Hvad är detta för slag?. . . Och så bultar det igen i taket, oupphörligt . . . bom bom bom bom bpm bom bom . . . Tyst och slut!

Vaknar upp.

Hvar är jag? Jag qväfs; det är så qvaft och trångt! — Är det Du? — Hvar äro vi? Hvems är bysten der?

LAGMANSKAN.

Det skall vara den nye Guden!

LAGMANNEN.

Han ser ju ut som en get!

LAGMANSKAN.

Det är kanske getternas gud.

LAGMANNEN.

»Getterna på den venstra sidan» . . . Hvad är det jag sitter och mins för slag?

PRINSEN.

Det är guden Pan!LAGMANNEN.

Fan?

PRINSEN.

Densamme! Alldeles densamme! Och när her-darne om natten — jaja inte de herdarne — fa se ett hår af fällen

intagas de af en panisk förskräckelse . . .

LAGMANNEN reser sig:

Ve! Här vill jag icke vara! Ve! Kan man icke komma ut härifrån? Jag vill ut!

irrar omkring, förgäfves sökande en utgång.

DEN ANDRE klädd som Franciskaner.

Här fins endast ingångar, men inga utgångar!

LAGMANNEN.

Är det pater Colomba?

DEN ANDRE.

Nej det är Den Andre . . .

LAGMANNEN.

Som munk . . .?

DEN ANDRE.

Ja, vet Du inte det att när Den Andre blir gammal blir han munk, och det är ju väl det, icke sant, att han någon gång blir det. Men allvarligt taladt, ty här är endast allvar; detta är min hög-tidsdrägt som jag endast får bära denna dag på året att jag må minnas hvad jag egt en gång, och hvad jag förlorat.

LAGMANNEN

rädd.

Hvilken dag på året är det i dag?

DEN ANDRE suckar och böjer hufvudet.

Det är julafton!

LAGMANNEN närmar sig Lagmanskan.

Det är julafton Du! Vet Du, jag törs icke fråga hvar vi äro . . . jag törs icke, men låt oss gå hem, hem till barnen, till oss ...

Gråter.

LAGMANSKAN

Ja låt oss gå härifrån hem till oss och så i frid och sämja börja ett nytt lif. . .

DEN ANDRE.

Det är för sent!

LAGMANSKAN förtviflad:

Kära, goda, hjelp oss, haf misskund förlåt oss!

DEN ANDRE.

Det är för sent!LAGMANNEN tar Lagmanskans hand.

Jag har en sådan ångest! Fråga honom icke hvar vi äro; jag vill icke veta det! Men ett ville jag ha reda på: blir det aldrig slut på detta?

DEN ANDRE.

Aldrig! — Ordet slut känna vi ej här!

LAGMANNEN krossacl:

Aldrig slut!

Ser sig omkring.

Kommer aldrig solen ner här i detta fuktiga, kalla rum?

DEN ANDRE.

Aldrig, ty de som bo här ha icke älskat solen.

LAGMANNEN.

Det är sant: jag har bannat solen. Får jag bikta mig?

DEN ANDRE.

Nej! Du skall bära dina synder i dig tills de svälla ut och qväfva Dig opp i halsen.

LAGMANSKAN faller på knä.

O! . . . tänk jag kan icke bedja!

Reser sig, går orolig och vrider händerna.DEN ANDRE.

Derför att det icke fins någon för Dig att bedja till!

LAGMANSKAN

förtviflad.

Mina barn, sänd någon hit att han säger ett ord till hopp och förlåtelse.

DEN ANDRE.

Nej, det kommer icke att ske. Dina barn ha glömt Dig och sitta nu och glädjas åt att Du är borta.

På bergväggen synes i ljusbild: Hemmet med Adolf, Amalia, Erik, Thyra kring julgranen; i fonden Lekkamraten.

LAGMANNEN.

De sitta vid julbordet och glädjas åt vår olycka? Nej, det ljuger Du! ty de voro bättre än vi!

DEN ANDRE.

Nya toner! Jag hade hört att Du var en rättfärdig man. . . .

LAGMANNEN.

Jag? Jag var en stor syndare. . . den största som någonsin varit!

DEN ANDRE.

Hm! hm!

LAGMANNEN.

Och om Du säger något ondt om barnen så syndar Du! Jag vet att de bedja för oss!LAGMANSKAN på knä:

Jag' hör dem läsa rosenkransen: tyst, jag hör dem!

DEN ANDRE.

Du misstager dig fullkomligt; ty det Du hör, det är arbetarnes sång när de bryta ner Mausolén.

LAGMANNEN.

Mausolén! Der vi skulle ha hvilat i ro!

PRINSEN.

Under skuggan af tolf kransar!

LAGMANNEN.

Hvem är det?

PRINSEN visar på Lagmanskan.

Detta är min syster, alltså är Du min svåger.

LAGMANNEN.

Jaså: det är den odågan!

PRINSEN.

Hör nu: här i lokalen äro vi alla odågor!

LAGMANNEN.

Men icke alla pucklar!PRINSEN slår honom på munnen.

Rör inte vid puckeln för då flyger fan lös!

LAGMANNEN.

Tänk så man behandlar en förtjent man i min höga samhällsställning! Hvilken julafton!

PRINSEN.

Du kanske väntar Dig julfisk och tårta . . .

LAGMANNEN.

Inte just det, men något skulle ju man kunna få till lifs . . .

PRINSEN.

Här hålles julfasta ser Du . . .

LAGMANNEN.

Hur länge hålles den?

PRINSEN.

Hur länge? Här mätes icke tiden, emedan tiden har upphört, och en minut kan vara en evighet. . .

LAGMANSKAN.

Vi lida det våra gerningar värda äro . . . klaga derför icke ...PRINSEN.

Försök att klaga så ska Ni fa se på annat. . . Här kinkas inte, utan här klämmes till utan laga former. . .

LAGMANNEN.

Piskar man kläder derute, på en dag som denna?

PRINSEN.

Nej, det är extra förplägning öfver lag med käppen, till en påminnelse för dem som glömt dagens betydelse.

LAGMANNEN.

Förgriper man sig på ens person? Är det möjligt att uppfostrade menniskor bära hand på hvarandra?

PRINSEN.

Här uppfostras illa uppfostrade; och de som uppfört sig som lymlar bli behandlade som sådana!

LAGMANNEN.

Det öfvergår ju alla gränser!

PRINSEN.

Ty här är gränsen öfverskriden! — Gör Dig i ordning Du; jag har redan varit ute och fått mitt.

LAGMANNEN

fasar.

Denna förnedring! Men det är ju att beröfva en allt menniskovärde!PRINSEN.

Haha! Menniskovärde! — Haha! Se på vågplatsen derborta; der väges menniskovärdet, och alla befinnas för lätta?

LAGMANNEN sätter sig vid bordet.

Aldrig hade jag trott.. .

PRINSEN.

Nej, Du trodde endast på din rättfärdighet och din segerhufva! Och ändå hade Du Mosen och Profeterna och mera till, ty de döda gingo igen till dig!

LAGMANNEN.

Barnen! barnen! Kan ingen komma fram till dem med en helsning och en varning?

PRINSEN.

Nej! för evigt nej!

HEXAN

fram med en stor korg full med tittskåp.

LAGMANNEN.

Hvad är det?

HEXAN.

Det är julklappar till de rättfärdiga! Det är tittskåp!

Lemnar ett tittskåp.

Var så god! Kostar ingenting!LAGMANNEN.

Se det var då en vänlig menniska åtminstone; och en liten uppmärksamhet vid min ålder och åt en man af mitt stånd hedrar er goda smak och ert goda hjerta . . .

HEXAN.

Lagmannen är allt för artig, men misstyck inte att jag tänkt lite på de andra också!

LAGMANNEN

snopen.

Satans käring, drifver Du med mig?

HEXAN spottar honom i ansigtet.

Hut! Lagvrängare. ,

LAGMANNEN.

Tänk, hvilket sällskap man råkat i!

HEXAN.

Duger det inte åt Dig, gamle menedare, mut-kolf, förfalskare, arftjuf, skälavrängare. Titta i skåpet der får Du den stora tablån: »Från vaggan till grafven». Der har Du hela biografin och alla offren. . . titta Du; så!

LAGMANNEN ser i tittskåpet; reser sig mecl fasa.HEXAN.

Hoppas den lilla uppmärksamheten skall bidraga till julglädjen!

Hon ger Lagmanskan ett tittskåp, och fortsätter så utdelningen åt de andra.

LAGMANNEN har satt sig vid bordet; Lagmanskan sätter sig midt emot.

Hvad ser Du?

LAGMANSKAN.

Allt är der; allt! — Och har Du märkt att allt är svart? Det långa ljusa lifvet är mörkt och de stunder jag tyckte vara af oskyldig glädje stå också fram som något vämjeligt, stinkande, brottsligt nästan. Det är som 0111 minnena, äfven de fagraste, skulle ha ruttnat. . .

LAGMANNEN.

Ja, Du har rätt; icke ett minne kan lysa opp

i detta mörker. När jag ser henne, min ungdoms första kärlek, ser jag ett lik; när jag erinrar den goda Amalia kommer der fram — en sköka* de små barnen grimasera mot mig som gatungar; min gård är ett svinstall, vinberget en sopbacke med tistlar och Mausolén — hu nej — ett hemlighus! När jag tänker på den gröna skogen så blir den snusbrun i löfverket och stammarne äro hvita som mastträn; den blåa floden flyter fram som ur en lagårdsgrop och det blå hvalfvet derofvan är som ett so tigt tak. . . Solen sjelf mins jag ej mer äntill namnet, och det som kallades månen och lyste som en vaklampa öfver vikar och lundar i ungdomens älskogsaftnar mins jag endast som . . . nej jag mins den ej mer. Men orden har jag qvar, fast de blott äro klang utan betydelse . . . Kärlek, vin, sång! Blommor, barn, glädje! — Låta icke orden vackert? Och det är allt som är qvar! — Kärlek! Hvad var det?

LAGMANSKAN.

Hvad var det? — Två kattor på ett afträdestak.

LAGMANNEN

fånigt.

Ja så var det! Så var det. Och tre hundar på en trottoarkant. Det är ljuft att minnas!

LAGMANSKAN

trycker hans hand.

Ljuft är det!

LAGMANNEN

ser på sin klocka.

Uret har stannat. Jag är så hungrig; men jag är äfven törstig och längtar efter tobak. Men jag är trött också och vill sofva. Alla begären vakna: de klösa mig och hetsa mig, men inte ett får jag-tillfredsställa. Osälla äro vi! Osälla!

LAGMANSKAN.

Och jag längtar efter en kopp thé, så att jag kan inte beskrifva det!LAGMANNEN.

Varmt grönt thé. Det är alldeles hvad jag skulle vilja ha nu; och med lite, lite rhom till.

LAGMANSKAN.

Nej, inte rhom! Jag skulle föredraga sockerbröd...

PRINSEN som nalkats och ahört.

Med socker på? — Om ni sjunger, jal

LAGMANNEN.

Detta råa språk plågar mig mer än allt annat.

PRINSEN.

Det är derför att Du inte vet hur det andra andra kommer att plåga Dig.

LAGMANNEN.

Hvad är det?

LAGMANSKAN.

Nej, tyst, vi vill inte veta’t. Tyst!

PRINSEN.

Jo, jag skall säga’t! Det börjar med . . .

LAGMANSKAN

håller för öronen och skriker.

Förbarmande! tig, tig, tig!PRINSEN.

Nehej, jag tiger inte, och svåger är nyfiken, der-för ska han få veta’t. Andra bokstafven är v!

LAGMANNEN.

Denna ovisshet pinar mig mer än något. . . Säg ut, djefvul, eller döda mig!

PRINSEN.

Döda, haha! Här äro vi alla odödliga, själ och kropp, det lilla som fins qvar. Emellertid: den tredje bokstafven är . . . nu får Ni inte veta mer!

DEN GRÅICLÄDDE.

En liten mager man med grå drägt, grått ansigte, svarta läppar och grått skägg och gråa händer. Talar half högt.

Får jag tala vid Lagmanskan lite!

LAGMANSKAN reser sig förskräckt.

Hvad är det om?

DEN GRÅKLÄDDE ler ett hemskt, elakt löje.

Det ska jag säga — derute.

LAGMANSKAN

gråter.

Nej, nej, jag vill inte!DEN GRÅKLÄDDE skrattar.

Det är inte farligt. Kom bara! Jag vill bara tala litet med Er. Kom!

Dc gå åt fonden.

PRINSEN till Lagmannen.

Lite julklapp gör så godt.

LAGMANNEN.

Ämnar Ni misshandla en qvinna?

PRINSEN.

Här äro alla orättvisor upphäfda och qvinna behandlas som likställig med man.

LAGMANNEN.

Djefvul!

PRINSEN.

Kalla mig så, men inte puckel, för det är min sista ambition!

DEN ANDRE fram till bordet.

Nå hvad syns om den animala magnetismen? Den kan göra underverk på fähundar!

LAGMANNEN.

Jag förstår ingenting af allt detta!DEN ANDRE.

Det är just meningen det, och det är ett vackert erkännande af Dig att det fins saker som Du icke förstår!

LAGMANNEN.

Antaget då att jag befinner mig i dödsriket...

DEN ANDRE.

Säg helvetet, Du, för så heter det!

LAGMANNEN

stammar.

Så, så vill jag erinra att den som nedersteg hit en gång för att förlossa osaliga. . .

PRINSEN

på en vink af Den Andre slår Lagmannen på munnen.

Inte räsonnera!

LAGMANNEN.

Man hör mig inte! Detta är den rena förtvif-lan. Utan förbarmande, utan hopp, utan slut!

DEN ANDRE.

Sant! Här fins endast rättvisa och vedergällning, framför allt rättvisa: öga för öga, tand för tand! Alldeles som Du ville ha det.LAGMANNEN.

Men hos menskorna fins det benådning, det fins inte här.

DEN ANDRE.

Det är endast förstarne som kunna benåda. Och som jurist bör Du veta att nådeansökan skall in-lemnas för att kunna beviljas.

LAGMANNEN.

För mig fins ingen nåd.

DEN ANDRE ger ett tecken Et Prinsen att han går afsides.

Du tycker då att din skuld är för stor?

LAGMANNEN.

Ja.

DEN ANDRE.

Då skall jag tala vackert vid Dig! Ser Du, det fins ett slut bara det fins en början. Och Du har gjort början. Men fortsättningen är lång och svår.

LAGMANNEN.

Åh! Gud är god.

DEN ANDRE.

Du sade’t.LAGMANNEN.

Men . . det fins en sak som icke kan göras om... det fins en!

DEN ANDRE.

Du menar monstransen som skulle varit af guld men blef silfver! Nåväl; tror Du ej att den som förvandlade vatten till vin kan förvandla silfver till guld!

LAGMANNEN på knä.

Men min missgerning är större, större än den kan förlåtas mig.

DEN ANDRE.

Nu öfverskattar Du Dig sjelf igen! Men stig nu upp! här skall firas jul på vårt sätt. — Solen når aldrig hit ner, som Du vet och icke månen heller, men i denna natt, endast denna, stiger en stjerna så högt öfver bergen att hon synes här nerifrån. Det är den stjernan som lyste herdarnes väg i öknen, och den är morgonstjernan.

Han slår i händerna; Pan sjunker genom marken; Lagmanskan ut, ser lugn och stilla glad ut; går emot Lagmannen och räcker honom handen förtröstansfullt.

Scenen fylles med skuggor, som alla blicka upp mot berget i fonden.

Sång bakom fonden af två sopraner och alt, med ackom-pangemang af endast stråkinstrument och harpa.

Puer natus est nobis;

Et filius datus est nobis,

Cnjus imperium super humerum ejus;

Et vocabitur nomen ejus magni consilii Ange lus.Kör af sopran, alt, tenor och bas.

Cantate Domino canticum novum Quia mirabilia fecit!

Nu synes stjernan öfver fondberget. Alla falla på knä. Ett klippstycke skjutes åt sidan. Tablå: Krubban med Barnet och Modren; Herdarne tillbedja till venster, Tre Konungarne till höger.

Kör af två sopraner och altar.

Gloria in excelcis Deo Et in terra pax Hominibus bonce voluntatis!

*

BROTT och BROTT

COMEDI

PERSONER

MAURICE, dramatisk författare. JEANNE, hans väninna. MARION, deras dotter, 5 år. ADOLPHE, Målare, Artist. HENRIETTE, hans väninna. EMILE, Arbetare, Jeanne's bror. MADAME CATHERINE. ABBÉN.

SCENERIET.

Kyrkogården.

— — — — —

Crémeriet.

Auberge des Adrets.

Boulogneskogen.

Crémeriet.

Auberge des Adrets. Luxembourgträdgården. Crémeriet.

*

AKT I.

Öfre cypressallén på kyrkogarden Montparnasse i Paris. Man ser i fonden grafkapell och stenkors med inskriptionen O crux! Ave Spes unica! samt den murgrönsklädda qvarnruinen.

En sorgklädd qvinna välklädd ligger på knä vid en blomsterprydd graf, och mumlar böner.

JEANNE

går fram och åter som om hon väntade någon.

MARION

leker med vissna blommor, som hon tager ur en skräphög

på gången.

ABBÉN

går längst bort i allén och läser sitt brcvarium.

VAKTEN in; till Jeanne.

Hör nu, det är inte någon lekplats-här.

JEANNE

undergifvet.

Jag går endast och väntar någon, som snart måste vara här . . .VAKTEN.

Det är möjligt, men man får icke ta några blommor . . .

JEANNE till Marion.

Lägg bort blommorna, mitt barn!

ABBÉN fram, helsas af Vakten.

Får icke barnet leka med de bortkastade blommorna, vakt?

VAKTEN.

Reglementet förbjuder hvarje vidrörande äfven af de bortkastade blommorna, emedan de anses medföra smittämnen — om det så är sant eller ej.

ABBÉN till Marion.

I så fall återstår oss endast att lyda! Hvad heter Du min lilla vän?

MARION.

Jag heter Marion.

ABBÉN.

Och din pappa, då?

MARION tiger och biter sig i fingret.ABBÉN.

Förlåt min fråga, fru; den var icke illa menad och jag pratade endast för att lugna den lilla.

Vakten har gått.

JEANNE.

Det förstod jag strax, ärevördige fader, och jag önskade Ni ville säga något lugnande åt mig också, som är mycket orolig efter att ha gått och väntat här i tvä timmar.

ABBÉN.

I två timmar, och på honom! Tänk hvad menskorna kunna plåga hvarandra. O Crux, Ave Spes unica!

JEANNE.

Ja, hvad betyder det som står skrifvet här öfverallt?

ABBÉN.

Det betyder: O kors! vårt enda hopp!

JEANNE.

Är det vårt enda?

ABBÉN.

Vårt enda, säkra!

JEANNE.

Jag tror snart Ni har rätt, min fader!ABBÉN.

Vågar jag fråga hvarför?

JEANNE.

Ni har redan gissat det. När han låter qvinnan och barnet vänta två timmar på en kyrkogård, då är slutet icke långt borta.

ABBÉN.

Och när han öfvergifvit Er, då . . .

JEANNE.

Få vi gå i floden!

ABBÉN.

Ah nej, åh nej!

JEANNE.

Jo jo!

MARION.

Jag vill gå hem, mamma, för jag är hungrig.

JEANNE.

Mitt älskade barn, litet tålamod till och vi ska straxt få gå.

ABBÉN.

Ve, ve dem som kalla ondt godt och godt ondt!JEANNE.

Hvad gör qvinnan der vid grafven?

ABBÉN.

Hon synes tala vid den döda.

JEANNE.

Inte kan man väl det?

ABBÉN.

Hon tycks kunna det.

JEANNE.

Det skulle således icke vara slut på eländet när det är slut en gång?

ABBÉN.

Och det vet Ni icke?

JEANNE.

Hvar får man veta det!

ABBÉN.

Hm! När Ni nästa gång känner Er behöfva upplysning om den bekanta saken så sök mig i Saint Germains Vår-Fru-Kapell. — Der kommer visst den Ni väntar?JEANNE

generad.

Det är inte han, men jag känner honom ändå . . .

ABBÉN till Marion.

Farväl lilla Marion! Gud skydde dig!

Kysser barnet; går.

I Saint Germain des Prés!

EMILE

in.

God dag, syster; hvad gör Du här?

JEANNE.

Jag väntar Maurice.

EMILE.

Då får Du nog vänta, för jag såg honom på boulevarden i frukostsällskap för en timme sedan.

— God dag lilla Marion!

Kysser barnet.

JEANNE.

Det var fruntimmer med?

EMILE.

Ja, naturligtvis; men det far man icke tala på. Han är ju teaterförfattare och skall ha ny pjes frami denna qväll. Sannolikt var det några af hans aktriser.

JEANNE.

Kände han igen dig?

EMILE.

Nej; han vet inte hvem jag är, och det kan vara onödigt också; jag känner min plats som arbetare och tycker inte om nedlåtenhet från dem som äro öfver mig.

JEANNE.

Men om han lemnar oss på bar backe?

EMILE.

Ja ser Du, när den stunden kommer, så far jag nog lof att föreställa mig. Men sådant motser Du ju icke, då han verkligen håller af Dig, och framför allt är fästad vid den lilla.

JEANNE.

Jag vet inte, men jag anar att det förestår mig något förskräckligt!

EMILE.

Har han lofvat dig äktenskap?

JEANNE.

Nej, han har icke lofvat, men han har gifvit mig förhoppningar.EMILE.

Ja, förhoppningar! Mins Du, hvad jag sa dig i början: hoppas intet, för de öfre gifta sig icke nedåtl

JEANNE.

Men det har man sett förr.

EMILE.

Det har "man visserligen; men skulle Du sjelf trifvas i hans omgifning? Det tror jag icke, ty Du skulle icke förstå hvad de säga ens. Jag äter ibland — i köket! —- på hans matställe, och jag begriper inte ett ord af hvad de talar.

JEANNE.

Jaså, Du äter der?

EMILE.

Ja, i köket!

JEANNE.

Tänk, han har aldrig bedt mig dit.

EMILE.

Det kan Du hålla honom räkning för, och det betyder att han respekterar sin Marions mor; ty det är ett besynnerligt damsällskap der.

Såä?

JEANNE.EMILE.

Men Maurice bryr sig aldrig om damerna; nej, det fins något juste hos den mannen.

JEANNE.

Det menar jag också, men när det kommer en qvinna i vägen, så blir ju en man galen.

EMILE

ler.

Hvad Du säger! —- Men hör på; behöfver Du pengar?

JEANNE,

Nej, inte det.

EMILE.

Då går det ännu an. — Se der! Se der! nere i allén! nu kommer han. Och då går jag! Farväl barn!

JEANNE.

Han kommer? Ja det är han!

EMILE.

Gör honom icke galen nu — med Din svartsjuka, Jeanne!

Går.

JEANNE.

Visst inte!MAURICE

in.

MARION

springer emot honom och upptages i hans famn.

Pappa! Pappa!

MAURICE.

God dag, god dag, mitt älskade barn!

Helsar Jeanne.

Jeanne! Kan Du förlåta mig att jag låtit Er vänta så, kan Dur

JEANNE.

Visst kan jag det!

MAURICE.

Men säg det så, att det hörs Du förlåter mig! JEANNE.

Kom ska jag hviska Dig!

MAURICE

nalkas.

JEANNE kysser honom på kinden.

MAURICE.

Jag hörde inte.JEANNE kysser honom på munnen.

MAURICE.

Nu hörde jag! — Nå! — Du vet ju att i denna dag skal! mitt öde afgöras; min pjes skall spelas och har alla utsigter att lyckas, eller misslyckas . ..

JEANNE.

Jag skall bedja för Dig, så lyckas Du!

MAURICE.

Tack, om det icke gagnar, så skadar det icke.

— Ser Du der nere i dalen der solröken står; der ligger Paris! I dag vet icke Paris hvem Maurice är, men om tjugufyra timmar skall den veta det. Rökmolnet, som dolt mig i trettio år skall skingras när jag blåser på det, och jag skall synas, jag skall ta gestalt och börja vara någon. Fienderna, det vill säga alla som vilja göra det jag gjort, skola vrida sig i smärta som skall vara min vällust, ty de skola lida mina lidanden.

JEANNE.

Säg icke så! icke så!

MAURICE.

Jo, emedan det är så.

JEANNE.

Ja, men säg det icke! — Och sedan?MAURICE.

Sedan äro vi under tak, och Du och Marion skola bära det namn som jag gjort ryktbart.

JEANNE.

Du älskar mig då?

MAURICE.

Jag älskar Er båda, lika mycket, kanske dock mest Marion ...

JEANNE.

Det gläder mig, ty mig kan Du ledsna på, men ej på henne!

MAURICE.

Du litar icke på mina känslor gentemot Dig?

JEANNE.

Jag vet icke, men jag fruktar något, fruktar något förfärligt. . .

MAURICE.

Du är trött och utledsen af den långa väntan som jag än en gång ber Dig förlåta. Hvad har Du att frukta?

JEANNE.

Det oförutsedda; det man kan ana, utan att man har bestämda skäl . . .MAURICE.

Men jag anar endast framgång och på bestämda grunder: teaterfolkets säkra instinkt och deras er farenhet af publiken, för att icke tala om deras personliga kännedom om kritiken! Så, nu skall Du lugna Dig .. .

JEANNE.

Jag kan icke, jag kan icke! Vet Du att det var en abbé här nyss som talte vackert vid oss; min tro som Du, icke utplånat, men strukit öfver som när man kritar fönster, fann jag följaktligen icke till hands, men den gamle for med handen öfver kritningen, ljuset föll in och man kan åter se att herrskapet är hemma. — Jag skall bedja för dig i afton i Saint-Germain!

MAURICE.

Nu blir jag rädd!

JEANNE.

Fruktan för Gud är vishetens begynnelse.

MAURICE.

Gud? Hvad är det? Hvem är han?

JEANNE.

Det är Han som skänkte glädje åt Din ungdom och kraft åt Din mannaålder! Och det är han som skall stödja oss i det förfärliga som förestår.MAURICE.

Hvad förestår oss? Hvad vet Du? Hvad har Du fått veta det? Det som inte jag vet?

JEANNE.

Det kan jag icke säga; jag här icke drömt något, icke sett, icke hört; men under dessa två förskräckliga timmar har jag genomlefvat så oändligt mycket smärtsamt att jag är beredd på det allra värsta.

MARION.

Nu vill jag gå hem, mamma, för jag är hungrig.

MAURICE.

Du skall få gå hem, mitt älskade barn.

Tar henne i famnen.

MARION

ömmar.

Oh! Du gör mig illa, pappa.

JEANNE.

Vi måste hem till middagen! Alltså, farväl Maurice! Och lycka till!

MAURICE

till Marion.

Hvar gjorde jag Dig illa; mitt lilla barn vet väl att jag icke vill Dig annat än godt;MARION.

Följ med oss hem då, om Du är snäll!

MAURICE till Jeanne.

Tänk Dig, att när jag hör barnet säga så, är det som om jag borde lyda henne; men så kommer förnuftet och pligten . . . Farväl, min dotter! Kysser barnet, som lägger armarne om hans hals.

JEANNE.

När Kåkas vi igen?

MAURICE.

I morgon min vän, råkas vi! Och då för att aldrig mer skiljas.

JEANNE omfamnar honom.

Aldrig, aldrig skiljas mer.

Hon gör korstecknet på hans panna.

Gud skydde dig!

MAURICE mot sin vilja rörd.

Min älskade, dyra Jeanne!

Jeanne och Marion gå åt höger; Maurice åt venster. Derpå vända de sig om på samma gång och kasta slängkyssar åt hvaran n.MAURICE

tillbaka.

Jeanne! Jag skäms! Alltid skall jag glömma Dig, och Du är den sista som gör Dig påmind. Här är ju biljetten till aftonen!

JEANNE.

Tack, min vän, men — Du skall vara på Din post ensam; och jag skall vara på min — hos Marion.

MAURICE.

Ditt förstånd är lika stort som Ditt hjertas godhet; ja, jag bedyrar att icke en annan qvinna skulle ha offrat ett nöje för att göra sin man en tjenst. . . Jag behöfver röra mig fritt i afton, och på slagfältet tar man icke med sig qvinnor och barn — och det förstod Du!

JEANNE.

IVIaurice! Tänk icke för högt om en obetydlig qvinna som jag är, ty det bespar Dig illusioner! — Men nu skall Du se att jag är lika glömsk som Du var. — Här har jag ju köpt en halsduk och ett par handskar som jag tänkt Du skulle till min ära bära på Din hedersdag . . .

MAURICE kysser hennes hand.

Tack, mitt barn!JEANNE.

Och så, Maurice! glöm inte, som Du så ofta gör ... att gå till frisören — jag vill Du skall vara vacker, så att andra också tycka om Dig . . .

MAURICE.

Du är icke svartsjuk, Du!

JEANNE.

Nämn icke det ordet, ty det väcker onda tankar. MAURICE.

Vet Du, att i denna stund skulle jag kunna af-stå från aftonens seger — ja, jäg skall segra! . . .

JEANNE.

Tyst! tyst! tyst!

MAURICE.

Och följa Er hem!

JEANNE.

Men det skall Du icke! — Gå; ditt öde väntar på Dig!

MAURICE.

Farväl då! Och må det ske som skall ske! Går.

JEANNE ensam med Marion.

O Crux! ave spes unica!Crémeriet. Till höger en buffet med ett aqvarium med guldfiskar, grönsaker, frukter, konserver etc. Längre bort ingångsdörren. Fonden: dörr ut till köket, der arbetare hållas; köket har synlig utgång till trädgården. Till venster i fonden är disken upphöjd öfver golfvet och skänkhyllor med allehanda buteljer. Till höger ett långt bord med marmorslcifva utmed väggen och ett parallelt med detsamma fram på golfvet; halmstolar vid borden. Väggarne äro fyllda med målningar.

FRU CATHERINE sitter vid disken.

MAURICE

står lutad mot disken med hatten på hufvudet, röker en cigarett.

FRU CATHÉRINE.

Det är alltså i afton det smäller för er, herr Maurice?

MAURICE.

Ja, i afton!

FRU CATHÉRINE.

Är Ni orolig då?

MAURICE.

Kaf lugn!FRU CATHÉRINE.

Jag önskar Er lycka i alla fall, och Ni förtjenar det, herr Maurice, efter att ha kämpat med svårigheter som Edra.

MAURICE.

Tack fru Cathérine! Ni har varit mycket god mot mig, och utan Er hjelp skulle jag varit under isen vid detta laget.

FRU CATHÉRINE.

Det ska vi inte tala om nu; jag hjelper der jag ser arbete och god vilja, men jag tycker inte om att bli exploaterad. — Kan vi lita på att Ni kommer hit efter teaterns slut och låter oss dricka ett glas med Er?

MAURICE.

Det kan Ni lita på; naturligtvis, efter som jag lofvat Er först!

HENRIETTE

in från höger.

MAURICE

vänder sig om; lyfter hatten; fixerar Henriette, som betraktar

honom noga.

HENRIETTE till fru Cathérine.

Herr Adolphe är icke kommen?FRU CATHÉRINE.

Nej, min fru! Men han kommer straxt. Var god och sitt ner.

HENRIETTE.

Tack! Men jag väntar honom hellre utanför

Går.

MAURICE.

Hvem , . . var . .. det?

FRU CATHÉRINE.

Det var ju herr Adolphes väninna!

MAURICE.

Var . . . det. . . hon?

FRU CATHERINE.

Har Ni inte sett henne?

MAURICE.

Nej; han har ju gått och gömt henne för mig, alldeles som om han vore rädd att jag skulle ta henne från honom.

FRU CATHÉRINE.

Haha! — Hur tyckte Ni hon såg ut då?

MAURICE.

Såg ut? Låt se; det kan jag inte säga. — Jag såg henne inte, för det var som om hon flögmig i famnen med ens, kom mig så nära att jag icke fick synhåll. Och hon lemnade märke efter sig i luften; jag ser henne ju ännu som hon står der

han gar framåt dörren och gör en gest som om han lade armen om lifvet på någon

. . . aj!

gör en gest som om han stack sig i fingret

hon har ju nålar i klädningslifvet. Det är en sån der som sticks!

FRU CATHÉRINE ler.

Ni är för galen med Era damer!

MAURICE.

Ja, det är galet, det är galet! Men vet Ni hvad, fru Cathérine! Jag går innan hon kommer igen, för annars, annars’. . . Det var en förfärlig qvinna!

FRU CATHÉRINE.

Ni är rädd?

MAURICE.

Ja, jag är rädd för mig, och rädd om några andra. . .

FRU CATHÉRINE.

Nå, så gå då!

MAURICE.

Tänk att när hon sög sig ut genom dörren så uppstod en liten hvirfvelvind som drog mig med . . .skratta Ni. . . men Ni kan se hur palmen der på buffeten rör sig ännu! Det var en satans qvinna!

FRU CATHÉRINE.

Men så gå då, menniska, innan Ni blir splitt galen!

MAURICE.

Jag vill gå, men jag kan inte. . . Tror ni på ödet, fru Cathérine?

FRU CATHÉRINE.

Nej, jag tror på den gode Guden, som hjelper oss mot onda magter, om vi be honom vackert.

MAURICE.

Alltså, onda magter i alla fall! — Är det inte de som höras i farstun nu?

FRU CATHÉRINE.

Jovisst, det frasar ju om henne som när lärfts-krämarn rifver af tygstycket. Gå! ut! ut! genom köket!

MAURICE

störtar mot köksdörren, men törnar mot Emile.

EMILE.

Tusen gånger om ursäkt!

Retirerar.ADOLPHE först; efter Henriette.

Nej, se Maurice! God dag, god dag? Får jag presentera min väninna för min bäste och äldste vän. Fröken Henriette för herr Maurice.

MAURICE helsar stelt.

Särdeles angenämt!

HENRIETTE.

Vi ha sett hvarann förr.

ADOLPHE.

Se så! när då, om jag får fråga?

MAURICE.

Alldeles nyss! Här inne.

ADOLPHE.

Jaså! — Nå, nu får Du inte gå förrän vi pratats vid lite.

MAURICE efter en afsides vink från fru Cathérine.

Ack om jag bara hade tid!

ADOLPHE.

Tag Dig! Vi ska inte sitta länge.HENRIETTE.

Jag ska inte störa, om herrarne ha affärer att tala om.

MAURICE.

Vi ha bara dåliga affärer, som man inte talar om.

HENRIETTE.

Då tala vi om annat då!

Tar hans hatt och hänger upp.

Så, var nu snäll, så far jag . göra den store författarens bekantskap!

FRU CATHÉRINE. ger en vink åt Maurice, som denne ej märker.

ADOLPHE.

Det är rätt, Henriette, fånga in honom Du!

De sätta sig vid ett bord.

HENRIETTE till Maurice.

Ni har en god vän i Adolphe, herr Maurice; han talar aldrig om annat än Er, och så, att jag ofta känt mig tillbakasatt. . .

ADOLPHE.

Ja säg det! Henriette har å sin sida aldrig lemnat mig någon ro för Dig, Maurice. Hon hat-läst dina skrifter och vill veta hvar Du fått det ifrånoch det; hon har frågat mig hur Du såg ut, hur gammal Du var, hvad Du mest tyckte om, med ett ord: jag har haft Dig till morgon, middag och qväll, så att vi liksom lefvat i hop vi tre.

MAURICE

till Henriette.

Kära hjertans, hvarför kom Ni inte hit och beság underverket, så hade Er nyfikenhet blifvit stillad i rappet?

I-IENRIETTE.

Adolphe ville inte!

ADOLPIIE

generad min.

HENRIETTE.

Inte för att han var svartsjuk . . .

MAURICE.

Hvarför skulle han vara det, då han visste att mina känslor voro bundna på annat håll . . .

HENRIETTE.

Han måtte inte ha litat på Era känslors varaktighet.

MAURICE.

Det förstår jag inte; ty jag är ökänd för mina böjelsers beständighet...ADOLPHE.

Det var icke heller . . .

HENRIETTE afbryter honom.

Derför kanske att Ni icke varit utsatt för eld-profven . . .

ADOLPHE.

Åh, då känner Du . . .

HENRIETTE

afbryter.

... ty en trogen man har verlden ännu icke sett.

MAURICE.

Då skall den få se en!

HENRIETTE.

Hvar?

MAURICE.

Här!

HENRIETTE

skrattar.

ADOLPHE.

Ja, det låter ju . . .HENRIETTE

af bryter; vänder sig fortfarande och alltjemt till Maurice.

Tror Ni att jag litar på min gode Adolphe längre än ett qvartal?

MAURICE.

Jag har ingen grund att jäfva er brist på förtroende, men för Adolphes trofasthet går jag i borgen!

HENRIETTE.

Det behöfver Ni icke . . . jag pratar bredvid munnen, och jag tar tillbaka . . . icke blott för att jag skall känna mig mindre dålig än Ni, utan derför att det är så. . . Det är en ovana jag fatt att bara se dåligheter och jag fortsätter mot bättre vetande. Men, om jag skulle umgås med Er två en längre tid, blef jag god igen i Ert sällskap. Förlåt, Adolphe!

Hon lägger handen pa hans kind.

ADOLPHE.

Du talar alltid så ondt och handlar alltid rätt; hvad Du tänker — det vet jag inte.

HENRIETTE.

Hvem vet sådant?

MAURICE.

Skulle man stå till svars för sina tankar, hvem kunde då ega bestånd?HENRIETTE.

Har Ni också onda tankar?

MAURICE.

Ja, naturligtvis liksom jag i drömmen begår de grymmaste gerningar . . .

HENRIETTE.

I drömmen; ja! Tänk att jag . . . nej jag skäms att tala om det. . .

MAURICE.

Gå på! Gå på!

HENRIETTE.

Jag drömde i natt att jag helt lugnt dissekerade upp bröstmusklerna på Adolphe — jag är nämligen bildhuggare — och han som alltid är snäll gjorde intet motstånd utan hjelpte mig med svårigheterna, ty han kan mer anatomi än jag.

MAURICE.

Var han som död då?

HENRIETTE.

Nej, han lefde.

MAURICE.

Det var otäckt. Och Ni led inte af det?HENRIETTE.

Inte alls, och det är just hvad som förvånar mig, ty jag är ganska känslig för andras lidanden

— är det sannt Adolphe?

ADOLPHE.

Fullkomligt sannt; och i ovanlig grad till och med, ja mot djur icke minst.

MAURICE.

Jag är deremot temligen okänslig såväl för egna som för andras lidanden . . .

ADOLPHE.

Nu ljuger han på sig sjelf! Madame Cathérine, är det inte så?

MADAME CATHÉRINE.

Her Maurice är den beskedligaste tok jag känner. Kan man tänka sig att han höll på att hemta polisen derför att jag inte bytte vatten åt guld-fiskarne . . . just de der som stå på bordet ... Se, se, det är som de hörde hvad jag sa' . . .

MAURICE.

Hör nu, vi sitter här och tvår oss hvita som englar, och ända äro vi i stort taget färdiga till hvarje städadt nidingsdåd bara det gäller äran, guldet eller qvinnan. — Ni är skulptör alltså, min fröken?HENRIETTE.

Något litet 1 — Tillräckligt dock för att gö a en byst; och för att göra Er, som länge varit min dröm, tror jag mig fullt kapabel.

MAURICE.

Var så god! Den drömmen kan ju besannas i hast åtminstone 1

HENRIETTE.

Men jag vill börja se Er efter denna aftons succés, då Ni först är den Ni skulle bli.

MAURICE.

Så segerviss ni är.

HENRIETTE.

Ja! Det står skrifvet i Ert ansigte att Ni skall segra i detta slag, och Ni måtte känna det på Er sjelf. . .

MAURICE.

Hur så?

HENRIETTE.

Då jag känner det! Vet Ni att jag var sjuk denna morgon, och nu är jag frisk.

ADOLPHE börjar bli förstämd.MAURICE

förlägen.

Hör nu, jag har en teaterbiljett öfver — men blott en. Jag ställer den till Adolphes förfogande.

ADOLPHE.

Tack min vän, men jag afstår den åt Henriette.

HENRIETTE.

Nå, men skall det gå anf

ADOLPHE.

Hvarför skulle det icke det? — Jag går ju för öfrigt aldrig på teatern emedan jag ej fördrager hettan.

HENRIETTE.

Kommer Du och hemtar mig åtminstone efter spektaklets slut?

ADOLPHE.

Om Du håller strängt på det. Eljes återvänder Maurice hit, der vi vänta honom.

MAURICE.

Du kan gerna göra Dig omak att komma, jag ber Dig derom, jag bönfaller, hör Du . . . och om Du icke vill utanför teatern, så i Auberge des Adrets, der Du väntar oss ... Är det afgjordt?ADOLPHE.

Vänta nu; Du har en förmåga att afgöra frågor till Din förmån, innan man hunnit reflektera öfver saken.

MAURICE.

Hvad är det att reflektera öfver, om Du skall hemta Din dam eller icke.

ADOLPHE.

Du vet icke hvad den obetydliga handlingen kan innebära, men jag anar det.

HENRIETTE.

Schy — schy -— schy! Inte skrocka i solskenet! Må han komma eller icke, alltid hitta vi tillbaka!

ADOLPHE

har rest sig.

Nu måste jag i alla fall gå —- jag har modell. Farväl med Er! — Lycka till, Maurice! I morgon är Du öfver på andra sidan! Farväl Henriette!

HENRIETTE.

Ska Du verkligen gå?

Måste!

ADOLPHE.MAURICE.

Farväl då! Vi ses igen!

ADOLPHE går; helsande fru Cathérine.

HENRIETTE.

Tänk att vi fingo råkas slutligen!

MAURICE.

Finner Ni det så märkvärdigt?

HENRIETTE.

Det ser ut som om det måste ske, då Adolphe gjort allt för att hindra det!

MAURICE.

Har han det?

HENRIETTE.

Det har Ni väl märkt!

MAURICE.

Jag har märkt det, men hvarför skall Ni säga det? HENRIETTE.

Jag måste!

MAURICE.

Inte måste jag säga Er att jag nyss ämnade springa ut köksvägen för att slippa möta Er, men att jag hindrades af en gäst, som stängde dörren.HENRIETTE.

Hvarför skulle Ni tala om dét nu?

MAURICE.

Vet inte!

Fru Cathérine siar ikull glas och buteljer.

MAURICE.

Var lugn, Fru Cathérine, det är ingen fara.

HENRIETTE.

Skulle det vara en signal, eller en varning?

MAURICE.

Sannolikt båda delarne!

HENRIETTE.

Är jag som ett lokomotiv, efter som jag skall ha banvakter . . .

MAURICE.

Och spårvexlare! Det är farligast vid vexeln!

HENRIETTE.

Så elak Ni kan vara!

FRU CATHÉRINE.

Herr Maurice är inte alls elak; hittills har han varit den snällaste och pligttrognaste mot de sina och mot dem han haft förbindelser till. . .MAURICE.

Tyst, tst, tst!

HENRIETTE till Maurice.

Gumman är närgången . . .

MAURICE.

Vi kan ju gå ner till boulevarden, om Ni vill. HENRIETTE.

Gerna! ty här är icke mitt ställe; jag känner hur hatet klöser mig . . .

Gär.

MAURICE går efter.

Farväl Fru Cathérine.

FRU CATHÉRINE.

Ett ögonblick! Får jag säga ett ordf Herr Maurice!

MAURICE stannar motvilligt.

Hvad är det?

FRU CATHERINE.

Gör inte det! gör inte det!

MAURI9E.

Hvad?FRU CATHÉRINE.

Gör inte det!

MAURICE.

Frukta intet! Denna dam är icke i min genre, men hon intresserar mig. Knappt det.

FRU CATHÉRINE.

Lita icke på Er!

MAURICE.

Jo, jag litar på mig. — Farväl!

Går.

*

AKT II.

Auberge des Adrets. Ett kafé i teatralisk 1600-talsstiI. Bord och länstolar här och der i vråar och prång.

Väggarne dekorerade med vapen och rustningar; panelerna med glas och krus etc.

Maurice i frackdrägt och Henriette i teaterdrägt vid ett bord med en champagnebutelj och tre glas islagna. De båda sitta midt emot hvarandra. Det tredje glaset står vid bordets fjerde sida inåt scenen der en tredje länstol synes vänta på den frånvarande »tredje man».

MAURICE lägger sin klocka på bordet.

Är han icke har om fem minuter, kommer han icke. — Ska vi emellertid dricka med hans vålnad?

stöter sitt glas mot det obegagnade tredje.

HENRIETTE

likaledes.

Skål Adolphe!

MAURICE.

Han kommer icke!Han kommer!

Icke!

Kommer!

HENRIETTE.

MAURICE.

HENRIETTE.

MAURICE.

Hvilken qväll, hvilken underbar dag! Jag kan ännu icke fatta att ett nytt lif har börjat! Tänk, hundra tusen francs anser direktören säkert vara mina. . . Jag köper en villa för tjugo tusen utanför stan, så har jag åttiotusen qvar! Jag kan icke fatta detta förrän i morgon, ty jag är trött, trött, trött.

Sjunker ner i stolen.

Har Ni varit lycklig någon gång?

HENRIETTE.

Aldrig! — Hur är det?

MAURICE.

Ja, hvad skall jag säga! Jag kan inte säga det; men jag tänker mest på mina ovänners grämelse . . . Det är ju otäckt, men så är det!

HENRIETTE.

Är det lyckan att tänka på sina ovänner?MAURICE.

Segraren räknar ju döda och sårade fiender för att fa ett begrepp om sin seger.

HENRIETTE.

Är Ni så blodtörstig?

MAURICE.

Egentligen icke; men när man känt andras klackar trampa en på bröstet under åratal, så är det ju skönt att få kasta af fienden och andas!

HENRIETTE.

Tycker Ni icke det är underligt att Ni sitter här ensam med mig, en främmande obetydlig flicka, en qväll sådan som denna, då Ni skulle haft ett behof att visa Er som triumfator inför allt folket, på boulevarderna, på de stora restauranterna . . .

MAURICE.

Egentligen är det ju litet konstigt, men jag finner mig väl här, och Ert sällskap är mig tillfyllest

HENRIETTE.

Ni är icke glad?

MAURICE.

Nej, jag är snarare trist, och skulle ha lust att gråta ett tag.HENRIETTE.

Hvad är det då?

MAURICE.

Det är lyckan, som känner sin intighet eller som väntar på olyckan.

HENRIETTE.

Så sorgsen, så sorgsen; hvad fattas Er?

MAURICE.

Mig fattas det som ensamt ger lifvet värde . . .

HENRIETTE.

Ni älskar henne icke längre alltså?

MAURICE.

Nej, icke på det sättet jag förstår kärlek. Tror Ni att hon har läst min dram, eller att hon vill se den? Ack! hon är så god, så uppoffrande och finkänslig, men att gå ut med mig och rusta om som

i natt skulle hon anse syndigt! Jag bjöd henne en gång på champagne vet Ni; och i stället för att bli glad tog hon vinlistan och läste ut hur mycket den kostade. Och när hon fick se priset, så gret hon! Hon gret derför att Marion behöfde nya strumpor!

Det är ju vackert, om man så vill, det är rörande; men jag kan icke njuta af det! Och jag vill njuta förrän lifvet förrinner! Hittills har jag lef-vat i umbäranden, men nu, nu---börjar lifvet för mig!Klockan slår tolf.

Nu börjar en ny dag, en ny tideräkning!

HENRIETTE.

Adolphe kommer icke!

MAURICE.

Nej, nu kommer han icke! Och nu är det för sent att fara till Crémeriet.

HENRIETTE.

Men man väntar Er.

MAURICE.

Så far man vänta! Man har tagit ett löfte af mig att komma, och jag tar tillbaka. — Längtar Ni dit!

HENRIETTE.

Nej för ingen del!

MAURICE.

Vill Ni hålla mig sällskap då?

HENRIETTE.

Gerna! om Ni håller till godo med mitt!

MAURICE.

Eftersom jag ber om det! — Tänk att segerkransen är värdelös om man icke får lägga den fören qvinnas fotter; tänk att allting är värdelöst om man icke har en qvinna

HENRIETTE.

Behöfver Ni vara utan qvinna? Ni?

MAURICE.

En fråga! —

HENRIETTE.

Vet Ni ej att en man i framgångens och ryktbarhetens ögonblick är oemotståndlig?

MAURICE.

Det vet jag ej, ty jag har icke pröfvat det.

HENRIETTE.

Ni är en underlig menniska; i denna stund den mest afundade i Paris, sitter Ni här och grubblar, kanske har ondt samvete öfver att Ni försummat injudningen på cicoria-kaffe hos gumman på mjölkmagasinet . . .

MAURICE.

Ja, samvetet plågar mig i den punkten och jag känner ända hit deras ovilja, deras kränkta känslor, deras berättigade harm. Mina olyckskamrater hade rätt att fordra min person denna afton; den goda fru Catherine hade förmånsrätt i min framgång som skulle kasta ett sken af hopp öfver de arme, som icke lyckats än . . . Och jag har bedragit dempå deras goda tro om mig. Jag hör dem svära: »Maurice kommer, ty han är en god själ; han föraktar oss icke; och han sviker icke sitt ord.» Nu ha de svurit bort sig! —

Under denna replik har man i rummet intill börjat spela Beeth-ovens D-moll-sonat (op. 31 11:0 3) Finalen. Allegrettot först piano, sedan allt mer forte, passsioneradt, upprördt, slutligen vildt.

Hvem är det som spelar här i natten? HENRIETTE.

Det är väl några nattfoglar som vi. — Men hör! Er framställning af saken är icke rätt. Kom ihåg att Adolphe lofvat hemta oss; vi väntade, och han svek sitt löfte. Ni är således oskyldig . . .

MAURICE.

Säger Ni det! Jag tror Er när Ni talar, men när Ni upphör, börjar mitt samvete igen. Hvad har Ni i paketet der?

HENRIETTE.

Ack, det var endast en lagerkrans, jag ville sända upp på scenen, men jag fann intet tillfälle. Låt mig ge Er den nu, den lär svalka heta pannor.

Hon reser sig och lägger kransen om hans hufvud; kysser honom på pannan.

Hell segrare!

MAURICE.

Nej, icke så!HENRIETTE på knä.

Hell Konung!

MAURICE reser sig.

Nej! Jag blir rädd!

HENRIETTE.

Du räddhågade? Du klenmodige, som fruktar till och med lyckan; hvem tog din sjelfkänsla och gjorde dig till dvergen?

MAURICE.

Dvergen? Ja, Du har rätt; jag arbetar icke som jetten i molnen med buller och brak, men jag smider mina svärd nere i bergens tysta djup! Tror Du jag är blyg för segerkransen; nej, men jag ringaktar den, ty det är för litet för

mig; tror Du jag fruktar vålnaden der, som sitter med svartsjukans gröna ögon och bevakar mina känslor, om hvilkas styrka Du icke har en aning. — Bort! vålnad!

Han stryker ner det tredje orörda champagneglaset.

Bort obehöriga tredje' man, Du frånvarande som förlorat Din rätt, om Du haft någon ens! Du ute-blef från slagfältet emedan Du redan kände Dig slagen! Så som jag krossar detta glas under mina fotter så skall jag smula sönder Din bild som Du rest Dig i ett litet tempel som ej mer skall vara Ditt!HENRIETTE.

Bra! Så skall det vara! Bra, min hjelte!

MAURICE.

Nu har jag offrat min bästa vän, min trognaste hjelpare, på Ditt altare, Astarte! Är Du nöjd?

HENRIETTE.

Astarte, det är ett vackert namn, och jag behåller det. — Du måtte älska mig, Maurice.

MAURICE.

Naturligtvis! — Ofärdsqvinna, som väcker mannamod och vädrar blod, hvarifrån kommer Du och hvart vill Du föra mig? Jag älskade Dig innan jag såg Dig, ty när man talte om Dig så ryste jag, och när jag såg Dig i dörren flög Din ande in i min; när Du gick så hade jag Dig qvar i mina armar. Jag ville fly Dig, men någon hindrade mig, och i afton drefvos vi ihop som villebråd i jagtnätet. Hvems är skulden? Din väns, som kopplade åt oss!

HENRIETTE.

Skuld eller icke skuld! Hvad hör det hit? Och hvad är det? — Adolphe har skulden att han icke förde oss tillsammans förr; han har begått brottet att ha beröfvat oss två veckors lif af sällhet, dem han ej hade rätt till: jag är svartsjuk på honom på Dina vägnar; jag hatar honom emedan han bedra git Dig på Din älskarinna, jag skulle vilja stryka ut honom ur de lefvandes tal med hans minne, ut-plåna honom ur det förflutna, göra honom ogjord, ofödd!

MAURICE.

Nåväl, vi ska jorda honom under våra egna minnen, vi ska risa ner honom i vilda skogen och trafva sten på kumlet så att han aldrig skall titta upp mer! —

Lyfter sitt glas.

Vårt öde är besegladt. Ve oss! Hvad vill nu komma.

HENRIETTE.

Nu kommer en ny tideräkning! — Hvad har Du der i paketet?

MAURICE.

Jag mins inte!

HENRIETTE

öppnar paketet och far fram en halsduk och ett par handskar.

Det var en ryslig halsduk! Den har väl kostat femtio öre!

MAURICE rycker åt sig föremålen.

Rör icke!

HENRIETTE. Det är från henne?MAURICE.

Ja, det är det.

HENRIETTE.

Gif mig dem!

MAURICE.

Nej! Hon är bättre än vi, än alla andra!

HENRIETTE.

Det tror jag inte; hon är bara enfaldigare och snålare! En som gråter derför att det dricks champagne . ..

MAURICE.

När det fattas strumpor åt barnet. Ja, den är en god menniska!

HENRIETTE.

. Borgare! Du blir aldrig artist! Men jag är artist och jag skall göra Din byst med en butik-egares kachett... i stället för lagerkrans. — Hon heter Jeanne . . i

MAURICE.

Ja, hur vet Du det?

HENRIETTE.

Så heter ju alla hushållerskor!MAURICE.

Henriette!

HENRIETTE. tar handskar och halsduk och kastar i cheminén.

MAURICE

slappt.

Astarte! Nu vill Du ha qvinnoofifer! Du skall få't, men vill Du ha oskyldiga barn, då får Du gå!

HENRIETTE.

Kan Du säga mig hvad det är som binder Dig vid mig?

MAURICE.

Om jag visste det skulle jag slita mig lös! Men jag tror det är de dåliga egenskaper Du eger och dem jag saknar; jag tror det är det onda hos Dig som lockar mig med det nyas oemotståndliga behag. ..

HENRIETTE.

Har Du aldrig begått något brott?

MAURICE.

Nej, inte något rigtigt! Har Du?

Ja.

HENRIETTE.MAURICE.

Nå! Hur var det?

HENRIETTE.

Det var större än att begå en god handling, ty en sådan gör oss till de andres jemlike; det var större än en bragd, ty den ställer oss öfver de andra och den belönas; brottet flyttade mig utom, på andra sidan om lif, samhälle och medmänniskor. Sedan den stunden lefver jag endast ett halft lif, ett dröm-lif, och derför får aldrig verkligheten fatt i mig.

MAURICE.

Hvad gjorde Du då?

HENRIETTE.

Det vill jag inte säga, för då blir Du rädd igen!

MAURICE.

Kan Du aldrig bli upptäckt?

HENRIETTE.

Aldrig! Men det hindrar icke att jag ofta ser de fem stenarne på Roquetteplatsen der schavotten brukar stå, och derför vågar jag aldrig ta i kort, för då kommer ruter femman opp . . .

MAURICE.

Var det ett sådant brott?HENRIETTE.

Det var ett sådant!

MAURICE.

Det är ju rysligt, men det är intressant! Har Du aldrig samvete?

HENRIETTE.

Aldrig; men fa vi tala om något annat, så är jag tacksam.

MAURICE.

Ska vi tala om — kärleken?

HENRIETTE.

Den talar man inte om, förrän den är slut!

MAURICE.

Har Du älskat Adolphe?

HENRIETTE.

Jag vet inte! Hans naturliga godhet lockade mig som ett vackert försvunnet barndomsminne. Men det fans så mycket som stötte mitt öga i hans person så att jag behöfde lång tid att radera, ändra, lägga till, ta ifrån för att göra en skaplig figur af honom. När han talade kunde jag märka att han hade lärt af Dig, och ofta illa förstått och klumpigt applicerat. Tänk Dig då när jag far se originalet, hur ömklig kopian skall förefalla. — Det var derförhan var rädd att vi två skulle råkas; och när det var skedt, förstod han genast att hans tid var utel

MAURICE. .

Arme Adolphe!

HENRIETTE.

Mig gör det också ondt om honom, ty han lider gränslöst. . .

MAURICE.

Tyst! Det kommer någon!

HENRIETTE.

Tänk om det vore han.

MAURICE.

Det vore outhärdligt!

HENRIETTE.

Det är icke han, men om det hade varit, hur skulle Du ha tänkt Dig situationen?

MAURICE.

Först skulle han vara lite förargad på Dig der-för att han misstagit sig på kaféet — sökt oss för-gäfves på orätta ställen — men förargelsen skulle straxt upplösa sig i förnöjelsen att se oss; se att vi icke narrat honom. Och i glädjen öfver att han gjort oss orätt med sina misstankar skulle han älskaoss båda två; och så skulle han bli förtjust öfver att vi voro så goda vänner. Det hade alltid varit hans dröm — hm! han håller tal nu! — hans dröm att vi tre skulle bilda ett triumvirat och visa verlden det stora exemplet på en vänskap som intet fordrade — »ja, jag litar på Dig Maurice, dels derför att Du är min vän, dels derför att Dina känslor äro bundna på annat håll!»

HENRIETTE.

Bravo! Har Du varit i en sådan situation efter som Du så kunde på pricken återge den? Vet Du att Adolphe är en sådan der tredje man, som aldrig kan ha nöje med sin älskarinna, utan att en vän är med!

MAURICE.

Det var derför jag skulle inkallas för att förströ Digl — Tyst; det är någon derute! — Det är han!

HENRIETTE.

Nej; Du ska veta att spöktimmarne äro inne; och då hör man så mycket, och ser ibland. Att vaka om natten då man skulle sofva, har samma charme för mig som brottet; man har ställt sig öfver och utom naturlagen . . .

MAURICE.

Men straffet är ohyggligt. . . jag fryser eller lyser, hvilketdera det är.HENRIETTE tar sin teaterpelise och lägger öfver honom.

Tag på Dig då; den värmer.

MAURICE.

Det var skönt; det är som om jag vore i Din hud, som om min af vakan upplösta kropp götes i Din form; jag känner hur jag stöpes om; men jag far äfven en ny själ, nya tankar, och här, der ditt bröst har gjort en böjning, börjar det hafva sig.

Pianisten i rummet invid har under hela denna scen pianissimo ibland, ursinnigt fortissimo ibland öfvat sig på D-moll-sonaten; stundom har det varit tyst; stundom har man hört takterna 96—107 ur Finalen ensamma.

Hvilket vidunder som sitter i natten och öfvar sig på pianot! Jag blir sjuk af detta! Vet Du hvad: vi åka ut i Boulogneskogen och frukostera i paviljongen för att se solen gå upp öfver sjöarne.

HENRIETTE.

Bra!

MAURICE.

Men först skall jag sända bud hem att min post och morgontidningar med mera sändas ut med stafetter till frukostställets. Hör, Henriette: ska vi bjuda Adolphe?

HENRIETTE.

Ja, det är för galet, men låt gå! Åsnan kan ju också spännas för triumfvagnen! Låt honom komma!MAURICE. lägger af pelisen.

Då ringer jag alltså!

HENRIETTE.

Vänta ett ögonblick!

Hon rusar i hans famn.

Ridå.Ett stort, praktfullt restaurantrum i Boulogneskogen; mattor, speglar, chaiselonger, divaner. Fonden med glasdörrar och fönster utåt sjöarne. Framför står ett dukadt bord med blomställ, fruktskålar, vinkaraffiner, ostronfat, många slags vinglas och två tända kandelabrar. Till höger ett divansbord med tidningar och telegram.

Maurice och Henriette sitta på hvar sida om detta bord.

Utanför är solen i uppgående.

MAURICE.

Det fins ju inga tvifvel mer: tidningarne ha sagt att det är så, och telegrammen ha lyckönskat till framgången I Det är nytt lif som börjar, och mitt öde är vigdt vid ditt genom denna natt, då Du ensam delade mina förhoppningar och min triumf. Jag fick lagern af Din hand och jag tycker jag fatt alltsammans af Dig!

HENRIETTE.

Hvilken underbar natt! Ha vi drömt detta eller är det upplefvadt?

MAURICE reser sig.

Och hvilken morgon på denna natt! Jag tycker att det är verldens första dag som den uppgåendesolen belyser; nu först blef jorden skapad och slet sig lös ur dessa hvita hinnor som flyta bort; der ligger Edens parker i morgonrodnadens rosenljus; och här är det första menniskoparet. . . Vet Du, jag är så lycklig att jag ville gråta vid tanken på att icke hela menskligheten är lika lycklig som jag.. . Hör Du hur det brusar i fjerran, som hafsvågor mot stenstrand, som vind i skog; vet Du hvad det är? Det är Paris som hviskar mitt namn! Ser Du rö-karne som stiga mot skyn, tusenden, tiotusenden! Det är mina altareldar, och om det icke är, så måste det vara, ty jag vill det! Alla Europas telegrafapparater knacka mitt namn i detta ögonblick; Orient-expressen förer tidningen till fjerran östern mot solens uppgång, och oceanångaren bär den mot längstbor-tersta vestern! — Jorden är min, och derför är han skön! Nu skulle jag vilja ha vingar för oss två, lyfta härifrån och flyga långt, långt bort innan man solkat min lycka, innan afunden väckt mig ur min dröm — ty det är sannolikt en dröm!

HENRIETTE räcker honom handen.

Känn här att Du icke drömmer!

MAURICE.

Det är icke en dröm, men det har varit! Vet Du när jag som fattig ung man gick här nedanför i skogen och såg upp till denna paviljong, föreföll den mig som ett sagoslott och jag tänkte mig alltid upp till detta rum med balkongen och de tjockagardinerna som den högsta sällhet! Att få sitta der med en älskad qvinna och se solen gå upp medan kandelabrarne brunno ännu; det var min djerfvaste ungdomsdröm. Nu är den besannad; och nu har jag intet mer att önska i lifvet! — Vill Du dö nu, med mig?

HENRIETTE.

Nej; dåre, nu vill jag börja lefva!

MAURICE reser sig.

Lefva: det är lida! — Nu kommer verkligheten; jag hör hans steg i trapporna, han flåsar af oro, hans hjerta bultar af ångest att ha förlorat det dyraste. Vill Du tro att Adolphe är under detta tak. Om en minut står han här midt på golfvet.

HENRIETTE

orolig.

Det var ett dumt påhitt att bjuda honom hit, och jag ångrar mig redan. — Få se för öfrigt om Din analys kommer att visa sig rigtig?

MAURICE.

Man kan ju misstaga sig på menniskors känslor!

HOFMÄSTAREN in, lemnar ett kort.MAURICE.

Låt herrn stiga in! —

Till Henriette.

Detta fa vi ångra, tror jag!

HENRIETTE.

För sent påtänkt! — Tyst!

ADOLPHE in; ytterligt blek och hålögd.

MAURICE försöker tala ogeneradt.

Se der! Hvar höll Du hus i går afton? ADOLPHE.

Jag sökte Er på Hotel dess Arréts och väntade en timme . . .

MAURICE.

Alltså på orätt ställle. Vi väntade Dig på Auberge des Adrets i ett par timmar och vänta Dig än som Du ser.

ADOLPHE

lättad.

Åh Gud!

HENRIETTE.

God morgon, min vän! Du är en olycksfågel och skall alltid plåga Dig sjelf i onödan. Nu harDu väl inbillat Dig att vi ville undvika ditt sällskap, och fastän Du ser att vi skickat efter Dig, tror Du ännu att Du är öfverflödig.

ADOLPHE.

Förlåt mig; jag har orätt, men denna natt var förfärlig

De sätta sig. Besvärlig tystnad.

HENRIETTE till Adolphe.

Nå, skall Du icke gratulera Maurice till hans stora framgång?

ADOLPHE.

Ack, jo! —- Du har haft en solid succés som ej afunden sjelf kan förneka. Allt böjer sig för Dig och jag känner mig sjelf helt liten i Din närvaro.

MAURICE.

Så Du talar! — Henriette, bjud Adolphe ett glas vin!

ADOLPHE.

Tack, intet för mig! Intet!

HENRIETTE .till Adolphe.

Hvad är det åt Dig? Är Du sjuk?ADOLPHE.

Nej, men jag är på väg att bli.

HENRIETTE.

Dina ögon . . .

ADOLPHE.

Hvad så?

MAURICE.

Hur var det på Crémeriet i går afton? Man är väl ond på mig?

ADOLPHE.

Ond är ingen på Dig; men Din frånvaro verkade en förstämning som smärtade mig att se. Men ond var ingen, tro mig; förstående vänner fattade Dig och Ditt uteblifvande med hela sympatiens öfverseende. Fru Cathérine sjelf tog Dig i försvar och utbragte Din skål. Vi fröjdades alla åt Din framgång, som om den varit vår egen.

HENRIETTE.

Tänk sådana snälla menniskor! Tänk sådana goda vänner Du har, Maurice.

MAURICE.

Ja, bättre än jag förtjenar!ADOLPHE.

Ingen har andra vänner än han förtjenar; och Du är en vänsäll man . . . Känner Du icke hur mjuk luften är mot Dig i dag af idel välvilliga tankar och helsningar som sändas Dig ur tusen bröst.

MAURICE reser sig för att dölja sin rörelse.

ADOLPHE.

... ur de tusen bröst som Du befriat från den mara hvilken tryckt dem i en mansålder. Menskligheten har varit förtalad . . . och Du har rehabiliterat den; derför äro menniskorna tacksamma mot Dig. I dag resa de sina hufven igen och säga: Se vi äro en bit bättre än vårt rykte, och den tanken gör dem bättre.-—–

HENRIETTE söker dölja sin rörelse.

ADOLPHE.

Stör jag er? Låt mig bara värma mig i Ditt solsken Maurice, en liten stund, sä skall jag gå.

MAURICE.

Hvarför skulle Du gå, då Du nyss är kommen?

ADOLPHE.

Hvarför? Derför att jag sett hvad jag aldrig behöft se; derför att jag nu vet att min tid är ute.Tystnad.

Att Ni sände efter mig fattar jag som en handling af försynthet, ett tillkännagifvande af hvad som egt rum, en uppriktighet som sårar mindre än ett bedrägeri. Du hör att jag tänker väl om menniskorna, Maurice, och det har Du lärt mig, Maurice!

Tystnad.

Men, min vän, jag gick nyss igenom kyrkan Saint Germain, och jag såg der en qvinna och ett barn. Jag önskar icke att Du sett dem, ty det som skett kan icke ändras, men om Du gaf dem en tanke och ett ord innan Du släppte dem i den stora stadens öppna sjö, skulle Du kunna njuta Din lycka ogrumladt. Och nu säger jag farväl!

HENRIETTE.

Hvarför skall Du gå?

ADOLPHE.

Det frågar Du! Vill Du jag skall säga't?

HENRIETTE.

Nej, det vill jag inte.

ADOLPHE.

Farväl då.

Går.

MAURICE.

Syndafallet: och se, de blefvo varse sin nakenhet! —HENRIETTE.

Hur annorlunda blef icke den scenen än vi tänkte oss den! — Han är bättre än vi!

MAURICE.

Nu tycker jag alla människor äro bättre an vi.

HENRIETTE.

Ser Du att solen har gått bakom moln och skogen har mistat sin rosenfärg!

MAURICE.

Jag ser det; och den blåa sjön är svart. Låt oss fly dit ner der himlen alltid är klar och träden alltid gröna.

HENRIETTE.

Ja låt oss göra det! — Men utan afsked!

MAURICE.

Nej, med afsked!

HENRIETTE.

Vi skulle flyga. Du bjöd pä vingar — men har bly om foten. — Jag är icke svartsjuk, men går Du på afskedsbesök och far två par armar om halsen, så kan Du icke rifva Dig lös.

Maurice.

Du har nog rätt, men det behöfs blott ett par små armar så är jag fast.HENRIETTE.

Det är barnet således som binder Dig, ej qvinnan.

MAURICE.

Det är barnet!

HENRIETTE.

Barnet! En annans barn! Och derför skall jag lida! Hvarför skall det barnet finnas der på min väg, der jag skall fram, och måste fram?

MAURICE.

Ja, hvarför! Bättre om det aldrig hade funnits!

HENRIETTE går upprörd fram och åter.

Säkert! Men nu fins det! Som en sten på vägen, en jordfast, orörlig sten som vagnen måste stjelpa på!

MAURICE.

Triumfvagnen! — Asnan är ihjelkörd, men stenen ligger qvar! Förbannelse!

Tystnad.

HENRIETTE.

Detta är ohjelpligt!

MAURICE.

Nej! Vi måste gifta oss, så skall vårt barn komma oss att glömma det andra.HENRIETTE.

Detta skall döda detta!

MAURICE.

Döda! Hvad är det för ett ord?

HENRIETTE

turnerar.

Ditt barn skall döda vår kärlek!

MAURICE.

Nej, Du, vår kärlek dödar allt som står den i vägen, men den dödas ej!

HENRIETTE lyfter af en kortlek, som ligger på cheminén.

Ser Du! Ruter fem! Schavotten! — Är det möjligt att ens öde är bestämdt förut? Att ens tankar ledas som i rör dit de skola, utan att man kan hindra det! Nej, jag vill inte dit! jag vill icke dit! Vet Du att jag tillhör schavotten, om mitt brott upptäcktes?

MAURICE.

Tala om Ditt brott; nu är ögonblicket inne!

HENRIETTE.

Nej, jag far ångra det sedan; och Du skulle afsky mig! — Nej, nej, nej!---

Har Du någonsin hört sägas att man kan hataihjel en menniska. — Nåväl, min far råkade i hatet hos mor och syskon, och han smälte ner som vax inför elden. Fy nej! Låt oss tala om annat! — Och låt oss framför allt resa! Här är luften förgiftad, i morgon är lagern vissnad, triumfen glömd, och om åtta dagar har en annan triumfator uppmärksamheten på sig. Bort härifrån, att arbeta på nya segrar! Men först, Maurice, går Du och omfamnar Ditt barn och sörjer för dess närmaste framtid! Modern behöfver Du icke råka!

MAURICE.

Tack! Ditt hjerta hedrar Dig, och Du är mig dubbelt kär, när Du visar den godhet Du eljes döljer!

HENRIETTE.

Och så går Du in på Crémeriet och säger farväl till gumman och Dina vänner! Lemna inga ouppgjorda affärer bakom Dig, så att Du blir tungsint på resan!

MAURICE.

Jag skall göra allt klart; och i afton råkas vi på bangården!

HENRIETTE.

Öfverenskommet! Alltså! Ut härifrån, och så i väg nedåt mot hafvet, till solen!

*

AKT III.

Crémeriet. Gasen är tänd. Fru Cathérine sitter vid buf-fet'en. Adolphe vid bordet.

FRU CATHÉRINE.

Kära herr Adolphe; sådant är lifvet, men Ni unga gå och begära för mycket och så sitter Ni der och lipar efteråt.

ADOLPHE.

Nej, det är inte det; jag förebrår ingen och jag håller af begge lika mycket ännu. Men det är något som gör mig sjuk. Ser Ni, jag var mer fästad vid Maurice, ja så, att jag unnade honom allt som kunde göra honom glädje, men nu har jag förlorat honom, och det plågar mig mer än förlusten af henne. Jag har förlorat båda två, och ensamheten käns derför dubbelt smärtsam. Men det är något annat också, som jag icke har fullt klart ännu.

FRU CATHÉRINE.

Inte grubbla så mycket; arbeta och förströ sig. Går han aldrig i kyrkan till exempel?ADOLPHE.

Hvad skulle jag der att göra?

FRU CATHÉRINE.

Ah der är så mycket att se på, och så är det musik. Der är åtminstone inte banalt!

ADOLPHE.

Möjligt! Men jag hör visst inte till det fårahuset, ty jag far ingen andakt. Och ser fru Cathé-rine, tron skall ju vara en gåfva, och jag har icke fatt den ännu.

FRU CATHÉRINE.

Vänta då, tills han far den. — Men hvad är detta för historier jag hör i dag. Ar det sannt att han fatt sälja sin tafla i London för ett mycket högt pris och att han fått första medaljen!

ADOLPHE.

Ja, det är sant!

FRU CATHÉRINE.

Nej, men Du store, och han talar inte om det?

ADOLPHE.

Jag är rädd för lyckan, och för öfrigt är den mig nästan värdelös i denna stund; jag är rädd som för ett spöke: man får inte tala om att man sett det, ty då går det illa.FRU CATHÉRINE.

Ja, han var då alltid en konstig menniska!

ADOLPHE.

Nej, fru, men jag har sett så mycket olyckor åtfölja lyckan, och jag har sett att i motgången har man alltid trogna vänner, men i framgången bara falska. Ni frågade mig om jag gick i kyrkan och jag svarade undvikande. Vet Ni att i morgse gick jag in i Saint-Germain; utan att egentligen veta hvarför. Jag tyckte att jag sökte någon derinne som jag i tysthet kunde tacka; men jag fann ingen.

— Då lade jag ett guldmynt i de fattiges bössa; det var allt jag kunde få ut ur mitt kyrkobesök: och det var ganska banalt!

FRU CATHÉRINE.

Det var ju ändå något, och det var vackert att tänka på de fattige när han haft en glad dag.

ADOLPHE.

Det var hvarken vackert eller icke, det var bara något som jag gjorde, emedan jag icke kunde annat. Men så hände mig något annat i kyrkan: jag såg nämligen Maurice’ väninna Jeanne och hans barn. Öfverkörda, krossade af hans triumfvagn, syntes de fatta hela vidden af sin olycka.

FRU CATHÉRINE.

Ja, barn, hur Ni har det ställdt med Era samveten, det vet jag inte. Men att en god menniska,en samvetsgrann, finkänslig man som herr Maurice kan i en handvändning öfverge qvinna och barn, förklara mig det!

ADOLPHE.

Det kan jag icke förklara; och det synes han sjelf icke förstå. Jag råkade dem i morgse och allt föreföll dem så naturligt, så rigtigt, att de icke kunde tänka sig något annat. Det var som om De njöto tillfredsställelsen af en god handling eller uppfyllandet af en dyr plikt. Fru Cathérine, det fins saker som vi icke kunna förklara och derför tillhör det icke oss att döma. För öfrigt: Ni såg ju hela förloppet. Maurice kände faran i luften; jag anade den; jag sökte afstyra deras möte; Maurice ville fly, men intet halp. Det är ju som om en intrig spunnits af en osynlig och drifvit dem med svek i ar-marne på hvarann. Jag är visserligen jäfvig i saken, men jag tvekar ej uttala ordet: icke skyldig.

FRU CATHÉRINE.

Ja, ser han, att kunna förlåta så, som han gör: det är religion det!

ADOLPHE.

Ah kors, skulle jag vara religiös utan att veta det!

FRU CATHÉRINE.

Men se, att låta sig drifva eller locka till det onda som herr Maurice, det är svaghet eller dålighet; och känner man att krafterna svika, så berman om hjelp, och så far man. Men det gjorde inte han, ty han var för stursk! — Hvem kommer der? — Det är abbén, tror jag!

ADOLPHE.

Hvad söker han här?

ABBÉN

in.

God afton min fru! God afton, min herre!

FRU CATHÉRINE.

Hvarmed kan jag tjena, herr Abbé!

ABBÉN.

Har herr Maurice, skriftställaren, varit synlig här i dag?

FRU CATHÉRINE.

Nej, icke i dag; han har sin pjes på teatern och är troligen sysselsatt deruppe.

ABBÉN.

Jag har en — sorglig nyhet att framföra till honom; sorglig i flera afseenden.

FRU CATHÉRINE.

Vågar iag be er att få veta af hvad art. . .ABBÉN.

Jaa, det är ju ingen hemlighet. Hans dotter med ogifta Jeanne är död.

FRU CATHÉRINE.

Död!

ADOLPHE.

Marion död!

ABBÉN.

Ja! Hon afled hastigt i förmiddags utan föregående sjukdom.

FRU CATHÉRINE.

O Gud! Hvem fattar Dina vägar?

ABBÉN.

Modrens förtviflan påkallar herr Maurice' närvaro och vi måste söka få rätt på honom! —- En fråga dock i förtroende; var det bekant om herr Maurice älskade sitt barn eller om det var honom likgiltigt?

FRU CATHÉRINE.

Om han älskade sin Marion? Herr Abbé, det veta vi alla huru kär kon var honom.

ADOLPHE.

Derom finnas inga tvifvel, herr Abbé.ABBÉN.

Det gläder mig att höra; och dermed är saken klar för mig.

FRU CATHÉRINE.

Har det funnits några tvifvel?

ABBÉN.

Tyvärr, ja! Det löper till och med ett ondt rykte i qvarteret, att han öfvergifvit barnet och modern för att resa med en främmande qvinna. Detta rykte har på några timmar vuxit ut till bestämda anklagelser, och samtidigt har förbittringen stigit så att man hotar hans lif och kallar honom mördare.

FRU CATHÉRINE.

O Gud, hvad är dettaP Hvad är det?

ABBÉN.

Nu vill jag säga som min mening, att jag är öfvertygad om mannens oskuld i denna punkten, och modren är lika viss som jag. Men herr Maurice har skenet emot sig, och han får nog svårt att reda sig, då polisen kommer för att förhöra honom.

ADOLPHE.

Har polisen fatt fatt i saken?

ABBÉN.

Ja, polisen måste inskrida för att skydda honom

l6mot de onda ryktena och folkhopens raseri. Sannolikt är kommissarien straxt här.

FRU CATHÉRINE

till Adolphe.

Ser han der hur det går när man icke kan skilja godt och ondt, och när man kelar med lasten. Gud straffar, han!

ADOLPHE.

Då är han obarmhertigare än menniskorna.

ABBÉN.

Hvad vet han om det?

ADOLPHE.

Icke vidare mycket, men jag ser ju hvad som händer...

ABBÉN.

Och förstår det också?

ADOLPHE.

Kanske inte ännu.

ABBÉN.

Låt oss se litet närmare på saken; — — — Der är kommissarien!

KOMMISSARIEN

in.

Mina herrar, fru Cathérine. Jag måste störa Er ett ögonblick, med några frågor rörande herrMaurice, som, efter hvad Ni torde veta, är utsatt för ett ohyggligt rykte, hvilket jag i parentes icke tror på.

FRU CATHÉRINE.

Ingen af oss tror det heller.

KOMMISSARIEN.

Det stärker min öfvertygelse, men jag måste för hans egen skull ge honom tillfälle att försvara sig.

ABBÉN.

Det är bra; och han skall nog få rättvisa fastän det blir svårt.

KOMMISSARIEN.

Skenet ligger förfärligt emot honom, men jag har sett oskyldiga på schavotten, innan deras oskuld blef uppdagad. Hör på nu hvad som talar emot honom. Barnet Marion, lemnadt ensamt af modren, besökes i hemlighet af fadren, som synes ha utletat timman då barnet var allena. En qvart efter besöket kommer modren hem, och då är barnet dödt! Det är en tråkig omständighet för den anklagade.

— Liköppningen visade intet yttre våld och inga spår af gift,; men läkarne förklara att det finnes nyuppfunna gifter som ej lemna spår efter sig! — För mig är detta ett sammanträffande och sådana är jag van vid! Men nu kommer värre saker. — I går afton syntes herr Maurice på Auberge des Adrets med en främmande dam. Samtalet rördesig, enligt kyparens utsago, om brott. Ordet Ro-quette-platsen och schavotten nämndes. Ett ovanligt samtalsämne mellan två älskande af god uppfostran och i en god ställning!

Det kan nu ännu vara, och erfarenheten lär att personer efter nattvak och libationer liksom gräfva upp det sämsta som ligger på själarnes botten. Värre blir hofmästarens vittnesmål från champagnefrukosten

i Boulogneskogen denna morgon. Han uppger sig ha hört hur man önskade lifvet ur ett barn. Mannen skall ha sagt: »Bättre om det aldrig funnits», hvarpå qvinnan svarat: »Säkert! Men nu fins det». Och senare i samtalet föllo dessa ord: »Detta skall döda detta», hvartill svarades: »Döda! Hvad är det för ett ord?» och »Vår kärlek dödar allt som står den i vägen!» Och så: »Ruter fem, schavotten, Roquette-platsen! — Se det är svårt att komma

ifrån, liksom slutligen den utländska resan, som beramades till denna afton! Det är svåra saker!

ADOLPHE.

Han ar förlorad!

FRU CATHÉRINE.

Det var en ryslig historia! Hvad skall man tro?

ABBÉN.

Detta är icke menniskors verk! Gud vare honom nådig!

ADOLPHE.

Han är i nätet och kommer aldrig ut!FRU CATHÉRINE.

Hvad hade han der att göra?

ADOLPHE.

Börjar Ni misstänka honom, Fru Cathérine?

FRU CATHÉRINE.

Ja och nej! Jag kan icke ha någon mening mer i denna sak! — Har man icke sett englar bli djeflar i en handvändning och så tillbaks igen bli englar!

KOMMISSARIEN.

Underligt ser det ut! Nu få vi emellertid vänta och höra hans förklaringar. Ingen dömes ohörd! God afton, mina herrar och Fru Cathérine.

ABBÉN.

Detta är icke menniskors verk!

ADOLPHE.

Det liknar sannerligen demoners arbete på menniskors undergång.

ABBÉN.

Antingen är det ett straff för okända fel, eller är det en fruktansvärd pröfning.JEANNE in, sorgklädd.

God afton! — Förlåt jag frågar, men har herr Maurice varit synlig här?

FRU CATHÉRINE.

Nej, min fru, men han kan väntas hit när som helst... Ni har således icke råkat honom sedan . . .

JEANNE.

Icke sedan i går morgse . . .

FRU CATHÉRINE.

Tillåt mig deltaga i Er stora sorg. . .

JEANNE.

Tack min fru! —

till Abbén.

Ni är här, min fader!

ABBÉN.

Ja, mitt barn; jag trodde mig kunna vara Er till nytta; och en lycka var att jag nyss fick tala vid kommissarien här.

JEANNE.

Kommissarien! Han misstänker väl icke Maurice, han också?ABBÉN.

Nej, det gör han icke, och det gör ingen af oss här. Men skenet ligger emot honom på ett förfärande sätt.

JEANNE.

Ni menar för det samtal som betjeningen lyssnat till . . . det betyder intet för mig som hört dylikt förut när Maurice har druckit något. Då är hans vanliga att fantisera om brott och straff. För öfrigt synes det ha varit hans kvinliga sällskap som fällt de farligaste uttrycken, och jag skulle ha lust att se den qvinnan i ögat.

ADOLPHE.

Min bästa Jeanne, den qvinnan, hur mycket ondt hon än ofrivilligt synes ha gjort Er, har icke haft någon ond afsigt, icke haft någon afsigt alls, utan endast följt sitt hjertas bud. Jag känner henne som en god själ och som tål att ses i hvitögat!

JEANNE.

Ert omdöme, Adolphe, i denna sak har stort värde för mig, och jag tror Er. Jag kan således icke söka skulden till hvad som skett annorstädes än hos mig sjelf. Ja, det är mitt lättsinne som nu fått sitt straff.

Hon gråter.

ABBÉN.

Inga orättvisa anklagelser emot Er sjelf; jag känner Er och Ert allvarliga sinnelag hvarmed Nitog moderskapet; och att Ert kall icke hann helgas af religionen och den borgerliga lagen är icke Ert fel. Nej, här stå vi inför något annat!

ADOLPHE.

Hvad?

ABBÉN.

Ja, säg det!

HENRIETTE in, resklädd.

ADOLPHE reser sig beslutsamt och går emot Henriette.

Du här?

HENRIETTE.

Ja, hvar är Maurice?

ADOLPHE.

Vet Du . . . eller vet Du inte?

HENRIETTE.

Jag vet alltsammans! Ursäkta, Fru Cathérine! men jag var resfärdig och måste in här ett ögonblick! — Till Adolphe.

Hvem är den damen? — Ah!

Henriette och Jeanne fixera hvarandra.EMILE synes i köksdörren.

HENRIETTE

till Jeanne.

Jag skulle säga något, men det är likgiltigt, ty hvad jag än säger kan det låta som en råhet eller ett hån. Men, min fru, om jag ber Er helt enkelt tro att jag deltager i Er djupa sorg lika mycket som någon hvilken står er närmare, så far Ni icke stöta mig tillbaka ... Ni får icke, ty jag förtjenar Ert medlidande om icke Ert öfverseende.

Räcker handen.

JEANNE fixerar henne.

Nu tror jag Er, men i nästa ögonblick tror jag Er icke!

Fattar Henriettes hand.

HENRIETTE kysser Jeanne på handen.

Tack!

JEANNE drar tillbaka sin hand.

Icke så! Jag förtjenar det icke! jag förtjenar det icke!

ABBÉN.

Förlåt, men medan vi äro samlade här och en-drägt synes råda för ögonblicket, skulle icke frökenHenriette vilja skingra den ovisshet och det mörker som finnes i anklagelsens hufvudpunkt? Jag ber Er som mellan vänner säga oss hvad Ni menade med Ert tal om att döda, om brott och om Roquette-platsen? Att dessa ord icke hade något sammanhang med det lilla barnets död, det tro vi oss veta, men det skulle lugna oss få höra hvad det talet rörde sig om! Vill Ni säga oss det?

I-IENRIETTE

efter en paus.

Det kan jag icke säga! Jag kan icke!

ADOLPHE.

Henriette! Säg det; säg det ord som skall befria oss alla!

HENRIETTE.

Jag kan icke! Bed mig icke!

ABBÉN.

Detta är icke menniskors verk!

HENRIETTE.

Tänk att stunden skulle komma! Och så; så!

Till Jeanne.

Min fru! Jag svär att jag är utan skuld i Ert barns död. Är det nog?

JEANNE.

Nog för oss är det; men ej för rättvisan!HENRIETTE.

Rättvisan! Om Ni visste hur sant Ni sade.

ABBÉN till Henriette.

Och om Ni förstod hvad Ni sade just nu!

HENRIETTE.

Vet Ni det bättre än jag?

ABBÉN.

Ja!

HENRIETTE betraktar abbén.

ABBÉN.

Frukta intet, ty äfven om jag gissar er hemlighet, röjer jag den icke. För öfrigt är den mensk-liga rättvisan icke min angelägenhet. Men väl den gudomliga nåden.

MAURICE

in hastigt, reskládd; ser ej åt det öfriga sällskapet, som är i förgrunden, utan går rakt mot disken, der Fru Cathérine sitter.

Fru Cathérine, Ni är icke ond på mig för att jag uteblef! Nu kommer jag för öfrigt att be Er om förlåtelse innan jag reser till Södern i afton klockan åtta!

FRU CATHÉRINE stum, häpen.MAURICE.

Ni är då ond på mig!

Ser sig omkring.

Hvad är detta? — Är det en dröm, eller är det icke? — Jag ser ju att det är verkligt, men det ser ut som i ett panoramaglas . . . Der står Jeanne som en bildstod och är svartklädd . .. Och Henriette som ett lik .'. . Hvad betyder detta?

Allmän tystnad.

MAURICE.

Ingen svarar! — Det betyder dä något förfärligt !

Tystnad.

Men svara då! — Adolphe, min vän, hvad är detta? — Och

antyder Emile. der står en detektiv!

ADOLPHE

fram.

Du tyckes intet veta!

MAURICE.

Intet! Men jag måste veta't!

ADOLPHE.

Nåväl! Marion är död!MAURICE.

Marion . . . död!?

ADOLPHE.

Ja, hon dog i morgse.

MAURICE

till Jeanne.

Och derför är Du sorgldädd! Jeanne, Jeanne, hvem har gjort oss detta?

JEANNE.

Den som har lif och död i sin hand!

MAURICE.

Men jag såg ju henne frisk och röd denna morgon! Hur har det gått till! Hvem har gjort det? Det är någon som har gjort oss detta!

Söker Henriette med ögonen.

ADOLPHE.

Sök icke någon skyldig här, ty det fins ingen. Tyvärr har dock polisen kastat sina misstankar åt ett håll der inga borde vara.

MAURICE.

Hvad är det?

ADOLPHE.

Ja. Du måste veta att Ditt oförsigtiga tal i natt och i morgse har ådragit Dig ett sken som icke är fördelaktigt.MAURICE.

Har man lyssnat på oss? — Låt mig tänka efter hvad som pratades! — — — Det är sant! — ja, då är jag förlorad!

ADOLPHE.

Men så förklara Dina obetänksamma ord! Och vi tro Dig!

MAURICE.

Jag kan inte! Jag vill inte! Jag kommer i fängelse, men det gör ingenting! Marion är död! död! Och jag har dödat henne!

Allmän upsptändelse.

ADOLPHE.

Betänk hvad Du säger, väg Dina ord! Vet Du hvad Du sade?

MAURICE.

Hvad sade jag?

ADOLPHE.

Du sade att Du dödat Marion.

MAURICE.

Fins här någon varelse som kan tro att jag är en mördare och att jag kunnat döda mitt eget barn? Fru Cathérine, Ni som känner mig, säg, tror Ni, tror Ni...FRU CATHÉRINE.

Numera vet jag inte hvad jag skall tro. Deraf hjertat fullt är talar munnen; och han har talat onda ord . . .

MAURICE.

Iion tror mig icke!

ADOLPHE.

Nå, men så förklara Dig; förklara hvad Du menade med att »Din kärlek dödar allt som står den i vägen»!

MAURICE.

Jaså, det vet de också! — Vill Henriette förklara det?

HENRIETTE.

Det kan jag icke!

ABBÉN.

Ja, här är något dåligt med i spelet, och Ni har förlorat sympatierna, mina vänner! Jag ville nyss svära på att Ni voro oskyldiga, men nu vill jag det icke mera!

MAURICE

till Jeanne.

Hvad Du säger betyder för mig mer än allt annat. •JEANNE

kallt.

Svara först på denna fråga: Öfver hvem uttalade Du ordet förbannelse vid orgien ute i skogen?

MAURICE.

Har jag gjort det? Kanske! Ja, ja, jag är skyldig, och lika fullt oskyldig! Låt mig gå härifrån, ty jag blyges och min missgerning är större än att jag kunde förlåta mig den!

HENRIETTE till Adolphe.

Följ honom, eljes gör han sig illa!

ADOLPHE.

Skall jag?

HENRIETTE.

Hvem eljes?

ADOLPHE. utån bitterhet.

Du vore närmast. — Tyst der stannar en vagn FRU CATHÉRINE.

Det är Kommissarien! Mycket hade jag sett af lifvet förr. Men aldrig hade jag trott att framgång och ryktbarhet voro så bräckliga ting.MAURICE till Henriette.

Från triumfvagnen till polisdroskan! . . .

JEANNE

enkelt.

Och åsnan framför; hvem var det?

ADOLPHE.

Det var nog jag!

KOMMISSARIEN in; med ett papper i handen.

Kallelse till polisprefekturen, omedelbart i afton, af herr Maurice Gérard . . . och fröken Henriette Mauclerc . . . närvarande?

MAURICE OCH HENRIETTE.

Ja!

MAURICE.

Är det häktning?

KOMMISSARIEN.

Nej, icke ännu. Detta är blott inställelse.

MAURICE.

Och sedan?

KOMMISSARIEN.

Det vet man inte.MAURICE OCH HENRIETTE gå mot dörren.

MAURICE.

Farväl, alla!

ALLA

rörelse.

Kommissarien, Maurice, Henriette gå.

EMILE in, mot Jeanne.

Nu, syster, följer jag Dig hem!

JEANNE.

Nå, hvad menar Du om allt detta?

EMILE.

Mannen är oskyldig!

ABBÉN.

Ja, men från min ståndpunkt är det och förblir en afslcyvärd handling att bryta sitt löfte, och en oförlåtlig, då det gäller en qvinna och ett barn.

EMILE.

Jag skulle nog vara böjd att tycka detsamma nu då det gäller min syster, men jag är tyvärr förhindrad att kasta sten emedan jag begått samma fel sjelf.ABBÉN.

Fastän jag är ren i den punkten kastar jag ändå ingen sten, men handlingen dömer sig sjelf och straffar sig genom sina följder.

JEANNE.

Bed för honom! För dem!

ABBÉN.

Nej, det gör jag inte; ty det är oförsynt vilja ändra Guds rådslag. Och det som händt är sannerligen icke menniskors verk.Auberge des Adrets. Adolphe och Henriette sitta vid samma bord der Maurice och Henriette sutto i andra akten. Adolphe har en kopp kaffe framför sig, Henriette intet.

ADOLPHE.

Du tror således att han kommer hit?

HENRIETTE.

Alldeles bestämdt. Han lösgafs ur häktet på grund af bristande bevisning redan i middags, men ville icke visa sig ute förr än skymningen fallit!

ADOLPHE.

Arme man! — Vet Du att lifvet är mig hemskt sedan i går.

HENRIETTE.

Och för mig då? Jag är rädd för att lefva, törs knappt andas, vågar knappt tänka sedan jag vet att någon spionerar icke blott på mina ord, utan på mina tankar!

ADOLPHE.

Det var således här Ni satt om natten, då jag ej kunde finna Er!HENRIETTE.

Ja, men tala icke om'et; jag vill dö af blygsel när jag tänker på det; Adolphe, Du är af ett annat och bättre stoff än jag och han . . .

ADOLPHE.

Schy — schy — schy . . .

HENRIETTE.

Jo, jo! Och hvad som förmådde mig stanna? Jag var lat, jag var trött; hans segerrus bedårade mig; jag kan icke förklara det. Men hade Du kommit, skulle det aldrig ha skett! — Men i dag är Du den store, och han den lille, mindre än de minsta. I går var han egare af hundra tusen francs, och i dag utfattig då hans pjes är inställd. Han kan aldrig rentvås af opinionen, ty den dömer honom för otrohetsbrottet lika strängt som om han vore mördaren, och de skarpsinnigste mena att barnet dött af sorg och att han vållat hennes död.

ADOLPHE.

Henriette, Du vet mina tankar i frågan, men jag ville ha Er fullkomligt rena. Vill Du icke säga mig hvad Dina förfärliga ord betydde? Det kan icke vara slump att Edra samtal under en feststämning rörde sig så omkring döda och schavotten!

HENRIETTE.

Det var ingen slump; det var något som måste sägas och något som jag ej kan tala om, sannoliktderför att jag icke har rätt att stå ren inför Dig, emedan jag icke är ren!

ADOLPHE.

Detta förstår jag inte!

HENRIETTE.

Låt oss då tala om annat. — Tror Du icke att ibland oss gå många ostraffade brottslingar lösa och äro våra intima vänner.

ADOLPHE

orolig.

Hur så; hvad menar Du?

HENRIETTE.

Tror Du icke att hvarje menniska någon gång

i sitt lif begått en eller annan handling som fallit under lagen om den upptäckts?

ADOLPHE.

Jo, det tror jag, men ingen ond handling blir ostraffad af samvetet åtminstone.

Reser sig, knäpper upp rocken.

Och . . . ingen är en rigtigt god menniska som icke brutit.

Andas tungt.

Ty, för att kunna förlåta, måste man sjelf ha behöft förlåtelse . . . Jag hade en vän, som vi kallade

idealmenniskan; han begagnade aldrig ett hårdt ordom någon, förlät allt och alla, och tog emot skymfar med en underbar tillfredsställelse som vi ej kunde förklara. Slutligen, långt fram i lifvet, sade han mig sin hemlighet i ett ord: jag är en botgörare!

Sätter sig ned.

HENRIETTE tyst; betraktar honom med undran.

ADOLPIIE liksom för sig sjelf.

Det fins brott som icke upptas i lagboken, och de äro de värsta, ty dem måste vi straffa sjelfva, och ingen domare är så sträng som vi.

HENRIETTE

efter en paus.

Nå, Din vän, kom han till frid?

ADOLPIIE.

Efter långa sjelfplågerier kom han till en viss grad af lugn, men lifvet hade aldrig någon glädje för honom, och han vågade icke mottaga någon utmärkelse, kunde aldrig känna sig värd ett godt ord eller ett rättmätigt beröm; med ett ord han kunde aldrig förlåta sig!

HENRIETTE.

Aldrig? Hvad hade han gjort?ADOLPHE.

Han hade önskat lifvet ur sin far; och när fad-ren hastigt dog, inbillade sig sonen att han mördat honom. Dessa inbillningar ansågos sjukliga och sonen sattes in på en anstalt, hvari från han efter en tid kom ut frisk — som det hette. Men skuldkänslan hade han qvar, och derför fortsatte han straffa sig för sina onda tankar.

HENRIETTE.

Är Du säker att icke den onda viljan kan döda?

ADOLPHE.

Du menar på ett mystiskt sätt?

HENRIETTE.

Som Du villl Låt gå för mystiskt! I min familj är jag säker att mor och syskon hatade ihjel vår far. Han hade nämligen den rysliga idén att konseqvent motsätta sig allas våra tycken och önskningar; och der det fanns en verklig kallelse sökte han utrota den. Dermed väckte han motstånd som samlade sig till ett batteri af hat-element; och det blef slutligen så starkt att han tvinade bort, neutraliserades, förlorade viljan och önskade sig sjelf slutligen döden.

ADOLPHE.

Och Du fick aldrig ondt samvete?HENRIETTE.

Nej! Jag vet för öfrigt inte hvad samvete är.

ADOLPHE.

Inte? Då får Du snart veta det!

Tystnad.

Hur tror Du Maurice kommer att se ut när han träder in här; hvad tror Du han skall säga?

HENRIETTE.

Vet Du hvad: i går morgse försökte han och jag gissa detsamma om Dig när Du väntades.

ADOLPHE.

Nåå?

HENRIETTE.

Vi gissade alldeles galet.

ADOLPHE.

Kan Du säga, hvarför Ni skickade bud på mig?

HENRIETTE.

Elakhet, öfvermod, ren grymhet!

ADOLPHE.

Tänk att Du erkänner Dina fel, men ångrar dem icke.HENRIETTE.

Det är väl derför att jag icke fullt känner mig ansvarig för dem. De äro som den smuts beröringen med dagligen handterade föremål måste lemna efter sig och som man tvättar bort på aftonen. — Men säg mig Du en sak: tänker Du verkligen så högt om menskligheten som Du påstår?

ADOLPHE.

Jo, vi äro litet bättre än vårt rykte — och lite sämre.

HENRIETTE.

Det var inte ett rent svar.

ADOLPIIE.

Nej, det var det inte! — Men vill Du svara mig rent ut när jag frågar: älskar Du Maurice ännu?

HENRIETTE.

Jag vet inte förrän jag far se honom. Men i detta ögonblick känner jag ingen längtan efter honom, och jag tycker mig mycket väl kunna lefva honom förutan.

ADOLPHE.

Det håller jag sannolikt, men Du är nog fast-smidd vid hans öde! . . . Tyst; nu kommer han.HENRIETTE.

Tänk att allting kommer igen. Precis samma situation och samma ord som i går, när Du väntades -—

MAURICE

in; dödsblek, hålögd och med skäggbotten på hakan.

Här är jag, go’ vänner, om det nu är jag, ty den förflutna natten i fängelset har gjort mig till en annan menniska.

Observerar Henriette och Adolphe.

ADOLPHE.

Sitt ner och samla Dig! så få vi rådgöra.

MAURICE till Henriette.

Kanske jag är öfverflödig?

ADOLPHE.

Inte vara bitter mot oss.

MAURICE.

Jag har blifvit ond på dessa tjugofyra timmar, och misstänksam så att jag snart nog får gå ensam! Hvem vill för öfrigt gå i sällskap med en mördare.

HENRIETTE.

Du är ju frikänd!MAURICE tar upp en tidning.

Af polisen ja, men icke af opinionen. Här ser Ni mördaren Maurice Gérard, före detta dramatisk författare och hans älskarinna Henriette Mauclerc . . .

HENRIETTE.

O, min mor och mina syskon 1 Min mor! Herre Jesus hjelp oss!

MAURICE.

Kan Ni se att jag liknar en mördare också? Och så framkastas att jag stulit min pjes. Det fins således icke ett grand qvar af segraren från i går! Och i dess ställe intager min fiende Octave affischen! och han skall inkassera mina hundra tusen francs!

O Solon, Solon! Det är lyckan, och det är äran! Du är lycklig Du Adolphe, som icke lyckats än.

HENRIETTE.

Jaså, Du vet inte att Adolphe haft en stor succés i London och fatt första medaljen.

MAURICE

mörk.

Nej, det visste jag inte! Är det sant Adolphe? ADOLPHE.

Det är nog sannt, men medaljen har jag lem-nat igen.HENRIETTE

accentuerar.

Det visste inte jag! Är Du också förhindrad mottaga utmärkelser, som Din vän?

ADOLPHE.

Min vän?

Generad.

Ah, ja! ja!

MAURICE.

Din framgång gläder mig, men den aflägsnar oss från hvarandra.

ADOLPHE.

Det hade jag väntat mig, och jag får nog gå lika ensam med min framgång som Du med Din motgång. Tänk att man sårar menniskorna med sin lycka; det är hemskt att lefva!

MAURICE.

Det säger Du! Hvad skall jag då säga! Det är som om ett svart flor lagt sig öfver mina ögon och förändrat hela lifvets form och färg. Detta rum är likt rummet från i går, men är helt annorlunda! jag känner nog igen Er båda, men Ni har nya ansig-ten; jag sitter och letar ord, emedan jag icke vet hvad jag skall säga Er; jag borde urskulda mig, men jag kan icke. Och jag nästan saknar fängelset som åtminstone skyddade mig mot dessa nyfikna blickar, hvilka gå midt igenom mig. Mördaren Maurice och Hans älskarinna 1 Icke älskar Du miglängre, Henriette, lika litet som jag bryr mig om Dig. Du är ful i dag, klumpig, innehållslös och af-skräckande!

Två civila män ha oförmärkt slagit sig ned vid ett bord i bakgrunden.

ADOLPHE.

Vänta lite nu och samla Dina tankar! Att Du är frikänd och rentvådd från alla misstankar måste ju stå i någon aftontidning. Dermed förfaller ju hela anklagelsen; Din pjes måste komma upp igen, och

i värsta fall kan Du skrifva en ny. Lemna Paris på ett år och låt saken glömmas; Du som rehabiliterat menskligheten skall sjelf bli återupprättad!

MAURICE.

Haha! Menskligheten! — Haha!

ADOLPHE.

Du har förlorat tron på det goda!

MAURICE.

Ja, om jag någonsin trott! Det var kanske bara en stämning, ett sätt att se, en artighet mot vilddjuren. När jag, som ansågs vara bland de bättre kan vara så genomusel, hur eländiga ska inte de andra vara dåf —

ADOLPHE.

Nu går jag ut och köper alla aftontidningar, så få vi säkert en utgångspunkt för nya betraktelser!MAURICE vänder sig åt fonden.

Två detektiver! — Det betyder att jag är lös-släppt under bevakning för att röja mig sjelf med oförsigtigt tal!

ADOLPHE.

Det är inga detektiver; det inbillar Du Dig bara! Jag känner ju igen dem!

Går.

MAURICE.

Lemna oss icke ensamma, Adolphe; jag fruktar att Henriette och jag komma till öppna förklaringar.

MAURICE.

Var förnuftig, Maurice; och tänk på din framtid. Henriette, sök lugna honom; jag är straxt igen.

Går ut.

HENRIETTE.

Maurice, hvad tror Du nu om vår skuld eller icke skuld?

MAURICE.

Jag har icke dödat; jag har endast pratat bredvid mun, då jag drack. Men det är Ditt brott som går igen, och det har Du ympat på mig!

HENRIETTE.

Talar Du ur den ton? — Var det icke Du som uttalade förbannelsen öfver ditt barn, som önskadelifvet ur det, och ville resa utan afsked. Och var det icke jag som bad Dig besöka Marion, och visa Dig hos fru Cathérine?

MAURICE.

Jo, Du har rätt; förlåt mig! Du var mensk-ligare än jag; och jag har all skulden. Förlåt mig! Men lika fullt har jag ingen skuld! Hvem har bundit detta nät, ur hvilket jag aldrig kommer ut? Skyldig och icke skyldig; icke skyldig och skyldig. Jag blir vansinnig af detta! — Se nu sitter de och lyssnar der borta! — Och ingen kypare bryr sig om att servera oss! Jag skall gå ut och beställa mig en kopp té; önskar Du något?

HENRIETTE.

Intet!

MAURICE.

Går ut.

DETEKTIV I fram till Henriette.

Får jag lof att se Dina papper!

HENRIETTE.

Dina? Skäms!

DETEKTIV I.

Skäms! Jag skall lära Dig kåna!HENRIETTE.

Hvad är frågan om?

DETEKTIV I.

Jo, jag har uppsigt öfver strykande damer, och i går var Du här med en herre, i dag med en annan; det kallr.s för att stryka. Och här serveras icke ensamma damer; alltså ut, och följ mig.

HENRIETTE.

Mitt sällskap kommer straxt igen . . .

DETEKTIV I.

Skönt sällskap, som icke utgör något skydd för en dam.

HENRIETTE.

O Gud! Min mor, mina syskon! — Vet Ni icke att jag är af god familj!

DETEKTIV I.

Den måtte vara fin! För öfrigt är Du alltför känd genom aftontidningarne. Kom!

HENRIETTE.

Hvart? hvart skall jag?

DETEKTIV I.

Till byrån naturligtvis att få ett litet kort; ett tillståndsbevis som förpligtigar till fri läkarvård!HENRIETTE.

Åh, Herre Jesus Kristus, det är icke allvar!

DETEKTIV I tar Henriette i armen.

Är det inte allvar?

HENRIETTE på knä.

Fräls mig! — Maurice! Hjelp!

DETEKTIV I.

Håll truten! för fan i våld!

MAURICE in, följd af kyparen.

KYPAREN.

Sådana der herrar serveras inte! Betala och gå! Och tag kånan med Er.

MAURICE förkrossad; letar i sin portmonnai.

Henriette, lägg ut för mig och låt oss gå! Jag har icke en sou på mig!

KYPAREN.

Jaså, det är damen som betalar för sin Alphonse! Alphonse! vet Du hvad det är?HENRIETTE letar i sin portmonnai.

Min Gud! Jag har inga pengar heller! Kommer då icke Adolphe?

DETEKTIV I.

Ett sådant förbannadt patrask! Laga Er ut; och lemna något i pant. Sådana der luder bruka ha fingrarna fulla med ringar.

MAURICE.

Kan detta vara möjligt; att vi äro så djupt sjunkna?

HENRIETTE stryker af sig en ring och lemnar kyparen.

Abbén har rätt: detta är icke menniskors verk!

MAURICE.

Det är djefvulens! — Men om vi gå innan Adolphe kommer, så tror han att vi bedragit honom och smugit bortl

HENRIETTE.

Det vore i stil med resten! — För öfrigt gå vi väl i floden nu, icke sant?

MAURICE räcker Henriette sin hand och de gå ut.

I floden, ja!

*

AKT IV.

I Luxembourgträdgården. Vid Adam och Evas staty. Det blåser i träden och på marken röras löf, halm och papperslappar.

Maurice och Henriette sitta på en bänk.

HENRIETTE.

Du vill icke dö?

MAURICE.

Nej, jag törs inte! Jag föreställer mig att jag kommer att frysa nere i grafven; med bara ett lakan öfver mig och litet hyfvelspån inunder. För öfrigt förefaller det mig som om jag hade något outrät-tadt, men jag vet icke hvad det är.

HENRIETTE.

Jag gissar hvad det är!

MAURICE.

Säg det!

HENRIETTE.

Det är hämnden! — Du liksom jag misstänker Jeanne och Emile att ha skickat detektiverna på migi går! En sådan hämnd på en rival kan endast en qvinna uppfinna.

MAURICE.

Alldeles mina tankar! Men vet Du att mina misstankar gå ändå längre, och det förefaller mig som om de sista dagarnes lidanden gjort mig skarpsinnigare. Kan Du till exempel förklara hvarför icke kyparen på Auberge des Adrets och hofmästaren på Paviljongen kallats till förhöret att vittna?

HENRIETTE.

Nu först tänker jag på det; jo, jag vet hvarför! — De hade intet att vittna, emedan de aldrig lyssnat!

MAURICE.

Men hur kunde Kommissarien veta våra ord?

HENRIETTE.

Han visste dem icke, men han räknade ut dem; han gissade, och gissade rätt; han hade kanske haft ett liknande fall förut!

MAURICE.

Eller så här: han såg på oss hvad vi sagt! Det fins ju folk som kunna läsa andras tankar. — Att vi kallat den bedragne Adolphe för åsna fann han helt naturligt, och det lär vara regel, med den nyansen att han brukar kallas idioten; men efter som det var tal om vagnen, triumfvagnen, så lågåsnan närmare. Det är ju enkelt som att finna den fjerde, när man känner tre.

HENRIETTE.

Tänk att vi låtit lura oss så kapitalt!

MAURICE.

Det är derför att man tror menniskor om godt; det har man för det! Men ser Du, bakom denna kommissarie, som i parentes måtte vara en ryslig' skurk, anar jag någon annan!

HENRIETTE.

Du menar Abbén, hvilken uppträder som privatdetektiv.

MAURICE.

Ja, det gör jag! Denne man får höra så mångas bikt; och lägg nu märke till detta: att Adolphe sjelf berättade att han varit i Saint-Germain om morgonen. Hvad gjorde han der? Han sqvallrade naturligtvis och beklagade sig; och så komponerade presten ihop sina frågor åt kommissarien!

HENRIETTE.

Säg mig en sak: tror Du på Adolphe?

MAURICE.

Jag tror icke på någon menniska mer!HENRIETTE.

Inte en gång på Adolphe?

MAURICE.

Den aldra minst! Hur skall jag kunna lita på en fiende, en man hvars älskarinna jag tagit!

HENRIETTE.

Efter Du säger det först, skall jag ge Dig några detaljer om vår vän. Du hörde att han återlemnade sin första medalj från London. Kan Du tänka ut något skäl?

MAURICE.

Nej!

HENRIETTE.

Jo, han känner sig ovärdig, och han har en gång gifvit ett penitenslöfte att icke mottaga några utmärkelser.

MAURICE.

Är det möjligt! Hvad har han gjort då?

HENRIETTE.

Han har begått ett brott som ej straffas af lagen! Så berättade han mig i förtäckta ordalag!

MAURICE.

Han också! Han den bäste, idealmänniskan, soni aldrig säger ondt om någon och alltid förlåter!HENRIETTE.

Ja, der ser Du, att vi icke äro sämre än de andra; och ändå jagas vi som af djeflar natt och dag.

MAURICE.

Äfven han! Då är menskligheten icke förtalad!

— Men har han varit i stånd att begå ett brott, så kan man ju tro honom om allt! Det var kanske han som sände polisen på Dig i går. När jag nu tänker rätt efter, så var det ju han som smög sig ut ifrån oss, när han fick se oss i tidningen, och han ljög, då han påstod att det icke var poliser! En bedragen älskare kan man tro om hvad som helst!

HENRIETTE.

Skulle han kunna vara så gemen? Nej, det är omöjligt! Omöjligt!

MAURICE.

Hvarför det? Då han är en skurk? — Hvad talte Ni om går innan jag kom?

HENRIETTE.

Han talade endast väl om Dig.

MAURICE.

Det ljuger Du!HENRIETTE samlar sig; ändrar ton.

Hör Du! — Det fins ännu en person, som Du icke kastat någon misstanke på, af hvad grund vet jag inte! — Har Du icke tänkt på Fru Cathérines vacklande hållning i denna sak. Sade hon icke slutligen rent ut att hon trodde Dig om hvad som helst?

MAURICE.

Jo visst sa hon det; och det visar hvad hon är för en person. Ty den som utan grund kan tänka så illa om andra, den måste vara en ryslig skurk sjelf!

HENRIETTE

fixerar honom.

Tystnad.

HENRIETTE.

Den som kan tänka så illa om andra, den måste vara en ryslig skurk sjelf!

MAURICE.

Hvad menar Du?

HENRIETTE.

Det jag sa'.

MAURICE.

Menar Du att jag?HENRIETTE.

Ja,' nu menar jag det! Hör Du: råkade Du någon annan än Marion vid ditt besök om morgonen !

MAURIGE.

Hvarför frågar Du det?

HENRIETTE.

Gissa!

MAURICE.

Efter Du tycks veta det: nå väl, jag råkade äfven Jeanne.

HENRIETTE.

Hvarför ljög Du då för mig?

MAURICE.

Jag ville skona Dig.

HENRIETTE.

Och nu vill Du jag skall tro den som ljugit för mig! Nej, Du, nu tror jag att Du begått mordet!

MAURICE.

Vänta nu! Har vi kommit dit, dit mina tankar ville slinka in, men der jag gjorde motstånd i det längsta. — Det är märkvärdigt, att det som ligger för nära ser man sist, och det man icke villtro, tror man inte. — Säg mig en sak: hvar var Du i går morgse sedan vi skildes i skogen?

HENRIETTE

orolig.

Hur så?

MAURICE.

Då var Du antingen hos Adolphe, men det kunde Du inte, ty han var på lektion; eller var Du hos — Marion!

HENRIETTE.

Nu är jag öfvertygad om att Du är mördaren!

MAURICE.

Och jag, att Du är mörderskan! Ty Du hade ensam intresset af att barnet kom undan — att stenen röjdes ur vägen, som Du så juste uttryckte och!...

HENRIETTE.

Det var Ditt uttryck!

MAURICE.

Och den som har intresset har begått brottet.

HENRIETTE.

Maurice! Nu har vi lupit rundt i trampqvarnen och gisslat hvarandra; låt oss nu hvila ett ögonblick, ty eljes komma vi till rena galenskapen.MAURICE.

Der är Du redan!

HENRIETTE.

Tycker Du ej det är på tiden att vi skiljas, innan vi göra hvarandra vansinniga?

MAURICE.

Jo, det tycker jag!

HENRIETTE reser sig.

Farväl då!

Två civilklädda synas i bakgrunden.

HENRIETTE vänder om, går tillbaka mot Maurice.

Der äro de igen!

MAURICE.

De svarta englarna, som vilja drifva oss ut ur trädgården.

HENRIETTE.

Och fösa oss tillsammans som om vi skulle smidas ihop.

MAURICE.

Eller som om vi voro dömda att vigas för lifvet. Ska vi verkligen gifta oss; sätta oss ner isamma bo; kunna stänga dörren för verlden och kanske slutligen få frid?

HENRIETTE.

Stänga in oss för att pina ihjel hvarandra; låsa in oss med hvar sitt spöke i hemgift; Du torterande mig med Adolphes minne, och jag plågande Dig med Jeanne — och Marion.

MAURICE.

Nämn icke Marions namn mer; Du vet att hon begrafves i dag, i denna stund kanske.

HENRIETTE.

Och Du är icke med? Hvad betyder det?

MAURICE.

Det betyder att både Jeanne och polisen ha varnat mig för folkhopens raseri.

HENRIETTE.

Feg också?

MAURICE.

Alla laster! Hur kunde Du tycka om mig? HENRIETTE.

Derför att i förgår var Du en annan menniska, som var värd att älskas . . .MAURICE.

Och nu så djupt sjunken.

HENRIETTE.

Inte så! Men Du börjar pynta Dig med dåligheter som icke äro Dina!

MAURICE.

Men Dina?

HENRIETTE.

Kanske, ty när Du skenbart blir sämre, känner jag mig genast litet bättre.

MAURICE.

Det är som att gå och sätta bort vissa sjukdomar.

HENRIETTE.

Och rå har Du också blifvit!

MAURICE.

Jag märker allt detta sjelf, och jag kännes icke vid mig sedan den natten i fängelset. De satte in en menniska och släppte ut en annan, genom den porten som skiljer oss från samhället. Vet Du att jag känner mig numera som mensklighetens fiende och jag skulle vilja sätta eld på jorden, torrlägga hafvet, ty endast i en verldsbrand kan min vanära utplånas.HENRIETTE.

Jag fick ett bref från min mor i dag. Min mor är enka efter en major och har uppfostran, gammaldags begrepp om heder och sådant. Vill Du läsa det brefvet? Nej, det vill Du inte! — Vet Du att jag är biltog! Mitt anständiga umgänge vill ej kännas vid mig; och om jag går ensam, tar polisen mig! Förstår Du att vi måste gifta oss?

MAURICE.

Vi afsky hvarandra och vi måste ändå gifta oss; det är ju helvetet! Men, Henriette, innan vi knyta våra öden, måste Du säga mig Din hemlighet, så bli vi mera jemnspelta.

HENRIETTE.

Nåväl, jag skall säga Dig den! —Jag hade en väninna som råkade i olycka — Du förstår mig. Jag ville hjelpa henne, ty hennes framtid stod på spel; och som jag bar mig klumpigt åt, satte hon lifvet till!

MAURICE.

Det var obetänksamt, men det var nästan vackert handladt.

HENRIETTE.

Så säger Du nu; men nästa gång Du blir ond, anklagar Du mig.MAURICE.

Nej, det gör jag icke, men jag kan icke neka att mitt förtroende till Dig minskats och att jag fruktar Din närhet. Säg mig: älskaren lefver och vet om att Du var den vållande.

HENRIETTE.

Han var medbrottslig!

MAURICE.

Tänk då, om hans samvete skulle vakna — sådant händer ofta — och om han skulle känna behofvet att ange sig; då vore Du förlorad.

HENRIETTE.

Jag vet nog af det, och denna ständiga ångest drifver mig till att lefva i sus och dus, att jag aldrig far tid att vakna

till full besinning.

MAURICE.

Och nu vill Du att jag skall ha min giftorätt i din ångest; det är för mycket begärdt.

HENRIETTE.

Men när jag delade mördaren Maurices vanära...

MAURICE.

Låt oss sluta .HENRIETTE.

Nej, det är icke slut ännu, och jag släpper icke taget förrän jag har Dig på det klara. Ty Du skall icke gå och tro Dig vara bättre än jag!

MAURICE.

Du vill strida med mig, alltså? Godt, det skall Du fa!

HENRIETTE.

På lif och död!

En trumhvirfvel i fjerran.

MAURICE.

Trädgården skall stängas! — »Förbannad vare marken för Din skull, törne och tistel skall hon bära.»

HENRIETTE.

»Och till qvinnan sade Herren ... — — —

EN VAKT i uniform, artigt.

Trädgården skall stängas, mitt herrskap!

Ridå.

\Crémeriet. Fru Cathérine vid disken; skrifver i en bok. Adolphe och Henriette vid ett bord.

ADOLPHE

lugnt, vänligt.

När jag för sista gången bedyrar, att jag icke smög mig bort, utan tvärtom trodde att Ni svikit mig, så måste det öfvertyga Dig.

HENRIETTE.

Men hvarför narrade Du oss att det icke var poliser?

ADOLPHE.

Jag trodde sjelf det inga var, och då sade jag det äfven för att lugna Er.

HENRIETTE.

Jag tror Dig när Du säger det; men Du skall nu också tro mig när jag yppar för Dig mina hemligaste tankar.

ADOLPHE.

Tala!HENRIETTE.

Men Du får icke komma med Ditt vanliga om fantasier och inbillningar.

ADOLPHE.

Du tycks ha anledning att frukta något sådant.

HENRIETTE.

Jag fruktar icke något, men jag känner Dig och Din klentrogenhet. — Nåväl, men Du får icke tala om det för någon — lofva mig det!

ADOLPHE.

Jag lofvar det!

HENRIETTE.

Jo, kan Du tänka Dig, fastän det är förskräckligt: Jag eger half bevisning på att Maurice är skyldig, eller åtminstone grundade misstankar . . .

ADOLPHE.

Hvad Du säger!

HENRIETTE.

Hör på, far Du döma. — När Maurice skildes från mig i skogen, sade han sig vilja se Marion ensam, medan modren var ute. Nu uppdagas efteråt att han råkat modren! Han har således ljugit för mig!ADOLPHE.

Det sista är möjligt och motivet kan ju vara godt, men hur kan man deraf sluta till att han begått mordet?

HENRIETTE.

Förstår Du inte det? — Förstår Du inte?

ADOLPHE.

Inte ett grand!

HENRIETTE.

Derför att Du inte vill! — Men då återstår mig endast angifva honom, så få vi se om han kan konstatera alibi.

ADOLPHE.

Henriette! Låt mig säga Dig hela den bittra sanningen. Du, liksom han, är på gränsen — af sinnessjuka. Ni äro gripna af misstänksamhetens demoner och sarga hvarandra med de till hälften onda samvetena.

Få höra om jag nu gissar rätt: Han misstänker också Dig för att ha dödat hans barn?

HENRIETTE.

Ja, så vanvettig är han!

ADOLPHE.

Du kallar hans misstankar vanvettiga, men Dina egna ej!HENRIETTE.

Bevisa Du först motsatsen, eller att jag misstänker honom orättvist.

ADOLPHE.

Ja, och det är lätt gjordt! — Förnyad obduktion har ådalagt att Marion dött i en känd sjukdom, hvars konstiga namn jag glömt.

HENRIETTE.

Är det sant?

ADOLPHE.

Protokollet står tryckt i dagens tidning.

HENRIETTE.

Det tror jag inte på; det kan vara förfalskadt.

ADOLPHE.

Henriette! Akta Dig, eller har Du utan att veta det öfverskridit gränsen. Akta Dig framför allt att utslunga beskyllningar som kunna föra Dig i fängelset. Akta Dig!

Han lägger handen på hennes hufvud.

Du hatar Maurice?

HENRIETTE.

Gränslöst.ADOLPHE.

När kärlek blir hat, då var kärleken redan ankommen !

HENRIETTE.

lugnare.

Hvad skall jag göra? Tala Du, som ensam af alla förstår mig!

ADOLPHE.

Men Du vill inte ha några predikningar.

HENRIETTE.

Har Du inte annat att bjuda på?

ADOLPHE.

Inte annat. Men de ha hjelpt mig.

HENRIETTE.

Predika då!

ADOLPHE.

Försök att vända Ditt hat mot Dig sjelf. Sätt knifven i Din egen böld, ty det är der. Ditt onda sitter!

HENRIETTE.

Förklara Dig!

ADOLPHE.

Skiljs först från Maurice, att Ni icke far tillfälle odla Ert samvete tillsammans. Afbryt Dinartistbana som icke var betingad af någon annan kallelse än att komma ut, som det heter, till friheten och glada lifvet — Du ser hur pass gladt det var. Res hem till Din mor. . .

HENRIETTE.

Aldrig!

ADOLPHE. Någon annorstädes då!

HENRIETTE.

Adolphe, jag antager Du vet att jag gissat Din hemlighet och att jag vet hvarför Du icke mottog utmärkelsen!

ADOLPHE.

Förmodar Du förstod halfqväden visa?

HENRIETTE.

Nåja! — Men hur gjorde Du för att få lugn?

ADOLPHE.

Som jag antydt: jag blef medveten om min skuld, fick ånger, beslöt att bättra mig, och inrättade mitt lif som en botgörares.

HENRIETTE.

Hur skall man få ånger, då man saknar samvete som jag? Är ångern en nåd man far liksom tron?ADOLPHE.

Allt är nåd; men Du vet man far den icke utan att den sökes. — Sök!

HENRIETTE

tyst.

ADOLPIIE.

Men låt icke ansökningstiden gå ut, ty då kan Du hårdna och ramla ner i det ohjelpliga.

HENRIETTE efter en tystnad.

Är samvete fruktan för straffet?

ADOLPHE.

Nej, det är vår bättre menniskas afsky för vår sämres ogerningar.

HENRIETTE.

Då har jag bestämdt samvete också?

ADOLPHE.

Visst har Du det; men . . .

HENRIETTE.

Säg Adolphe, är Du hvad man kallar religiös? ADOLPIIE.HENRIETTE.

Det är så underligt alltsammans. — Hvad är religion för något?

ADOLPHE.

Ja ser Du, det vet jag inte! och jag tror ingen kan säga det. Det förefaller mig ibland vara ett straff, ty ingen far religion som icke har ett ondt samvete . . .

HENRIETTE.

Ja, det är ett straff. . . Nu vet jag hvad jag skall göra. Farväl Adolphe!

ADOLPHE.

Du reser?

HENRIETTE.

Ja, jag reser. Dit Du sade. — Farväl min vän! Farväl Fru Cathérine!

FRU CATHÉRINE.

Ska det bära af så hastigt?

HENRIETTE.

Ja-

ADOLPHE.

Vill Du att jag skall följa Dig?HENRIETTE.

Det ska vi inte göra! Jag vill gå ensam, ensam som jag kom hit in, en vårdag, troende mig höra hit, dit jag icke hörde; troende att det fanns något som kallades frihet, som icke fins! Farväl!

Går.

FRU CATHÉRINE.

Jag önskade att aldrig denna dam kom igen, och att hon aldrig kommit hit!

ADOLPHE.

Hvem vet, om icke hon har haft någon uppgift här? Och i alla fall förtjenar hon medlidande, obegränsadt medlidande!

FRU CATHÉRINE.

Det förnekar jag inte, ty det förtjena vi alla . . .

ADOLPHE.

Hon har till och med gjort mindre ondt än vi. . .

FRU CATHÉRINE.

Möjligt, men icke troligt.

ADOLPHE.

Alltid är Ni sträng*Fru Cathérine; säg en sak: har Ni aldrig gjort något ondt?FRU CATHÉRINE häpen.

Jo visst, efter som jag är en syndig menniska. Men den som har gått ner sig på svag is har rättighet och skyldighet säga åt andra: gå inte dit! Och utan att derför behöfva anses sträng eller obarm-hertig. Sa jag inte åt herr Maurice med samma damen trädde in: akta Er, gå inte dit! Så gick han dit, och så blef han der. Det är som okynniga och sjelfkloka barn, och den som bär sig åt så, han skall ha bas som en olydig pojke!

ADOLPIIE.

Har han inte fatt bas då?

FRU CATHÉRINE.

Jo, men det tycks inte vara tillräckligt, för han går och beklagar sig ännu.

ADOLPHE.

Det är en mycket populär tolkning på den invecklade frågan.

FRU CATHERINE.

Basch, Ni går och filosoferar öfver Era dåligheter och medan Ni håller på ännu, så har polisen kommit och löst gåtan. Låt mig nu vara i fred och räkna!

ADOLPHE.

Der ha vi Maurice!FRU CATHÉRINE. Ja, Gud välsigne honom!

MAURICE in, upphettad; sätter sig hos Adolphe.

God afton!

FRU CATHÉRINE nickar och fortsätter räkna.

ADOLPHE.

Hur är det med Dig?

MAURICE.

Jo, nu börjar det reda ut sig!

ADOLPHE lemnar en tidning, som Maurice ej tar emot.

Du har således läst tidningen?

MAURICE.

Nej, jag läser icke tidningar mer; det står bara infamier!

ADOLPHE.

Nå men så läs den då först. . .

MAURICE.

Nej jag vill inte! — Det är bara lögner. Men här skall Du få höra ett nytt uppslag. — Kan Du gissa hvem som har begått mordet?ADOLPHE.

Ingen! Ingen!

MAURICE.

Vet Du var Henriette uppehöll sig den qvart som barnet var ensamt? — Jo, hon var der! Och det är hon som har gjort det!

ADOLPHE.

Du är galen, menniska!

MAURICE.

Icke jag, men Henriette är galen, ty hon misstänker mig, och hon har hotat med angifvelse!

ADOLPHE.

Henriette var nyss här och sade samma ord som Du! Ni äro galna båda två, ty det är nu be-visadt af ny läkareundersökning att barnet dött i en känd sjukdom, hvars namn jag glömt.

MAURICE.

Det är osant!

ADOLPHE.

Så sa hon också. Men protokollet står tryckt i tidningen.

MAURICE.

Protokollet! Ja, då är det förfalskadt!ADOLPHE.

Det sa hon också. — Ni ha samma sinnessjukdom båda två; men med henne kom jag så långt att hon insåg sitt vansinne.

MAURICE.

Hvart gick hon?

ADOLPHE.

Hon reste långt bort för att börja ett nytt lif. MAURICE.

Hm, hm! — Var Du på begrafningen? ADOLPHE.

Ja, jag var der.

MAURICE.

Nåå?

ADOLPHE.

Jo, Jeanne var resignerad och hade inte ett hårdt ord för Dig.

MAURICE.

Det var en god qvinna.

ADOLPHE.

Hvarför öfvergaf Du henne, då?MAURICE.

Jag var galen, öfvermodig i synnerhet, och så drack vi champagne . . .

ADOLPHE.

Förstår Du nu hvarför Jeanne grät när Du drack champagne?

MAURICE.

Ja, nu förstår jag! — — — Och derför har jag redan skrifvit till henne och bedt om förlåtelse.

— •— — Tror Du att hon förlåter mig?

ADOLPHE.

Det tror jag hon gör, ty hon kan ej hata.

MAURICE.

Tror Du att hon förlåter mig rigtigt, så att hon skulle vilja återknyta?

ADOLPHE.

Det vet jag deremot inte! Du har ju gifvit sådana bevis på din trolöshet att hon svårligen kan anförtro sitt öde åt Dig längre!

MAURICE.

Ja, men jag känner att hennes tycke ej slocknat än; jag vet att hon skall komma igen.ADOLPHE.

Hur vet Du det; hur kan Du tro det? Du misstänkte ju henne och hennes hederlige bror för att ha af hämnd skickat polisen för att prostituera Henriette.

MAURICE.

Det tror jag inte längre; det vill säga den der Emile är nog en gök.

FRU CATHÉRINE.

Hör nu, hvad säger Ni om herr Emile, han är visserligen bara arbetare, men om alla voro så korrekta som han! Der fins inte en skavank, men der fins förstånd och takt!. . .

ÉMILE

in.

Herr Gérard?

MAURICE.

Det är jag.

ÉMILE.

Förlåt, men jag hade något att säga enskildt.

MAURICE.

Var så god och tala, vi äro bara vänner här . . .

ABBÉN in; sätter sig.ÉMILE med en blick åt Abbén.

Kanske i alla fall. . .

MAURICE.

Gör ingenting; Abbén är också en vän fastän vi ha olika meningar.

ÉMILE.

Herr Gérard vet hvem jag är; min syster har endast bedt mig lemna detta paket som svar på Ert bref.

MAURICE mottager paketet och öppnar det.

ÉMILE.

Nu vill jag endast tillägga, då jag ju är liksom målsman för min syster, att jag på hennes och egna vägar erkänner herr Gérard fri från alla förpligtelser, då det naturliga bandet upphört existera.

MAURICE.

Men Ni måste bära agg till mig!

ÉMILE.

Måste jag? Nej, det förstår jag inte. Deremot skulle det vara mig kärt fa en förklaring från Er herr Gérard, här i Era vänners närvaro, att Ni hvar-ken tror mig eller syster om en sådan låghet att ha skickat polisen på fröken Henriette.MAURICE.

Ja g ber att få återtaga det yttrandet, och erbjuder min ursäkt, om den godkännes.

Emile.

Den godkännes. Och jag önskar alla en god afton.

Går.

ALLA.

God afton.

MAURICE.

Halsduken och handskarne, som Jeanne gaf mig till aftonens föreställning, och som jag tillät Henriette kasta i kakelugnen. Hvem har snappat opp det? Allt gräfs opp, allt går igen! — Och när hon gaf mig det på kyrkogården sa hon att jag skulle vara fin och vacker så de andra tyckte om mig också. — Sjelf stannade hon hemma. — Detta kränkte henne för djupt, och med rätta! Jag kan icke vara i hederliga menniskors sällskap. Äh! Har jag gjort detta? Spottat på en gåfva af godt hjerta, hånat ett offer till min välfärd. Detta kastade jag bort för — en lagerkrans som ligger på sopbacken och en byst som skulle stått på skampålen! — Herr Abbé, nu går jag öfver till Er.

ABBÉN.

Välkommen!MAURICE.

Säg mig det ord jag behöfver.

ABBÉN.

Menar Ni att jag skall motsäga Era sjelfföre-bråelser och upplysa Er om att Ni intet ondt gjort?

MAURICE.

Säg det rätta ordet!

ABBÉN.

Med Ert tillstånd får jag då säga att jag funnit Ert beteende lika afskyvärdt som Ni sjelf funnit det.

MAURICE.

Hvad skall jag göra, hvad skall jag göra för att komma ur detta?

ABBÉN.

Det vet Ni lika väl som jag.

MAURICE.

Nej, jag vet blott att jag är förlorad; att mitt lif är förstördt, min bana stängd, mitt anseende för evigt förloradt i denna verlden.

ABBÉN.

Och derför söker Ni en ny existens i en annan bättre verld, som Ni nu börjar tro på?MAURICE.

Så är det.

ABBÉN.

Ni har lefvat efter köttet, och vill nu lefva efter anden! Är Ni då säker att denna verlden icke har några lockelser mer för Er?

MAURICE.

Inga! Äran ett sken, guld torra löf, qvinnor rusdrycker! — Låt mig gömma mig bakom Era vigda murar och glömma denna ohyggliga dröm som varat

i två dygn och räckt två evigheter.

ABBÉN.

Väl! Men här är icke platsen att ingå i närmare spörsmål. Låt oss stämma möte i Saint-Ger-main denna afton klockan nio! Jag predikar nemligen för Saint-Lazares penitentiarier och det kan bli Ert första steg på botgöringens hårda väg!

MAURICE.

Botgöringen?

ABBÉN.

Ja, Ni önskade ju . ..

MAURICE.

Jo jo!ABBÉN.

Sedan ha vi vigilier mellan klockan tolf och två!

MAURICE.

Det skall bli herrligt!

ABBÉN.

Gif mig Er hand! att Ni icke ser Er tillbaka!

MAURICE reser sig, ger handen.

Här min hand och hela mitt sinne!

PIGAN in från köket.

En telefon till Herr Maurice!

MAURICE

Från hvem?

PIGAN.

Från teatern.

MAURICE

vill lös från Abbén, men denne håller fast handen.

ABBÉN till Pigan.

Fråga hvad det är om?PIGAN.

Jo det frågades om icke Herr Maurice kommer på föreställningen i afton.

ABBÉN

till Maurice, som vill slita sig lös.

Nej, jag släpper icke!

MAURICE.

Hvad är det för en föreställning?

ADOLPHE.

Hvarför vill Du icke läsa tidningen?

FRU CATHÉRINE OCH ABBÉN.

Han har inte läst tidningen!

MAURICE.

Det är bara lögner och förtal! —-Till Pigan.

Svara teatern att jag är upptagen i afton; jag ska gå i kyrkan!

PIGAN går ut i köket.

ADOLPHE.

Efter Du inte vill läsa tidningen skall jag säga Dig att teatern upptagit Din pjes sedan Du blifvitrehabiliterad, och att Dina litterära vänner ha arrangerat en hyllning åt Dig för öppen ridå denna afton, en hyllning åt Din obestridliga talang.

MAURICE.

Det är inte sant.

ALLA.

Det är sant.

MAURICE efter en tystnad.

Det hade jag icke förtjent.

ABBÉN.

Bra.

ADOLPHE.

Än vidare, Maurice!

MAURICE med ansigtet doldt i händerna.

Vidare!

FRU CATHÉRINE.

Hundra tusen francs! Ser han att de kom igen, nu! Och villan utanför staden! Allt kommer igen, utom fröken Henriette!ABBÉN

ler.

Fru Cathérine ska ta den här saken lite allvarligare !

FRU CATHÉRINE.

Nej, vet Ni, jag kan inte, jag kan inte hålla mig allvarsam.

Gapskrattar i näsduken.

ADOLPHE.

Du, Maurice, det är klockan åtta på teatern! ABBÉN.

Men det är klockan nio i kyrkan!

ADOLPHE.

Maurice!

FRU CATHÉRINE.

Herr Maurice; få vi höra slutet nu!

Lägger hufvut på bordet och armarne omkring.

ADOLPHE.

Lös honom, herr Abbé!

ABBÉN.

Neej! Jag hvarken löser eller binder, det skall han göra sjelf!MAURICE reser sig.

Nåväl, jag går med abbén.

ABBÉN.

Nej, min unge vän; jag har intet att ge Er annat än de skrupenser som Ni kan ge Er sjelf! Och Ni har skyldigheter mot Er sjelf och Ert goda rykte. Att Ni kommit ifrån denna saken så fort, är för mig ett tecken att Ni lidit ut Ert pensum så intensivt som om det varit evigheter. Och när Försynen gifvit Er absolution, så har jag intet att tilllägga.

MAURICE.

Hvarför straffades jag så hårdt då jag var oskyldig?

ABBÉN.

Hårdt? Två dygn bara! Och oskyldig var Ni icke, ty våra tankar, ord, begär äro också ansvariga, och Ni mördade i tankarne, då Er onda vilja önskade lifvet ur Ert barn.

MAURICE.

Ni har rätt. — Men mitt beslut är fast; i afton möter jag Er i kyrkan för att göra upp detta med mig sjelf -—- men i morgon går jag på teatern.

FRU CATHÉRINE.

Bra löst, herr Maurice!ADOLPHE.

Ja, det var lösningen. Ouff!

ABBÉN.

Ja, det var det!

Ridå.

*

AKT I.

Öfre cypressallén på kyrkogarden Montparnasse i Paris. Man ser i fonden grafkapell och stenkors med inskriptionen O crux! Ave Spes unica! samt den murgrönsklädda qvarnruinen.

En sorgklädd qvinna välklädd ligger på knä vid en blomsterprydd graf, och mumlar böner.

JEANNE

går fram och åter som om hon väntade någon.

MARION

leker med vissna blommor, som hon tager ur en skräphög

på gången.

ABBÉN

går längst bort i allén och läser sitt brcvarium.

VAKTEN in; till Jeanne.

Hör nu, det är inte någon lekplats-här.

JEANNE

undergifvet.

Jag går endast och väntar någon, som snart måste vara här . . .VAKTEN.

Det är möjligt, men man får icke ta några blommor . . .

JEANNE till Marion.

Lägg bort blommorna, mitt barn!

ABBÉN fram, helsas af Vakten.

Får icke barnet leka med de bortkastade blommorna, vakt?

VAKTEN.

Reglementet förbjuder hvarje vidrörande äfven af de bortkastade blommorna, emedan de anses medföra smittämnen — om det så är sant eller ej.

ABBÉN till Marion.

I så fall återstår oss endast att lyda! Hvad heter Du min lilla vän?

MARION.

Jag heter Marion.

ABBÉN.

Och din pappa, då?

MARION tiger och biter sig i fingret.ABBÉN.

Förlåt min fråga, fru; den var icke illa menad och jag pratade endast för att lugna den lilla.

Vakten har gått.

JEANNE.

Det förstod jag strax, ärevördige fader, och jag önskade Ni ville säga något lugnande åt mig också, som är mycket orolig efter att ha gått och väntat här i tvä timmar.

ABBÉN.

I två timmar, och på honom! Tänk hvad menskorna kunna plåga hvarandra. O Crux, Ave Spes unica!

JEANNE.

Ja, hvad betyder det som står skrifvet här öfverallt?

ABBÉN.

Det betyder: O kors! vårt enda hopp!

JEANNE.

Är det vårt enda?

ABBÉN.

Vårt enda, säkra!

JEANNE.

Jag tror snart Ni har rätt, min fader!ABBÉN.

Vågar jag fråga hvarför?

JEANNE.

Ni har redan gissat det. När han låter qvinnan och barnet vänta två timmar på en kyrkogård, då är slutet icke långt borta.

ABBÉN.

Och när han öfvergifvit Er, då . . .

JEANNE.

Få vi gå i floden!

ABBÉN.

Ah nej, åh nej!

JEANNE.

Jo jo!

MARION.

Jag vill gå hem, mamma, för jag är hungrig.

JEANNE.

Mitt älskade barn, litet tålamod till och vi ska straxt få gå.

ABBÉN.

Ve, ve dem som kalla ondt godt och godt ondt!JEANNE.

Hvad gör qvinnan der vid grafven?

ABBÉN.

Hon synes tala vid den döda.

JEANNE.

Inte kan man väl det?

ABBÉN.

Hon tycks kunna det.

JEANNE.

Det skulle således icke vara slut på eländet när det är slut en gång?

ABBÉN.

Och det vet Ni icke?

JEANNE.

Hvar får man veta det!

ABBÉN.

Hm! När Ni nästa gång känner Er behöfva upplysning om den bekanta saken så sök mig i Saint Germains Vår-Fru-Kapell. — Der kommer visst den Ni väntar?JEANNE

generad.

Det är inte han, men jag känner honom ändå . . .

ABBÉN till Marion.

Farväl lilla Marion! Gud skydde dig!

Kysser barnet; går.

I Saint Germain des Prés!

EMILE

in.

God dag, syster; hvad gör Du här?

JEANNE.

Jag väntar Maurice.

EMILE.

Då får Du nog vänta, för jag såg honom på boulevarden i frukostsällskap för en timme sedan.

— God dag lilla Marion!

Kysser barnet.

JEANNE.

Det var fruntimmer med?

EMILE.

Ja, naturligtvis; men det far man icke tala på. Han är ju teaterförfattare och skall ha ny pjes frami denna qväll. Sannolikt var det några af hans aktriser.

JEANNE.

Kände han igen dig?

EMILE.

Nej; han vet inte hvem jag är, och det kan vara onödigt också; jag känner min plats som arbetare och tycker inte om nedlåtenhet från dem som äro öfver mig.

JEANNE.

Men om han lemnar oss på bar backe?

EMILE.

Ja ser Du, när den stunden kommer, så far jag nog lof att föreställa mig. Men sådant motser Du ju icke, då han verkligen håller af Dig, och framför allt är fästad vid den lilla.

JEANNE.

Jag vet inte, men jag anar att det förestår mig något förskräckligt!

EMILE.

Har han lofvat dig äktenskap?

JEANNE.

Nej, han har icke lofvat, men han har gifvit mig förhoppningar.EMILE.

Ja, förhoppningar! Mins Du, hvad jag sa dig i början: hoppas intet, för de öfre gifta sig icke nedåtl

JEANNE.

Men det har man sett förr.

EMILE.

Det har "man visserligen; men skulle Du sjelf trifvas i hans omgifning? Det tror jag icke, ty Du skulle icke förstå hvad de säga ens. Jag äter ibland — i köket! —- på hans matställe, och jag begriper inte ett ord af hvad de talar.

JEANNE.

Jaså, Du äter der?

EMILE.

Ja, i köket!

JEANNE.

Tänk, han har aldrig bedt mig dit.

EMILE.

Det kan Du hålla honom räkning för, och det betyder att han respekterar sin Marions mor; ty det är ett besynnerligt damsällskap der.

Såä?

JEANNE.EMILE.

Men Maurice bryr sig aldrig om damerna; nej, det fins något juste hos den mannen.

JEANNE.

Det menar jag också, men när det kommer en qvinna i vägen, så blir ju en man galen.

EMILE

ler.

Hvad Du säger! —- Men hör på; behöfver Du pengar?

JEANNE,

Nej, inte det.

EMILE.

Då går det ännu an. — Se der! Se der! nere i allén! nu kommer han. Och då går jag! Farväl barn!

JEANNE.

Han kommer? Ja det är han!

EMILE.

Gör honom icke galen nu — med Din svartsjuka, Jeanne!

Går.

JEANNE.

Visst inte!MAURICE

in.

MARION

springer emot honom och upptages i hans famn.

Pappa! Pappa!

MAURICE.

God dag, god dag, mitt älskade barn!

Helsar Jeanne.

Jeanne! Kan Du förlåta mig att jag låtit Er vänta så, kan Dur

JEANNE.

Visst kan jag det!

MAURICE.

Men säg det så, att det hörs Du förlåter mig! JEANNE.

Kom ska jag hviska Dig!

MAURICE

nalkas.

JEANNE kysser honom på kinden.

MAURICE.

Jag hörde inte.JEANNE kysser honom på munnen.

MAURICE.

Nu hörde jag! — Nå! — Du vet ju att i denna dag skal! mitt öde afgöras; min pjes skall spelas och har alla utsigter att lyckas, eller misslyckas . ..

JEANNE.

Jag skall bedja för Dig, så lyckas Du!

MAURICE.

Tack, om det icke gagnar, så skadar det icke.

— Ser Du der nere i dalen der solröken står; der ligger Paris! I dag vet icke Paris hvem Maurice är, men om tjugufyra timmar skall den veta det. Rökmolnet, som dolt mig i trettio år skall skingras när jag blåser på det, och jag skall synas, jag skall ta gestalt och börja vara någon. Fienderna, det vill säga alla som vilja göra det jag gjort, skola vrida sig i smärta som skall vara min vällust, ty de skola lida mina lidanden.

JEANNE.

Säg icke så! icke så!

MAURICE.

Jo, emedan det är så.

JEANNE.

Ja, men säg det icke! — Och sedan?MAURICE.

Sedan äro vi under tak, och Du och Marion skola bära det namn som jag gjort ryktbart.

JEANNE.

Du älskar mig då?

MAURICE.

Jag älskar Er båda, lika mycket, kanske dock mest Marion ...

JEANNE.

Det gläder mig, ty mig kan Du ledsna på, men ej på henne!

MAURICE.

Du litar icke på mina känslor gentemot Dig?

JEANNE.

Jag vet icke, men jag fruktar något, fruktar något förfärligt. . .

MAURICE.

Du är trött och utledsen af den långa väntan som jag än en gång ber Dig förlåta. Hvad har Du att frukta?

JEANNE.

Det oförutsedda; det man kan ana, utan att man har bestämda skäl . . .MAURICE.

Men jag anar endast framgång och på bestämda grunder: teaterfolkets säkra instinkt och deras er farenhet af publiken, för att icke tala om deras personliga kännedom om kritiken! Så, nu skall Du lugna Dig .. .

JEANNE.

Jag kan icke, jag kan icke! Vet Du att det var en abbé här nyss som talte vackert vid oss; min tro som Du, icke utplånat, men strukit öfver som när man kritar fönster, fann jag följaktligen icke till hands, men den gamle for

med handen öfver kritningen, ljuset föll in och man kan åter se att herrskapet är hemma. — Jag skall bedja för dig i afton i Saint-Germain!

MAURICE.

Nu blir jag rädd!

JEANNE.

Fruktan för Gud är vishetens begynnelse.

MAURICE.

Gud? Hvad är det? Hvem är han?

JEANNE.

Det är Han som skänkte glädje åt Din ungdom och kraft åt Din mannaålder! Och det är han som skall stödja oss i det förfärliga som förestår.MAURICE.

Hvad förestår oss? Hvad vet Du? Hvad har Du fått veta det? Det som inte jag vet?

JEANNE.

Det kan jag icke säga; jag här icke drömt något, icke sett, icke hört; men under dessa två förskräckliga timmar har jag genomlefvat så oändligt mycket smärtsamt att jag är beredd på det allra värsta.

MARION.

Nu vill jag gå hem, mamma, för jag är hungrig.

MAURICE.

Du skall få gå hem, mitt älskade barn.

Tar henne i famnen.

MARION

ömmar.

Oh! Du gör mig illa, pappa.

JEANNE.

Vi måste hem till middagen! Alltså, farväl Maurice! Och lycka till!

MAURICE

till Marion.

Hvar gjorde jag Dig illa; mitt lilla barn vet väl att jag icke vill Dig annat än godt;MARION.

Följ med oss hem då, om Du är snäll!

MAURICE till Jeanne.

Tänk Dig, att när jag hör barnet säga så, är det som om jag borde lyda henne; men så kommer förnuftet och pligten . . . Farväl, min dotter! Kysser barnet, som lägger armarne om hans hals.

JEANNE.

När Kåkas vi igen?

MAURICE.

I morgon min vän, råkas vi! Och då för att aldrig mer skiljas.

JEANNE omfamnar honom.

Aldrig, aldrig skiljas mer.

Hon gör korstecknet på hans panna.

Gud skydde dig!

MAURICE mot sin vilja rörd.

Min älskade, dyra Jeanne!

Jeanne och Marion gå åt höger; Maurice åt venster. Derpå vända de sig om på samma gång och kasta slängkyssar åt hvaran n.MAURICE

tillbaka.

Jeanne! Jag skäms! Alltid skall jag glömma Dig, och Du är den sista som gör Dig påmind. Här är ju biljetten till aftonen!

JEANNE.

Tack, min vän, men — Du skall vara på Din post ensam; och jag skall vara på min — hos Marion.

MAURICE.

Ditt förstånd är lika stort som Ditt hjertas godhet; ja, jag bedyrar att icke en annan qvinna skulle ha offrat ett nöje för att göra sin man en tjenst. . . Jag behöfver röra mig fritt i afton, och på slagfältet tar man icke med sig qvinnor och barn — och det förstod Du!

JEANNE.

IVIaurice! Tänk icke för högt om en obetydlig qvinna som jag är, ty det bespar Dig illusioner! — Men nu skall Du se att jag är lika glömsk som Du var. — Här har jag ju köpt en halsduk och ett par handskar som jag tänkt Du skulle till min ära bära på Din hedersdag . . .

MAURICE kysser hennes hand.

Tack, mitt barn!JEANNE.

Och så, Maurice! glöm inte, som Du så ofta gör ... att gå till frisören — jag vill Du skall vara vacker, så att andra också tycka om Dig . . .

MAURICE.

Du är icke svartsjuk, Du!

JEANNE.

Nämn icke det ordet, ty det väcker onda tankar. MAURICE.

Vet Du, att i denna stund skulle jag kunna af-stå från aftonens seger — ja, jäg skall segra! . . .

JEANNE.

Tyst! tyst! tyst!

MAURICE.

Och följa Er hem!

JEANNE.

Men det skall Du icke! — Gå; ditt öde väntar på Dig!

MAURICE.

Farväl då! Och må det ske som skall ske! Går.

JEANNE ensam med Marion.

O Crux! ave spes unica!Crémeriet. Till höger en buffet med ett aqvarium med guldfiskar, grönsaker, frukter, konserver etc. Längre bort ingångsdörren. Fonden: dörr ut till köket, der arbetare hållas; köket har synlig utgång till trädgården. Till venster i fonden är disken upphöjd öfver golfvet och skänkhyllor med allehanda buteljer. Till höger ett långt bord med marmorslcifva utmed väggen och ett parallelt med detsamma fram på golfvet; halmstolar vid borden. Väggarne äro fyllda med målningar.

FRU CATHERINE sitter vid disken.

MAURICE

står lutad mot disken med hatten på hufvudet, röker en cigarett.

FRU CATHÉRINE.

Det är alltså i afton det smäller för er, herr Maurice?

MAURICE.

Ja, i afton!

FRU CATHÉRINE.

Är Ni orolig då?

MAURICE.

Kaf lugn!FRU CATHÉRINE.

Jag önskar Er lycka i alla fall, och Ni förtjenar det, herr Maurice, efter att ha kämpat med svårigheter som Edra.

MAURICE.

Tack fru Cathérine! Ni har varit mycket god mot mig, och utan Er hjelp skulle jag varit under isen vid detta laget.

FRU CATHÉRINE.

Det ska vi inte tala om nu; jag hjelper der jag ser arbete och god vilja, men jag tycker inte om att bli exploaterad. — Kan vi lita på att Ni kommer hit efter teaterns slut och låter oss dricka ett glas med Er?

MAURICE.

Det kan Ni lita på; naturligtvis, efter som jag lofvat Er först!

HENRIETTE

in från höger.

MAURICE

vänder sig om; lyfter hatten; fixerar Henriette, som betraktar

honom noga.

HENRIETTE till fru Cathérine.

Herr Adolphe är icke kommen?FRU CATHÉRINE.

Nej, min fru! Men han kommer straxt. Var god och sitt ner.

HENRIETTE.

Tack! Men jag väntar honom hellre utanför

Går.

MAURICE.

Hvem , . . var . .. det?

FRU CATHÉRINE.

Det var ju herr Adolphes väninna!

MAURICE.

Var . . . det. . . hon?

FRU CATHERINE.

Har Ni inte sett henne?

MAURICE.

Nej; han har ju gått och gömt henne för mig, alldeles som om han vore rädd att jag skulle ta henne från honom.

FRU CATHÉRINE.

Haha! — Hur tyckte Ni hon såg ut då?

MAURICE.

Såg ut? Låt se; det kan jag inte säga. — Jag såg henne inte, för det var som om hon flögmig i famnen med ens, kom mig så nära att jag icke fick synhåll. Och hon lemnade märke efter sig i luften; jag ser henne ju ännu som hon står der

han gar framåt dörren och gör en gest som om han lade armen om lifvet på någon

. . . aj!

gör en gest som om han stack sig i fingret

hon har ju nålar i klädningslifvet. Det är en sån der som sticks!

FRU CATHÉRINE ler.

Ni är för galen med Era damer!

MAURICE.

Ja, det är galet, det är galet! Men vet Ni hvad, fru Cathérine! Jag går innan hon kommer igen, för annars, annars’. . . Det var en förfärlig qvinna!

FRU CATHÉRINE.

Ni är rädd?

MAURICE.

Ja, jag är rädd för mig, och rädd om några andra. . .

FRU CATHÉRINE.

Nå, så gå då!

MAURICE.

Tänk att när hon sög sig ut genom dörren så uppstod en liten hvirfvelvind som drog mig med . . .skratta Ni. . . men Ni kan se hur palmen der på buffeten rör sig ännu! Det var en satans qvinna!

FRU CATHÉRINE.

Men så gå då, menniska, innan Ni blir splitt galen!

MAURICE.

Jag vill gå, men jag kan inte. . . Tror ni på ödet, fru Cathérine?

FRU CATHÉRINE.

Nej, jag tror på den gode Guden, som hjelper oss mot onda magter, om vi be honom vackert.

MAURICE.

Alltså, onda magter i alla fall! — Är det inte de som höras i farstun nu?

FRU CATHÉRINE.

Jovisst, det frasar ju om henne som när lärfts-krämarn rifver af tygstycket. Gå! ut! ut! genom köket!

MAURICE

störtar mot köksdörren, men törnar mot Emile.

EMILE.

Tusen gånger om ursäkt!

Retirerar.ADOLPHE först; efter Henriette.

Nej, se Maurice! God dag, god dag? Får jag presentera min väninna för min bäste och äldste vän. Fröken Henriette för herr Maurice.

MAURICE helsar stelt.

Särdeles angenämt!

HENRIETTE.

Vi ha sett hvarann förr.

ADOLPHE.

Se så! när då, om jag får fråga?

MAURICE.

Alldeles nyss! Här inne.

ADOLPHE.

Jaså! — Nå, nu får Du inte gå förrän vi pratats vid lite.

MAURICE efter en afsides vink från fru Cathérine.

Ack om jag bara hade tid!

ADOLPHE.

Tag Dig! Vi ska inte sitta länge.HENRIETTE.

Jag ska inte störa, om herrarne ha affärer att tala om.

MAURICE.

Vi ha bara dåliga affärer, som man inte talar om.

HENRIETTE.

Då tala vi om annat då!

Tar hans hatt och hänger upp.

Så, var nu snäll, så far jag . göra den store författarens bekantskap!

FRU CATHÉRINE. ger en vink åt Maurice, som denne ej märker.

ADOLPHE.

Det är rätt, Henriette, fånga in honom Du!

De sätta sig vid ett bord.

HENRIETTE till Maurice.

Ni har en god vän i Adolphe, herr Maurice; han talar aldrig om annat än Er, och så, att jag ofta känt mig tillbakasatt. . .

ADOLPHE.

Ja säg det! Henriette har å sin sida aldrig lemnat mig någon ro för Dig, Maurice. Hon hat-läst dina skrifter och vill veta hvar Du fått det ifrånoch det; hon har frågat mig hur Du såg ut, hur gammal Du var, hvad Du mest tyckte om, med ett ord: jag har haft Dig till morgon, middag och qväll, så att vi liksom lefvat i hop vi tre.

MAURICE

till Henriette.

Kära hjertans, hvarför kom Ni inte hit och beså̊g underverket, så hade Er nyfikenhet blifvit stillad i rappet?

I-IENRIETTE.

Adolphe ville inte!

ADOLPIIE

generad min.

HENRIETTE.

Inte för att han var svartsjuk . . .

MAURICE.

Hvarför skulle han vara det, då han visste att mina känslor voro bundna på annat håll . . .

HENRIETTE.

Han måtte inte ha litat på Era känslors varaktighet.

MAURICE.

Det förstår jag inte; ty jag är ökänd för mina böjelsers beständighet...ADOLPHE.

Det var icke heller . . .

HENRIETTE afbryter honom.

Derför kanske att Ni icke varit utsatt för eld-profven . . .

ADOLPHE.

Åh, då känner Du . . .

HENRIETTE

afbryter.

... ty en trogen man har verlden ännu icke sett.

MAURICE.

Då skall den få se en!

HENRIETTE.

Hvar?

MAURICE.

Här!

HENRIETTE

skrattar.

ADOLPHE.

Ja, det låter ju . . .HENRIETTE

af bryter; vänder sig fortfarande och alltjemt till Maurice.

Tror Ni att jag litar på min gode Adolphe längre än ett qvartal?

MAURICE.

Jag har ingen grund att jäfva er brist på förtroende, men för Adolphes trofasthet går jag i borgen!

HENRIETTE.

Det behöfver Ni icke . . . jag pratar bredvid munnen, och jag tar tillbaka . . . icke blott för att jag skall känna mig mindre dålig än Ni, utan derför att det är så. . . Det är en ovana jag fatt att bara se dåligheter och jag fortsätter mot bättre vetande. Men, om jag skulle umgås med Er två en längre tid, blef jag god igen i Ert sällskap. Förlåt, Adolphe!

Hon lägger handen pa hans kind.

ADOLPHE.

Du talar alltid så ondt och handlar alltid rätt; hvad Du tänker — det vet jag inte.

HENRIETTE.

Hvem vet sådant?

MAURICE.

Skulle man stå till svars för sina tankar, hvem kunde då ega bestånd?HENRIETTE.

Har Ni också onda tankar?

MAURICE.

Ja, naturligtvis liksom jag i drömmen begår de grymmaste gerningar . . .

HENRIETTE.

I drömmen; ja! Tänk att jag . . . nej jag skäms att tala om det. . .

MAURICE.

Gå på! Gå på!

HENRIETTE.

Jag drömde i natt att jag helt lugnt dissekerade upp bröstmusklerna på Adolphe — jag är nämligen bildhuggare — och han som alltid är snäll gjorde intet motstånd utan hjelpte mig med svårigheterna, ty han kan mer anatomi än jag.

MAURICE.

Var han som död då?

HENRIETTE.

Nej, han lefde.

MAURICE.

Det var otäckt. Och Ni led inte af det?HENRIETTE.

Inte alls, och det är just hvad som förvånar mig, ty jag är ganska känslig för andras lidanden

— är det sannt Adolphe?

ADOLPHE.

Fullkomligt sannt; och i ovanlig grad till och med, ja mot djur icke minst.

MAURICE.

Jag är deremot temligen okänslig såväl för egna som för andras lidanden . . .

ADOLPHE.

Nu ljuger han på sig sjelf! Madame Cathérine, är det inte så?

MADAME CATHÉRINE.

Her Maurice är den beskedligaste tok jag känner. Kan man tänka sig att han höll på att hemta polisen derför att jag inte bytte vatten åt guld-fiskarne . . . just de der som stå på bordet ... Se, se, det är som de hörde hvad jag sa' . . .

MAURICE.

Hör nu, vi sitter här och tvår oss hvita som englar, och ända äro vi i stort taget färdiga till hvarje städadt nidingsdåd bara det gäller äran, guldet eller qvinnan. — Ni är skulptör alltså, min fröken?HENRIETTE.

Något litet 1 — Tillräckligt dock för att gö a en byst; och för att göra Er, som länge varit min dröm, tror jag mig fullt kapabel.

MAURICE.

Var så god! Den drömmen kan ju besannas i hast åtminstone 1

HENRIETTE.

Men jag vill börja se Er efter denna aftons succés, då Ni först är den Ni skulle bli.

MAURICE.

Så segerviss ni är.

HENRIETTE.

Ja! Det står skrifvet i Ert ansigte att Ni skall segra i detta slag, och Ni måtte känna det på Er sjelf. . .

MAURICE.

Hur så?

HENRIETTE.

Då jag känner det! Vet Ni att jag var sjuk denna morgon, och nu är jag frisk.

ADOLPHE börjar bli förstämd.MAURICE

förlägen.

Hör nu, jag har en teaterbiljett öfver — men blott en. Jag ställer den till Adolphes förfogande.

ADOLPHE.

Tack min vän, men jag afstår den åt Henriette.

HENRIETTE.

Nå, men skall det gå anf

ADOLPHE.

Hvarför skulle det icke det? — Jag går ju för öfrigt aldrig på teatern emedan jag ej fördrager hettan.

HENRIETTE.

Kommer Du och hemtar mig åtminstone efter spektaklets slut?

ADOLPHE.

Om Du håller strängt på det. Eljes återvänder Maurice hit, der vi vänta honom.

MAURICE.

Du kan gerna göra Dig omak att komma, jag ber Dig derom, jag bönfaller, hör Du . . . och om Du icke vill utanför teatern, så i Auberge des Adrets, der Du väntar oss ... Är det afgjordt?ADOLPHE.

Vänta nu; Du har en förmåga att afgöra frågor till Din förmån, innan man hunnit reflektera öfver saken.

MAURICE.

Hvad är det att reflektera öfver, om Du skall hemta Din dam eller icke.

ADOLPHE.

Du vet icke hvad den obetydliga handlingen kan innebära, men jag anar det.

HENRIETTE.

Schy — schy -— schy! Inte skrocka i solskenet! Må han komma eller icke, alltid hitta vi tillbaka!

ADOLPHE

har rest sig.

Nu måste jag i alla fall gå —- jag har modell. Farväl med Er! — Lycka till, Maurice! I morgon är Du öfver på andra sidan! Farväl Henriette!

HENRIETTE.

Ska Du verkligen gå?

Måste!

ADOLPHE.MAURICE.

Farväl då! Vi ses igen!

ADOLPHE går; helsande fru Cathérine.

HENRIETTE.

Tänk att vi fingo råkas slutligen!

MAURICE.

Finner Ni det så märkvärdigt?

HENRIETTE.

Det ser ut som om det måste ske, då Adolphe gjort allt för att hindra det!

MAURICE.

Har han det?

HENRIETTE.

Det har Ni väl märkt!

MAURICE.

Jag har märkt det, men hvarför skall Ni säga det? HENRIETTE.

Jag måste!

MAURICE.

Inte måste jag säga Er att jag nyss ämnade springa ut köksvägen för att slippa möta Er, men att jag hindrades af en gäst, som stängde dörren.HENRIETTE.

Hvarför skulle Ni tala om dét nu?

MAURICE.

Vet inte!

Fru Cathérine siar ikull glas och buteljer.

MAURICE.

Var lugn, Fru Cathérine, det är ingen fara.

HENRIETTE.

Skulle det vara en signal, eller en varning?

MAURICE.

Sannolikt båda delarne!

HENRIETTE.

Är jag som ett lokomotiv, efter som jag skall ha banvakter . . .

MAURICE.

Och spårvexlare! Det är farligast vid vexeln!

HENRIETTE.

Så elak Ni kan vara!

FRU CATHÉRINE.

Herr Maurice är inte alls elak; hittills har han varit den snällaste och pligttrognaste mot de sina och mot dem han haft förbindelser till. . .MAURICE.

Tyst, tst, tst!

HENRIETTE till Maurice.

Gumman är närgången . . .

MAURICE.

Vi kan ju gå ner till boulevarden, om Ni vill. HENRIETTE.

Gerna! ty här är icke mitt ställe; jag känner hur hatet klöser mig . . .

Gär.

MAURICE går efter.

Farväl Fru Cathérine.

FRU CATHÉRINE.

Ett ögonblick! Får jag säga ett ordf Herr Maurice!

MAURICE stannar motvilligt.

Hvad är det?

FRU CATHERINE.

Gör inte det! gör inte det!

MAURI9E.

Hvad?FRU CATHÉRINE.

Gör inte det!

MAURICE.

Frukta intet! Denna dam är icke i min genre, men hon intresserar mig. Knappt det.

FRU CATHÉRINE.

Lita icke på Er!

MAURICE.

Jo, jag litar på mig. — Farväl!

Går.

*

AKT II.

Auberge des Adrets. Ett kafé i teatralisk 1600-talsstiI. Bord och länstolar här och der i vråar och prång.

Väggarne dekorerade med vapen och rustningar; panelerna med glas och krus etc.

Maurice i frackdrägt och Henriette i teaterdrägt vid ett bord med en champagnebutelj och tre glas islagna. De båda sitta midt emot hvarandra. Det tredje glaset står vid bordets fjerde sida inåt scenen der en tredje länstol synes vänta på den frånvarande »tredje man».

MAURICE lägger sin klocka på bordet.

Är han icke har om fem minuter, kommer han icke. — Ska vi emellertid dricka med hans vålnad?

stöter sitt glas mot det obegagnade tredje.

HENRIETTE

likaledes.

Skål Adolphe!

MAURICE.

Han kommer icke!Han kommer!

Icke!

Kommer!

HENRIETTE.

MAURICE.

HENRIETTE.

MAURICE.

Hvilken qväll, hvilken underbar dag! Jag kan ännu icke fatta att ett nytt lif har börjat! Tänk, hundra tusen francs anser direktören säkert vara mina. . . Jag köper en villa för tjugo tusen utanför stan, så har jag åttiotusen qvar! Jag kan icke fatta detta förrän i morgon, ty jag är trött, trött, trött.

Sjunker ner i stolen.

Har Ni varit lycklig någon gång?

HENRIETTE.

Aldrig! — Hur är det?

MAURICE.

Ja, hvad skall jag säga! Jag kan inte säga det; men jag tänker mest på mina ovänners grämelse . . . Det är ju otäckt, men så är det!

HENRIETTE.

Är det lyckan att tänka på sina ovänner?MAURICE.

Segraren räknar ju döda och sårade fiender för att fa ett begrepp om sin seger.

HENRIETTE.

Är Ni så blodtörstig?

MAURICE.

Egentligen icke; men när man känt andras klackar trampa en på bröstet under åratal, så är det ju skönt att få kasta af fienden och andas!

HENRIETTE.

Tycker Ni icke det är underligt att Ni sitter här ensam med mig, en främmande obetydlig flicka, en qväll sådan som denna, då Ni skulle haft ett behof att visa Er som triumfator inför allt folket, på boulevarderna, på de stora restauranterna . . .

MAURICE.

Egentligen är det ju litet konstigt, men jag finner mig väl här, och Ert sällskap är mig tillfyllest

HENRIETTE.

Ni är icke glad?

MAURICE.

Nej, jag är snarare trist, och skulle ha lust att gråta ett tag.HENRIETTE.

Hvad är det då?

MAURICE.

Det är lyckan, som känner sin intighet eller som väntar på olyckan.

HENRIETTE.

Så sorgsen, så sorgsen; hvad fattas Er?

MAURICE.

Mig fattas det som ensamt ger lifvet värde . . .

HENRIETTE.

Ni älskar henne icke längre alltså?

MAURICE.

Nej, icke på det sättet jag förstår kärlek. Tror Ni att hon har läst min dram, eller att hon vill se den? Ack! hon är så god, så uppoffrande och finkänslig, men att gå ut med mig och rusta om som

i natt skulle hon anse syndigt! Jag bjöd henne en gång på champagne vet Ni; och i stället för att bli glad tog hon vinlistan och läste ut hur mycket den kostade. Och när hon fick se priset, så gret hon! Hon gret derför att Marion behöfde nya strumpor!

Det är ju vackert, om man så vill, det är rörande; men jag kan icke njuta af det! Och jag vill njuta förrän lifvet förrinner! Hittills har jag lef-vat i umbäranden, men nu, nu---börjar lifvet för mig!Klockan slår tolf.

Nu börjar en ny dag, en ny tideräkning!

HENRIETTE.

Adolphe kommer icke!

MAURICE.

Nej, nu kommer han icke! Och nu är det för sent att fara till Crémeriet.

HENRIETTE.

Men man väntar Er.

MAURICE.

Så far man vänta! Man har tagit ett löfte af mig att komma, och jag tar tillbaka. — Längtar Ni dit!

HENRIETTE.

Nej för ingen del!

MAURICE.

Vill Ni hålla mig sällskap då?

HENRIETTE.

Gerna! om Ni håller till godo med mitt!

MAURICE.

Eftersom jag ber om det! — Tänk att segerkransen är värdelös om man icke får lägga den fören qvinnas fotter; tänk att allting är värdelöst om man icke har en qvinna

HENRIETTE.

Behöfver Ni vara utan qvinna? Ni?

MAURICE.

En fråga! —

HENRIETTE.

Vet Ni ej att en man i framgångens och ryktbarhetens ögonblick är oemotståndlig?

MAURICE.

Det vet jag ej, ty jag har icke pröfvat det.

HENRIETTE.

Ni är en underlig menniska; i denna stund den mest afundade i Paris, sitter Ni här och grubblar, kanske har ondt samvete öfver att Ni försummat injudningen på cicoria-kaffe hos gumman på mjölkmagasinet . . .

MAURICE.

Ja, samvetet plågar mig i den punkten och jag känner ända hit deras ovilja, deras kränkta känslor, deras berättigade harm. Mina olyckskamrater hade rätt att fordra min person denna afton; den goda fru Catherine hade förmånsrätt i min framgång som skulle kasta ett sken af hopp öfver de arme, som icke lyckats än . . . Och jag har bedragit dempå deras goda tro om mig. Jag hör dem svära: »Maurice kommer, ty han är en god själ; han föraktar oss icke; och han sviker icke sitt ord.» Nu ha de svurit bort sig! —

Under denna replik har man i rummet intill börjat spela Beeth-ovens D-moll-sonat (op. 31 11:0 3) Finalen. Allegrettot först piano, sedan allt mer forte, passsioneradt, upprördt, slutligen vildt.

Hvem är det som spelar här i natten? HENRIETTE.

Det är väl några nattfoglar som vi. — Men hör! Er framställning af saken är icke rätt. Kom ihåg att Adolphe lofvat hemta oss; vi väntade, och han svek sitt löfte. Ni är således oskyldig . . .

MAURICE.

Säger Ni det! Jag tror Er när Ni talar, men när Ni upphör, börjar mitt samvete igen. Hvad har Ni i paketet der?

HENRIETTE.

Ack, det var endast en lagerkrans, jag ville sända upp på scenen, men jag fann intet tillfälle. Låt mig ge Er den nu, den lär svalka heta pannor.

Hon reser sig och lägger kransen om hans hufvud; kysser honom på pannan.

Hell segrare!

MAURICE.

Nej, icke så!HENRIETTE på knä.

Hell Konung!

MAURICE reser sig.

Nej! Jag blir rädd!

HENRIETTE.

Du räddhågade? Du klenmodige, som fruktar till och med lyckan; hvem tog din sjelfkänsla och gjorde dig till dvergen?

MAURICE.

Dvergen? Ja, Du har rätt; jag arbetar icke som jetten i molnen med buller och brak, men jag smider mina svärd nere i bergens tysta djup! Tror Du jag är blyg för segerkransen; nej, men jag ringaktar den, ty det är för litet för mig; tror Du jag fruktar vålnaden der, som sitter med svartsjukans gröna ögon och bevakar mina känslor, om hvilkas styrka Du icke har en aning. — Bort! vålnad!

Han stryker ner det tredje orörda champagneglaset.

Bort obehöriga tredje' man, Du frånvarande som förlorat Din rätt, om Du haft någon ens! Du ute-blef från slagfältet emedan Du redan kände Dig slagen! Så som jag krossar detta glas under mina fotter så skall jag smula sönder Din bild som Du rest Dig i ett litet tempel som ej mer skall vara Ditt!HENRIETTE.

Bra! Så skall det vara! Bra, min hjelte!

MAURICE.

Nu har jag offrat min bästa vän, min trognaste hjelpare, på Ditt altare, Astarte! Är Du nöjd?

HENRIETTE.

Astarte, det är ett vackert namn, och jag behåller det. — Du måtte älska mig, Maurice.

MAURICE.

Naturligtvis! — Ofärdsqvinna, som väcker mannamod och vädrar blod, hvarifrån kommer Du och hvart vill Du föra mig? Jag älskade Dig innan jag såg Dig, ty när man talte om Dig så ryste jag, och när jag såg Dig i dörren flög Din ande in i min; när Du gick så hade jag Dig qvar i mina armar. Jag ville fly Dig, men någon hindrade mig, och i afton drefvos vi ihop som villebråd i jagtnätet. Hvems är skulden? Din väns, som kopplade åt oss!

HENRIETTE.

Skuld eller icke skuld! Hvad hör det hit? Och hvad är det? — Adolphe har skulden att han icke förde oss tillsammans förr; han har begått brottet att ha beröfvat oss två veckors lif af sällhet, dem han ej hade rätt till: jag är svartsjuk på honom på Dina vägnar; jag hatar honom emedan han bedra git Dig på Din älskarinna, jag skulle vilja stryka ut honom ur de lefvandes tal med hans minne, ut-plåna honom ur det förflutna, göra honom ogjord, ofödd!

MAURICE.

Nåväl, vi ska jorda honom under våra egna minnen, vi ska risa ner honom i vilda skogen och trafva sten på kumlet så att han aldrig skall titta upp mer! —

Lyfter sitt glas.

Vårt öde är beseglat. Ve oss! Hvad vill nu komma.

HENRIETTE.

Nu kommer en ny tideräkning! — Hvad har Du der i paketet?

MAURICE.

Jag mins inte!

HENRIETTE

öppnar paketet och far fram en halsduk och ett par handskar.

Det var en ryslig halsduk! Den har väl kostat femtio öre!

MAURICE rycker åt sig föremålen.

Rör icke!

HENRIETTE. Det är från henne?MAURICE.

Ja, det är det.

HENRIETTE.

Gif mig dem!

MAURICE.

Nej! Hon är bättre än vi, än alla andra!

HENRIETTE.

Det tror jag inte; hon är bara enfaldigare och snålare! En som gråter derför att det dricks champagne . ..

MAURICE.

När det fattas strumpor åt barnet. Ja, den är en god menniska!

HENRIETTE.

. Borgare! Du blir aldrig artist! Men jag är artist och jag skall göra Din byst med en butik-egares kachett... i stället för lagerkrans. — Hon heter Jeanne . . i

MAURICE.

Ja, hur vet Du det?

HENRIETTE.

Så heter ju alla hushållerskor!MAURICE.

Henriette!

HENRIETTE. tar handskar och halsduk och kastar i cheminén.

MAURICE

slappt.

Astarte! Nu vill Du ha qvinnoofifer! Du skall få't, men vill Du ha oskyldiga barn, då får Du gå!

HENRIETTE.

Kan Du säga mig hvad det är som binder Dig vid mig?

MAURICE.

Om jag visste det skulle jag slita mig lös! Men jag tror det är de dåliga egenskaper Du eger och dem jag saknar; jag tror det är det onda hos Dig som lockar mig med det nyas oemotståndliga behag. ..

HENRIETTE.

Har Du aldrig begått något brott?

MAURICE.

Nej, inte något rigtigt! Har Du?

Ja.

HENRIETTE.MAURICE.

Nå! Hur var det?

HENRIETTE.

Det var större än att begå en god handling, ty en sådan gör oss till de andres jemlike; det var större än en bragd, ty den ställer oss öfver de andra och den belönas; brottet flyttade mig utom, på andra sidan om lif, samhälle och medmänniskor. Sedan den stunden lefver jag endast ett halft lif, ett dröm-lif, och derför får aldrig verkligheten fatt i mig.

MAURICE.

Hvad gjorde Du då?

HENRIETTE.

Det vill jag inte säga, för då blir Du rädd igen!

MAURICE.

Kan Du aldrig bli upptäckt?

HENRIETTE.

Aldrig! Men det hindrar icke att jag ofta ser de fem stenarne på Roquetteplatsen der schavotten brukar stå, och

derför vågar jag aldrig ta i kort, för då kommer ruter femman opp . . .

MAURICE.

Var det ett sådant brott?HENRIETTE.

Det var ett sådant!

MAURICE.

Det är ju rysligt, men det är intressant! Har Du aldrig samvete?

HENRIETTE.

Aldrig; men fa vi tala om något annat, så är jag tacksam.

MAURICE.

Ska vi tala om — kärleken?

HENRIETTE.

Den talar man inte om, förrän den är slut!

MAURICE.

Har Du älskat Adolphe?

HENRIETTE.

Jag vet inte! Hans naturliga godhet lockade mig som ett vackert försvunnet barndomsminne. Men det fans så mycket som stötte mitt öga i hans person så att jag behöfde lång tid att radera, ändra, lägga till, ta ifrån för att göra en skaplig figur af honom. När han talade kunde jag märka att han hade lärt af Dig, och ofta illa förstått och klumpigt applicerat. Tänk Dig då när jag far se originalet, hur ömklig kopian skall förefalla. — Det var derförhan var rädd att vi två skulle råkas; och när det var skedt, förstod han genast att hans tid var utel

MAURICE. .

Arme Adolphe!

HENRIETTE.

Mig gör det också ondt om honom, ty han lider gränslöst. . .

MAURICE.

Tyst! Det kommer någon!

HENRIETTE.

Tänk om det vore han.

MAURICE.

Det vore outhärdligt!

HENRIETTE.

Det är icke han, men om det hade varit, hur skulle Du ha tänkt Dig situationen?

MAURICE.

Först skulle han vara lite förargad på Dig der-för att han misstagit sig på kaféet — sökt oss för-gäfves på orätta ställen — men förargelsen skulle straxt upplösa sig i förnöjelsen att se oss; se att vi icke narrat honom. Och i glädjen öfver att han gjort oss orätt med sina misstankar skulle han älskaoss båda två; och så skulle han bli förtjust öfver att vi voro så goda vänner. Det hade alltid varit hans dröm — hm! han håller tal nu! — hans dröm att vi tre skulle bilda ett triumvirat och visa verlden det stora exemplet på en vänskap som intet fordrade — »ja,

jag litar på Dig Maurice, dels derför att Du är min vän, dels derför att Dina känslor äro bundna på annat håll!»

HENRIETTE.

Bravo! Har Du varit i en sådan situation efter som Du så kunde på pricken återge den? Vet Du att Adolphe är en sådan der tredje man, som aldrig kan ha nöje med sin älskarinna, utan att en vän är med!

MAURICE.

Det var derför jag skulle inkallas för att förströ Digl — Tyst; det är någon derute! — Det är han!

HENRIETTE.

Nej; Du ska veta att spöktimmarne äro inne; och då hör man så mycket, och ser ibland. Att vaka om natten då man skulle sofva, har samma charme för mig som brottet; man har ställt sig öfver och utom naturlagen . . .

MAURICE.

Men straffet är ohyggligt. . . jag fryser eller lyser, hvilketdera det är.HENRIETTE tar sin teaterpelise och lägger öfver honom.

Tag på Dig då; den värmer.

MAURICE.

Det var skönt; det är som om jag vore i Din hud, som om min af vakan upplösta kropp götes i Din form; jag känner hur jag stöpes om; men jag far äfven en ny själ, nya tankar, och här, der ditt bröst har gjort en böjning, börjar det hafva sig.

Pianisten i rummet invid har under hela denna scen pianissimo ibland, ursinnigt fortissimo ibland öfvat sig på D-moll-sonaten; stundom har det varit tyst; stundom har man hört takterna 96—107 ur Finalen ensamma.

Hvilket vidunder som sitter i natten och öfvar sig på pianot! Jag blir sjuk af detta! Vet Du hvad: vi åka ut i Boulogneskogen och frukostera i paviljongen för att se solen gå upp öfver sjöarne.

HENRIETTE.

Bra!

MAURICE.

Men först skall jag sända bud hem att min post och morgontidningar med mera sändas ut med stafetter till frukostställét. Hör, Henriette: ska vi bjuda Adolphe?

HENRIETTE.

Ja, det är för galet, men låt gå! Åsnan kan ju också spännas för triumfvagnen! Låt honom komma!MAURICE. lägger af pelisen.

Då ringer jag alltså!

HENRIETTE.

Vänta ett ögonblick!

Hon rusar i hans famn.

Ridå.Ett stort, praktfullt restaurantrum i Boulogneskogen; mattor, speglar, chaiselonger, divaner. Fonden med glasdörrar och fönster utåt sjöarne. Framför står ett dukadt bord med blomställ, fruktskålar, vinkaraffiner, ostronfat, många slags vinglas och två tända kandelabrar. Till höger ett divansbord med tidningar och telegram.

Maurice och Henriette sitta på hvar sida om detta bord.

Utanför är solen i uppgående.

MAURICE.

Det fins ju inga tvifvel mer: tidningarne ha sagt att det är så, och telegrammen ha lyckönskat till framgången I Det är nytt lif som börjar, och mitt öde är vigdt vid ditt genom denna natt, då Du ensam delade mina förhoppningar och min triumf. Jag fick lagern af Din hand och jag tycker jag fatt alltsammans af Dig!

HENRIETTE.

Hvilken underbar natt! Ha vi drömt detta eller är det upplefvadt?

MAURICE reser sig.

Och hvilken morgon på denna natt! Jag tycker att det är verldens första dag som den uppgåendesolen belyser; nu först blef jorden skapad och slet sig lös ur dessa hvita hinnor som flyta bort; der ligger Edens parker i morgonrodnadens rosenljus; och här är det första menniskoparet. . . Vet Du, jag är så lycklig att jag ville gråta vid tanken på att icke hela menskligheten är lika lycklig som jag.. . Hör Du hur det brusar i fjerran, som hafsvågor mot stenstrand, som vind i skog; vet Du hvad det är? Det är Paris som hviskar mitt namn! Ser Du rö-karne som stiga mot skyn, tusenden, tiotusenden! Det är mina altareldar, och om det icke är, så måste det vara, ty jag vill det! Alla Europas telegrafapparater knacka mitt namn i detta ögonblick; Orient-expressen förer tidningen till fjerran östern mot solens uppgång, och oceanångaren bär den mot längstbor-tersta vestern! — Jorden är min, och derför är han skön! Nu skulle jag vilja ha vingar för oss två, lyfta härifrån och flyga långt, långt bort innan man solkat min lycka, innan afunden väckt mig ur min dröm — ty det är sannolikt en dröm!

HENRIETTE räcker honom handen.

Känn här att Du icke drömmer!

MAURICE.

Det är icke en dröm, men det har varit! Vet Du när jag som fattig ung man gick här nedanför i skogen och såg upp till denna paviljong, föreföll den mig som ett sagoslott och jag tänkte mig alltid upp till detta rum med balkongen och de tjockagardinerna som den högsta sällhet! Att få sitta der med en älskad qvinna och se solen gå upp medan kandelabrarne brunno ännu; det var min djerfvaste ungdomsdröm. Nu är den besannad; och nu har jag intet mer att önska i lifvet! — Vill Du dö nu, med mig?

HENRIETTE.

Nej; dåre, nu vill jag börja lefva!

MAURICE reser sig.

Lefva: det är lida! — Nu kommer verkligheten; jag hör hans steg i trapporna, han flåsar af oro, hans hjerta bultar af ångest att ha förlorat det dyraste. Vill Du tro att Adolphe är under detta tak. Om en minut står han här midt på golfvet.

HENRIETTE

orolig.

Det var ett dumt påhitt att bjuda honom hit, och jag ångrar mig redan. — Få se för öfrigt om Din analys kommer att visa sig rigtig?

MAURICE.

Man kan ju misstaga sig på menniskors känslor!

HOFMÄSTAREN in, lemnar ett kort.MAURICE.

Låt herrn stiga in! —

Till Henriette.

Detta fa vi ångra, tror jag!

HENRIETTE.

För sent påtänkt! — Tyst!

ADOLPHE in; ytterligt blek och hålögd.

MAURICE försöker tala ogeneradt.

Se der! Hvar höll Du hus i går afton? ADOLPHE.

Jag sökte Er på Hotel dess Arréts och väntade en timme . . .

MAURICE.

Alltså på orätt ställle. Vi väntade Dig på Auberge des Adrets i ett par timmar och vänta Dig än som Du ser.

ADOLPHE

lättad.

Åh Gud!

HENRIETTE.

God morgon, min vän! Du är en olycksfågel och skall alltid plåga Dig sjelf i onödan. Nu harDu väl inbillat Dig att vi ville undvika ditt sällskap, och fastän Du ser att vi skickat efter Dig, tror Du ännu att Du är öfverflödig.

ADOLPHE.

Förlåt mig; jag har orätt, men denna natt var förfärlig

De sätta sig. Besvärlig tystnad.

HENRIETTE till Adolphe.

Nå, skall Du icke gratulera Maurice till hans stora framgång?

ADOLPHE.

Ack, jo! —- Du har haft en solid succés som ej afunden sjelf kan förneka. Allt böjer sig för Dig och jag känner mig sjelf helt liten i Din närvaro.

MAURICE.

Så Du talar! — Henriette, bjud Adolphe ett glas vin!

ADOLPHE.

Tack, intet för mig! Intet!

HENRIETTE .till Adolphe.

Hvad är det åt Dig? Är Du sjuk?ADOLPHE.

Nej, men jag är på väg att bli.

HENRIETTE.

Dina ögon . . .

ADOLPHE.

Hvad så?

MAURICE.

Hur var det på Crémeriet i går afton? Man är väl ond på mig?

ADOLPHE.

Ond är ingen på Dig; men Din frånvaro verkade en förstämning som smärtade mig att se. Men ond var ingen, tro mig; förstående vänner fattade Dig och Ditt uteblifvande med hela sympatiens öfverseende. Fru Cathérine sjelf tog Dig i försvar och utbragte Din skål. Vi fröjdades alla åt Din framgång, som om den varit vår egen.

HENRIETTE.

Tänk sådana snälla menniskor! Tänk sådana goda vänner Du har, Maurice.

MAURICE.

Ja, bättre än jag förtjenar!ADOLPHE.

Ingen har andra vänner än han förtjenar; och Du är en vänsäll man . . . Känner Du icke hur mjuk luften är mot Dig i dag af idel välvilliga tankar och helsningar som sändas Dig ur tusen bröst.

MAURICE reser sig för att dölja sin rörelse.

ADOLPHE.

... ur de tusen bröst som Du befriat från den mara hvilken tryckt dem i en mansålder. Menskligheten har varit förtalad . . . och Du har rehabiliterat den; derför äro menniskorna tacksamma mot Dig. I dag resa de sina hufven igen och säga: Se vi äro en bit bättre än vårt rykte, och den tanken gör dem bättre.-——

HENRIETTE söker dölja sin rörelse.

ADOLPHE.

Stör jag er? Låt mig bara värma mig i Ditt solsken Maurice, en liten stund, sä skall jag gå.

MAURICE.

Hvarför skulle Du gå, då Du nyss är kommen?

ADOLPHE.

Hvarför? Derför att jag sett hvad jag aldrig behöft se; derför att jag nu vet att min tid är ute.Tystnad.

Att Ni sände efter mig fattar jag som en handling af försynthet, ett tillkännagifvande af hvad som egt rum, en uppriktighet som sårar mindre än ett bedrägeri. Du hör att jag tänker väl om menniskorna, Maurice, och det har Du lärt mig, Maurice!

Tystnad.

Men, min vän, jag gick nyss igenom kyrkan Saint Germain, och jag såg der en qvinna och ett barn. Jag önskar icke att Du sett dem, ty det som skett kan icke ändras, men om Du gaf dem en tanke och ett ord innan Du släppte dem i den stora stadens öppna sjö, skulle Du kunna njuta Din lycka ogrumladt. Och nu säger jag farväl!

HENRIETTE.

Hvarför skall Du gå?

ADOLPHE.

Det frågar Du! Vill Du jag skall säga’t?

HENRIETTE.

Nej, det vill jag inte.

ADOLPHE.

Farväl då.

Går.

MAURICE.

Syndafallet: och se, de blefvo varse sin nakenhet! —HENRIETTE.

Hur annorlunda blef icke den scenen än vi tänkte oss den! — Han är bättre än vi!

MAURICE.

Nu tycker jag alla människor äro bättre an vi.

HENRIETTE.

Ser Du att solen har gått bakom moln och skogen har mistat sin rosenfärg!

MAURICE.

Jag ser det; och den blåa sjön är svart. Låt oss fly dit ner der himlen alltid är klar och träden alltid gröna.

HENRIETTE.

Ja låt oss göra det! — Men utan afsked!

MAURICE.

Nej, med afsked!

HENRIETTE.

Vi skulle flyga. Du bjöd pä vingar — men har bly om foten. — Jag är icke svartsjuk, men går Du på afskedsbesök och far två par armar om halsen, så kan Du icke rifva Dig lös.

Maurice.

Du har nog rätt, men det behöfs blott ett par små armar så är jag fast.HENRIETTE.

Det är barnet således som binder Dig, ej qvinnan.

MAURICE.

Det är barnet!

HENRIETTE.

Barnet! En annans barn! Och derför skall jag lida! Hvarför skall det barnet finnas der på min väg, der jag skall fram, och måste fram?

MAURICE.

Ja, hvarför! Bättre om det aldrig hade funnits!

HENRIETTE går upprörd fram och åter.

Säkert! Men nu fins det! Som en sten på vägen, en jordfast, orörlig sten som vagnen måste stjelpa på!

MAURICE.

Triumfvagnen! — Asnan är ihjelkörd, men stenen ligger qvar! Förbannelse!

Tystnad.

HENRIETTE.

Detta är ohjelpligt!

MAURICE.

Nej! Vi måste gifta oss, så skall vårt barn komma oss att glömma det andra.HENRIETTE.

Detta skall döda detta!

MAURICE.

Döda! Hvad är det för ett ord?

HENRIETTE

turnerar.

Ditt barn skall döda vår kärlek!

MAURICE.

Nej, Du, vår kärlek dödar allt som står den i vägen, men den dödas ej!

HENRIETTE lyfter af en kortlek, som ligger på cheminén.

Ser Du! Ruter fem! Schavotten! — Är det möjligt att ens öde är bestämdt förut? Att ens tankar ledas som i rör dit de skola, utan att man kan hindra det! Nej, jag vill inte dit! jag vill icke dit! Vet Du att jag tillhör schavotten, om mitt brott upptäcktes?

MAURICE.

Tala om Ditt brott; nu är ögonblicket inne!

HENRIETTE.

Nej, jag far ångra det sedan; och Du skulle afsky mig! — Nej, nej, nej!---

Har Du någonsin hört sägas att man kan hataihjel en menniska. — Nåväl, min far råkade i hatet hos mor och syskon, och han smälte ner som vax inför elden. Fy nej! Låt oss tala om annat! — Och låt oss framför allt resa! Här är luften förgiftad, i morgon är lagern vissnad, triumfen glömd, och om åtta dagar har en annan triumfator uppmärksamheten på sig. Bort härifrån, att arbeta på nya segrar! Men först, Maurice, går Du och omfamnar Ditt barn och sörjer för dess närmaste framtid! Modern behöfver Du icke råka!

MAURICE.

Tack! Ditt hjerta hedrar Dig, och Du är mig dubbelt kär, när Du visar den godhet Du eljes döljer!

HENRIETTE.

Och så går Du in på Crémeriet och säger farväl till gumman och Dina vänner! Lemna inga ouppgjorda affärer bakom Dig, så att Du blir tungsint på resan!

MAURICE.

Jag skall göra allt klart; och i afton råkas vi på bangården!

HENRIETTE.

Öfverenskommet! Alltså! Ut härifrån, och så i väg nedåt mot hafvet, till solen!

*

AKT III.

Crémeriet. Gasen är tänd. Fru Cathérine sitter vid buf-fet’en. Adolphe vid bordet.

FRU CATHÉRINE.

Kära herr Adolphe; sådant är lifvet, men Ni unga gå och begära för mycket och så sitter Ni der och lipar efteråt.

ADOLPHE.

Nej, det är inte det; jag förebrår ingen och jag håller af begge lika mycket ännu. Men det är något som gör mig sjuk. Ser Ni, jag var mer fästad vid Maurice, ja så, att jag unnade honom allt som kunde göra honom glädje, men nu har jag förlorat honom, och det plågar mig mer än förlusten af henne. Jag har förlorat båda två, och ensamheten käns derför dubbelt smärtsam. Men det är något annat också, som jag icke har fullt klart ännu.

FRU CATHÉRINE.

Inte grubbla så mycket; arbeta och förströ sig. Går han aldrig i kyrkan till exempel?ADOLPHE.

Hvad skulle jag der att göra?

FRU CATHÉRINE.

Ah der är så mycket att se på, och så är det musik. Der är åtminstone inte banalt!

ADOLPHE.

Möjligt! Men jag hör visst inte till det fårahuset, ty jag far ingen andakt. Och ser fru Cathé-rine, tron skall ju vara en gåfva, och jag har icke fatt den ännu.

FRU CATHÉRINE.

Vänta då, tills han far den. — Men hvad är detta för historier jag hör i dag. Ar det sannt att han fatt sälja sin tafla i London för ett mycket högt pris och att han fått första medaljen!

ADOLPHE.

Ja, det är sant!

FRU CATHÉRINE.

Nej, men Du store, och han talar inte om det?

ADOLPHE.

Jag är rädd för lyckan, och för öfrigt är den mig nästan värdelös i denna stund; jag är rädd som för ett spöke: man får inte tala om att man sett det, ty då går det illa.FRU CATHÉRINE.

Ja, han var då alltid en konstig menniska!

ADOLPHE.

Nej, fru, men jag har sett så mycket olyckor åtfölja lyckan, och jag har sett att i motgången har man alltid trogna vänner, men i framgången bara falska. Ni frågade mig om jag gick i kyrkan och jag svarade undvikande. Vet Ni att i morgse gick jag in i Saint-Germain; utan att egentligen veta hvarför. Jag tyckte att jag sökte någon derinne som jag i tysthet kunde tacka; men jag fann ingen.

— Då lade jag ett guldmynt i de fattiges bössa; det var allt jag kunde få ut ur mitt kyrkobesök: och det var ganska banalt!

FRU CATHÉRINE.

Det var ju ändå något, och det var vackert att tänka på de fattige när han haft en glad dag.

ADOLPHE.

Det var hvarken vackert eller icke, det var bara något som jag gjorde, emedan jag icke kunde annat. Men så hände mig något annat i kyrkan: jag såg nämligen Maurice’ väninna Jeanne och hans barn. Öfverkörda, krossade af hans triumfvagn, syntes de fatta hela vidden af sin olycka.

FRU CATHÉRINE.

Ja, barn, hur Ni har det ställdt med Era samveten, det vet jag inte. Men att en god menniska,en samvetsgrann, finkänslig man som herr Maurice kan i en handvändning öfverge qvinna och barn, förklara mig det!

ADOLPHE.

Det kan jag icke förklara; och det synes han sjelf icke förstå. Jag råkade dem i morgse och allt föreföll dem så naturligt, så rigtigt, att de icke kunde tänka sig något annat. Det var som om De njöto tillfredsställelsen af en god handling eller uppfyllandet af en dyr plikt. Fru Cathérine, det fins saker som vi icke kunna förklara och derför tillhör det icke oss att döma. För öfrigt: Ni såg ju hela förloppet. Maurice kände faran i luften; jag anade den; jag sökte afstyra deras möte; Maurice ville fly, men intet halp. Det är ju som om en intrig spunnits af en osynlig och drifvit dem med svek i ar-marne på hvarann. Jag är visserligen jäfvig i saken, men jag tvekar ej uttala ordet: icke skyldig.

FRU CATHÉRINE.

Ja, ser han, att kunna förlåta så, som han gör: det är religion det!

ADOLPHE.

Ah kors, skulle jag vara religiös utan att veta det!

FRU CATHÉRINE.

Men se, att låta sig drifva eller locka till det onda som herr Maurice, det är svaghet eller dålighet; och känner man att krafterna svika, så berman om hjelp, och så far man. Men det gjorde inte han, ty han var för stursk! — Hvem kommer der? — Det är abbén, tror jag!

ADOLPHE.

Hvad söker han här?

ABBÉN

in.

God afton min fru! God afton, min herre!

FRU CATHÉRINE.

Hvarmed kan jag tjena, herr Abbé!

ABBÉN.

Har herr Maurice, skriftställaren, varit synlig här i dag?

FRU CATHÉRINE.

Nej, icke i dag; han har sin pjes på teatern och är troligen sysselsatt deruppe.

ABBÉN.

Jag har en — sorglig nyhet att framföra till honom; sorglig i flera afseenden.

FRU CATHÉRINE.

Vågar iag be er att få veta af hvad art. . .ABBÉN.

Jaa, det är ju ingen hemlighet. Hans dotter med ogifta Jeanne är död.

FRU CATHÉRINE.

Död!

ADOLPHE.

Marion död!

ABBÉN.

Ja! Hon afled hastigt i förmiddags utan föregående sjukdom.

FRU CATHÉRINE.

O Gud! Hvem fattar Dina vägar?

ABBÉN.

Modrens förtviflan påkallar herr Maurice’ närvaro och vi måste söka få rätt på honom! —- En fråga dock i förtroende; var det bekant om herr Maurice älskade sitt barn eller om det var honom likgiltigt?

FRU CATHÉRINE.

Om han älskade sin Marion? Herr Abbé, det veta vi alla huru kär kon var honom.

ADOLPHE.

Derom finnas inga tvifvel, herr Abbé.ABBÉN.

Det gläder mig att höra; och dermed är saken klar för mig.

FRU CATHÉRINE.

Har det funnits några tvifvel?

ABBÉN.

Tyvärr, ja! Det löper till och med ett ondt rykte i qvarteret, att han öfvergifvit barnet och modern för att resa med en främmande qvinna. Detta rykte har på några timmar vuxit ut till bestämda anklagelser, och samtidigt har förbittringen stigit så att man hotar hans lif och kallar honom mördare.

FRU CATHÉRINE.

O Gud, hvad är dettaP Hvad är det?

ABBÉN.

Nu vill jag säga som min mening, att jag är öfvertygad om mannens oskuld i denna punkten, och modren är lika viss som jag. Men herr Maurice har skenet emot sig, och han får nog svårt att reda sig, då polisen kommer för att förhöra honom.

ADOLPHE.

Har polisen fatt fatt i saken?

ABBÉN.

Ja, polisen måste inskrida för att skydda honom

l6mot de onda ryktena och folkhopens raseri. Sannolikt är kommissarien straxt här.

FRU CATHÉRINE

till Adolphe.

Ser han der hur det går när man icke kan skilja godt och ondt, och när man kelar med lasten. Gud straffar, han!

ADOLPHE.

Då är han obarmhertigare än menniskorna.

ABBÉN.

Hvad vet han om det?

ADOLPHE.

Icke vidare mycket, men jag ser ju hvad som händer...

ABBÉN.

Och förstår det också?

ADOLPHE.

Kanske inte ännu.

ABBÉN.

Låt oss se litet närmare på saken; — — — Der är kommissarien!

KOMMISSARIEN

in.

Mina herrar, fru Cathérine. Jag måste störa Er ett ögonblick, med några frågor rörande herrMaurice, som, efter hvad Ni torde veta, är utsatt för ett ohyggligt rykte, hvilket jag i parentes icke tror på.

FRU CATHÉRINE.

Ingen af oss tror det heller.

KOMMISSARIEN.

Det stärker min öfvertygelse, men jag måste för hans egen skull ge honom tillfälle att försvara sig.

ABBÉN.

Det är bra; och han skall nog få rättvisa fastän det blir svårt.

KOMMISSARIEN.

Skenet ligger förfärligt emot honom, men jag har sett oskyldiga på schavotten, innan deras oskuld blef uppdagad. Hör på nu hvad som talar emot honom. Barnet Marion, lemnadt ensamt af modren, besökes i hemlighet af fadren, som synes ha utletat timman då barnet var allena. En qvart efter besöket kommer modren hem, och då är barnet dödt! Det är en tråkig omständighet för den anklagade.

— Liköppningen visade intet yttre våld och inga spår af gift,; men läkarne förklara att det finnes nyuppfunna gifter som ej lemna spår efter sig! — För mig är detta ett sammanträffande och sådana är jag van vid! Men nu kommer värre saker. — I går afton syntes herr Maurice på Auberge des Adrets med en främmande dam. Samtalet rördesig, enligt kyparens utsago, om brott. Ordet Ro-quette-platsen och schavotten nämndes. Ett ovanligt samtalsämne mellan två älskande af god uppfostran och i en god ställning!

Det kan nu ännu vara, och erfarenheten lär att personer efter nattvak och libationer liksom gräfva upp det sämsta som ligger på själarnes botten. Värre blir hofmästarens vittnesmål från champagnefrukosten

i Boulogneskogen denna morgon. Han uppger sig ha hört hur man önskade lifvet ur ett barn. Mannen skall ha sagt: »Bättre om det aldrig funnits», hvarpå qvinnan svarat: »Säkert! Men nu fins det». Och senare i samtalet föllo dessa ord: »Detta skall döda detta», hvartill svarades: »Döda! Hvad är det för ett ord?» och »Vår kärlek dödar allt som står den i vägen!» Och så: »Ruter fem, schavotten, Roquette-platsen! — Se det är svårt att komma ifrån, liksom slutligen den utländska resan, som beramades till denna afton! Det är svåra saker!

ADOLPHE.

Han ar förlorad!

FRU CATHÉRINE.

Det var en ryslig historia! Hvad skall man tro?

ABBÉN.

Detta är icke menniskors verk! Gud vare honom nådig!

ADOLPHE.

Han är i nätet och kommer aldrig ut!FRU CATHÉRINE.

Hvad hade han der att göra?

ADOLPHE.

Börjar Ni misstänka honom, Fru Cathérine?

FRU CATHÉRINE.

Ja och nej! Jag kan icke ha någon mening mer i denna sak! — Har man icke sett englar bli djeflar i en handvändning och så tillbaks igen bli englar!

KOMMISSARIEN.

Underligt ser det ut! Nu få vi emellertid vänta och höra hans förklaringar. Ingen dömes ohörd! God afton, mina herrar och Fru Cathérine.

ABBÉN.

Detta är icke menniskors verk!

ADOLPHE.

Det liknar sannerligen demoners arbete på menniskors undergång.

ABBÉN.

Antingen är det ett straff för okända fel, eller är det en fruktansvärd pröfning.JEANNE in, sorgklädd.

God afton! — Förlåt jag frågar, men har herr Maurice varit synlig här?

FRU CATHÉRINE.

Nej, min fru, men han kan väntas hit när som helst... Ni har således icke råkat honom sedan . . .

JEANNE.

Icke sedan i går morgse . . .

FRU CATHÉRINE.

Tillåt mig deltaga i Er stora sorg. . .

JEANNE.

Tack min fru! —

till Abbén.

Ni är här, min fader!

ABBÉN.

Ja, mitt barn; jag trodde mig kunna vara Er till nytta; och en lycka var att jag nyss fick tala vid kommissarien här.

JEANNE.

Kommissarien! Han misstänker väl icke Maurice, han också?ABBÉN.

Nej, det gör han icke, och det gör ingen af oss här. Men skenet ligger emot honom på ett förfärande sätt.

JEANNE.

Ni menar för det samtal som betjeningen lyssnat till . . . det betyder intet för mig som hört dylikt förut när Maurice har druckit något. Då är hans vanliga att fantisera om brott och straff. För öfrigt synes det ha varit hans kvinliga sällskap som fällt de farligaste uttrycken, och jag skulle ha lust att se den qvinnan i ögat.

ADOLPHE.

Min bästa Jeanne, den qvinnan, hur mycket ondt hon än ofrivilligt synes ha gjort Er, har icke haft någon ond afsigt, icke haft någon afsigt alls, utan endast följt sitt hjertas bud. Jag känner henne som en god själ och som tål att ses i hvitögat!

JEANNE.

Ert omdöme, Adolphe, i denna sak har stort värde för mig, och jag tror Er. Jag kan således icke söka skulden till hvad som skett annorstädes än hos mig sjelf. Ja, det är mitt lättsinne som nu fått sitt straff.

Hon gråter.

ABBÉN.

Inga orättvisa anklagelser emot Er sjelf; jag känner Er och Ert allvarliga sinnelag hvarmed Nitog moderskapet; och att Ert kall icke hann helgas af religionen och den borgerliga lagen är icke Ert fel. Nej, här stå vi inför något annat!

ADOLPHE.

Hvad?

ABBÉN.

Ja, säg det!

HENRIETTE in, resklädd.

ADOLPHE reser sig beslutsamt och går emot Henriette.

Du här?

HENRIETTE.

Ja, hvar är Maurice?

ADOLPHE.

Vet Du . . . eller vet Du inte?

HENRIETTE.

Jag vet alltsammans! Ursäkta, Fru Cathérine! men jag var resfärdig och måste in här ett ögonblick! — Till Adolphe.

Hvem är den damen? — Ah!

Henriette och Jeanne fixera hvarandra.EMILE synes i köksdörren.

HENRIETTE

till Jeanne.

Jag skulle säga något, men det är likgiltigt, ty hvad jag än säger kan det låta som en råhet eller ett hån. Men, min fru, om jag ber Er helt enkelt tro att jag deltager i Er djupa sorg lika mycket som någon hvilken står er närmare, så far Ni icke stöta mig tillbaka ... Ni får icke, ty jag förtjenar Ert medlidande om icke Ert öfverseende.

Räcker handen.

JEANNE fixerar henne.

Nu tror jag Er, men i nästa ögonblick tror jag Er icke!

Fattar Henriettes hand.

HENRIETTE kysser Jeanne på handen.

Tack!

JEANNE drar tillbaka sin hand.

Icke så! Jag förtjenar det icke! jag förtjenar det icke!

ABBÉN.

Förlåt, men medan vi äro samlade här och en-drägt synes råda för ögonblicket, skulle icke frökenHenriette vilja skingra den ovisshet och det mörker som finnes i anklagelsens hufvudpunkt? Jag ber Er som mellan vänner säga oss hvad Ni menade med Ert tal om att döda, om brott och om Roquette-platsen? Att dessa ord icke hade något sammanhang med det lilla barnets död, det tro vi oss veta, men det skulle lugna oss få höra hvad det talet rörde sig om! Vill Ni säga oss det?

I-IENRIETTE

efter en paus.

Det kan jag icke säga! Jag kan icke!

ADOLPHE.

Henriette! Säg det; säg det ord som skall befria oss alla!

HENRIETTE.

Jag kan icke! Bed mig icke!

ABBÉN.

Detta är icke menniskors verk!

HENRIETTE.

Tänk att stunden skulle komma! Och så; så!

Till Jeanne.

Min fru! Jag svär att jag är utan skuld i Ert barns död. Är det nog?

JEANNE.

Nog för oss är det; men ej för rättvisan!HENRIETTE.

Rättvisan! Om Ni visste hur sant Ni sade.

ABBÉN till Henriette.

Och om Ni förstod hvad Ni sade just nu!

HENRIETTE.

Vet Ni det bättre än jag?

ABBÉN.

Ja!

HENRIETTE betraktar abbén.

ABBÉN.

Frukta intet, ty äfven om jag gissar er hemlighet, röjer jag den icke. För öfrigt är den mensk-liga rättvisan icke min angelägenhet. Men väl den gudomliga nåden.

MAURICE

in hastigt, resklädd; ser ej åt det öfriga sällskapet, som är i förgrunden, utan går rakt mot disken, der Fru Cathérine sitter.

Fru Cathérine, Ni är icke ond på mig för att jag uteblef! Nu kommer jag för öfrigt att be Er om förlåtelse innan jag reser till Södern i afton klockan åtta!

FRU CATHÉRINE stum, häpen.MAURICE.

Ni är då ond på mig!

Ser sig omkring.

Hvad är detta? — Är det en dröm, eller är det icke? — Jag ser ju att det är verkligt, men det ser ut som i ett panoramaglas . . . Der står Jeanne som en bildstod och är svartklädd . .. Och Henriette som ett lik .'. . Hvad betyder detta?

Allmän tystnad.

MAURICE.

Ingen svarar! — Det betyder dä något förfärligt !

Tystnad.

Men svara då! — Adolphe, min vän, hvad är detta? — Och

antyder Emile. der står en detektiv!

ADOLPHE

fram.

Du tyckes intet veta!

MAURICE.

Intet! Men jag måste veta't!

ADOLPHE.

Nåväl! Marion är död!MAURICE.

Marion . . . död!?

ADOLPHE.

Ja, hon dog i morgse.

MAURICE

till Jeanne.

Och derför är Du sorgldädd! Jeanne, Jeanne, hvem har gjort oss detta?

JEANNE.

Den som har lif och död i sin hand!

MAURICE.

Men jag såg ju henne frisk och röd denna morgon! Hur har det gått till! Hvem har gjort det? Det är någon som har gjort oss detta!

Söker Henriette med ögonen.

ADOLPHE.

Sök icke någon skyldig här, ty det fins ingen. Tyvärr har dock polisen kastat sina misstankar åt ett håll der inga borde vara.

MAURICE.

Hvad är det?

ADOLPHE.

Ja. Du måste veta att Ditt oförsigtiga tal i natt och i morgse har ådragit Dig ett sken som icke är fördelaktigt.MAURICE.

Har man lyssnat på oss? — Låt mig tänka efter hvad som pratades! — — — Det är sant! — ja, då är jag förlorad!

ADOLPHE.

Men så förklara Dina obetänksamma ord! Och vi tro Dig!

MAURICE.

Jag kan inte! Jag vill inte! Jag kommer i fängelse, men det gör ingenting! Marion är död! död! Och jag har dödat henne!

Allmän upsptändelse.

ADOLPHE.

Betänk hvad Du säger, väg Dina ord! Vet Du hvad Du sade?

MAURICE.

Hvad sade jag?

ADOLPHE.

Du sade att Du dödat Marion.

MAURICE.

Fins här någon varelse som kan tro att jag är en mördare och att jag kunnat döda mitt eget barn? Fru Cathérine, Ni som känner mig, säg, tror Ni, tror Ni...FRU CATHÉRINE.

Numera vet jag inte hvad jag skall tro. Deraf hjertat fullt är talar munnen; och han har talat onda ord . . .

MAURICE.

Iion tror mig icke!

ADOLPHE.

Nå, men så förklara Dig; förklara hvad Du menade med att »Din kärlek dödar allt som står den i vägen»!

MAURICE.

Jaså, det vet de också! — Vill Henriette förklara det?

HENRIETTE.

Det kan jag icke!

ABBÉN.

Ja, här är något dåligt med i spelet, och Ni har förlorat sympatierna, mina vänner! Jag ville nyss svära på att Ni voro oskyldiga, men nu vill jag det icke mera!

MAURICE

till Jeanne.

Hvad Du säger betyder för mig mer än allt annat. •JEANNE

kallt.

Svara först på denna fråga: Öfver hvem uttalade Du ordet förbannelse vid orgien ute i skogen?

MAURICE.

Har jag gjort det? Kanske! Ja, ja, jag är skyldig, och lika fullt oskyldig! Låt mig gå härifrån, ty jag blyges och min missgerning är större än att jag kunde förlåta mig den!

HENRIETTE till Adolphe.

Följ honom, eljes gör han sig illa!

ADOLPHE.

Skall jag?

HENRIETTE.

Hvem eljes?

ADOLPHE. utån bitterhet.

Du vore närmast. — Tyst der stannar en vagn FRU CATHÉRINE.

Det är Kommissarien! Mycket hade jag sett af lifvet förr. Men aldrig hade jag trott att framgång och ryktbarhet voro så bräckliga ting.MAURICE till Henriette.

Från triumfvagnen till polisdroskan! . . .

JEANNE

enkelt.

Och åsnan framför; hvem var det?

ADOLPHE.

Det var nog jag!

KOMMISSARIEN in; med ett papper i handen.

Kallelse till polisprefekturen, omedelbart i afton, af herr Maurice Gérard . . . och fröken Henriette Mauclerc . . . närvarande?

MAURICE OCH HENRIETTE.

Ja!

MAURICE.

Är det häktning?

KOMMISSARIEN.

Nej, icke ännu. Detta är blott inställelse.

MAURICE.

Och sedan?

KOMMISSARIEN.

Det vet man inte.MAURICE OCH HENRIETTE gå mot dörren.

MAURICE.

Farväl, alla!

ALLA

rörelse.

Kommissarien, Maurice, Henriette gå.

EMILE in, mot Jeanne.

Nu, syster, följer jag Dig hem!

JEANNE.

Nå, hvad menar Du om allt detta?

EMILE.

Mannen är oskyldig!

ABBÉN.

Ja, men från min ståndpunkt är det och förblir en afslcyvärd handling att bryta sitt löfte, och en oförlåtlig, då det gäller en qvinna och ett barn.

EMILE.

Jag skulle nog vara böjd att tycka detsamma nu då det gäller min syster, men jag är tyvärr förhindrad att kasta sten emedan jag begått samma fel sjelf.ABBÉN.

Fastän jag är ren i den punkten kastar jag ändå ingen sten, men handlingen dömer sig sjelf och straffar sig genom sina följder.

JEANNE.

Bed för honom! För dem!

ABBÉN.

Nej, det gör jag inte; ty det är oförsynt vilja ändra Guds rådslag. Och det som händt är sannerligen icke menniskors verk.Auberge des Adrets. Adolphe och Henriette sitta vid samma bord der Maurice och Henriette sutto i andra akten. Adolphe har en kopp kaffe framför sig, Henriette intet.

ADOLPHE.

Du tror således att han kommer hit?

HENRIETTE.

Alldeles bestämdt. Han lösgafs ur häktet på grund af bristande bevisning redan i middags, men ville icke visa sig ute förr än skymningen fallit!

ADOLPHE.

Arme man! — Vet Du att lifvet är mig hemskt sedan i går.

HENRIETTE.

Och för mig då? Jag är rädd för att lefva, törs knappt andas, vågar knappt tänka sedan jag vet att någon spionerar icke blott på mina ord, utan på mina tankar!

ADOLPHE.

Det var således här Ni satt om natten, då jag ej kunde finna Er!HENRIETTE.

Ja, men tala icke om’et; jag vill dö af blygsel när jag tänker på det; Adolphe, Du är af ett annat och bättre stoff än jag och han . . .

ADOLPHE.

Schy — schy — schy . . .

HENRIETTE.

Jo, jo! Och hvad som förmådde mig stanna? Jag var lat, jag var trött; hans segerrus bedårade mig; jag kan icke förklara det. Men hade Du kommit, skulle det aldrig ha skett! — Men i dag är Du den store, och han den lille, mindre än de minsta. I går var han egare af hundra tusen francs, och i dag utfattig då hans pjes är inställd. Han kan aldrig rentvås af opinionen, ty den dömer honom för otrohetsbrottet lika strängt som om han vore mördaren, och de skarpsinnigste mena att barnet dött af sorg och att han vållat hennes död.

ADOLPHE.

Henriette, Du vet mina tankar i frågan, men jag ville ha Er fullkomligt rena. Vill Du icke säga mig hvad Dina förfärliga ord betydde? Det kan icke vara slump att Edra samtal under en feststämning rörde sig så omkring döda och schavotten!

HENRIETTE.

Det var ingen slump; det var något som måste sägas och något som jag ej kan tala om, sannoliktderför att jag icke har rätt att stå ren inför Dig, emedan jag icke är ren!

ADOLPHE.

Detta förstår jag inte!

HENRIETTE.

Låt oss då tala om annat. — Tror Du icke att ibland oss gå många ostraffade brottslingar lösa och äro våra intima vänner.

ADOLPHE

orolig.

Hur så; hvad menar Du?

HENRIETTE.

Tror Du icke att hvarje menniska någon gång

i sitt lif begått en eller annan handling som fallit under lagen om den upptäckts?

ADOLPHE.

Jo, det tror jag, men ingen ond handling blir ostraffad af samvetet åtminstone.

Reser sig, knäpper upp rocken.

Och . . . ingen är en rigtigt god menniska som icke brutit.

Andas tungt.

Ty, för att kunna förlåta, måste man sjelf ha behöft förlåtelse . . . Jag hade en vän, som vi kallade idealmenniskan; han begagnade aldrig ett hårdt ordom någon, förlät allt och alla, och tog emot skymfar med en underbar tillfredsställelse som vi ej kunde förklara. Slutligen, långt fram i lifvet, sade han mig sin hemlighet i ett ord: jag är en botgörare!

Sätter sig ned.

HENRIETTE tyst; betraktar honom med undran.

ADOLPIIE liksom för sig sjelf.

Det fins brott som icke upptas i lagboken, och de äro de värsta, ty dem måste vi straffa sjelfva, och ingen domare är så sträng som vi.

HENRIETTE

efter en paus.

Nå, Din vän, kom han till frid?

ADOLPIIE.

Efter långa sjelfplågerier kom han till en viss grad af lugn, men lifvet hade aldrig någon glädje för honom, och han vågade icke mottaga någon utmärkelse, kunde aldrig känna sig värd ett godt ord eller ett rättmätigt beröm; med ett ord han kunde aldrig förlåta sig!

HENRIETTE.

Aldrig? Hvad hade han gjort?ADOLPHE.

Han hade önskat lifvet ur sin far; och när fad-ren hastigt dog, inbillade sig sonen att han mördat honom. Dessa inbillningar ansågos sjukliga och sonen sattes in på en anstalt, hvari från han efter en tid kom ut frisk — som det hette. Men skuldkänslan hade han qvar, och derför fortsatte han straffa sig för sina onda tankar.

HENRIETTE.

Är Du säker att icke den onda viljan kan döda?

ADOLPHE.

Du menar på ett mystiskt sätt?

HENRIETTE.

Som Du villl Låt gå för mystiskt! I min familj är jag säker att mor och syskon hatade ihjel vår far. Han hade nämligen den rysliga idén att konseqvent motsätta sig allas våra tycken och önskningar; och der det fanns en verklig kallelse sökte han utrota den. Dermed väckte han motstånd som samlade sig till ett batteri af hat-element; och det blef slutligen så starkt att han tvinade bort, neutraliserades, förlorade viljan och önskade sig sjelf slutligen döden.

ADOLPHE.

Och Du fick aldrig ondt samvete?HENRIETTE.

Nej! Jag vet för öfrigt inte hvad samvete är.

ADOLPHE.

Inte? Då får Du snart veta det!

Tystnad.

Hur tror Du Maurice kommer att se ut när han träder in här; hvad tror Du han skall säga?

HENRIETTE.

Vet Du hvad: i går morgse försökte han och jag gissa detsamma om Dig när Du väntades.

ADOLPHE.

Nåå?

HENRIETTE.

Vi gissade alldeles galet.

ADOLPHE.

Kan Du säga, hvarför Ni skickade bud på mig?

HENRIETTE.

Elakhet, öfvermod, ren grymhet!

ADOLPHE.

Tänk att Du erkänner Dina fel, men ångrar dem icke.HENRIETTE.

Det är väl derför att jag icke fullt känner mig ansvarig för dem. De äro som den smuts beröringen med dagligen handterade föremål måste lemna efter sig och som man tvättar bort på aftonen. — Men säg mig Du en sak: tänker Du verkligen så högt om menskligheten som Du påstår?

ADOLPHE.

Jo, vi äro litet bättre än vårt rykte — och lite sämre.

HENRIETTE.

Det var inte ett rent svar.

ADOLPIIE.

Nej, det var det inte! — Men vill Du svara mig rent ut när jag frågar: älskar Du Maurice ännu?

HENRIETTE.

Jag vet inte förrän jag far se honom. Men i detta ögonblick känner jag ingen längtan efter honom, och jag tycker mig mycket väl kunna lefva honom förutan.

ADOLPHE.

Det håller jag sannolikt, men Du är nog fast-smidd vid hans öde! . . . Tyst; nu kommer han.HENRIETTE.

Tänk att allting kommer igen. Precis samma situation och samma ord som i går, när Du väntades -—

MAURICE

in; dödsblek, hålögd och med skäggbotten på hakan.

Här är jag, go' vänner, om det nu är jag, ty den förflutna natten i fängelset har gjort mig till en annan menniska.

Observerar Henriette och Adolphe.

ADOLPHE.

Sitt ner och samla Dig! så få vi rådgöra.

MAURICE till Henriette.

Kanske jag är öfverflödig?

ADOLPHE.

Inte vara bitter mot oss.

MAURICE.

Jag har blifvit ond på dessa tjugofyra timmar, och misstänksam så att jag snart nog får gå ensam! Hvem vill för öfrigt gå i sällskap med en mördare.

HENRIETTE.

Du är ju frikänd!MAURICE tar upp en tidning.

Af polisen ja, men icke af opinionen. Här ser Ni mördaren Maurice Gérard, före detta dramatisk författare och hans älskarinna Henriette Mauclerc . . .

HENRIETTE.

O, min mor och mina syskon 1 Min mor! Herre Jesus hjelp oss!

MAURICE.

Kan Ni se att jag liknar en mördare också? Och så framkastas att jag stulit min pjes. Det fins således icke ett

grand qvar af segraren från i går! Och i dess ställe intager min fiende Octave affischen! och han skall inkassera mina hundra tusen francs!

O Solon, Solon! Det är lyckan, och det är äran! Du är lycklig Du Adolphe, som icke lyckats än.

HENRIETTE.

Jaså, Du vet inte att Adolphe haft en stor succés i London och fatt första medaljen.

MAURICE

mörk.

Nej, det visste jag inte! Är det sant Adolphe? ADOLPHE.

Det är nog sannt, men medaljen har jag lem-nat igen.HENRIETTE

accentuerar.

Det visste inte jag! Är Du också förhindrad mottaga utmärkelser, som Din vän?

ADOLPHE.

Min vän?

Generad.

Ah, ja! ja!

MAURICE.

Din framgång gläder mig, men den aflägsnar oss från hvarandra.

ADOLPHE.

Det hade jag väntat mig, och jag får nog gå lika ensam med min framgång som Du med Din motgång. Tänk att man sårar menniskorna med sin lycka; det är hemskt att lefva!

MAURICE.

Det säger Du! Hvad skall jag då säga! Det är som om ett svart flor lagt sig öfver mina ögon och förändrat hela lifvets form och färg. Detta rum är likt rummet från i går, men är helt annorlunda! jag känner nog igen Er båda, men Ni har nya ansig-ten; jag sitter och letar ord, emedan jag icke vet hvad jag skall säga Er; jag borde urskulda mig, men jag kan icke. Och jag nästan saknar fängelset som åtminstone skyddade mig mot dessa nyfikna blickar, hvilka gå midt igenom mig. Mördaren Maurice och Hans älskarinna 1 Icke älskar Du miglängre, Henriette, lika litet som jag bryr mig om Dig. Du är ful i dag, klumpig, innehållslös och af-skräckande!

Två civila män ha oförmärkt slagit sig ned vid ett bord i bakgrunden.

ADOLPHE.

Vänta lite nu och samla Dina tankar! Att Du är frikänd och rentvådd från alla misstankar måste ju stå i någon aftontidning. Dermed förfaller ju hela anklagelsen; Din pjes måste komma upp igen, och

i värsta fall kan Du skrifva en ny. Lemna Paris på ett år och låt saken glömmas; Du som rehabiliterat menskligheten skall sjelf bli återupprättad!

MAURICE.

Haha! Menskligheten! — Haha!

ADOLPHE.

Du har förlorat tron på det goda!

MAURICE.

Ja, om jag någonsin trott! Det var kanske bara en stämning, ett sätt att se, en artighet mot vilddjuren. När jag, som ansågs vara bland de bättre kan vara så genomusel, hur eländiga ska inte de andra vara dåf —

ADOLPHE.

Nu går jag ut och köper alla aftontidningar, så få vi säkert en utgångspunkt för nya betraktelser!MAURICE vänder sig åt fonden.

Två detektiver! — Det betyder att jag är lös-släppt under bevakning för att röja mig sjelf med oförsigtigt tal!

ADOLPHE.

Det är inga detektiver; det inbillar Du Dig bara! Jag känner ju igen dem!

Går.

MAURICE.

Lemna oss icke ensamma, Adolphe; jag fruktar att Henriette och jag komma till öppna förklaringar.

MAURICE.

Var förnuftig, Maurice; och tänk på din framtid. Henriette, sök lugna honom; jag är straxt igen.

Går ut.

HENRIETTE.

Maurice, hvad tror Du nu om vår skuld eller icke skuld?

MAURICE.

Jag har icke dödat; jag har endast pratat bredvid mun, då jag drack. Men det är Ditt brott som går igen, och det har Du ympat på mig!

HENRIETTE.

Talar Du ur den ton? — Var det icke Du som uttalade förbannelsen öfver ditt barn, som önskadelifvet ur det, och ville resa utan afsked. Och var det icke jag som bad Dig besöka Marion, och visa Dig hos fru Cathérine?

MAURICE.

Jo, Du har rätt; förlåt mig! Du var mensk-ligare än jag; och jag har all skulden. Förlåt mig! Men lika fullt har jag ingen skuld! Hvem har bundit detta nät, ur hvilket jag aldrig kommer ut? Skyldig och icke skyldig; icke skyldig och skyldig. Jag blir vansinnig af detta! — Se nu sitter de och lyssnar der borta! — Och ingen kypare bryr sig om att servera oss! Jag skall gå ut och beställa mig en kopp té; önskar Du något?

HENRIETTE.

Intet!

MAURICE.

Går ut.

DETEKTIV I fram till Henriette.

Får jag lof att se Dina papper!

HENRIETTE.

Dina? Skäms!

DETEKTIV I.

Skäms! Jag skall lära Dig kåna!HENRIETTE.

Hvad är frågan om?

DETEKTIV I.

Jo, jag har uppsigt öfver strykande damer, och i går var Du här med en herre, i dag med en annan; det kallr.s för att stryka. Och här serveras icke ensamma damer; alltså ut, och följ mig.

HENRIETTE.

Mitt sällskap kommer straxt igen . . .

DETEKTIV I.

Skönt sällskap, som icke utgör något skydd för en dam.

HENRIETTE.

O Gud! Min mor, mina syskon! — Vet Ni icke att jag är af god familj!

DETEKTIV I.

Den måtte vara fin! För öfrigt är Du alltför känd genom aftontidningarne. Kom!

HENRIETTE.

Hvart? hvart skall jag?

DETEKTIV I.

Till byrån naturligtvis att få ett litet kort; ett tillståndsbevis som förpligtigar till fri läkarvård!HENRIETTE.

Åh, Herre Jesus Kristus, det är icke allvar!

DETEKTIV I tar Henriette i armen.

Är det inte allvar?

HENRIETTE på knä.

Fräls mig! — Maurice! Hjelp!

DETEKTIV I.

Håll truten! för fan i våld!

MAURICE in, följd af kyparen.

KYPAREN.

Sådana der herrar serveras inte! Betala och gå! Och tag kånan med Er.

MAURICE förkrossad; letar i sin portmonnai.

Henriette, lägg ut för mig och låt oss gå! Jag har icke en sou på mig!

KYPAREN.

Jaså, det är damen som betalar för sin Alphonse! Alphonse! vet Du hvad det är?HENRIETTE letar i sin portmonnai.

Min Gud! Jag har inga pengar heller! Kommer då icke Adolphe?

DETEKTIV I.

Ett sådant förbannadt patrask! Laga Er ut; och lemna något i pant. Sådana der luder bruka ha fingrarna fulla med ringar.

MAURICE.

Kan detta vara möjligt; att vi äro så djupt sjunkna?

HENRIETTE stryker af sig en ring och lemnar kyparen.

Abbén har rätt: detta är icke menniskors verk!

MAURICE.

Det är djefvulens! — Men om vi gå innan Adolphe kommer, så tror han att vi bedragit honom och smugit bortl

HENRIETTE.

Det vore i stil med resten! — För öfrigt gå vi väl i floden nu, icke sant?

MAURICE räcker Henriette sin hand och de gå ut.

I floden, ja!

*

AKT IV.

I Luxembourgträdgården. Vid Adam och Evas staty. Det blåser i träden och på marken röras löf, halm och papperslappar.

Maurice och Henriette sitta på en bänk.

HENRIETTE.

Du vill icke dö?

MAURICE.

Nej, jag törs inte! Jag föreställer mig att jag kommer att frysa nere i grafven; med bara ett lakan öfver mig och litet hyfvelspån inunder. För öfrigt förefaller det mig som om jag hade något outrät-tadt, men jag vet icke hvad det är.

HENRIETTE.

Jag gissar hvad det är!

MAURICE.

Säg det!

HENRIETTE.

Det är hämnden! — Du liksom jag misstänker Jeanne och Emile att ha skickat detektiverna på migi går! En sådan hämnd på en rival kan endast en qvinna uppfinna.

MAURICE.

Alldeles mina tankar! Men vet Du att mina misstankar gå ändå längre, och det förefaller mig som om de sista dagarnes lidanden gjort mig skarpsinnigare. Kan Du till exempel förklara hvarför icke kyparen på Auberge des Adrets och hofmästaren på Paviljongen kallats till förhöret att vittna?

HENRIETTE.

Nu först tänker jag på det; jo, jag vet hvarför! — De hade intet att vittna, emedan de aldrig lyssnat!

MAURICE.

Men hur kunde Kommissarien veta våra ord?

HENRIETTE.

Han visste dem icke, men han räknade ut dem; han gissade, och gissade rätt; han hade kanske haft ett liknande fall förut!

MAURICE.

Eller så här: han såg på oss hvad vi sagt! Det fins ju folk som kunna läsa andras tankar. — Att vi kallat den bedragne Adolphe för åsna fann han helt naturligt, och det lär vara regel, med den nyansen att han brukar kallas idioten; men efter som det var tal om vagnen, triumfvagnen, så lågåsnan närmare. Det är ju enkelt som att finna den fjerde, när man känner tre.

HENRIETTE.

Tänk att vi låtit lura oss så kapitalt!

MAURICE.

Det är derför att man tror menniskor om godt; det har man för det! Men ser Du, bakom denna kommissarie, som i parentes måtte vara en ryslig' skurk, anar jag någon annan!

HENRIETTE.

Du menar Abbén, hvilken uppträder som privatdetektiv.

MAURICE.

Ja, det gör jag! Denne man får höra så mångas bikt; och lägg nu märke till detta: att Adolphe sjelf berättade att han varit i Saint-Germain om morgonen. Hvad gjorde han der? Han sqvallrade naturligtvis och beklagade sig; och så komponerade presten ihop sina frågor åt kommissarien!

HENRIETTE.

Säg mig en sak: tror Du på Adolphe?

MAURICE.

Jag tror icke på någon menniska mer!HENRIETTE.

Inte en gång på Adolphe?

MAURICE.

Den aldra minst! Hur skall jag kunna lita på en fiende, en man hvars älskarinna jag tagit!

HENRIETTE.

Efter Du säger det först, skall jag ge Dig några detaljer om vår vän. Du hörde att han återlemnade sin första medalj från London. Kan Du tänka ut något skäl?

MAURICE.

Nej!

HENRIETTE.

Jo, han känner sig ovärdig, och han har en gång gifvit ett penitenslöfte att icke mottaga några utmärkelser.

MAURICE.

Är det möjligt! Hvad har han gjort då?

HENRIETTE.

Han har begått ett brott som ej straffas af lagen! Så berättade han mig i förtäckta ordalag!

MAURICE.

Han också! Han den bäste, idealmänniskan, soni aldrig säger ondt om någon och alltid förlåter!HENRIETTE.

Ja, der ser Du, att vi icke äro sämre än de andra; och ändå jagas vi som af djeflar natt och dag.

MAURICE.

Äfven han! Då är menskligheten icke förtalad!

— Men har han varit i stånd att begå ett brott, så kan man ju tro honom om allt! Det var kanske han som sände polisen på Dig i går. När jag nu tänker rätt efter, så var det ju han som smög sig ut ifrån oss, när han fick se oss i tidningen, och han ljög, då han påstod att det icke var poliser! En bedragen älskare kan man tro om hvad som helst!

HENRIETTE.

Skulle han kunna vara så gemen? Nej, det är omöjligt! Omöjligt!

MAURICE.

Hvarför det? Då han är en skurk? — Hvad talte Ni om går innan jag kom?

HENRIETTE.

Han talade endast väl om Dig.

MAURICE.

Det ljuger Du!HENRIETTE samlar sig; ändrar ton.

Hör Du! — Det fins ännu en person, som Du icke kastat någon misstanke på, af hvad grund vet jag inte! — Har Du icke tänkt på Fru Cathérines vacklande hållning i denna sak. Sade hon icke slutligen rent ut att hon trodde Dig om hvad som helst?

MAURICE.

Jo visst sa hon det; och det visar hvad hon är för en person. Ty den som utan grund kan tänka så illa om andra, den måste vara en ryslig skurk sjelf!

HENRIETTE

fixerar honom.

Tystnad.

HENRIETTE.

Den som kan tänka så illa om andra, den måste vara en ryslig skurk sjelf!

MAURICE.

Hvad menar Du?

HENRIETTE.

Det jag sa'.

MAURICE.

Menar Du att jag?HENRIETTE.

Ja,' nu menar jag det! Hör Du: råkade Du någon annan än Marion vid ditt besök om morgonen !

MAURIGE.

Hvarför frågar Du det?

HENRIETTE.

Gissa!

MAURICE.

Efter Du tycks veta det: nå väl, jag råkade äfven Jeanne.

HENRIETTE.

Hvarför ljög Du då för mig?

MAURICE.

Jag ville skona Dig.

HENRIETTE.

Och nu vill Du jag skall tro den som ljugit för mig! Nej, Du, nu tror jag att Du begått mordet!

MAURICE.

Vänta nu! Har vi kommit dit, dit mina tankar ville slinka in, men der jag gjorde motstånd i det längsta. — Det är märkvärdigt, att det som ligger för nära ser man sist, och det man icke villtro, tror man inte. — Säg mig en sak: hvar var Du i går morgse sedan vi skildes i skogen?

HENRIETTE

orolig.

Hur så?

MAURICE.

Då var Du antingen hos Adolphe, men det kunde Du inte, ty han var på lektion; eller var Du hos — Marion!

HENRIETTE.

Nu är jag öfvertygad om att Du är mördaren!

MAURICE.

Och jag, att Du är mörderskan! Ty Du hade ensam intresset af att barnet kom undan — att stenen röjdes ur vägen, som Du så juste uttryckte och!...

HENRIETTE.

Det var Ditt uttryck!

MAURICE.

Och den som har intresset har begått brottet.

HENRIETTE.

Maurice! Nu har vi lupit rundt i trampqvarnen och gisslat hvarandra; låt oss nu hvila ett ögonblick, ty eljes komma vi till rena galenskapen.MAURICE.

Der är Du redan!

HENRIETTE.

Tycker Du ej det är på tiden att vi skiljas, innan vi göra hvarandra vansinniga?

MAURICE.

Jo, det tycker jag!

HENRIETTE reser sig.

Farväl då!

Två civilklädda synas i bakgrunden.

HENRIETTE vänder om, går tillbaka mot Maurice.

Der äro de igen!

MAURICE.

De svarta englarna, som vilja drifva oss ut ur trädgården.

HENRIETTE.

Och fösa oss tillsammans som om vi skulle smidas ihop.

MAURICE.

Eller som om vi voro dömda att vigas för lifvet. Ska vi verkligen gifta oss; sätta oss ner isamma bo; kunna stänga dörren för verlden och kanske slutligen få frid?

HENRIETTE.

Stänga in oss för att pina ihjel hvarandra; låsa in oss med hvar sitt spöke i hemgift; Du torterande mig med Adolphes minne, och jag plågande Dig med Jeanne — och Marion.

MAURICE.

Nämn icke Marions namn mer; Du vet att hon begrafves i dag, i denna stund kanske.

HENRIETTE.

Och Du är icke med? Hvad betyder det?

MAURICE.

Det betyder att både Jeanne och polisen ha varnat mig för folkhopens raseri.

HENRIETTE.

Feg också?

MAURICE.

Alla laster! Hur kunde Du tycka om mig? HENRIETTE.

Derför att i förgår var Du en annan menniska, som var värd att älskas . . .MAURICE.

Och nu så djupt sjunken.

HENRIETTE.

Inte så! Men Du börjar pynta Dig med dåligheter som icke äro Dina!

MAURICE.

Men Dina?

HENRIETTE.

Kanske, ty när Du skenbart blir sämre, känner jag mig genast litet bättre.

MAURICE.

Det är som att gå och sätta bort vissa sjukdomar.

HENRIETTE.

Och rå har Du också blifvit!

MAURICE.

Jag märker allt detta sjelf, och jag kännes icke vid mig sedan den natten i fängelset. De satte in en menniska och släppte ut en annan, genom den porten som skiljer oss från samhället. Vet Du att jag känner mig numera som mensklighetens fiende och jag skulle vilja sätta eld på jorden, torrlägga hafvet, ty endast i en verldsbrand kan min vanära utplånas.HENRIETTE.

Jag fick ett bref från min mor i dag. Min mor är enka efter en major och har uppfostran, gammaldags begrepp om heder och sådant. Vill Du läsa det brefvet? Nej, det vill Du inte! — Vet Du att jag är biltog! Mitt anständiga umgänge vill ej kännas vid mig; och om jag går ensam, tar polisen mig! Förstår Du att vi måste gifta oss?

MAURICE.

Vi afsky hvarandra och vi måste ändå gifta oss; det är ju helvetet! Men, Henriette, innan vi knyta våra öden, måste Du säga mig Din hemlighet, så bli vi mera jemnspelta.

HENRIETTE.

Nåväl, jag skall säga Dig den! —Jag hade en väninna som råkade i olycka — Du förstår mig. Jag ville hjelpa henne, ty hennes framtid stod på spel; och som jag bar mig klumpigt åt, satte hon lifvet till!

MAURICE.

Det var obetänksamt, men det var nästan vackert handladt.

HENRIETTE.

Så säger Du nu; men nästa gång Du blir ond, anklagar Du mig.MAURICE.

Nej, det gör jag icke, men jag kan icke neka att mitt förtroende till Dig minskats och att jag fruktar Din närhet. Säg mig: älskaren lefver och vet om att Du var den vållande.

HENRIETTE.

Han var medbrottslig!

MAURICE.

Tänk då, om hans samvete skulle vakna — sådant händer ofta — och om han skulle känna behofvet att ange sig; då vore Du förlorad.

HENRIETTE.

Jag vet nog af det, och denna ständiga ångest drifver mig till att lefva i sus och dus, att jag aldrig far tid att vakna till full besinning.

MAURICE.

Och nu vill Du att jag skall ha min giftorätt i din ångest; det är för mycket begärdt.

HENRIETTE.

Men när jag delade mördaren Maurices vanära...

MAURICE.

Låt oss sluta .HENRIETTE.

Nej, det är icke slut ännu, och jag släpper icke taget förrän jag har Dig på det klara. Ty Du skall icke gå och tro Dig vara bättre än jag!

MAURICE.

Du vill strida med mig, alltså? Godt, det skall Du fa!

HENRIETTE.

På lif och död!

En trumhvirfvel i fjerran.

MAURICE.

Trädgården skall stängas! — »Förbannad vare marken för Din skull, törne och tistel skall hon bära.»

HENRIETTE.

»Och till qvinnan sade Herren ... — — —

EN VAKT i uniform, artigt.

Trädgården skall stängas, mitt herrskap!

Ridå.

\Crémeriet. Fru Cathérine vid disken; skrifver i en bok. Adolphe och Henriette vid ett bord.

ADOLPHE

lugnt, vänligt.

När jag för sista gången bedyrar, att jag icke smög mig bort, utan tvärtom trodde att Ni svikit mig, så måste det öfvertyga Dig.

HENRIETTE.

Men hvarför narrade Du oss att det icke var poliser?

ADOLPHE.

Jag trodde sjelf det inga var, och då sade jag det äfven för att lugna Er.

HENRIETTE.

Jag tror Dig när Du säger det; men Du skall nu också tro mig när jag yppar för Dig mina hemligaste tankar.

ADOLPHE.

Tala!HENRIETTE.

Men Du får icke komma med Ditt vanliga om fantasier och inbillningar.

ADOLPHE.

Du tycks ha anledning att frukta något sådant.

HENRIETTE.

Jag fruktar icke något, men jag känner Dig och Din klentrogenhet. — Nåväl, men Du får icke tala om det för någon — lofva mig det!

ADOLPHE.

Jag lofvar det!

HENRIETTE.

Jo, kan Du tänka Dig, fastän det är förskräckligt: Jag eger half bevisning på att Maurice är skyldig, eller åtminstone grundade misstankar . . .

ADOLPHE.

Hvad Du säger!

HENRIETTE.

Hör på, far Du döma. — När Maurice skildes från mig i skogen, sade han sig vilja se Marion ensam, medan modren var ute. Nu uppdagas efteråt att han råkat modren! Han har således ljugit för mig!ADOLPHE.

Det sista är möjligt och motivet kan ju vara godt, men hur kan man deraf sluta till att han begått mordet?

HENRIETTE.

Förstår Du inte det? — Förstår Du inte?

ADOLPHE.

Inte ett grand!

HENRIETTE.

Derför att Du inte vill! — Men då återstår mig endast angifva honom, så få vi se om han kan konstatera alibi.

ADOLPHE.

Henriette! Låt mig säga Dig hela den bittra sanningen. Du, liksom han, är på gränsen — af sinnessjuka. Ni äro gripna af misstänksamhetens demoner och sarga hvarandra med de till hälften onda samvetena.

Få höra om jag nu gissar rätt: Han misstänker också Dig för att ha dödat hans barn?

HENRIETTE.

Ja, så vanvettig är han!

ADOLPHE.

Du kallar hans misstankar vanvettiga, men Dina egna ej!HENRIETTE.

Bevisa Du först motsatsen, eller att jag misstänker honom orättvist.

ADOLPHE.

Ja, och det är lätt gjordt! — Förnyad obduktion har ådalagt att Marion dött i en känd sjukdom, hvars konstiga namn jag glömt.

HENRIETTE.

Är det sant?

ADOLPHE.

Protokollet står tryckt i dagens tidning.

HENRIETTE.

Det tror jag inte på; det kan vara förfalskadt.

ADOLPHE.

Henriette! Akta Dig, eller har Du utan att veta det öfverskridit gränsen. Akta Dig framför allt att utslunga beskyllningar som kunna föra Dig i fängelset. Akta Dig!

Han lägger handen på hennes hufvud.

Du hatar Maurice?

HENRIETTE.

Gränslöst.ADOLPHE.

När kärlek blir hat, då var kärleken redan ankommen !

HENRIETTE.

lugnare.

Hvad skall jag göra? Tala Du, som ensam af alla förstår mig!

ADOLPHE.

Men Du vill inte ha några predikningar.

HENRIETTE.

Har Du inte annat att bjuda på?

ADOLPHE.

Inte annat. Men de ha hjelpt mig.

HENRIETTE.

Predika då!

ADOLPHE.

Försök att vända Ditt hat mot Dig sjelf. Sätt knifven i Din egen böld, ty det är der. Ditt onda sitter!

HENRIETTE.

Förklara Dig!

ADOLPHE.

Skiljs först från Maurice, att Ni icke far tillfälle odla Ert samvete tillsammans. Afbryt Dinartistbana som icke var betingad af någon annan kallelse än att komma ut, som det heter, till friheten och glada lifvet — Du ser hur pass gladt det var. Res hem till Din mor. . .

HENRIETTE.

Aldrig!

ADOLPHE. Någon annorstädes då!

HENRIETTE.

Adolphe, jag antager Du vet att jag gissat Din hemlighet och att jag vet hvarför Du icke mottog utmärkelsen!

ADOLPHE.

Förmodar Du förstod halfqväden visa?

HENRIETTE.

Nåja! — Men hur gjorde Du för att få lugn?

ADOLPHE.

Som jag antydt: jag blef medveten om min skuld, fick ånger, beslöt att bättra mig, och inrättade mitt lif som en botgörares.

HENRIETTE.

Hur skall man få ånger, då man saknar samvete som jag? Är ångern en nåd man far liksom tron?ADOLPHE.

Allt är nåd; men Du vet man far den icke utan att den sökes. — Sök!

HENRIETTE

tyst.

ADOLPIIE.

Men låt icke ansökningstiden gå ut, ty då kan Du hårdna och ramla ner i det ohjelpliga.

HENRIETTE efter en tystnad.

Är samvete fruktan för straffet?

ADOLPHE.

Nej, det är vår bättre menniskas afsky för vår sämres ogerningar.

HENRIETTE.

Då har jag bestämdt samvete också?

ADOLPHE.

Visst har Du det; men . . .

HENRIETTE.

Säg Adolphe, är Du hvad man kallar religiös? ADOLPIIE.HENRIETTE.

Det är så underligt alltsammans. — Hvad är religion för något?

ADOLPHE.

Ja ser Du, det vet jag inte! och jag tror ingen kan säga det. Det förefaller mig ibland vara ett straff, ty ingen far religion som icke har ett ondt samvete . . .

HENRIETTE.

Ja, det är ett straff. . . Nu vet jag hvad jag skall göra. Farväl Adolphe!

ADOLPHE.

Du reser?

HENRIETTE.

Ja, jag reser. Dit Du sade. — Farväl min vän! Farväl Fru Cathérine!

FRU CATHÉRINE.

Ska det bära af så hastigt?

HENRIETTE.

Ja-

ADOLPHE.

Vill Du att jag skall följa Dig?HENRIETTE.

Det ska vi inte göra! Jag vill gå ensam, ensam som jag kom hit in, en vårdag, troende mig höra hit, dit jag icke hörde; troende att det fanns något som kallades frihet, som icke fins! Farväl!

Går.

FRU CATHÉRINE.

Jag önskade att aldrig denna dam kom igen, och att hon aldrig kommit hit!

ADOLPHE.

Hvem vet, om icke hon har haft någon uppgift här? Och i alla fall förtjenar hon medlidande, obegränsadt medlidande!

FRU CATHÉRINE.

Det förnekar jag inte, ty det förtjena vi alla . . .

ADOLPHE.

Hon har till och med gjort mindre ondt än vi. . .

FRU CATHÉRINE.

Möjligt, men icke troligt.

ADOLPHE.

Alltid är Ni sträng*Fru Cathérine; säg en sak: har Ni aldrig gjort något ondt?FRU CATHÉRINE häpen.

Jo visst, efter som jag är en syndig menniska. Men den som har gått ner sig på svag is har rättighet och skyldighet säga åt andra: gå inte dit! Och utan att derför behöfva anses sträng eller obarm-hertig. Sa jag inte åt herr Maurice med samma damen trädde in: akta Er, gå inte dit! Så gick han dit, och så blef han der. Det är som okynniga och sjelfkloka barn, och den som bär sig åt så, han skall ha bas som en olydig pojke!

ADOLPIIE.

Har han inte fatt bas då?

FRU CATHÉRINE.

Jo, men det tycks inte vara tillräckligt, för han går och beklagar sig ännu.

ADOLPHE.

Det är en mycket populär tolkning på den invecklade frågan.

FRU CATHERINE.

Basch, Ni går och filosoferar öfver Era dåligheter och medan Ni håller på ännu, så har polisen kommit och löst gåtan. Låt mig nu vara i fred och räkna!

ADOLPHE.

Der ha vi Maurice!FRU CATHÉRINE. Ja, Gud välsigne honom!

MAURICE in, upphettad; sätter sig hos Adolphe.

God afton!

FRU CATHÉRINE nickar och fortsätter räkna.

ADOLPHE.

Hur är det med Dig?

MAURICE.

Jo, nu börjar det reda ut sig!

ADOLPHE lemnar en tidning, som Maurice ej tar emot.

Du har således läst tidningen?

MAURICE.

Nej, jag läser icke tidningar mer; det står bara infamier!

ADOLPHE.

Nå men så läs den då först. . .

MAURICE.

Nej jag vill inte! — Det är bara lögner. Men här skall Du få höra ett nytt uppslag. — Kan Du gissa hvem som har

begått mordet?ADOLPHE.

Ingen! Ingen!

MAURICE.

Vet Du var Henriette uppehöll sig den qvart som barnet var ensamt? — Jo, hon var der! Och det är hon som har gjort det!

ADOLPHE.

Du är galen, menniska!

MAURICE.

Icke jag, men Henriette är galen, ty hon misstänker mig, och hon har hotat med angifvelse!

ADOLPHE.

Henriette var nyss här och sade samma ord som Du! Ni äro galna båda två, ty det är nu be-visadt af ny läkareundersökning att barnet dött i en känd sjukdom, hvars namn jag glömt.

MAURICE.

Det är osant!

ADOLPHE.

Så sa hon också. Men protokollet står tryckt i tidningen.

MAURICE.

Protokollet! Ja, då är det förfalskadt!ADOLPHE.

Det sa hon också. — Ni ha samma sinnessjukdom båda två; men med henne kom jag så långt att hon insåg sitt vansinne.

MAURICE.

Hvart gick hon?

ADOLPHE.

Hon reste långt bort för att börja ett nytt lif. MAURICE.

Hm, hm! — Var Du på begrafningen? ADOLPHE.

Ja, jag var der.

MAURICE.

Nåå?

ADOLPHE.

Jo, Jeanne var resignerad och hade inte ett hårdt ord för Dig.

MAURICE.

Det var en god qvinna.

ADOLPHE.

Hvarför öfvergaf Du henne, då?MAURICE.

Jag var galen, öfvermodig i synnerhet, och så drack vi champagne . . .

ADOLPHE.

Förstår Du nu hvarför Jeanne grät när Du drack champagne?

MAURICE.

Ja, nu förstår jag! — — — Och derför har jag redan skrifvit till henne och bedt om förlåtelse.

— •— — Tror Du att hon förlåter mig?

ADOLPHE.

Det tror jag hon gör, ty hon kan ej hata.

MAURICE.

Tror Du att hon förlåter mig rigtigt, så att hon skulle vilja återknyta?

ADOLPHE.

Det vet jag deremot inte! Du har ju gifvit sådana bevis på din trolöshet att hon svårligen kan anförtro sitt öde åt Dig längre!

MAURICE.

Ja, men jag känner att hennes tycke ej slocknat än; jag vet att hon skall komma igen.ADOLPHE.

Hur vet Du det; hur kan Du tro det? Du misstänkte ju henne och hennes hederlige bror för att ha af hämnd skickat polisen för att prostituera Henriette.

MAURICE.

Det tror jag inte längre; det vill säga den der Emile är nog en gök.

FRU CATHÉRINE.

Hör nu, hvad säger Ni om herr Emile, han är visserligen bara arbetare, men om alla voro så korrekta som han! Der fins inte en skavank, men der fins förstånd och takt!. . .

ÉMILE

in.

Herr Gérard?

MAURICE.

Det är jag.

ÉMILE.

Förlåt, men jag hade något att säga enskildt.

MAURICE.

Var så god och tala, vi äro bara vänner här . . .

ABBÉN in; sätter sig.ÉMILE med en blick åt Abbén.

Kanske i alla fall. . .

MAURICE.

Gör ingenting; Abbén är också en vän fastän vi ha olika meningar.

ÉMILE.

Herr Gérard vet hvem jag är; min syster har endast bedt mig lemna detta paket som svar på Ert bref.

MAURICE mottager paketet och öppnar det.

ÉMILE.

Nu vill jag endast tillägga, då jag ju är liksom målsman för min syster, att jag på hennes och egna vägar erkänner herr Gérard fri från alla förpligtelser, då det naturliga bandet upphört existera.

MAURICE.

Men Ni måste bära agg till mig!

ÉMILE.

Måste jag? Nej, det förstår jag inte. Deremot skulle det vara mig kärt fa en förklaring från Er herr Gérard, här i Era vänners närvaro, att Ni hvar-ken tror mig eller syster om en sådan låghet att ha skickat polisen på fröken Henriette.MAURICE.

Ja g ber att få återtaga det yttrandet, och erbjuder min ursäkt, om den godkännes.

Emile.

Den godkännes. Och jag önskar alla en god afton.

Går.

ALLA.

God afton.

MAURICE.

Halsduken och handskarne, som Jeanne gaf mig till aftonens föreställning, och som jag tillät Henriette kasta i kakelugnen. Hvem har snappat opp det? Allt gräfs opp, allt går igen! — Och när hon gaf mig det på kyrkogården sa hon att jag skulle vara fin och vacker så de andra tyckte om mig också. — Sjelf stannade hon hemma. — Detta kränkte henne för djupt, och med rätta! Jag kan icke vara i hederliga menniskors sällskap. Äh! Har jag gjort detta? Spottat på en gåfva af godt hjerta, hånat ett offer till min välfärd. Detta kastade jag bort för — en lagerkrans som ligger på sopbacken och en byst som skulle stått på skampålen! — Herr Abbé, nu går jag öfver till Er.

ABBÉN.

Välkommen!MAURICE.

Säg mig det ord jag behöfver.

ABBÉN.

Menar Ni att jag skall motsäga Era sjelfföre-bråelser och upplysa Er om att Ni intet ondt gjort?

MAURICE.

Säg det rätta ordet!

ABBÉN.

Med Ert tillstånd får jag då säga att jag funnit Ert beteende lika afskyvärdt som Ni sjelf funnit det.

MAURICE.

Hvad skall jag göra, hvad skall jag göra för att komma ur detta?

ABBÉN.

Det vet Ni lika väl som jag.

MAURICE.

Nej, jag vet blott att jag är förlorad; att mitt lif är förstördt, min bana stängd, mitt anseende för evigt förloradt i

denna verlden.

ABBÉN.

Och derför söker Ni en ny existens i en annan bättre verld, som Ni nu börjar tro på?MAURICE.

Så är det.

ABBÉN.

Ni har lefvat efter köttet, och vill nu lefva efter anden! Är Ni då säker att denna verlden icke har några lockelser mer för Er?

MAURICE.

Inga! Äran ett sken, guld torra löf, qvinnor rusdrycker! — Låt mig gömma mig bakom Era vigda murar och glömma denna ohyggliga dröm som varat

i två dygn och räckt två evigheter.

ABBÉN.

Väl! Men här är icke platsen att ingå i närmare spörsmål. Låt oss stämma möte i Saint-Ger-main denna afton klockan nio! Jag predikar nemligen för Saint-Lazares penitentiarier och det kan bli Ert första steg på botgöringens hårda väg!

MAURICE.

Botgöringen?

ABBÉN.

Ja, Ni önskade ju . ..

MAURICE.

Jo jo!ABBÉN.

Sedan ha vi vigilier mellan klockan tolf och två!

MAURICE.

Det skall bli herrligt!

ABBÉN.

Gif mig Er hand! att Ni icke ser Er tillbaka!

MAURICE reser sig, ger handen.

Här min hand och hela mitt sinne!

PIGAN in från köket.

En telefon till Herr Maurice!

MAURICE

Från hvem?

PIGAN.

Från teatern.

MAURICE

vill lös från Abbén, men denne håller fast handen.

ABBÉN till Pigan.

Fråga hvad det är om?PIGAN.

Jo det frågades om icke Herr Maurice kommer på föreställningen i afton.

ABBÉN

till Maurice, som vill slita sig lös.

Nej, jag släpper icke!

MAURICE.

Hvad är det för en föreställning?

ADOLPHE.

Hvarför vill Du icke läsa tidningen?

FRU CATHÉRINE OCH ABBÉN.

Han har inte läst tidningen!

MAURICE.

Det är bara lögner och förtal! —-Till Pigan.

Svara teatern att jag är upptagen i afton; jag ska gå i kyrkan!

PIGAN går ut i köket.

ADOLPHE.

Efter Du inte vill läsa tidningen skall jag säga Dig att teatern upptagit Din pjes sedan Du blifvitrehabiliterad, och att Dina litterära vänner ha arrangerat en hyllning åt Dig för öppen ridå denna afton, en hyllning åt Din obestridliga talang.

MAURICE.

Det är inte sant.

ALLA.

Det är sant.

MAURICE efter en tystnad.

Det hade jag icke förtjent.

ABBÉN.

Bra.

ADOLPHE.

Än vidare, Maurice!

MAURICE med ansigtet doldt i händerna.

Vidare!

FRU CATHÉRINE.

Hundra tusen francs! Ser han att de kom igen, nu! Och villan utanför staden! Allt kommer igen, utom fröken Henriette!ABBÉN

ler.

Fru Cathérine ska ta den här saken lite allvarligare !

FRU CATHÉRINE.

Nej, vet Ni, jag kan inte, jag kan inte hålla mig allvarsam.

Gapskrattar i näsduken.

ADOLPHE.

Du, Maurice, det är klockan åtta på teatern! ABBÉN.

Men det är klockan nio i kyrkan!

ADOLPHE.

Maurice!

FRU CATHÉRINE.

Herr Maurice; få vi höra slutet nu!

Lägger hufvut på bordet och armarne omkring.

ADOLPHE.

Lös honom, herr Abbé!

ABBÉN.

Neej! Jag hvarken löser eller binder, det skall han göra sjelf!MAURICE reser sig.

Nåväl, jag går med abbén.

ABBÉN.

Nej, min unge vän; jag har intet att ge Er annat än de skrupenser som Ni kan ge Er sjelf! Och Ni har skyldigheter mot Er sjelf och Ert goda rykte. Att Ni kommit ifrån denna saken så fort, är för mig ett tecken att Ni lidit ut Ert pensum så intensivt som om det varit evigheter. Och när Försynen gifvit Er absolution, så har jag intet att tillägga.

MAURICE.

Hvarför straffades jag så hårdt då jag var oskyldig?

ABBÉN.

Hårdt? Två dygn bara! Och oskyldig var Ni icke, ty våra tankar, ord, begär äro också ansvariga, och Ni mördade i tankarne, då Er onda vilja önskade lifvet ur Ert barn.

MAURICE.

Ni har rätt. — Men mitt beslut är fast; i afton möter jag Er i kyrkan för att göra upp detta med mig sjelf -—- men i morgon går jag på teatern.

FRU CATHÉRINE.

Bra löst, herr Maurice!ADOLPHE.

Ja, det var lösningen. Ouff!

ABBÉN.

Ja, det var det!

Ridå.

*